

DAĞLI ANILAR

OSMAN UMUT

İnceleme komisyonuna:
Osman Umur arkadaşın gönderdiği anıları ile birlikte yapılan çalışmayı incerseniz daha iyi olur. Çalışma
icinde adı geçen bir çok arkadaşla ilişkin bilgi olmadığı için yeterli bir tanıtım yapılamadı...

Avasin çağlayan

TOPRAK UYANDIKÇA İNSAN SESLERİ YÜKSELİYORDU.

Zifiri karanlık bir gece.

Ay gökyüzünde bir görünüp bir kayboluyordu. Bulutlu gecelerde, dünya daha mı hızlı dönüyordu? Ya da, ayın mı bir oyunu?

Ay bulutlarla bir yarıştıydı.

Zifiri karanlık bir geceydi.

Ayın bulutlardan kurtulup bizlere gülümsediği o kısa anlar dışında, zifiri karanlık bir gece...

Yüzü ayın anlık parlamasında görünen bir insan. Işığın az olduğu zamanlarda insan yüzü ne kadarda değişik görünüyordu.

Zifiri karanlık bir geceydi.

Bir anlık aydınlık dışında.

Başı kefiye ile iyice örtülmüş, bir tek gözlerinin akı görünen bir insan yüzü karşımda duruyordu.

Bir andı, ayın bir anlık parlamasıydı, başını kefiye ile örten bir Kürt erkeğinin yüzünü gördüğüm an. Bir suyun, kuru topraklarda menderesler çizmesi gibi, o yüzde derin hatlar çizmişti hayat. Gizliydi ve ayın bir anlık parlamasında görünecek kadar gizli yüz çizgileri...

Yüzündeki izler nereye bakıyordu?

Gizliliği neydi?

Gizliliğini acılarından alan bir yüz.

Ay tekrar bir an parlıyor ve zifiri kara gözler parlıyor.

Karanın en koyu tonunda gözler. Tıpkı aydınlığa gebe şafak vaktinden önceki karanlık gibi, kap kara gözler. Gözlerdeki gizlilik, doğacak olan aydınlığa gebe olan gece...

...

Bir el uzanıyor elime. Sert, kuru bir el. Elimi elinde hissedene, elimi elinde olduğunu hissettiren sıcak bir el, bir dokunuş.

Demek ki yüzü aydınlatan ışık değildi.

Demek ki ışık yalnızca yansıma yapardı. Mühim olan yansımanın ardında saklanandı. Çoğu kez, aydınlığın çok olduğu zamanlarda bile insanların yakalayamadığı izleri, zifiri karanlık zamanlarda, dokunarak yada en küçük bir ışıpta yakalanabilirdi.

Demek ki, insan yüzünde, gözlerinde bir güç vardı. Bu güç her zaman tüm yoğunluğuyla dışa yansımaz ve görülmezdi.

Çünkü insan gücünü ruhundan alırdı.

İşte zifiri bir karanlığın hükmettiği gecenin ortasında, bir gurup gerillayı gören bir köy milisinin yüzüne yansıyan yoğunluk.

Ve gerillayı görme heyecanı... Heyecan tüm gizlilikleri deşifre eder.

Umuttu, tüm acıları çekinmeden yüz çizgilerine yükleyen.

Umuttu, acılarından utanmamasını sağlayan, acılarını daha sıcak daha güçlü bir iradeye çevirerek, elindeki gerilla eline sınıksı sarılan. Ellerinde sertliği, kuruluşun gerisindeki yumuşaklığı hissettiren...

"Merhaba" dedi köy milisi ve hızlı adımlarla önümüzde yürümeye başladı. Karanlığı yırtan beyaz renkli ayakkabıların

izinde, yürümeye devam ediyorduk. Kuytuluk bir dağ geçidine vardığımızda, yüzümüzü sıcak bir hava okşamaya başlamıştı.

Kuytuluktan yukarıya, yüksekçe olmayan, bir tepeye doğru tırmanıyorduk. Her adımda her soluk alış verişte, hava aydınlanıyor, zifiri karanlığın yerine geçiyor, beyaz ayakkabıları takip eden gözlerim, uzaklarla ilişkiliniyordu.

Şafak söküyordu. Nisan ayının تنها bir sabahını karşılıyorduk. Yürüdükçe kırları bir örtü gibi kaplayan çiğ damlaları, şalvarlarımızı ıslatıyordu. Her çiğ damlası, başka bir çiğ damlasıyla buluşuyor yollarımıza karışıyordu.

Toprak hüznü.

Toprak yalnız, seher vaktinde içine kapanık bir gül gibi.

Ha açtı, ha açacak bir tomurcuk gibi, güneşi beklemekteydi.

Biz yürüdükçe, güneş doğuyor, güneş doğdukça toprak yeniden uyanıyor ve insan sesleri duyuyorduk uzak, yakın.

Küçük bir tepe daha aştığımızda, başını kefiye ile iyice örten, köy milisi duraksadı. Geriye, bize doğru döndü.

"Ulaştık" dedi. Ve aynı ağırlıkta tekrar yüzünü tepenin diğer yanına doğru çevirdi.

Tepenin başına ulaşmıştık. Biyave köyü görünüyordu. Milis suskun. Milisin gözleri uzak. Milis tepede dimdik ayakta. Gabar gibi.

Biyave köyüne uzanan, bir köy milisinin yüreği...

Sessiz...

Gözleriyle ilişkiliniyordu.

Yani yürek yoluyla...

Köy milisi, Biyave'ye ulaşamıyordu ondan yüreğiyle ilişkiliniyordu. Köy yakın. Köyüne ulaşamayan, ulaşmasını engelleyen acının sızısını yüzüne yükleyen bir köy milisi.

Bir köy milisinin yüzündeki sert çizgilerin ardından bakıyoruz Biyave köyüne. Toprak uyanmış, insan sesleri duyuluyordu. Sesler birbirine karışıyordu. Belli ki köy halkı çok önceden uyanmış. Uzaktan fark edilen bir koşuşturma. Her evin önünde yüklenmiş bir katır veya traktör duruyordu.

"Demek ki ben dün köyden çıktıktan sonra, yine geldiler ve köyü boşaltıyorlar."

Bir rüzgar dalgası yüzümü sıyrıp geçiyor.

Uzaklardan gelen bir çöl havası.

Belki de Biyave köyünün derinliklerimde yarattığı bir çöl duygusuydu. Uzaktan insanlar koşuşturdukça, içimdeki fırtına yükseliyor, rüzgar esiyor kum tanecikleri yüreğimi dövüp duruyor ve adımlarımı hızlandıran bir kamçı oluyor sonunda.

Bir gurup gerillaydık. Toprak kökleri sökülme istenen bir güle ulaşmak ister gibi aşağıya iniyorduk. Biyave köylüleri göç etmek için hazırlanıyordu. Biyave köylüleri, yüreğini koparmak için hazırlanıyordu.

Beklemeliydiler.

Daha yapılacak çok şey var...

Beklemeliydik.

Her filizi daha da kökleştirmek için beklemeliydik.

Biyave köylüleri beklemeliydi. Biyave kökünden sökülmemeliydi. Çünkü; Biyave Gabar'dı ve Gabar yüksek bir dağ. Yıkılmaz bir kale. Yıkılsa kalbim durur.

Yıkılsa, bedenim bir toz bulutuna dönüşecek...

Yıkılsa, ben yıkılacağım...

Biyave köylüleri uzaktan görmüştü bizleri. Belliydi ki onların gözleri hep dağlardaydı. Belki tesadüf, belki de yollar bizi Biyave köyüne götürmüştü. Yollar insanı bekleyen gözlere taşır. Gerilla ile halk arasında ilginç bir bağ kurulmuştu. Gerilla halka

ihtiyaç duyduğunda mutlaka, herhangi bir dağ patikasında, geçidinde bulurdu. Halk gerillaya ihtiyaç duyduğunda, belki rüzgar, belki ay, yıldız, belki dağ çiçekleri ve belki de hissedirdi gerilla ve orada olurdu. İşte böylesi bir buluşmaydı Biyave köyüne gidişimiz.

"Nereye gidiyorsunuz?"

"Bilmiyoruz" dedi köyün en yaşlısı.

Evler boşaltılmıştı. Herkes bir avuç eşyasını katırlara yada traktörlere yüklemişti. Kapıda bekliyorlardı. Tüm gözler bulunduğumuz evin önünü tarıyordu. Endişelerini, korkularını, umutlarını birbirine karıştıran bir uzaklıkta bizi izliyorlardı...

Yürekerini, yurdunu gözüne almış bir halk.

Taş örgüsü bir köy.

Boş ve تنها odalar.

Dış kapı,

dışarıyla içeri arasında eşikte duran bir köy halkı.

Eşikte boş bir beşik.

Beşikte boş bir kundak.

Kundak toprak, toprak sıcak.

Toprak yasta.

Evladını yitirmenin yası.

Bebek gözü yaşlı.

Kürtler bebelerinin kundağına toprak koyar. Çocuk toprakla büyütülür. Bebe toprak ısı ile boy verir. Bebe topraktan dinler ninni. Analar toprağı eler. Tüm ayrık maddeler topraktan ayrıştırılır. Sadeleşir. Sade toprak ateşte ısıtılır ve bebeğin kundağına yerleştirilir. Kürt oğulları ve kızları sade toprağın ateşten aldığı ısı ile büyür.

Biyave köyünde o an bebe topraksız, ana kucağında ağlıyordu. Bebe toprağı uzak tutulsa ölecek. Kahrından ölecek. Yüreği yaşlı büyüyecek. Toprak, bebesiz çölleşecek, bebe toprağın kucağında büyümeli.

Bir gerillanın elleri bebeye uzandı, bebenin göz yaşları silindi. Bebe beşikte boş duran kundağı koyuldu o gerilla eliyle. Bebe sustu.

Bebe ağlamadı.

Toprak ısındı.

Bebe gülümsedi.

"Düşman gitmenizi istiyor. Gitmek onların istediklerini yapmaktır. Bak bebeği beşiğe koyduk, gülümsüyor. Giderseniz tıpkı bu bebek gibi hep ağlayacaksınız. Burada kalın, aksa da göz yaşlarınız toprağına aksın. Unutmayın toprak bereketi alın teri ve göz yaşlarıyla verir."

Katırlara ve traktörlere yüklenen eşyalar indirildi. Eşikten içeriye doğru yüründü. Taş evler giydirildi. Şehit resimleri duvarlara asıldı. Sanki herkes böyle bir söz bekliyordu. Yürek bu sözlerle kilitlenmiş, eller evleri boşaltmıştı yalnızca lakin yürek gelecek bir tek söz bekliyordu. Ve söz söylenmiş, Biyave köylüleri, o gün uyuyan toprağı sonsuz bir ses vermişlerdi.

...

Bir gurup cepheci arkadaşla birlikte, Gabar'dan Şırnak'a uzanan yaklaşık on beş köyde faaliyet yürütüyorduk. Bir çok köye gidiyorduk. Edindiğimiz bilgileri birleştirdiğimizde, düşmanın geniş çaplı bir operasyon hazırlığı içinde olduğu sonucuna ulaşıyorduk. Bu haberi karargaha bildirdik. Arkadaşlar hazırlıklara başlamışlardı. Daha iyi istihbarat almak için Şırnak eteklerine kadar inmiştik.

Biyave köyünden ayrıldıktan sonra, yeni bilgiler almak için Bebu köyüne gitmiştik. Bebu köyünden parti saflarında yer alan ve şahadet mertebesine ulaşan bir çok yoldaşımız vardı. Güvenilir bir köydü. Köyde bulunan milis arkadaşlarla görüştük. Milisler de aldıkları bilgiler sonucu büyük bir operasyonun olacağını söylüyorlardı.

Operasyon ihtimalini milislerle tartışırken, bulunduğumuz evin en yaşlı kadını bir köşede çorap örmeye devam ediyordu. Ellerinde sımsıkı tuttuğu dört şişe sanki savaşıyordu. Ördüğü ipler bir kaç renkliydi. Eller döndükçe ortaya farklı şekiller çıkıyordu. Renkler iç içe giriyor, fakat her renk kendi farklılığını koruyordu. Dünyanın en önlü ressamı o ana gibi, renkleri uyumlu ve iç içe kullanabiliyorlar mıydı? Kürt kadının dünyası dar ve küçük görünse de özünde derindi. Bir örgüye yansıyan derinlik ve bilginlikti.

Gece epey ilerlemişti, dağ patikalarında yol almak, başka yerlere geçmek için yola çıkmamız gerekiyordu. Milislerle yapılacak işleri söyledikten sonra ayağı kalktıığımızda, yaşlı ana sessizce bize yaklaştı. Elleri boş değildi. Vedalaşmak için ellerimizi uzattığımızda.

"Hele durun, şunları yerine koyayım" dedi. Ellerinde tuttuğu, renkli, göz nuru, el emeğiyle işlenmiş çorapları yerde duran çantalarımızdan birine yerleştirdi. Zorlukla tekrar doğruldu. Bilgece bize baktı. Derin bir nefes aldı. "Allah yardımcınız olsun" dedi. Çoraba ihtiyacımız olmadığını, gerekli olmadığını söyleyecektim ki elini dudağına götürerek sus işareti yaptı. Ve elini bize uzattı, vedalaşıp çıktık.

Yağmur yağıyordu ve biz yürüyorduk. Islanan elbise ve çantalarımız ağırlık yapıyordu. Şiddetli bir yağmurdu. Sessiz kimsesiz bir nisan yağmuru değildi. Gökten mermi gibi ağır ve şiddetliydi. Bazen şimşek çakıyor, ardından yağmur daha da şiddetleniyordu.

Yerler çamur ve kaygandı. Tüm bunlara karanlıkta eklenince en usta gerillanın bile düşmemesi düşünülemezdi. Hepimiz çamur banyosu yapmış gibiydik. Dar bir uçurumdan geçmemiz gerekiyordu. Yerler kaygandı ve düşme ihtimalimiz büyüktü. Bizi bekleyen görevler vardı. Uçurumdan geçecektik ve gerillada çare tükenmez.

Şutik. Her gerillanın önemli parçalarından biri. Silah gibi, elbise gibi. Birde Botan gerillası oldun mu, otuz-kırk metre şutiğin olurdu. Buda Botan gerillasının bir farklılığı. Yada sarp coğrafyasının ve koşullarının bir gerekliliği.

Şutik bele sarılır. İp olarak kullanılır, un elemeye işe yarar. İşte bizde o gece şutiklerimizi birbirine bağlamış onları bir ip haline getirmiştik. Böylece uçurumu geçerken düşmeyi engellemiştik. Her uçurum bir ovaya açılır. Her uçurum bir ovaya bakar. Uçurumu geçip düz bir ovada yürüyorduk. Ovada yürümek, uçurumdan sonra bir ödül gibiydi. Ovayı uzun bir süre yürüdüktan sonra, "köye gidelim. Camide kimse yoktur. Biraz ısınır, kurulanırız" dedi Veysi.

"Heval Osman gerçekten kötü durumdayız. Köye gitsek fena olmaz" diye ekledi Cemil. Arkadaşların istemi üzerine yolumuzun üstündeki köye gittik. Kimseye görünmeden camiye gittik ve sobayı yakarak ısınıp kurulandık. Çok üşümüştük, soğuktan öylesi bir sıcaklık bedenlerimizi uyuşturmuştu. Farkında olmadan hepimiz uyuya kalmıştık.

Bir dürbün.

Dürbünden içeriye bir çift göz.

Gözlerden öteye bitimsiz bir coğrafya.

Mavi bulutlara binip, sonsuzluğı yol alan bir coğrafya.

Çocuk gülüşleri, dürbünle uzakları izleyen gözlerimi ısıtıyordu.

Çocuk gülüşleri bulutlara yükleniyordu.

Uzaklarda taş örgülü bir ülke görünüyordu.

Antik, eski, dokunsan tarihle buluşacağın, dokunsan uzun zamanlara yürüyeceğin ve dokunmaya kıyamayacak kadar hüznü, zamanla demlenmiş bir ülke...

Mezopotamya!...

Bir ses. Allah'a yakaran.

Bir dokunuş.

Beni antik çağlardan o an'a taşıyan bir ses uyandığımda,

"Heval" dedi bir ses.

Arkadaş kelimesi ne çok şeyi barındırıyordu. Arkadaş olabilmek, tanıdığın veyahut tanımadığın insanlara arkadaş olabilmek. Kucaklayabilmek tanımadığın insanları bile. Yani gerilla olmak, ne çok şeyi bağışlıyordu bizlere. İnsanlardan uzaktık. Dağlardaydık. Ama insanların en iyi arkadaşları olabiliyorduk. Demek ki arkadaşlık, mesafeler değildi. İnsana dair ortak amaçlardı. Ve dağda ortak olanla buluşmuştuk.

„Neden gelip camide uyudunuz. Evlerimiz, yediğimiz her lokma ekmeği sizlerle paylaşmak dışında hiç bir şeyimizin olmadığını bilmiyor musunuz?“, dedi bir Kürt köylüsü. Camide hemen hemen köyün tüm erkekleri vardı. Evlerine gitmemize biraz kızmış, birazda kırılmış gibi bakıyorlardı.

„Sadece kurulanmak için uğramıştık, sizleri rahatsız etmek istemedik“, diye cevap verdi Veysi. „İsininca uyuya kalmışız“, diye ekleri Cemil.

Biz mahcuptuk, köy halkı kırılmıştı. Mahcupluğumuzu ve kırılmışlığı gidermek için, çevremize toplanan köylülerle sohbet ettik. Gelişmeleri tek tek anlattık. Tanrı katında durur gibi, dikkatle anlattıklarımızı dinliyordular. Hepimiz kendimizi yüce bir gücün karşısında hissediyorduk. Bu güç neydi? Köylüler Allah huzurunda durur gibiydiler. Bunu hissettikçe daha büyük bir güç karşısında olduğum hissiden kopamıyordum. Bir halk iradesinin karşındaydım. Evet evrende yılmayan tek irade, tek güç halk gücüydü. İnsanı gerçeğe yakınlaştıran belki de ortaklıklarıydı. Yani birliktenliğiydi.

Köyden ayrılırken, bir kez daha omuzlarıma ağır bir yük inmişti. İnsan yaptığı eylemin ağırlığını anladıkça, yükümlülüklerini görüyordu. Bu büyük bir güç yarattığı gibi kişinin içinde tarifi zor bir endişe-korkuda oluşturunuyordu. İçimde taşıdığım güç ve endişelerle yürüyordum. Bu kez kendimi yürüdüğüm dağların çok ötesinde hissediyordum. Demek ki daha öteleri insan böyle yakalıyordu.

Erê köyü, Şırnak ile Gabar arasında küçük bir yerleşim alanı. Yan tarafında sarp kayalıklar, dağlar iç içe geçmiş ve doğal mağaralar oluşturmıştı. Dinlenmek için mağaralardan birine girip ateş yaktık. Odunlardan yükselen kızılığın yaydığı ısı ile tenimizin buluştuğu anda sesler duyulmaya başlamıştı.

Ateşin kızıl alevindeki ısı ile tenimizin buluştuğu bir andı, gökyüzünden seslerin duyulmaya başlandığı an. Jet sesleri gittikçe yaklaşıyor, büyük bir patlama sesiyle kayboluyordu.

Ölüm hep peşimizdeydi.

Ölüm ve yaşam.

İnsanın kaçınılmaz ikilisi.

Her yerde ve her zaman yanımızda taşıdığımız hakikat.

Ama dağın öteki yüzü acımasız... Her an yaşamın ve ölümün yüzünü gösterdiği yer yer... Yaşadım diyebilmek için ölümü yenmek gerekirdi. Dağ bunun en iyi anlatan, bu öğretiyi gösteren yeri. Gerilla ise yaşayan.

Yine yaşamın ölümü yendiği mekanlarla ölüm yağıdırılıyordu. İçimi tarifi belirsiz bir sevinç kaplamıştı. Önce anlamadım. Jetler her tarafımızı vuruyordu. Ama ben korku veyahut hüznün yaşamıyordum. Hüznüm kısa sürmüştü. Sevinç ne ile açıklanabilirdi? Belki de yağdırılan ölümün zaten ölü olmasıydı. Böylesi anlarda sevinç, inançtı. Dağ inanıyordum Dağda gerillanı yarattığı yaşama inanıyordum.

„Karargahla bağlantı kuralım“, dedi Cemil. Dışarı çıkıp bağlantı kurdum. Bulunduğumuz alana yönelik düşmanın gerçekleştirdiği hava saldırısını bildirdim. „Köylere gidin... net bilgi alın... Size doğru bir kameraman arkadaş uygun ediyoruz... selamlar...“, diyen karargah komutanımızın sesini kesik kesik almıştık.

Karargahtan gelen talimat netti. Çok oyalanmadan yola çıkmıştık. Bir kameraman gönderilecekti. Küçük bir kasette, bir zaman parçağı yüklenecekti. Ölümünden dirilen bir halkın gerçekliği belgelenecekti. Geleceğe bir belge bırakmak için bir kameraman bize doğru gelirken yaşayacağı heyecanı hissetmeye çalışıyordum. Ya bizlerin yüreğinde neler belgeleyecekti o gün... Düşman nereleri vurmuştu? Hangi kuytuluk yüreği yaralı güne başlamıştı...?

Her yolculuk yalnız adımların hızlılığı değildir. Her yürüyüş, düşüncede bir yolculuktur. Her yolculuğumda adımlarımdan önce, düşler diyarında bir yolculuğa çıkarım. Ve bir düşünce yolculuğu yaşıyordum. Her yolculuğun durağı, düşlerdeki yolculuğun kendi durağındaki gerçeklerle buluşmasıydı. Durmadan soru soruyor, cevaplıyor ve yaşıyordum.

Önce ağıt sesleri, sonra yükselen dumanları fark etmiştik. Önce haykırış ulaşmıştı bize, ardından duman ve yanan bir coğrafya... 24 saat önce ayrıldığımız köye varmıştık. Daha 24 saat önce umutları için tanrıya yakaran o köyde acı haykırışlar duyuluyordu.

Ağır adımlarla köye ulaşmıştık. İlk kez hiç istemediğim halde, kaçmak uzaklara gitmek istediğim halde köye doğru yürümüştüm. Kaçmak ve kaçamamak arasındaki duygu ne kadarda ağırdı... İnsanı ne çok yorarmış... Zorunluluğun adımlarını atarak köye girmiştik. İnsanlara yaklaştıkça, acı inlemelerini daha yakından yüreğimizin tam ortasında duyuyorduk. Bu bir halkın, bir insanlığın acı inlemeleriydi. Yüreğimin ta içinde bir ağıt yükseliyordu. Kadınlar, çocuklar ve erkekler ağlıyordu...

Erkekler ağlıyordu. Tıpkı çocuklar gibi.

Gözyaşlarını ve inlemelerini gizlemeden, saklamadan ağlıyorlardı.

Belki de erkek onuruna gizledikleri o yüzyıllık gözyaşlarını döküyorlardı. Bu Kürt erkeğinin gerçeğiydi. Bu kez utanmadan, gizlemeden ağlıyordu.

Jetler vurup gitmişlerdi. Gökyüzü bomboştı. Berraktı. Mavi bulutlar dışında sonsuz bir mavilik...

Yeryüzü karmakarışık.

Gözyaşlarıyla sel olup akan, aktıkça biriken bir kargaşa.

Yerlerde cesetler duruyordu.

Ölüm ne anlık şeydi.

Daha 24 saat önce bana dokunup, bir vatan rüyasından uyandıran el, cansız yerde duruyordu. Camiyi işaret ediyordu ve belki de dağı... Belki de tanrıyı...

Uykuda mıydı?

Bu kez sıra bende miydi? Ben mi dokunup uyandıracaktım?

...

Camideyiz.

Çevreden gelen sesler, Allah'a yakaran sesler...

Sobanın çevresinde uyuyan bir grup gerilla...

Allah'a yakarıp, arandıktan sonra, kutsanmış elimi sobanın yanında uzanan gerillaya uzatıyorum. „uyan uyan...“, diyorum.

...

Böyle bir düş dünyasına dalmak istiyorum. Bazı gerçekler vardır, sen bin kez düşlesen de değişmez. İşte ölüm öyle bir şeydi. Geldi mi bir daha gitmezdi. Ne ben bir köylü olup, camide namaz sonrası gelip sobanın başında uyuyan bir gerillayı uyandırabiliyordum, ne de beni 24 saat önce uyandıran köylü bir gerilla olup, uyanmayı bekliyordu. O artık dönülmez bir gerçeğin içindeydi. Düşlesem de düş o değiştirmiyordu. Ve beni uyandıran o el cansızdı yerde, önümde duruyordu. Lakin yine de düş kur der gibiydi... Düşün değiştiremeyeceği bir gerçek içinde olduğumuzu bile bile...

Ondan yine dokunuyordum. Uyanmayacağını bile bile uyanmasını bekliyordum. Uyanabileceğine inanarak, yürümeye devam ediyordum. Çevrede cesetler vardı. Bir halk katlediliyordu. Bir halk ağlıyordu. Ölenlerin ardından neden ağlanırdı? Kalanlar kendileri için ağlar derler... Gerçekten bu öylemidir? Belki de öyle, belki de değil.

Ölüm, ölümler bir şeyler yitirmektir. Sen yitirdiğin için ağlarsın. O gittiği için ağlarsın. Çünkü yaşam, güzelleştirilerek, kavga ile büyütülecek bir hazinedir. Yaşam hazinesinin tek değeri insandır. İnsanın, insan dışında bir servetti yoktur. Ölüm sonrası ağlamak belki de bunun ifadesidir.

En az yakılıp-yıkılan köy kadar dağılmıştık. Duygular, düşünceler dağılmıştı. Dağınıklık dış görünüşle ifade edilemezdi. O an dağılan duygular ve düşüncelerdi. Toparlanmalıydık. Hakikatin karşısında hep derlenmiş, toparlanmış çıkmak gerekirdi. Ama nasıl? Ne söylenmeliydi? Nereden başlanılmalıydı? Çünkü ıslak gözler bizdeydi ve biz gerillaydık. Bir halkın umudunu taşıyorduk.

Köyün illeri gelenlerine cenazeleri gömmelerini söyledik. Çok geçmeden koca sessizliği, gençler bozmuştu. Kürek sesleri duyulmuştu. Gençler ellerine aldıkları küreklerle mezarlığa doğru ilerlemeye başlamışlardı. Nedeni bilinmez bende cenazelerden, ağıtlardan uzaklaşmak için yürümeye başlamıştım. Çok sonra gençlerle yürüdüğümü anlamıştım. Bir an kendimi hafif, üstümde bir şey yokmuş gibi hissettim. Böylesi anlarda ilk aklıma gelen silahım olurdu. Oysa kendimi çıplak hissediyordum. Lakin yine de elimle kolumdaki silahımı kontrol ettim. Silah duruyordu. Peki ama neden kendimi çıplak hissediyordum?

Cenazeler giydirildikçe kendimi çıplak hissediyordum.

Mezarlığa ulaşmıştık.

Yerle bir olmuş bir mezarlık.

Her tarafta insan kemikleri...

Birbirine karışmış cesetler.

Bir nisan yağmuru yağmaya başlamıştı.

İpil ipil bir yağmurda ıslanan, yıkılmış bir dağ mezarlığı...

Bulutlardan akan gözyaşları

Birde kemikleri ağlayan bir tarih

Mezarlık ağılıyordu...

Ben ağılıyordum belki de...

Çünkü ne yağmur ipil ipil toprağı ıslatıyordu, ne de mezarlık ağılıyordu. İçimde yatan tarih ağılıyordu.

Dönüp ve yürüdüm. Bir daha ölü görmemek için sonsuzluğa yürümek istiyordum. Neresiydi sonsuzluk? Sonsuzluk var mıydı? Yürüyebildiğim tek yer tekrar köy olmuştu.

Köye kameraman arkadaşımız gelmişti. Bombalan köyü ve cenazeleri çekiyordu. Bir kameraman bir halkın yüreğine objektifiyle ulaşmaya çalışıyordu. Gördüklerin karşısında şaşırın kameraman arkadaşımız bir ara kamerayı unutmuş öylece bakıyordu. Bu kez gördüklerini sineye çekmeye çalışıyordu. Ve ardından anlıyordu ki görülenler ne sineye ne de kameraya çekilebilir. Görülenlerin ötesini yakalamak gerekiyordu ve bunun içinde büyük bir yürek gerekiyordu.

Cenazeler battaniyelerle sarılmışlardı. Geride kalanların bir kefen bile almaya vakitleri olmamıştı. Belki de paraları yoktu... Veyahut alacak herhangi bir yer...

O gün akşama kadar cenazeleri ancak toprağa vermiştik. Bir gün durmadan cenazeleri toprağa gömmüştük. Bir gün boyunca ölümlerle yaşamıştık. Köy halkı ile kısa bir konuşma yapıp ayrılacaktık. Ağıtlar dinmiş, gözyaşları durmuştu.

Herkesin gözü bendeydi, çaresiz ben konuşacaktım. Güçlü olmak zorundaydım. Ama o an güçlü olabilmek ne çok zordu. Sözcüklerin bittiği anlarda konuşmak ustalık isterdi, ustalık sabır, sabır ise güç isterdi.

„Parti her tür yardıma hazırdır,“ diyebilirdim. Ve bir kaç söz daha...

„Bizler partiyleyiz...“ dedi köyün en ileri gelenlerinden biri. Bu iki kelime her şeydi. Güç buydu. Çünkü kendimi o iki kelime sonrası daha iyi hissetmeye başlamıştım. Güç birliktelikti. Hepimiz güçlüydük. Ve tekrar yola koyulmuştuk.

Köyden uzaklaşmıştık. Cihaz açıktı. Bir yoldaş konuşuyordu. „Gever köyüne havadan saldıran düşman 27 yurtsever Kürt köylüsünü katletmiştir,“

Başka bir köy. Başka yerlerde, başka cesetler. Başka yerlerde ayın duyguları aynı sancıları yaşayan başka yoldaşlar...

Düşman öfkeliydi bu onun çaresizliği idi. Gerilla karşısında yenilgiye uğradıkça, savunmasız halkımıza saldırıyordu. Ne yapmalıydık? Halkımız katlediliyordu. Bunu yakıcı hissediyorduk. Yolumuzun üstündeki küçük bir köye uğradık. Bu düşünceyle. Bize daima doğru bilgiler getiren köy muhtarı, kısa sürede büyük bir operasyonun olabileceğini söylüyordu.

Köyde bulunan bir şehit ailesi vardı, uğramadan gitmediğimiz ailelerimizdendi. Kapıyı çaldığımızda, hayatı karşılar gibi karşılamışlardı bizleri. Önce bizleri sorudular. Ardından „Gabar nasıl? Nerededir?“, diye sormadan edemediler. Ana soruyordu. Bilmek istiyordu. Merakı her şeye yansıyor. Aslında gözleri bu soruyu soruyordu. Ona Gabar'ın yani oğlunun şahadet mertebesine ulaştığını söyleyemedik. Söyleyemedim de. Buna gücüm yoktu henüz, hiç de olmadı.

„İyidir, Cudi'dedir,“ dedik.

„Kendi yurdunda,“ diye ekledik.

„Sizlerde Gabar gibisiniz evladım. Sağ olun. Hepiniz sağ olun, düşmanı sağ kalarak, güçlü kalarak yenebiliriz,“ diyordu ana.

O dua etmeye devam ediyordu, ben gerisini getirememiştim. Konuşamamıştım. Bu konuyu bir an önce kapatmak istiyordum. Bir ananın bana evladını, yüreğinin bir parçasını sormasını istemiyordum. O sordukça bir şeyler kopuyordu. Gözlerime kaç zamandır bulutlar yükliydi. Ve çıldırmasından korkuyordum. Gabar ailenin tek erkek çocuğuydu ve bir özgür Kürdistan şehidiydi. İki kız kardeşi vardı. İkisi merak dolu gözlerle bize bakıyorlardı. Ve ben 'soru sormayın' der gibi bakıyordum. Ama onlar bakışlarındaki o anlamı benimkiyle değiştirmiyor, soru dolu bakışlarla bana bakmakta ısrar ediyorlardı. Ama benim kararlılığım daha fazlaydı. Çünkü söylemeye gücüm yoktu.

Gabar'lı bir aile. Gabarlaşmak isteyen bir çatı. Ondan oğullarının adını Gabar koymuşlardı. Gabar'ın bağrında yaşadıkları halde, her şeyin adı Gabar koyulmuştu. Gabar her zaman onlara kucak açmış efsanevi bir güzellik taşırdı. Gabar köylüleri Agit ismini konuşurdu. Dillerinden Agit ismi düşmüyordu. Çünkü Agit demek 'gelecek' demektir. Ve gelecek bilincini yitiren bir halk, geleceğini konuşuyordu. Yarına gelecek gözleriyle bakıyor, yeni bir nesil yetiştiriliyordu Agit diye. Agit'le özgürlük tutkusu bir halkın yüreğine yerleştirilmişti. Onun için yeni doğan her çocuğun adı Gabar olmuştu.

Yürümek. Tekrar tekrar yürümek. Bin kez geçtiğimiz yollardan tekrardan, yılmadan her adıma yeni bir anlam yükleyerek yürümek. Katletmek uzak mesafeleri. Tüm uzaklıkları yok etmek. Birleştirmek bütün zamanları, an'ları. Yine yürüyecektik, bu yaşamımızın en önemli parçası...

„Hava çok karanlık yürüyemezsiniz. Burada kalın,“ diyordu bir şehit anası. Yüreğimizin ta kendisi olan şehidimizin anasının dilinden bu cümleler dökülüyordu. Gözleri kaygı yüklü. Yüreğini zorluyordu. Belliydi yüzüne yüklemişti bunun anlamını. Açabilse yüreğini Gabar diye kucaklayacaktı bizi. Alıp saklayacaktı, belli...

„Yürümek zorundayız. Yollar bizi bekliyor ana,“ dedi Cemil.

Yine zifiri karanlık bir geceydi.

Bir halkın tüm acılarını yüreğine alarak yürüyordum.

Gabar dağını tırmanıyor, dağların en ulusuna ulaşmaya, ululuğunda bir halkın umudunu saklayan yere ulaşmak istiyorduk.

Her kuytulukta bir grup gerilla saklanırdı.

Her dağ geçidinde sevdasını gözlerinde tutan dağ gerillası vardı.

Hava aydınlanmaya başlamıştı. Yeryüzünde bir aydınlık, içimizde derin bir sızı ile, önümüzdeki ilk gerilla biriliğine ulaşmıştık. İlk savaş birliğinin komutanı Ahmet Rapo yoldaş yanımıza yaklaşmış bir dağ selamı verdi. Nereden geldiğimizi biliyordu. Bildiği için sustu. Bildiği için konuşmadı ve sormadı. Gabar'dan aşağıya bir halkın ağıladığını biliyordu. Göz bebeklerinde bizim taşıdığımız renkler vardı. Sanki o gözleriyle gömmüştü, yaralı yürekleri. Oysa uzakta, Gabar doruklarında, bizler ise eteklerden geliyorduk. Biz gömmüştük yaralı yürekleri. Demek ki amaç aynı renk tonunu yüklerdi gözler. Aynı duyguyu aynı yüreklerle yerleştirirdi. Ve aynı tonda buluşurdu her şey. Bu amaçtı. Amaca kilitlenmiş insan iletişimi idi. İnsanın hiç bir zaman tek bir iletişim aracı olmamıştır. İnsan evrenle bütünlüklü bir iletişimi taşırdı.

Ahmet Rapo; Kürdistan devrimiyle ilgilenen herkesin tanıdığı bir isim. Disiplinli bir askeri komutan olarak tanınır. İyi bir asker, iyi bir savaş komutanı.

Ahmet Rapo, bunların ötesinde bir dağ insanı.
Bir dağlı öykü.
Bedeni bir halkın gizli tarihçesi...
Kırk yedi tane mermi taşır bedeninde Ahmet Rapo...
Bedeni bir harita.
O bir dağlı öykü.
Kanıt ve tanığa ihtiyacı olmayan büyük bir aşk.
Tek şahididir, vücudunda taşıdığı izler, aşk...
Bir kavga insanı.
Kavgasının tek şahidi vücudu...
Her çatışmada, en önde ilerlemiş, her kavgada, her zafer sonrası bedeninden aldığı mermi izleri, sınırsız bir aşkın

demlenmesi.

Ahmet Rapo, bedeninde taşırdı kırk yeri mermi izini. Yaralarını dağ aşkı iyileştirmişti. O tüm yaralarını sevda ile yoğurmuş bir gerillaydı. Kendisinde iyileştirdiği her yaranın, bir halka ait olduğunu biliyordu. Ondandı o bedeninde kalan izlere hiç bir zaman acımadı, acı çekmedi. Onların bir sevda haritası olarak benimsedi, sevdi. Sevdikçe daha çok büyüdü. Sevda müessifliği bilmekle geliştirdi. Ve Ahmet Rapo bunu bilendi. Sevdikçe sardı tüm yaralarını. Çünkü tende oluşan yaralar değil, bilincin en dibindeki yaralar çor iyileşirdi. İnsan aştı mı bilincin yarasını, aşıyordu engelleri. İşte Ahmet Rapo, tüm bunlar, bunların ötesindeydi. Ve kırk sekizinci yarasını aldığı anda artık o Gabar'ın en doruğuna çoktan çıkmıştı...

Dinlenmiştik. Yorgunluğumuzu attığımızı hissedenden Ahmet Rapo, yanımıza gelerek „arkadaşlarla bağlantı kurduk. Burada kalıyorsunuz. Beraber savaşaacağız,“ dedi. Bir grup cepheci arkadaşlık ve Ahmet Rapo ile birlikte savaşmaya, paylaşmaya ve ölmeye hazırдық.

Hazırdık ve fazla zaman geçmemişti. Bekliyorduk. 94 yılının 8 Nisanıydı. Dokuz koldan düşman Gabar'a doğru ilerlemeye başlamıştı. Önce halkı katletmişlerdi ve çaresizliklerinden aldıkları güçle gerillaya yönelmeye başlamışlardı.

Bir kuşluk vaktiydi. Gabar kızgındı. Öfkeliydi. Sarp kayalıklarında yabancı postallar dolaşıyordu. Gabar'ın yüreği kan ağlıyordu. Hüzünlüydü Gabar. Dokuz koldan yüreğine dokuz mühür vurulmaya çalışılıyordu. Gerilla hareketlendikçe Gabar sabah hüznünden sıyrılıyor, yüreğini açıyordu. Gabar ile gerilla birbirini tanımış, bütün olmuşlardı.

Gerilla moralliydi. Çünkü hesaplaşma zamanıydı. „Şu tepeyi tutacaksınız... asla bu tepe düşmeyecek,“ diyerek savunacağımız tepeyi işaret etti Ahmet Rapo. „Biz düşmanı vurmak için onları karşılamaya gideceğiz... ve siz bizlerin savunması olarak tepede kalacaksınız,“ diye ekledi sakince.

Saat sabahın beşini gösteriyordu. Gabar'ın kadife kayalıkları artık gerilla mevzileriydi. Parmaklar tetikte, gözler düşmanda, yürek halktaydı. Beklediğimiz sesler çok geçmeden duyulmaya başlanmıştı.

Durmada roket sesleri geliyordu. Dakikalar geçiyordu. Dakikalar saatlere dönüşecek miydi? Çatışma sessi yükseliyordu. Çoğalarak bizlere ulaşıyordu. Ve ardından koca bir sessizlik. Kırk dakika sonra çatışma durmuştu. Savunmadaydık ve düşmanın Gabar'a çıkışını görebiliyorduk. Arkadaşlar düşmanın girişini önlemek için gerçekleştirdikleri saldırı, düşmanı perişan etmişti. Bulunduğumuz alana doğru gelen düşman kolu darbe alınca paniklemişti. İlerlemek için çatışmışlardı ama ilk ağır darbeyi almışlardı. Bunun anladığımızda, Ahmet Rapo'nun erken iyileşen yaraların muammasını çözmüştük.

Yüksek bir tepedeydik. Bizden öteye gelişen hareketliliği görüyorduk. Gabar'ın eteklerinde nisan yağmurlarıyla boy veren çimenlere, kadifesi bir narinlik katıyordu ılık rüzgar. Ve aşağılarda en önde yeşil bir kadife zaman içinde koşar gibi bize doğru Ahmet Rapo geliyordu. Tek eliyle silahı, sırtında çatışmada boşalttığı boş palaskasıyla. Dimdikti ve bir erkek geyik gibi koşuyordu. Her adım atışında, Gabar'ın kadife yeşilliği dalgalanıyordu.

Saldırı grubu yanımıza ulaşmıştı. Ahmet Rapo elimi eline aldı, „bu vurulan o köyler için,“ dedi. Sonra oturdu. Bir daha ağıt sesi duymak istemiyorduk.

Çatışmadan gelen arkadaşlara, Gabar'ın damarlarından akan soğuk sudan getirmiştik. Küçük su matarası tek tek ellerde dolaştı. Su ne kadarda berraktı. Ne kadarda dinlendiriciydi. Su içtikçe bir çatışma yorgunluğu gideriliyordu.

Suyun içimizi serinlettiğini sanırsanız, serinletir de, lakin serinliğinde yakar yaşam ateşini. Ondan su yüreğin akkorunu koyulaştırırdı. Yeni bir yol için dürtüklerdi.

Savunma tepesinde dinlendikten sonra, kısa sürede harekete geçmiştik. Dinamiktik. Düşman daha Gabar'a girmeden darbe almıştı. Yerinde dura kalmıştı. Durgunlukları yaşadıkları ilk şoktandı. Durmak çaresizlikti. Çaresizliğe verilecek her destek, yeniden çaresizleştirmektir. Bunu biliyorduk. Fakat düşman çaresiz bekleyen gücüne destek vermeye, takviye göndermeye başlamıştı. Havadan destek veriliyordu.

Jet sesleri duyuluyordu. Bize doğru geliyorlardı. Ve bulduğumuz tepeli vuracaklardı. Jetler üstümüzde uçuyorlar, yalnız bizim bulduğumuz tepeli değil, yaklaşık altı saat ilerimizdeki stratejik tepeli vuruyorlardı.

Düşmanın vurduğu tepede altı arkadaşımız vardı. Yeterli bir sayı değildi. Ve bu endişe yaratıyordu.

Karşımızda duran bir tepe. Tepe üzerine sürekli bomba yağdıran jetler. Bombardımana maruz kalan altı yoldaş... Biz karşılarındaydık. Onlar bize, biz onlara karşı...

Düşman vurdukça, yoldaşlarımızda yılmadan onları vuruyordu. Karşılıklı yoğun bir çatışma sürüyordu.

Saatler ilerliyordu. Ne düşman ne de yoldaşlarımız başlayan düellodan yılmıyorlardı. Jetler durmadan değişiyordu. İki güç çatıştı. Bizi, bir halkı altı kişi temsil ediyordu. Onlara koşmak istiyorduk. Ama bulduğumuz tepeli bırakmamız imkansızdı.

Elime dürbünü alıp karşımızda direnen yoldaşlara bakmaya başlamıştım. Bir andı, belki de daha önce yaşadığım. Ama nerede ne zaman? Görünenler gözlerimden öteye, dürbünden içeriye.

Bir coğrafya, çocuk gülüşü.

Durmadan koşan çocukların ardından bıraktığı toz bulutu.

Gözlerimi kapadım. Toz gözlerimden içeriye süzülüyordu, bir çocuk çığlığıyla. Evet daha önce gördüğüm bir rüyanın simgeleri idi tüm bunlar. Çocukların düşümde bıraktığı toz duman değil, hava bombardımanının bıraktığı toz duman vardı. Tepedekiler direniyordu. Çocuk yüzüydü hepsi. Hep bir çocuk tebessümünü kendinde saklı tutan gerillalardı. Koşuşturuyorlardı ve o koşuşturmada bir çocukluk düşü vardı.

Bitmez bir gündü. Düşman vuruyordu. Aldığı ağır darbenin hincını çocuk gülüşü altı arkadaşımızdan çıkarmaya çalışıyorlardı. Gece uzaktı.

Ve uzak olan bir şeyin olmadığını, uzak gibi görünen her şeyin sabır istediğini, dağların ardına doğru yol alan güneşin batışından anlamıştık o gün. Hava kararmaya başlamıştı. Hava kararsa da içimi kavuran sorulardan kendimi kurtaramıyordum. Düşman dokuz koldan Gabar'a girmeye çalışıyordu. Büyük bir operasyondur. Operasyon boşa çıkarılmalı ve düşmana unutamayacağı bir darbe vurulmalıydı. Operasyon yeni bir sürecin ve geliştirilen yeni bir taktiğin başlangıcıydı. Düşmanın geliştirdiği taktiği, doğduğu yerde boğmak gerekiyordu.

Gece boyunca tartıştık. Çevreyi dikkatlice kontrol ediyorduk. Her an bir sızma olabilirdi. Tedbir almak zorundaydık. Sırasıyla nöbet tutulsa da o gece kimse uyuyamamıştı. Hepimiz nöbetçiydik, bir halkın özgürlük nöbetçileriydik. Bir halkın kaderinin nöbetini tutuyorduk. Kendin için kendinden öteye bir şeyler için yaşamının sorumluluğu ağırdı. O gece bir kez daha bunu yaşamıştım. Omuzlarımızda ağır bir yük vardı. Ve dikkatli olmalıydık.

Yine hava aydınlıktı. Güneşin doğuşuyla, jetler tekrar gökyüzünde görünmeye başlamışlardı. Bu kez bizim bulduğumuz tepeye yönelecekler diye düşünün yerlerimizi sağlamlaştırıyorduk ki, tekrardan karşı tepe vurulmaya başlanmıştı. İşte bu iyi değildi.

Önceki gün tepede vurulan altı yoldaşımız kayıp vermeden savaşmışlardı. Ama yıpranmışlardı.

Cihazdan daha adını bilmediğimiz bir yoldaş, „Bizi merak etmeyin. Bugünde üstesinden geliriz,, diyordu. Tepedekiler direniyordu. Düşmemekte ısrarlı olduğunu bildiriyorlardı. Dürbünden sıcak bir savaşı izliyordum.

Birden bir tebessüm takıldı gözlerime. Çatışan yoldaşlarımdan biri gülümsüyordu. Neden gülümsüyordu? Nasıl başarıyordu? Oysa ben karşıda acı çekiyordum. İki gündür alıştığımız ses ritminde bir değişiklik algılayınca gökyüzüne baktım. Evet bir jet darbe almıştı. Tekrar yoldaşlara baktım. Jeti vuran gerilla gülüyordu. Bağırıyordu. Düşman şaşkındı. Jet gökyüzünde yalpalamaya başlamıştı. Bir kuşun yara alıp ağır ağır düşmesi gibiydi. Jet, kül olmaya doğru son kez yalpalyordu. Sonra Fındık dağı onun kül olmak için uğradığı son yer olmuştu. Halkı düşündüm. Onlarda jetin düşüşünü izlemişlerdi muhakkak. Neler hissetmişlerdi? Gerilla coşkuluydu. Çünkü operasyon, jetin düşmesiyle mesajını almıştı. Direnecektik.

Jetin düşürülmesi karşısında, diğer jetler ve kobralar geri çekilmişti. Artık hava kararmaya başlıyordu. İkinci günde de ayakta kalmayı başarmıştık.

Operasyonun çapı genişleyerek devam ediyordu. Düşman karadan 200 bin askerle duramadan yükleniyordu. Ölmek ve öldürmekle bitmeyecek bir dizi çatışma Gabar'ın her tarafında devam ediyordu. Operasyon yalnız gerillaya yönelik değildi. Halka da yöneldiğini sonradan öğrenecektik.

Partinin aldığı karar doğrultusunda üç yüz arkadaş geri çekilme yapacaktık. Geri çekilme alanımız Besler olacaktı. Geri çekilme amacıyla harekete geçmiştik.

Yol boyu köylerden geçiyorduk. Düşman topyekün Gabar'ı boşaltmak, yakmak istiyordu. Halka karşı acımasızdı. İnsanlar öldürülüyordu. Düşman ağır yükleniyor ve donanımlı geliyordu. Kirli bir savaş yürütülüyordu. İnsanlık sınırlarının aşıldığı bir zaman parçacığını yaşıyordu Gabar. Bu kez yalnız bir gerilla grubu olarak değil, halkta bizimle birlikte geri çekiliyordu. Düşmanın ağır yüklendiği yerlerdeki alileri de beraberimizde götürüyorduk.

Bir halk gerillalaşmıştı.

Bir halk dağın şefkatten örülü boşluğunda yürüyordu.

Çocuklar analar bizimle birlikte yürüyorlardı.

Ana asker, ana elindeki bastonu mavzer diye kucaklıyordu.

Bu bir toprak aşkının manzarasıydı. Ve bu aşk yürekte, ondan öteye derinlikteki ırmağa işlendi.

Yürüyorduk. Bir kavim kadardık.

Gittikçe çoğalıyorduk. Çöllere düşen Musa kavimi kadar çoğalıyorduk. Vatan içinde vatan yaratmaya gidiyorduk. Sınırlar aşacaktık.

Çırav'a ulaşmıştık. Çocuklar aklıktan yürüyemiyordu. Yanımızda fazla yiyecek bir şey yoktu. Tek damla su bile yoktu ve susuzduk. Uygun bir yerde mola vermiştik. Yanımızda yalnızca 5 kg un vardı. Unu ekmeğe, ekmeği umuda katık edecektik. Biraz oval bir kayalığın içine unu boşalttık. Ve hamur yapmaya başlamıştı bir yoldaş. Düzgünce kesilen bir teneke ve yanan ateşin ardında kalan közler ile ekme yapmak için her şey hazır. Artık hamur açılabilirdi.

Ekmeği çocuklara verecektik. Hamuru açtık, hamuru pişirecek ateşin son dumanları yükseliyordu. Ve ardından bizi sürüklüyordu. Dumanın gökyüzünde oluşturduğu çizgiyle gözlerimiz buluşmuştu. Dumanla gözlerimizin buluştuğu yerde yeni bir yol çiziyordu duman... Geldiğimiz yöne doğru...

Geldiğimiz yerlerde bulunan köyler yakılmıştı. Taş evler yanıyordu. Halkı zamanında alıp çıkmıştı. Ama köyler yanıyordu. Yanımızdaki alilerin gözleri daima ardındaydı. Ve yanan köyleri izleyen o gözlerin anlattığını anlamak ne zordu.

Emek. İnsanın en değerli faaliyeti. En değerli parçamız.

Yanan evler, ellerin ve yüreğin birleştiği bir emektir. Gözlerden acı süzülüyordu. Artık analar dumanların ötesinde bir şeyler arıyorlardı.

Ekmeğin pişmesi. Bir grup arkadaşla, gözleri adımızda bıraktığımız yerlerde olan yurtseverlere ekmeği dağıtmaya başlamıştı. Ekmeğin hepsini dağıtmıştık. Elimdeki son ekmeği tek başına uzakça bir yerde oturan anaya uzattım. Ekmeğe uzattı elini... ekmeğe hala ikimizin elleri arasındaydı. Gözlerimin içine bakarak „ölsek de beraber öleceğiz oğul,, dedi.

Yaşamı, umudu geleceği birlikte kuracaktık. Ondan birlikte yola çıkmıştık. İnanç başarmanın temeliydi. Elli yaşındaki anayı gençleştiren inançtı. Ve dağda öyle bir inanç yaratılıyordu ki, bu inançla yüreğini donatanlar genç kalıyordu.

Kürt PKK ile gençleşiyordu. PKK ideolojisi hep gençleşmeye, dinçleşmeye neden oluyordu. Çünkü halkların başaracağına inançla örülü bir ideolojiydi. Emekleri yok edilen, yaşam yuvaları yok edilen halkımızın inancı buydu. Tekrar daha iyi yaratılacağına olan inanç.

Yüreğine acı sızıyı damlatarak, büyük sevecek tekrar yürümeye başlamıştık.

Kalabalık bir güçle açık hareket etmemiz tehlikeliydi. Düşman yükleniyordu. Hemen hemen Gabar'ın her tarafında çatışmalar geliyordu. Biz halkı koruyabileceğimiz bir geri çekilme yeri arıyorduk. Vardığımız yerde mağaraların olduğunu biliyorduk. Uygun yerlerde gizlenecektik.

Yürüyorduk bir uçurum boyu... Bir halkla bir uçurumu tırmanıyorduk. Uçurumda yer yüzüyle bağlarımızı keseceğimiz, yarına umudumuzu demleyeceğimiz bir yer arıyorduk. Dönüp ardıma baktığımda, bir kuş sürüsü gibi kalabalık bir grubun hepsinin uçurdum boyunca tırmandığını gördüm.

Önüme dönüp baktığımda derin bir uçurum gördüm.

Başım döndü.

Uçurum döndü, durdu.

Sarp kayalıklar yumuşadı. Bir halk çelikleşti.

Uçurumun ortasına varmıştık. Uçurumun ortasında küçük bir delik. Anlamsız, gereksiz bir ayrıntı gibi duruyordu. Geçip gitsen bir daha bakmayacağınız kadar küçük bir delik, dağın bir çatlaklığı. Ne karanlık, ne de aydınlık. „İşte mağaranın kapısı,, dedi bir yoldaş.

Mağaranın kapısı. Nasıl bir kapıydı öyle. Bir uçurumu o küçük delik mi açıyordu? Kafamı içeriye doğru uzattım. Derin, uzak bir rüzgar yüzüme sıyırıyordu. Küçümsediğim yerden rahat geçmiştim. Her adımda biraz daha büyüyen bir yer altı dünyası... ilerledikçe farklılaşıyordu. Derinliğine indikçe uçsuz bucaksız bir yere ulaştığımızı anlıyordum.

Kapı beni ne kadar da yanıltmıştı. Demek ki her şeyin dış görünüşü yanıltıcı olabilirdi. Uçurumun kalbinin açılımıydı o küçük yarık. Daldıkça genişleyen, büyüyen gerçeklik.

Hepimizin sığabileceği, herkesin yer alabileceği, bir mağara bulmuştuk. Tehlikeli bir yerdeydi. Dikkatli inip çıkılırsa sorun çıkmayacağı korunaklı bir yerdi. Mağaraya yerleşmiştik. Bilmeyen bir insanın bulamayacağı kadar açıkta olan gizli bir yerdeydi. Neden bilmem ama insan böylesi yerlerde kendisini huzurlu hissediyordu. İlahi bir gücün kendisiyle olduğunu hissediyordu. Bu duygu belki de kişinin kendini en iyi dinlediği yerler olduğu içindi. Korumamız gereken alileri yerleştirmiştik. Belki de bu bende geçicide olsa o an bir rahatlamayla yol açmıştı.

Tekrar dönüp mağaranın kapısından baktığımda derin bir uçurum değil, Cudi'yi görmüştüm. Cudi insanın yer bulduğu kutsal dağ. Bulunduğum yerde ise gözlerimin yer bulduğu yerdi. Ondan sonra Cudi gözlerimin kendisini bulduğu yer olarak kalacaktı.

Gözlerim yerini bulmuş özgür bakıyorlardı o küçük kapıdan. O bana ben ona hasretle bakıyorduk. Bir hasret giderme miydi özgürlüğe doğru koşu...

„Bana benzeyin. Asi ve yıkılmaz olun. Bağrınız geniş olsun. Alın her şeyi koyununuza. Aldıkça zenginleşeceksiniz,, der gibiydi Cudi. Bulunduğumuzun yerin farklılığı bizde daha büyük duygular yaratıyordu.

Ve çok geçmemişti yeniden sesler duyulmaya başlanmıştı. Gelmişlerdi. Yeniden gelmişlerdi. Kobralar dolaşıyordu. Kulağı

tırmalayan, gitse bile sürekli yankısı kalacakmış türünden bir ses. Her şeyin ilki en zor olanıdır. Halkla birlikte başlattığımız yolculuğun ilk gününde oldukça yorulmuştuk. Halk ise buna alışık olmadığı için daha fazla yorulmuşlardı, kimse kimseye hissettirmemeye çalışsa bile.

Yolculuğumuzun ikinci gününde herkes daha deneyimliydi artık. Uçurumdan nasıl ineceğini veya nasıl tırmanacağını, herkesin arkasındakinden ve önündekinden sorumlu olduğunu biliyordu. Halkımız çabuk gerillalaşmıştı. Gelen herhangi bir kokuyu veya izi anlamadan yürümeye devam etmiyor „heval düşman olmasın?„ diye sorup iyice emin olduktan sonra ilerlemeye devam ediyorlardı.

„Heval dikkat et, adımını atma!„ diye bağırdı biri.

Durdum. Anlamadım. Yanıma yaklaşan yaşlı Kürt köylüsü, „toprak doğa değil gibime gelmişti, sandım mayın döşemişler„ dedi mahcupça. Onun mahcupluğu beni daha da mahcup etmişti. Sarılmak, bir daha hiç ayrılmama duygusunu o an ne derin hissetmiştim. Elimi omzuna atıp „sağ ol, duyarlılık bir his olayıdır„ diyerek yolumuza devam ettik. Yalnız aceleyle önümden yürümeye çalışıyordu. Acelesi neydi? Tek acelesi varsa bir tehlike önce onu bulsun, gerillaya bir şey olmasın telaşıydı. İşte o zaman anladım ki ölsek bile bu halka borçlu kalacağız...

Ağlamak. Doyasıya ağlamak. Ama ağlamak için bir yer ve zaman arıyordum. Bu denli güçlenen bir halk, başka yerlerde var mıydı?

Zor bir yıldan geçiyorduk. Dönemin hükümeti Tansu Çiller ve Doğan Güreş ekibi planlı hareket ediyordu. Bir yandan Önderliğimize yönelik komplolar geliştirilirken bir yandan da gerillaya ve halka imha amacıyla yöneliniyordu. Kürt üzerinde tamamen bittirme politikası esas alınıyordu.

Buna rağmen bir halk direniyor, gerilla vuruyordu. Daha bir kaç yıl öncesine kadar en sıradan erin önünde eğilen Kürt, artık bir ordu karşısında ölümüne direniyordu, dağa çıkıyordu.

Korkusuz yürüyorduk. Her tarafa pusu atılmıştı. Bizler ise Besler’e ulaşmak için engel tanımamakta kararlıydık. Halkı yüreğimizden önce korumamız gerekiyordu. Bunun için pusu atılabilecek yerleri önden keşfedip, düşmanı vuruyorduk. Bir grup arkadaş pusu atan düşman gücünü oyalarken, Beslere ulaştırmamız gereken alilere pusulardan geçiriliyordu. Alileri böyle korumaya çalışıyorduk.

Pusular aşılıyordu.

Uçurumlar geçiliyordu.

Yaratıcı Kürt insanlarıyla birlikteydik. Halkımızla...

Dağ ile birleşmiştik.

Zor durumdaydık ve eğer zor bilince çıkarılırsa, insanda umudu büyütüyordu. Açtık, çocuklar açtı. Analar bitkindi. Ama ilerliyorduk. İkinci gün tamamlanmıştı.

Uygun bir yerde mola verdiğimizde dinlenmeyen analardı. Çevreden ot toplayıp pişirdikten sonra herkese dağıtmışlardı.

İkinci günün sonunda toktuk. Bizi anlar doyummuştu. Bir asır yürüyebilirdik. Çünkü analar umutla doyummuştu bizleri. Daha önce tanımadığımız bir kurtuluş yolculuğunda tanıştığımız alilerde bizlerle bir asır yürümeye hazırlardı. Hepimizin menzili Güneşti...

Üçüncü gün. Bestler’e ulaşacağımız gün.

Çocuklar gülünce yollar bitiyordu.

Anaların saç örükleri yağmur topladıkça, toprak uyanıyordu. Ve anaların saçlarından dökülen ışıkları toprak tohum diye bağrına alıyordu. Yarınları filizlensin diye.

Çocuklar analara bakınca, analar toprağa bakınca, pusular aşılıyordu.

Günü tenine eller değdikçe, gün insan tenini okşadıkça, bir halkın nereye yürüdüğünü anlıyorduk.

Direnmek... Direnmek yoktu başka bir yaşam biçimi. Yaşamda zaten buydu.

Kendine öfkenin cesaretiydi direnmek.

Eski kürde öfke, yolları kadifeleştiriyordu. Kadife tenli bir zamandan geçiyorduk.

Bestler’e ulaşmıştık. Aileler, diğer yerlerden gelen alilerle buluşmuşlardı. Ve küçük bir Kürdistan dağda kurmak için el ele vermişlerdi.

İşte Etruş kampı böyle yaratıldı. Şimdi ise Mahmur adını taşır... Ve Mahmur halkı, devrimizde yaşayan kahramanlardır.

Kölelikten kurtulup, zincirleri tamamen kıran, demirini eritip o yedi kat yerin dibine gömenlerdir.

Bestler bizler içinde yeni açılımlar yaşama yeri. Gabar’dan pek farklı değildi. Bestler’de savaş olan hızıyla devam ediyordu. O açılan gerillada yer ve zaman fark etmiyordu. Mühim olan tek şey bütünle buluşmaktı. Savaşın boyutlanmasına göre düzenlemeler olmaya başlamıştı.

Düzenleme için komutan arkadaş beni çağırıyordu. Kısa bir süre sohbetten sonra „düzenlemen için bir önerin var mı, diye sormak için çağırıyordum„ diye sordu. „Her yere hazırım„

„Alanımıza yeni geldin fazla tanımıyoruz..„

„... Pervariliyim....„

Düzenlemem olmuştum. Garisa alanına gidecektim. Bu benim için bir sürpriz, bir düşün gerçekleşmesiydi.

Demek ki çocukluk düşlerimde dağda gerçekleşecekti.

Demek ki düşlerin ve geleceğin damladığı yerdeydim.

Doğduğum toprakları görecektim. Bestler’den ayrılacak olanlarımıza bir tören yapılmıştı. Cemal arkadaş törende bir konuşma yaptı. Konuşmasını „sizlerden yeni gelişmeler bekliyoruz„ sözleriyle tamamladıktan sonra hepimizle vedalaştı. Sırada bekleyen tüm arkadaşlarla vedalaştık.

Birlikte yolculuk ettiğimiz ailelerle ve yoldaşlarla vedalaştık.

Yeniden buluşmak için daha fazla yakınlaşmak için Besler’den ayrıldık.

HEREKOL FIRTINASI.

Herekol, masallara, öykülere konuk bir isim.

Bahar aylarıydı. Bahar yalnız, uyanan toprak değildir. yürekte açılımlar yapar.

Herekol ve bahar.

Asilik ve bereket.

Soyluluğun birleştiği dağ.

Uzun bir mücadele sonucunda Garisa’ya ulaşmış, Herekol’a doğru altı yoldaşla birlikte yola çıkmıştık. Herekol’a ulaşmak öyle kolay olmamıştı. Bir dizi kavga sonucunda Herekol’a gitmeyi arkadaşlara kabul ettirmiştim.

Herekol yüksek bir dağ. Yolları sarp. Uygun bir yerde sıcak bir çay içmek için mola vermiştik. Sıcak bir çay ama çaydanımı yoktu. Herekol’a bölük komutanımız olarak bizimle gelen Rıza’o tepede asker mevzileri var. İki arkadaş gitsin, kutu olabilir” dedi. Doğruydu, bulduğumuz kola kutularına su doldurup ateşe bıraktık. Kısa sürede çaylarımız hazır duruma gelmişti. Bu sırada nöbetçi arkadaş, bir bölük arkadaşın bize doğru geldiğinin haberini vermişti. Gelen bölüğün en önünde Ahmet Rapo yürüyordu. Bizi görünce sıcak bir selam vermeden geçemedi. Gelişmeler üzerine tartışma derinleşmişti. Düşman hareket tarzımızı çözmüştü. Ve buna göre yeni bir hareket tarzını uygulamaya başlamıştı. Bu durumda yeni taktikler geliştirmemiz gerekiyordu.

Ahmet Rapo ile daha kaç kez dağ geçitlerinde karşılaşacaktık. Yorgun, savaşta yeni çıkmış gibi görünüyordu. Ama dinçti, yüreğinde taşıdığı sevinci yitirmemişti ve hep öyle de kalacaktı. Ahmet Rapo, bir çay içtikten sonra vedalaşıp, uzaklaşmış, bölüğüyle

tekrar Gabar'a gidiyordu. Onlar giderken yüreğim Herekol ile Gabar arasında sıkışmıştı. Üstüme bir ağırlık çökmüştü.

Herekol'a doğru ilerliyorduk. Beklenmeyen bir yağmur yağmaya başlamıştı. Toprak suya doymuş olsa gerek, yağın yağmur küçük derecikler oluşturarak akıp gidiyordu. Hava gittikçe soğuyordu. Her tarafımızı ıslatmıştı. Yağmurlardan sona genelde rüzgar eser. O günde yağmurdan sonra sert bir rüzgar esmeye başlamıştı. Rüzgar ıslak bedenlerimizi esir almaya çalışıyordu. Direniyorduk ama yürüyüş tempomuz oldukça düşmüştü. Ağır ağır ilerliyorduk. Harabeye çevrilmiş bir boş köyün yanına varmıştık.

„Köyde mola vereceğiz" dedi Rıza.

Rıza çevreden odun toplamaya başlamıştı. Altı kişiydik. Ben ve iki arkadaş daha gördüğümüz ilk sağlam eve girdik. Diğer iki arkadaş arada zaman geçse de gelmemişlerdi. Olanları en son nerede gördüğümü hatırlamaya çalıştım. Ama bir türlü hatırlamıyordum. Yalnızca yağmurda ıslanan altı kişilik gerilla grubu olarak aklıma resm olan bir görüntü vardı. Yol boyu o kadar çok üşümüş ve bitkin düşmüştüm ki olan bitenlerden habersiz yol almıştım. Bir tek yağmuru dinlemiş onunla yol almaya çalışmıştım. İçimde soğuk bir fırtına esmeye başlamıştı. İki arkadaş neredeydi? Sorusu ile ayağa kalkıp fırlamam bir olmuştur. Donmak üzere olan bedenimin böyle bir refleks göstermesi diğer arkadaşları şaşırtmış olsa gerek ardından ne olduğunu anlamadan onlarda gelmişlerdi.

Harabe bir köy.

Herekol eteklerinde kimsesiz bir küçük köy.

Terk edilmiş ayrılıklara yüreği dayamayıp yasa bürünmüş bir hüzne boğulmuş eveler. Evler arasında, bedeni ısıtan, terleten bir hızda koşuyordum. Telaşımızı gören Rıza „arkadaşlar ne oldu, neden koşuyoruz," diyordu ama cevap veren yoktu.

Omzuma dokunan bir el.

Hızım durmuştu.

Olduğum yerde kala kalmıştım. Buna sebep omzuma dokunan el değil. Gördüklerimdi. Karşıda iki yürek, karşıda iki yoldaşın gözeleri, bize bakan lakin bizi görmeyen, bize doğru adım atan ama bize doğru yürüyemeyen iki arkadaş... iki gerilla...

Döndüm ardıma, omzumdaki elin sahibine baktım. O da bir yoldaş. Ardındakiler neden koştuğumu anlamışlardı, karşıdakiler de neden geldiğimi. Söze gerek kalmamıştı. İşte öyle bir andı.

„Köye girmedik. Giremedik, en son bu köyden ayrıldığımızda her yer insanlarla doluydu. ekmeğimizi, suyumuzu ve havayı birlikte paylaştığımız insanlar vardı bu köyde," dedi Dewran. Köye girememişlerdi ve biz bunu fark edememiştik.

"Erkend köyü. Üzgüm arkadaşlar, sizlerin Erkend'li olduğunuzu bir an unuttum " dedi Rıza. Ve üzgündü.

"Yo yo üzülmeyin. Bu gerçeği biliyorduk" diyerek köyü gösterdi Mahir.

"Bu gerçeği biliyorduk ama gerçeği bilmek bazen duyguları kontrol etmeye yetmiyor. Haydi gidelim"dedi Dewran.

Koşar adım geldiğimiz dar patikadan tekrar hep birlikte ağır adımlarla yürüyorduk. Sağlam olan eve ulaştığımızda Rıza ateş yakmaya başlamıştı. Ateş gürleştikçe ısınmaya başlamıştık. Isınınca canlanmıştım. Karşımızda köylerin daha önce kestiği çilolar (yaprak) duruyordu. Getirdiğim çiloları yere düzenli sermiştim.

„Bu gece çiloflekste yatacaksınız," dedim.

Çilofleks üzerinde dinlenmeye geçen arkadaşlar iyice mayışmışlardı. Ama benim aklımda hep Herekol vardı.

"Herekol'a ne zaman çıkacağız"

"Herekol'u bu ay çıkmak mümkün değil" dedi Rıza ve ekledi. "Herekol'un karı meşhurdur. Şimdi bile beş metre karı tışır dorukları"

Son duyduğum bu sözlerin ardından bir Herekol düşüyle, uykuya dalmıştım. Sabah uyandığımızda hava oldukça güzeldi. Gökyüzü maviydi. Ama önümüzdeki vadi bembeyaz. Çok fazla oyalanmak istemiyorduk. Dinlenmiştik. Ve yolumuz uzundu. Herekol'un orta noktası dedikleri yere gidiyorduk. Akşama doğru ulaşmıştık. Herekol gücü geldiğimizi duymuşlar ve bizi merakla beklerlerken biz onlara ulaşmıştık. Kısa sürede ihtiyaçlarımız karşılanmıştı. Sayımız kalabalıktı hava soğuktu ve dışarıda uyuyacaktık. Gerillada böylesi dönemlerde naylon üstüne atarak uyulur. Ama naylonda yoktu. Yorgunduk ve yorgunluk soğuk dinelemiyordu. Hava kararmıştı, hepimiz üstümüze kefiyelerimizi atarak uyuya kalmıştık. Deliksiz bir uykudan sonra uyandığımızda tüm arkadaşlar gülmeye başlamıştı. Önce anlamadım. Sonra bende bir tuhaflığın olduğunu fark ettim ama ne? Gözlerimi üzerimde gezdirdiğimde kül içinde olduğumu fark etmişim. Kül sıcaklığı iyi uyumuştum ama üstüm başım berbat olmuştu. Güzel uyumanın da bedelleri vardı.

"Eee ne yapalım. Bir gün çilofleks bir günde külfelekste yatmakta varmış" diyen Rıza ağız dolusu gülmüştü.

Tüm arkadaşlar uyanmıştı. Herekol gücünün yanına akşama doğru ulaştığımız için tüm arkadaşlar uyanmıştı. Sabah ihtiyaçları giderildikten sonra, tüm arkadaşlarla tanışma fırsatımız doğmuştu.

Dağ buluşma mekanı.

Herekol sürprizler yurdu.

Kürdistan bir sevgi açılımı.

Yoldaşlık dağın en güzel parçası

yüreğimizin övgüsü.

Karşımda duruyordu. Arkada uzun yıllar geçmişti. Değişen tek şey yüzlerimize yüklenen olgunluktu. Büyümüştü, gençleşmişti. Çocukça bir yüz ifadesine, bilgin bir tonuna bürünmüştü bakışları. Bakışlarında, gözlerinde bir nehir coşkunluğunun gizliğini yakalamıştım.

Beraber gerillaya katıldığımız arkadaşım, yeğenim Zından karşımdaydı. Dağ olgunluğuyla sarılmıştık birbirimize. Gabar ile Herekol'un kollarını birleştirmiş, içim titremişti.

İçimizdeki derin kuyu coşmuş, kabarmış suyunu dışarı atmıştı. Göz yaşlarım akmıştı. Sorulacak, konuşulacak çok şey vardı. Ama böylesi buluşmalarda bir tek „nasılın" diyebilirdi insan. Sanki ondan öteye her şey zaten o buluşmada anlamışmış gibi olur.

Bir yandan buluşmalar, bir yandan ayrılıklar yaşamımızı kaplamıştı. Operasyon ve çatışmaların ardı arkası kesilmiyordu. Günler yaşam ve ölüm çizgisinde seyrederken geçiyordu. Girdiğimiz çatışmalarda düşmana kayıp verdiriyorduk. Sürekli darbelenen düşman daha da acımasız yükleniyordu. Biz ise artık mecburduk. Darbe yememek için saldırmak ve geri püskürtmek zorundaydık. Herekol'un yükseklerine çıkıyorduk.

Herekol'u çıkıyorduk. Soğuktu ve odun yoktu.

Herekol her dem kar altında.

Beyazla demlenir Herekol.

Bir ateş damlası lazımdı.

Ateş kar altında.

Ateşe ulaşmak için beyaz örtüyü delmek zorundaydık.

Odun bulabileceğimiz yerlerde karı ellerimizle kazıyor odun çıkarıyorduk. Sabır ile ıslak odunlardan ateşin damlamasını bekliyorduk. Kürdistan'a damlayan ve insanı tek ışığı olan büyük insana olun inanç bağıllık bizleri Herekol zirvelerinde karadan bir damla ateşin damlamasını beklemeye götürüyordu. Her eylem inançla başlıyordu. İnançlı eylemler başarıyı getiriyordu.

Bir Herekol sabahıydı. Kardelenler heyecanımıza, heyecan katar gibi boy vermişlerdi. Herekol'a güneşin doğduğu bir gündü. Zından iki arkadaşıyla keşiften dönmüşlerdi.

„Tepede herhangi bir şey var mı?," diye sordum.

„Her şey oldukça güzel. Bizim köy bile gözüküyor," dedi Zından.

Yakınlaşmıştım. Doğduğum yerlerdeydim. Bir tepe çıksam doğduğum evi görecektim. Biraz yürüsem sürgün edildiğim toprağı görecektim. Koşsam ulaşacaktım çocukluk diyarıma. Çocukluk çağıma ulaşacaktım. Yalnızca koşsam çocukluk çağıma yetişeceğim bir menzile ulaşmıştım. Ama oraya gitmenin büyük bir emek istediğini de biliyordum. Yalnız bir koşuyla değil. Bedenimi oraya taşıyamam değil, yüreğimdiki sürgünlüğü koşmam gerekiyordu.

Çocukluk yıllarımdaydım. Geçmişe öyle hızlı ulaşmıştım ki cihaz sesiyle kendime geldim ve Herakol'a döndüm. Düşman kara hareketi kadar hava bombardımanına devam ediyordu.

„Hızlı olun,, diyordu yoldaşlar. Herekol'u tamamen çıkmıştık. En zirvedeydik.

Hazırdık. Düşman Herekol'a büyük darbe indirme peşindeydi. Biz ise bu hesapları boşa çıkarmak için çabalıyorduk.

Herekol'da çatışmalar başlamıştı. İki gün beli aralıklarla durmadan çatışmıştık. İkinci günün sonunda bir kademe geri çekilmiştik. Düşman çemberi daraltarak bizleri tasfiye etmeye çalışıyordu. Üçüncü gün daraltılmaya çalışılan hareket alanımızı genişletmek zorunda olduğumuzu bilerek, gerilla taktiklerini çoğaltmaya başlamıştık.

„Karşıdaki kayalıkların yanına pusu atın,, dedi Rıza. Belirlediği arkadaşlarla birlikte pusu atacağımız noktaya ulaşmıştık. Dört arkadaşlık. Uygun biçimde mevzilenerek pusuya yattık. O ana kadar önümde bir grup arkadaşın olduğunu fark etmemiştim. Ta ki düşmanla sıcak temas başlayınca kadar.

Düşmanla iç içe germiştik. Sıcak bir çatışma ortamındaydık. Duygunun düşüncenin, yaşamın ve ölümün iç içe geçtiği bir andı. Enver yol arkadaşım. Aynı yerde aynı duyguyu coşkunluğu ve hüznü paylaştığım insan. Aynı yerde aynı doğrultuda çatışıyorduk. Bir ara hareketliliği dikkatimi çekmişti. Belirlenen alanda çatışmamız gerekiyordu. Enver gittikçe bunun dışına çıkıyordu.

„Dikkat et. Çok hareket ediyorsun,, diyerek uyararak zorunda kalmıştım. Ama Enver benimle değildi.

„Bir şey olmaz yoldaş,, diyordu. Demek ki beni duyuyordu. Tecrübelerim beni yanıltmıyordu. Enver beni dinemiyor, ben ise onu uyarmaktan vazgeçmiyordum. Kendisini tehlikeye atıyordu. Gün zamanını durdurmak üzereydi. Enver hala olduğu yerde düşmana darbe vurmaya devam ediyordu. Enver'e karşı boşuna mı telaşlanmıştım. Çatışma akşama kadar sürmüştü. Silah sesleri gittikçe azalıyordu.

Akşama doğruydı. Herekol bir yeni günün doğumunu için geceye bürünüyordu. Bir tek silah sesi duyulmuştu. Bir tek ses. Ve akşama doğruydı. Ses Gabar'dan duyulmuştu. Sanki Gabar kalbinden vurulmuştu. Son duyulan silah sesinin yankısı gitmeden Enver bana ulaşmıştı. Enver gelmişti. Biliyordum yaralıydı. Ama dimdik ayaktaydı. Gabar gibi bakıyordu. Gabar gibi asil duruyordu

„Bir şey yok,, diyordu. Ben bir şeyin olup olmadığını sormamıştım oysa. Ama o durmadan „bir şey yok" diyordu. Çünkü bildiğimi o da biliyordu. Ya da hissettiğimi. Her gerilla diğer gerillanın yarasını hissedirdi. Bir ana çocuk, baba çocuk, bir ruh birliktenliği vardı gerilla arasında. Ondan her şey hissedilirdi.

Mevzimden çıkarak Enver'in yanına gittim. Ağır yaralıydı.

Redur çevreyi pür dikkat kontrol ediyordu.

„Heval Redur yardıma gel Enver yaralandı" diye seslendim.

Yerde kar vardı. Enver'i taşımamız gerekiyordu. Cephanelerimiz çoktu. Enver'in silah rax ve çantasını aldım. Yerdeki kar buz tutmuştu. Enver dişlerini sıkıyor, dimdik ayakta duruyordu. Kan kaybından olsa gerek başı döndü ve yere yığıldı. Yerdeydi.

„Bir şeyim yok,, demeye hala devam ediyordu.

Yanımızda küçük bir parça naylon vardı. Enver'i naylon parçasının üstüne yerleştirdik. Redur naylonun önünden tutup kaydırarak Enver'i aşağıya doğru indirmeye başlamıştı. Ardından bende iniyordum. Hava kararıyordu. Uygun bir kayalığın yanan ulaştığımızda Enver'i bırakmak zorunda kalmıştık. Kayalık ovaldı. Enver'i yerleştirdik. Yanımdaki yağmurluğu üstüne örttük. Enver bizi duyabiliyordu.

„Bir şeyim yok,, demeye hala devam ediyordu.

„Bizi burada bekle yerinden kalkma ve ses çıkarma. Gitmemiz gerekiyor,, dedim.

İndiğimiz yolu geri çıkıyorduk. İşimiz vardı. Enver'i uygun bir biçimde mevzilendirmiştik. Hava kararmıştı. Kar yıldız ışığıyla şavkıyordu. Şavkıdıkça kar, ince bir aydınlık oluşturunuyordu. İnce bir aydınlığın içinden yürüyorduk. Yukarıdan çatışma yerinde bizi bekleyenler vardı. Ne yüreğime ne de düşüncelerime itiraf etmek istemediğim bin gerçek beni bekliyordu. Bildiğimi kendimden gizlemeye çalışıyordum. Ve yukarı çıkıyordum. Zindan yukarıdaydı. Portatif Agit yoktu. Çatışma esnasında onların mevzileri bir bir susmuştu. Zindanın mevzisinde düşmanın bulunduğu yöne doğru mermiler gidiyordu ama bir ara neden durmuştu? Yaralı mıydı? Ama ortalıkta kimse yoktu. Ve koca bir sessizlik kaplamıştı o laciverdi kayalıkları.

Agit genç bir yoldaşıydı. Bir Gabar çocuğuydu. Yiğit bir ailenin evladıydı. Enver ile amca çocuklarıydılar. Dağda kardeş kardeşe aynı mevzide şahadete ulaşan yoldaşlarımız da az değildi. Enver yaralıydı ve Agit yoktu.

Gündüz çatıştığımız yere ulaşmıştık. Her taraf sessizdi tıpkı kar gibi. Agit'in mevzisine doğru yürüdüm. Agit mevzideydi. Upuzun yatıyordu.

Sessizdi tıpkı gece gibi.

Benden komut almadan adımlarım durmuştu. Ya da benden habersiz komut almışlardı. Titrese de elim, ona dokunmalıydım. Uzun bir yolculuktan, sonsuz bir uykudan onu uyandırmalıydım.

„Agit... Agit...,, diyordum sessizce. Neden bilmiyorum ama sessizce dökülüyordu cümleler dilimden. Neden sessiz konuşuyordum? Beni duyuyor muydu?

„Agit... Agit,,

„Heval... Heval...,, diyordu bir ses. Kim bana seslenmişti. Derin bir kuyunun dibinden gelen o ses kime aitti?. Yoksa yok muydu böyle bir ses, bana mı öyle geliyordu? Ya da bir ses duymak istediğimden mi? Ellerim daha da fazla titremeye başlamıştı. Çünkü Agit'in nabızı atıyordu. Bana ses veriyordu.

„Heval!!!" diye bağıırıyordum. Farkında değildim. Bu kez çığlık çığlığa bağıırıyordum. Bu bir çığlıktı. Bu Herekol'un sessiydi. Çünkü Agit yaşıyordu. Sırtından almıştı yarayı. Mermi tam da sırtına isabet etmiş, gitmemiş orada duruyordu. Agit'in genç bedeni gitmiş orada duruyordu. Agit'in genç bedeni Hırsık'ın kavramıştı. Onu başka bir yere göndermek istemiyor gibi. Mermi oikip gitse topırağı orada gelecek. Kayları acıtacak. Belki de Herekol'un kalbini deleccek. Agit belki de bundan mermiye geçit vermemiş olup kendinde esir almış, savaşıyordu. Demek ki Agit'in mevzisi düşmemişti o hala savaşmaya devam ediyordu.

Sevinç çığlığını duyan ve kendisi için endişelendiğim Zindan da gelmişti. Bir mutluluk anydı. Hemen Agit'in yarasına müdahale ettik. Zindan onu sırtına aldı. Ve Enver'e doğru yola koyulduk. Redur, arkadaşlara yaralıların olduğunu bildirmek için yola çöktan çıkmıştı.

Çatıştığımız tepenin ön taraftaki grupta gelmişti. Hepimiz Enver'in yanında buluşmuştuk. O gün toplam iki ağır üç yaralımız vardı. İlacımız yoktu. Bir kiloya yakın şeker dışında yiyecek hiç bir şeyimiz yoktu. Onu da yaralılara ayırmıştık.

Dinlenmek için ara vermiştik. Yaralı arkadaşlara olanaklar dahilinde müdahalede bulunmuştuk. Sabah beklenmedik bir haber gelmişti. Ağır yaralı olan iki arkadaşı yaklaşık 12 saat ilerimizdeki bir noktaya götürcektik. Dewran'la birlikte yaralı arkadaşları sırtımıza alarak yola çıktık. Gelen talimat mantıklı değildi, bir yanlışlık olmalıydı. Ama talimattı yerine getirmeliydik.

Ben Agit'i götürüyordum. Kuş kadar hafifti. Ama kısa sürede yürümekte zorlanmaya başlamıştım. Kar çok fazlaydı ve ilerlememizi engelliyordu. Agit'in yarısından kan damlıyordu. Akan ılık kanı vücudumda hissediyordum. Agit yarasını eliyle tutmaya çalışıyor lakin eli sırtına yetişmiyordu.

Eliyle yarasını sarmaya çalışıyordu bir küçük gerilla.

Yere dökülen kanının iz bırakmasını istemiyor veyahut benim üstüme damlamasını istemiyordu. Agit yarasını eliyle sarmaya çalışıyordu. Ve morali oldukça yüksekti.

„Beni indersen kendi başıma bile yürüyebilirim,, diyordu. Oysa aldığı yara ağırdı ve yürümesi imkansızdı. Agit gerekirse sürünerek ilerlerdi. Gururluydu.

„Enver nasıl? O iyidir değil mi?,, diye arada bir sormadan da edemiyordu. Agit'in aklı kendisinde değil, Enver'deydi. Dewran en önde ilerliyordu. Ben ise Agit'le dönem dönem durup dinleniyor, sohbet ediyorduk. Sonra yola yeni çıkmış gibi, dinç ve moral dolu bir yürekle ilerliyorduk. Üç saate yakın ilerlemiştik. Ardımızdan birilerinin seldiğini Agit fark etmişti.

"Gelenler vardı." Agit'i bir kayalığın üzerine bıraktım ve önden giden Dewran'ın durmasını söyledim. Bize yetişen Haşim'di.

Emekçi bir yoldaşı.

„Heval Osman bir yanlışlık olmuş, arkadaşlar geri dönmemizi ve yaralı arkadaşları getirmenizi söylediler,, dedi. Biraz öfkelenmiştim. Ama çok uzun sürmedi bu öfke. Birazda sevinmiştim. Çünkü kar çoktu ve hava soğuktu. Yaralı arkadaşları beklenen noktaya götürsek bile Şahadet yaşanabilirdi.

Gelen arkadaşların yardımıyla yaralı iki arkadaşı tekrar eski noktaya götürdük. Agit üzgündü. Sanki o suçluymuş gibi bir duyguyu yaşıyordu. Ellerimle saçlarını okşadım.

„Bitecek,, dedim. Agit’in yüzünde bir anda beliren tek şey çocukça bir mahsupluktu.

...

Sonraki gün geri çekilme yapacaktık. Herekol’da kalmak imkansızlaşıyordu. Besler’e doğru ilerlemeye başlamıştık. Yaralı arkadaşlarımız vardı. Düşman tüm geçitleri tutmuştu. Düşmanın düşünemeyeceği yerlerden geçmeliydik. Öylesi anlar dışında düşünemeyeceğimiz yerlerden geçerek geri çekiliyorduk. İn ve cinin uğramadığı yerlerden, geçitlerden, uçurumlardan geçerek gidiyorduk. Düşman Herekol’u bize mezar yapmaya kararlıydı. Tüm kanallar kapatılmıştı. Erzak ve lojistik malzemelerimiz kalmamıştı. Cephanemiz çok azdı. Çekilmek daha iyi vurabilmek için çekilmek zorundaydık.

Herekol’da yaşam zordu.

Zor olan güzel olardı.

Bir Herekol fırtınası esiyordu.

Fırtına kuru

Fırtına öfkeli,

Çılgın...

Bir dağ çıldırması...

Fırtına çoğalıyordu. Rüzgar estikçe kuru karı savuruyordu.

Herekol’da kar yüzümüze değip geçiyordu.

Kar sakalarımızda gizleniyordu. Yüzümüzde bir Herekol fırtınası.

Yüz bir buz parçası.

Yüz bir fırtına öfkesi... mahzunluğu

Fırtına kuru ve yakıcı

Gözlerimiz yanıyordu.

Soğuk karın yakıcılığında vücutlarımız yanıyordu. Yüreğimizin sıcaklığı dışında hiç bir şeyi hissedemiyorduk. Birden sırtımdaki Enver’in sesi duyuldu.

„Ben burada indirin,, Enver’i istediği yerde indirdik.

„Burası büyük komutan Agit’in noktasıdır,, dedi Enver. Herekol fırtınasında açtı gözlerini. Dimdik noktayı tarıyordu gözleri. Her şeyi içine resmeder gibi bakıyordu. Baktı. Baktı. Enver acı çekmiyordu artık. Yarası iyileşmişti. Gülümsüyordu. Fırtına esmeye, öfke kusmaya devam ediyordu. Biz Herekoldaydık. Enver yüzündeki o son gülümsemeyle öylece kapıyordu gözlerini...

„Gidelim yoldaş, yol uzun, fırtına acımasız, sakın ha erken kapama gözlerini bak fırtına esiyor,, dedi Veysi.

„Ben artık ilerleyemeyeceğim. Burası son yerim,,

„Son yoktur, burası yalnızca bir nokta,,

„Ben ilerleyemeyeceğim. Artık bunu biliyorum,, diyordu Enver. Zamandan öteye bir Herekol dinginliği yaşıyordu. Yaklaşık üç dakika boyunca

„Önderliği ve tüm arkadaşlara selamlarımı söyleyin,, dedi ve gözlerinin kapaklarının tam kapamadan önce „Önderlik,,

kelimesi dudaklarından döküldü.

O son kelimededen sonra bir gerilla Herekol fırtınasına gönlünü kaptırdı. Aşkını gömdü, gözelerini aşk diye kapadı.

Herekol fırtınasına tutulmuşuk.

Fırtına çöl sessizliğinde.

Herekol’un derinliklerinde demlenen karlar ağılıyordu.

Enver artık Herekol’du, fırtınaydı.

Ve Enver yürüyüşümüzün ilk şehidiydi. Onu da fırtınaya emanet etmiştik.

Herekol eğildi, yoldaşlar eğildi. Fırtına sustu. Enver için saygı duruşuna geçildi.

Kasaturalar çıkarıldı. Toprak kazıldı. Kar eşildi. Kar Enver’i kucakladı. Enveri geride, içimizde bırakarak ilerlemeye devam ediyorduk bir fırtına boylamında.

Zirvelerdeydik. Aşağılara doğru baktığımızda, soğuktan baş kaldırmış tüylerimiz bir kez daha ürperiyordu. Bir uçurumdan inmemiz gerekiyordu. Tehlikeliydi. İnmekte karalıydık. İki günde çıktığımız yolu on iki saate inecektik.

Herekoldaydık. Aya yakın bir yerde. Aşağılarda Besler yemyeşil bir yol olup uzanıyordu. Ve biz donmak üzereydik. Ay ve Besler yaşama davetkarlıklarını sunuyorlardı. Umudaima ilerlemeydi.

Rıza dikkat edilmesi gereken hususları belirttikten sonra aşağıya doğru iniş başlamıştı. Yüz metre indikten sonra hakimiyet kaybolmuştu. Hakimiyet doğadaydı. Ve hepimiz kayıyorduk. Süratle aşağıya doğru sürükleniyorduk. Hızlıydık. Hızın sonu neresi olacaktı hiç birimiz bilmiyorduk.

KontROLSÜZ hız her zaman tehlikeler barındırırdı. Beklenmedik sonlara neden olabilirdi. Bu beni ürküyordu. Gözlerimi kapatmışım. Her şey o kadar hızlıydı ki. Geçtiğim yollar yinede hafızamda yer alıyordu. Hızım yavaşlıyordu. Durmuşum gözlerimi atçığımda uçurumun geride bıraktığını anlamışım. Ama içim rahat değildi. Tüm arkadaşlar inebilmişler miydi?

İnen arkadaşlar toplanmışlardı. Sayı alındı. Herkes sapa sağlam inmenin sevincini yaşıyordu. Yaralı arkadaşlara bile bir şey olmamıştı. Mucize denilen şeyde bu olsa gerek. Hiç birimize bir şey olamadan uzun bir uçurumu kayarak inmiştik. Döndüm uçuruma baktım. Yaşadığımıza inanmadım.

Sayı alınıyordu. Tamdık. Ama Agit „Ever nerede?,, diye sorup duruyordu. "Enver yok, Enver’i bekleyelim" diyordu.

"Enver sonra gelecek. Arkadaşlar onu getiriyor" dedim.

"Tüm arkadaşlar burada kim onun yanında kaldı ki?

"Herekol.... Agit Herekol..."

Yürümeye başladığımızda, iniş anında üç arkadaşın yaralandığını anlamıştık. Yürümekte zorlanıyorlardı. Grubun morali etkilemesin diye yaralandıklarını söylememişlerdi. Ovalık yerlere ulaştıktan sonra ara vermiştik. Kısa bir süre içerisinde ot toplayıp biraz enerji topladıktan sonra yürüyüşümüze devam etmiştik. Bir an önce Bestler gücüne ulaşmamız gerekiyordu. Yaralı arkadaşların durumu gittikçe ağırlaşıyordu.

Tempo hızlanmıştı. Yeni umutlar tüm acıları direnişe katk ederdi. Öyle bir andı. Ulaşmanın sevinci yaşıyordu. Besler gücü bizi bekliyordu. Ve ulaşmıştık. Ulaştığımızda, kaygılar hüznler kaybolmuştu. Bir bayram havası esiyordu. O mevsimde Herekol’u aşmak basit bir eylem değildi. Ve biz bunu başarmıştık. Ama gerilla bir birini tanırdı. Ondaki umutla beklemişlerdi.

Agit’in kolunda serum vardı. Yaralı arkadaşlara müdahale edilmişti. Hepimizin bir yarası böylece sarılmıştı. Yaralı arkadaşlar kurtulmuştu. Ever ise içimizde hep bir yara, sarılması zor bir acı olarak kalacaktı. Yaralı arkadaşlar Cudi’ye doğru gönderilmeye başlanmıştı. Agit’e yaklaştım. Eğildim anlından öptüm. O sadece hissetti. Yüzüne yüklenen aydınlıkla bana karşılık vermişti.

Günler geçiyordu. Zaman uzun, dağda bir o kadar kısaydı. Dinlenmiştik. Herekol’un karı birazda erimişti. Yine gidecektik. Herekol bir aşktı. Asla vazgeçilmezdi. Yine zirvesine çıkacaktık. Kucaklayacaktık hasretle.

Yola çıkmıştık. Bir manga arkadaştık. Manga komutanımız Xunreş'ti. En önde ilerliyordu. Kısa bir ayrılıktan sonra Herekol'a tekrar gitmenin heyecanını herkes yaşıyordu. Geri dönüşün ilk günün sonunda, Herekol'un doğal barakalarında birinde dinlenmeye başlamıştık.

Herekol keşfedilmesi zor, keşfedildikçe bitmeyen bir dünya. Sanki bir volkanik patlamadan sonra, kayalıklar damla damla akmış ve damlaların birleşimiyle bir dağ oluşmuştu. Kayalıkların pötürlüğü belki de bundandı. Her kayalığın başka bir kayalıkla bulunduğu yerde farklı farklı şekiller oluşmuştu. Sanki insan eli ile biçimlendirilmiş, gizemli bir tarihi eser gibi duran bu dağın içinde, eriyen karından geriye kalan temiz kardan bir çay demledik. Geceyi orada geçirecektik.

Doğan yeni yol arkadaşımdaydı. Her kavşakta yeni yol arkadaşları eklenir yürüyüşümüze, gidenlerde olurdu. Dağ birazda bu demekti. Çevremizdeki güzellikten büyülenmiştik. Herekol'da bir bahar mevsimi hüküm sürüyordu. Kar eriyince bir tek odun olarak kullanabileceğimiz günler –dikenli bir bodur ağacı türü- ortaya çıkmıştı. Herekol zozanlıktı. Fazla sık ağaçlara rastlanmazdı. Günlerden ateş yakabiliyorduk. Doğan, günü toplayarak kısa ömürlü ama kesin ısıtan bir ateş yakmıştı.

Geceydi ve ilk nöbet benimdi. Nöbetteydim ve üşüyordum. Yanıma yaklaşan Xunreş sırtındaki parkesini çıkarıp omuzlarıma attı. Ben itiraz edecektim ki eliyle omzuma dokunup, sessizce geri dönüp gitmişti. Üşüdüğümü nasıl hissetmişti? Yada tam ben bunu düşünürken gelmesi beni çok etkilemişti. Ortak yaşam, kolektif yaşama olan inanç geliştikçe, birliktelikler geliştikçe ayın şeyler çabuk hissediliyor, aynı duygular birlikte yaşanıyor. Xunreş parkesini bana bırakıp gitmişti oysa o da benim kadar üşüyordu. Üstelik o uyuyacaktı, ben ise hareketli olacaktım dolayısıyla onun benden daha fazla ihtiyacı olacaktı. Yol arkadaşlığı faklıydı. Herkes kendinden önce arkadaşını düşünürdü. Kendinden önce hep düşüneneğin bir başkası vardır. Ondan dağda her gerillanın sorumluluğu daha fazlaydı.

Zaman hızlı geçmişti. Etrafı iyice kontrol ettikten sonra nöbetti Doğan'a devrettim. Doğan sanki hiç uyumamıştı da hazır bekliyormuş gibi hemen nöbet için hazırlanmıştı. Bir Herekol düşü içinde yaşamak üzere bende uykunun kollarına kendimi bırakmışım.

Sabah erkenden son nöbetçi Veysi tarafından uyandırmıştık. Veysi Herekol'da şafağın bir soylu dağın bağrından sökülmesini izlemişti. Ve Herekol'un soyluluğu o sabah gözlerine yansımıştı. Veysi ipek kadar yumuşak, soylu bir dağ kadar yürekte yer alan bir ses ile bizleri uyandırmıştı. Bu türden bir ses ile uyanmak insanda güne huzurlu bir başlangıç yaptırıyordu.

Isınmak ve hedefimize ulaşmak için hemen harekete geçmiştik. Herekol'da kar eksik olmazdı. Evren bahar ayındaydı oysa biz bir kış mevsiminde yol alıyorduk. Kışın soğuğunu gidermek için karı delerek yürümeye devam ediyorduk. Isınmak gerekiyordu. Menzile yani zirveye ulaşmak için yüreklerimizi ısıtmamız gerekiyordu ve biz karı delerek, onu da kendi yürüyüşümüzde eriterek ilerliyorduk bir şafak vaktinde.

Damla damla duran kayalıkları, uçurumların, zirveye ulaşma umuduyla aşmış, Herekol'a ulaşmıştık. Önce her tarafı keşfettik. Bizden haber bekleyen Rıza'ya düşmanın geri çekildiğini şifre ile bildirdik.

Düşman geri çekilmişti. Günlerden bir ateş yakarak Herekol'dan sabahın mahmurluğunu gidermeye çalışıyorduk. Sis, duman, kar ve yeşillikler artık aşağıyaydı. Bir tek gökyüzü bizden yukarı. Ve bir sabah vakti koşar adım ulaştığımız menzil buydu.

İçimiz dingindi. Bahar kokusunu ilk kez o an hissetmişim. Uzaklardan keklik sesleri geliyordu. Herekol'da doğa canlanmıştı. İkinci gün bölüğümüzün hepsi Herekol'a ulaşmıştı. Ve bölük olarak Herekol zirvesine yerleşmiştik. Mevziler yapılmış iç düzenlemeye gidilmişti. Operasyon üzerine tartışmalar başlanmıştı.

Bir sabah bölge sorumlusu Xelil'in geleceği haberi verilmişti. Herkes hazırlanmıştı. Uzun bir yolculuktan sonra Xelil bize ulaşmıştı. Yorgun görmüyordu. Oldukça dinçti. O gerçekten bir devrimciydi. Bunu her şeyiyle hissettirirdi. Kelimenin ötesinde, yaklaşımında oturuşuna, hitabında mimiklerine, olayları ele alışından çözüm gücüyle onda her zaman bir devrimci ruh gizliydi ve bunu hissettirirdi. O gün Herekol'a yeni bir ruh katmıştı.

Neredeyse bir günü kapsayan geniş bir toplantı yapılmıştı. Xelil herkesi dinlemiş her arkadaşın düşüncesine önem vererek, yapılan değerlendirmeleri de toparlayarak değerlendirmelerde bulunmuştu. Düşmanın yüklenme nedeni partiye karşı geliştirilen yeni planlar ve yönelimler üzerine zengin bir toplantı geliştirilmişti. Düşmanın amacı ve hedefleri üzerinde durulduğu gibi bunu boşa çıkarmanın da yolları ve yöntemleri üzerinde netleştirici bir perspektif sunmuştu. Xelil özellikle düşman karşısında ortaya çıkan zaaflarımız üzerinde özenle durmuştu. Belki de esas sorun buradaydı. Düşmanın top yükün yönelmesinde değil.

"Gerilla her an taktik demektir," diyerek içine girdiğimiz dar yaklaşımı bir kez daha ifade etmiş ve yapmamız gerekenleri de ortaya koymuştu konuşmasının devamında.

Dağda duraklar yoktu. Düzenleme her an olabiliyordu. Xelil'in beni çağırdığının haberi verildiğinde yeni bir yolculuğun beni beklediğini anlamışım.

Xunreş, Deniz ve Zınar'la birlikte Pervari'ye gidiyorduk. Deniz'de Pervariliydi. Xelil gideceğimiz alan ve dikkat etmemiz gereken hususlar üzerine bizimle bir toplantı yapmıştı. Görev anlaşılmış ve gitmek için hazırдық.

Pervari'ye yolculuğumuz merak ve heyecan doluydu.

Kore Kore tepesinin yanına ulaştığımızda dinlemeyi hak etmiştik. Erzağımız azdı. Kore Kore tepesinden akan kar suları, tepenin altındaki dere suyunu karışıyordu. Güzel bir suydı. Su sorununuz yoktu. Yiyecek olarak da salyangoz bulmuştuk. Tanıdık bir tadı vardı.

"Bu tat bana yabancı gelmiyor" diyordu Deniz.

"Bas baya yumurta tadı" dedi Zınar. Doğruydum salyangoz biraz yumurta tadındaydı.

Karanlık çöküyordu ve bizlerin tepeyi tutması gerekiyordu. Tepeci olmak güzeldi. Tepeye doğru çıktık. Çıkarken birazda zorlanmıştık. Tepe Herekol'un en yüksek ve stratejik tepesiydi. Tepedeydik ve Pervani ovası Gazan arazisi ve Çemekore yaylası ayaklarımızın altındaydı.

"Tam altımızdaki köy Mixez köyüdür" diyordu Deniz. Bu köyü daha önceden çok duymuştum. Köyün ağası, Kör Durmaz'ı görmüştüm. Bir gün Pervani'ye gidersem evine uğrayacağım bir ilişkimin olduğunu düşünürdüm. Ve ulaşmıştım.

Sabahın serin yeli esiyordu. Soğuktan titreyerek, nöbetti devrilmak için yanıma gelen Xunreş ısınmak için bana sokularak "Bende burada dünyaya gelmişim" dedi. Sesinde tarifi zor bir özlüm sonrası, kavuşma heyecanı vardı. Özlemini gidermeliydi Xunreş.

"Sen git çevreyi dolaş, özlemini gider ben nöbet tutmaya devam edeceğim" ,

"Olmaz" ,

"Git ben burada dinleniyorum, birazda yoğunlaşıyorum" diye ısrar ettim.

Öğlen vaktiydi ve yine geliyorlardı. Onlar gelmekte biz ise kalmakta kararlıydık. 17 aralık askeri konvoyla düşman gücü Mixes'e köyüne doğru geliyorlardı. Bu haber Xunreş'e hemen bildirdim. Çünkü düşmanın gelişini en fazla bekleyen oydu.

Aradan yalnızca dakikalar geçmişti ki Xunreş fırtına gibi esmiş ve yanıma ulaşmıştı.

Düşman konvoyunun geçtiği yerlere pür dikkat bakıyordu. Gözü tanıdık bir yerdeydi. Mayınları yerleştirdiği yere kilitlenmişti bakışları. ,

"Bu normal bir konvoy değil" dedi usulca. Bekliyordu. Patlayacak mayınlar. Öyle keskindi bakışları. Yola döşediği mayınları patlamak ister gibiydi o bakışlar. Konvoy Xunreş'in bakışlarının kilitlendiği noktayı geçtikçe Xunreş'in gözleri ateş püskürtmeye başlamıştı. Mayınlar patlamamıştı ve Xunreş oldukça üzgündü. Konvoyun gelişini aşağıdaki arkadaşlarımıza bildirmeyi unutmamıştık. Aşağıımızdaki arkadaşlarda bize yeni bilgiler vermişti. Konvoy Mixes'e yerleşmişti. Düşmanın dört koldan bize doğru ilerlediği haberi ulaştırılmıştı.

"Üzülme bize doğru geliyorlar, burada vururuz" diyerek Xunreş'e moral vermeye çalışıyorduk ama bu çok fazla mümkün değildi. Ama sonunda "burada vuracağız" dedi ve kalkıp gitti. Hüznünün saklamadan ilerledi ve mevzisine yerleşti.

Bulunduğumuz tepe stratejikti. Hepimiz oldukça duyarlı ve tedbirliydik. Sürekli devriye çıkararak düşmanın hareket alanını kontrol ediyorduk. Nöbeti devrederken dinlenmeye çekilmiştim.

Son devriye dönmüş ve gün doğmuştu. Ama hava sisli gibiydi. Etrafı kontrol etmek için dürbünü almıştım. Dürbünle çevreyi iyice kontrol ettim. Herhangi bir şey yoktu. Bende bir alışkanlıktı, dürbünle çevreyi kontrol etmek, kayalıkların rengini, dağ yarıklarını izlemeyi severdim. Birde o sabah öten keklikleri dürbünle yakalaya çalışıyordum. Sesleri kadar onları izlemekte istiyordum.

"Önce yakınınızı keşfedeceksiniz" derdi Rıza. O an aklıma nereden geldiği bilinmez ama bu sözleri hatırlamıştım. Keklikleri ararken en yakın yerleri de keşfetmeye başlamıştım. Yaklaşık 50 metre ilerimizde bir karartı görmüştüm. Önce bir hayvan sandım. Karartı hareket ediyordu. İyice baktığımda evet Rıza'nın söylediği doğruydı, düşman hemen yanımıza kadar gelmişti. 50 metre kadar yakındık birbirimize. Xunreş'e haber verdim. Tüm arkadaşlara düşmanla iç içe olduğumuz haberi anında ulaştırıldı. Sessizce hareket ediyor, mevzileniyorduk. Aşağıyla bağlantı kurarak durumu bildirdim. "Vurun" talimatı tereddütsüz gelmişti. Vuracaktık da.

Gözüm bir şey ilişmişti. Önce önemsiz bir görüntü gibiydi. Tekrar dönüp baktığımda bir çantanın açıkta bırakıldığını fark etmiştim. Çantaya doğru ilerledim. Tam çantayı alacaktım ki mermi yağmuruna tutulmuştum. Üstüme yağın mermiler çevreye dağılmış, bana isabet etmemişti. Çantada iki roket vardı. Ve o an o roketler bizler için oldukça önemliydi.

Kısa bir sürede kendimizi yoğun bir çatışmanın içinde bulmuştuk. Her taraftan mermiler, bombalar yağıyordu. Çatışıyorduk. En azından düşmanı oyalamalıydık. Çünkü aşağımızda bir bölük arkadaş vardı ve bölüğün güvenliği söz konusuydu. Aşağıdaki arkadaşların bulunduğu yer dezavantajıydı ve düşman bunu fark etse gücü imha etmek için oraya yüklenecekti.

Deniz mevzideydi. Öyle sakın, öyle masun bir okyanusun duruluğu gibi. Bir çocuk masunluğuyla çatışıyordu. Öfkeliydi, kızgındı bir ırmağın hırçınlığı kadar. Zınar'ın gözü bende. Bir şey olsa koşacak, bir tehlike olsa öne kendisini atacak kadar tetikte.

Zınar tetikte, hepimiz tetikte. Zınar düşman mevzilerini tespit edip, suikast gerçekleştiriyordu. Çatışma bazen yoğunlaşıyor, bazen duruyordu. Düşman askerleri bulduğumuz alanın biraz daha aşağısına inmek zorunda kalmıştı. Yaklaşık dört saat çatışmıştık.

Kolay değil, dört saat, nefes almadan tüm benliğimizi düşmanın mevzilerine kilitleyerek çatışmıştık. Barut kokusundan dolayı başım dönüyordu. Midem bulanıyordu. Tam böylesi bir anda bölükten takviye gelmişti. Toplam bir takımılık güctük. Çatışmaya devam ediyorduk. Gelen arkadaşlarla bir hamle gerçekleştirmiştik. Düşman yaklaşık beş saat sonra bir kademe geri çekilmek zorunda kalmıştı. Ama tamamen çekilme durumumu yoktu. Çünkü kısa bir sürede havadan destek gelmişti.

Bize ulaşan talimata göre, kademli bir biçimde geri çekilecektik. Bize takviye olarak gelen gücün içinde Sipan diye bir arkadaş vardı. Biz bir kademe geri önümüzdeki arkadaşların çekilmesi için savunmaya geçmiştik. Tam bu sırada bir kademe gerimize geçen grupta bulunan Sipan ayağına bağladığı kefiyesiyle sekerek koştuğunu fark ettik. Ardından Mahir'in de elinde bir tavşanla geçmesi kızgın bir çatışma ortamında şaşırıp kalmamıza neden olmuştu.

Deniz "yoldaş biz düşmanla çatışıyor, vuruyoruz sen tavşan vuruyorsun" dedi.

Mahir gülerek, "Eee bizde hünere çok" dedi ve konuşmaya devam etti. Çatışmanın en zor anında bile gülmeyi başarıyorduk. Ölümün geldiği anda bile espriyi eksik etmiyorduk.

Geri çekilmiş, aşağıda bizi bekleyen bölüğün yanına ulaşmıştık. Sipan'ın ayağı taşa çarpma sonucu hafif yaralamıştı. Hala hava bombardımanı devam ediyordu. Uygun bir kayalığın altında yağın bombalardan korunmaya çalışıyorduk. Dinlenme anımız hava bombardımanını olduğu andı. Ondan sonra toplandık. Tartışmamız ve yeni kararlara ulaşmamız gerekiyordu.

Düşman bizi Herekol'da kuşatmış, çembere almış ve gittikçe yaşam olanlarını daraltıyordu. Düşmanın daha fazla ilerlemesini durdurmak şarttı. Bunun için bir takımılık güç olarak ön mevzilere doğru yola çıkmıştık. Takım komutanımız Hakiy'di. Ön mevzilerinde ötesine geçmek ve düşmana Herekol'dan çıkmayacağımızın mesajını vermek gerekiyordu.

"Birinci manga öne doğru gidecek ve düşmana ilk darbeyi vuracak" dedi Haki. Birinci manga ilerliyordu. Kobra sesleri duyulmaya başlanmıştı. Bizler ise hedefi gözlemliyorduk.

Mevzideydim. Her an her saldırıya hazır bekliyordum. Mevzim sağlam değildi. Bu bir şanssızlıktı. Mevzimi sağlamlaştırmaya zamanım yoktu. Mevzinin içinde sağlam bir yer arıyordum ki her taraf toz duman olmuştu bile. Kendimi Herekol dışında uzay boşluğunda hissediyordum. Bu bir andı.

Kobra bulunduğum mevziyi vurmuştu. Roket basınç yapmıştı. Kafamı kaldırdığımda endişe dolu gözlerle karşılaşmıştım. Haki bana bakıyordu. Ona baktığımda gözleri gülmüştü. Yaşiyor olmama sevinmişti. Gözleri aydınlandı. Bu aydınlık bir yoldaşın yaşadığını anmanın sevinci ve aydınlığıydı. Dağda gözler her tüm dileri ifade ederdi. Onunla anlatılırdı tüm duygular. Kelimelerin anlatamayacakları gözlerle anlatılırdı. Bazı şeyler vardır ki kelimeler anlatamaz. Dağda kelimelerin anlatamayacağı o kadar çok şey vardı ki. Kelimelerin hazinesi her şeyi anlatmaya yetmiyordu.

Dağda her tebessüm bir yaranın sarılmasıydı. Çatışmada ölüm anının da zaferde ve mutluluk anlarında yüzde beliren her tebessüm bir ciddiyetti. Belki de en büyük ciddiyet yüze asılan tebessümle ifade edilirdi. Ölüm belki de o tebessümde vurulurdu. Bu sınırdı ve sınırdı bir tebessümle ölüm vuruluyordu.

Mevzinin çok ötesinde bir yerdeydim. Uçurumdan aşağıya düşmüştüm. İki taşın arakanda sıkışıp kalmıştım. Kurtulsam belki uçurumun ta dibine düşecektim. Bir uçurumun ortasında, iki taşın arasında sıkışmıştım. "Bekle geliyoruz" dedi Haki. Şutikle bir arkadaş bana doğru iniyordu.

Şutik ip.

İpten bana gelen bir umut.

Aşağısı karanlık.

Uçurum.

Uçurum keskin.

Uçurum ölüm.

Bir el uzanıyor bana.

Bir gerilla eli.

"Aşağıya kanatlanıp uçtun sandık" dedi Xunreş. "Kartallara mı özendin heval" diye eklemeyi de unutmadı.

"Uçurmada şu kayalıklar kanatlarımı esir aldı. İki taşın arasına mahpus etti." Bu konuşma belki bir esperi, belki uçurumu unutmanın telkiniydi. Unutmuşuk bir uçurumun göbeğinde yaşam ve ölüm çizgisinde seyrettiğimizi. Ve bunu unuttuğum anda yukarıdaydım. Xunreş ile birlikte yukarıya o iple tırmanmıştık.

Yeleğim delik deşik olmuştu. Roket parçaları elbiselerimi yarmıştı. Hafif sıyrıklar ve küçük parçalar almıştım. Ama yaralarım sızlamıyordu. Çünkü bir uçurumu aşmış bir sınırı vurmuşum.

"Yürüyebilir misin?" diye sordu Deniz.

"Hiç bir şeyim yok. Kartallar yüksek uçar heval." Uçmalıydık. Yollar uzun, çatışmalar ve düşman acımasızdı. Düşman ağır yükleniyordu. Taktik geliştirmekte yerersiz kalıyorduk. Düşman bu durumdan oldukça iyi faydalanmaya çalışıyor en ağır darbeleri vurmaya çalışıyordu. Düşmana vuruyor ama sonuç almadan geri çekiliyorduk. Biz çekildikçe düşman çemberi daraltıyordu. Manevra alanımız gittikçe daralıyordu.

Yollar biter.

Hiç bir yolun başı yoktur.

Sonu olmadığı gibi.

Yollar uzun-kısa

Yollar toprak.

Hayatı yaratmak isteyenlerin yolları bitmez.

Çağrılar hep çoğalır.
Dağ hep bir yoldur.
Vahşi, korkunç,
Güzel, çirkin
Yalnız ve kimsesiz,
Kalabalık.
İnsan ömrü hep bir yolculuktur, yol arkadaşdır
Ömrümüz yollarda
Yollar ömrümüzdü.
Ve mor,
Toprak kokan,
Tanrısal çiçekler besleyen
Güneşin sarılığında,
Biraz ahu
Biraz da ölüm kokan
Yollardan geçiyorduk.
Yaşam denilen yolda.

Ayaklarımız alışmıştı yolların engebeliğine bu da hayatın gerçeği idi. Gerilla yaşamı bir yol yaşamıdır. Her şeye yollarda ulaşılır, yollarda ayrılırdı. Vatan, toprak edinmenin eylemi demek ki böyle oluyordu. Yol katlettikçe vatan ediniyorduk. Demek ki ilk vatan yürekte edinilendir. Yüreği işlediğin toprak yollardı. Çünkü katlettiğin yol, özde kendinde katlettiğin engellerdir. Eylem buydu. Kendini yaratmamak. Vatan kendini yaratmaktaydı. Ve yol kendini bulmaktı. Çağrı buydu.

Zaten her yol bir mirastı.
Yol bir türküdür.
Her türkü bir yalnızlık öyküsü
Türkünün ezgisi bir tavşan ürkekliği
Türkü cesaretti.
Ve her yol yüreğe düşmüş bir türküydü.
Yollar, türküler ve gerilla...

Yaşamımıza yollar ve türküler hep bir tekrar gibi girer. Zından bir türkü mırıldanıyordu. Tanıdık eski bir türkü. Bir ninni. Ninelerimizden kalma. Bu ninni ile çocukluğumun yollarını aşmıştım. Gençliğimde de. Şimdi gerillaydım ve aynı türkü eşliğinde yeni yolları, belki de daha önce geçtiğim aynı toprak yolları geçiyordum. Bu bir tekrar gibi görünüyordu. Oysa tekrar sandığımız noktada tekrara giriyorduk. İnsan yaşamında tekrarlar yoktur. Hep aynı toprak yolu geçsen bile. Varsa bir tekrar o da insanın kendi yürek duvarlarını aşmamasıydı. Yürek duvarlarıyla sınırlı kalmaktı mutsuzluğun, vatansızlığın kaynağı. Yürüyordum daha önce geçtiğim toprak yollardan, üstelik yaralıydım, üstüm başım yırtık, bedenimde roket parçaları taşıyordum. Lakin ne Zınar'ın söylediği türkünün ezgisi aynı, ne söz, ne toprak aynı çizgi, değişmişti her şey. Değişen belki de artık bendim. Ama aynı gibi görünen her şeyin içinde, derin olanı anlamak, yani hayatı anlamak, anladığınla buluşmaktı aynı türkünün, aynı yolun diğer yüzünü görmek.

Yollarımız darıltılıyordu. Yollar bitirilmeye çalışıldığı anda cihazdan bir "pusuda düşmana 22 kayıp verdirilmiştir" diyordu başka bir yerde hiç tanımadığımız ama bize ait bir ses. İşte yolları katletmemize, yollarımızın çoğalmasına sebep olacak, yol yaratacak ses o an verilmişti. Bu sesle yolların çağrısı alınmıştı. Türküydü o ses. Yol bitmez, türkü hep söylenirdi. Aynı türkü, aynı yol hep kendisinde kendini derinleştirerek söylenmeye ve aşmaya devam ederdi.

GERİ ÇEKİLME

Toplantı halindeydik. Çembere alınmıştık. Koordinatör Xelil'in yönettiği tartışma hararetle geçiyordu. Çemberden nasıl çıkabileceğimiz üzerinde çeşitli fikirler geliştiriliyordu.

"Düşmana en yakın olan yerlerden çıkacağız" dedi Xelil. Toplantı bitirildikten sonra hava kararmıştı ve biz geri çekilmek için harekete geçmiştik. Önde bir grup ilerliyor, yollar denetliyor ardından ise gücün geçişini ayarlıyordu.

Geceydi ve biz düşmana çok yakın yerlerden geçiyorduk. Her tarafta ateş yakmışlardı. Biz onların ateşini görüyorduk. Onlar bizim geçişimizi görmüyorlardı. İç içeydik ve geçiş yapıyorduk.

Bir aydınlık.

Bir gün ortası.

Aydınlığın içinde her şeyin görülmez olduğu bir geçit.

"İşıldak atıyorlar, iyi iyi aydınlıktan faydalanarak geçin" diyordu Xelil. Işıldakların atılmasıyla birlikte hepimiz yere yatmış, toprakla bir olmuşuk ışıktan faydalanarak sürümeye başlamıştık. İçimizde acemi olan yoktu. Pusulara, çatışmalara alışık, tecrübeli bir grup sayılırdık. Düşmanın psikolojisini de biliyorduk. Durmadan bağıryorlardı. Işıldaklar gelişi güzel atılıyordu. Bu kendi kendilerini telkin etmenin bir yolu. Bizi fark ettiklerinden değildi. Heyecanlıydık. Bu düşmanın hareketliliğinden değil, Herekol'un derinliğini verdiğini heyecanı.

Deriye Agit denilen bir noktaya gelmiştik. Agit ne tanıdık, ne yakın, ne içten isim. 1985 yılında yanındaki güçle birlikte, Agit arkadaş bu noktada büyük bir operasyondan kurtulmuş ve düşmana büyük bir darbe vurmuşlar. Noktanın önemi, tarihimizin yazıldığı ve ilkelerin meskeni olmasındandı. Ondan Deriye Agit, (Agit'in boşazı) denilmektedir.

Planımız vadiye inip, alanı iyi tanıyan Haşim öncülüğünden alandan çıkmaktı. Dikkatli olmalıydık, iniyorduk. Ve tehlikeli bir yoldu. Deriye Agit, Garisa ve Besta arasındaki bir boşazıdır. Biz Besta'ya doğru gidecektik. Cudi tam karşımızda duruyordu. Gecenin karanlığında Cudi'nin gölgesi, heybetli, bitmez tükenmez, yıkılmaz bir kale gibi düşmüştü. Cudi'nin gölgesinden kurtulan tek yer Şırnak ve Beytüşebap'tı ve ışıkları uzaktan görünüyordu.

Garisa'dan gelip Besta'ya gidiyorduk ve Deriye Agit'ten geçiyorduk. Kürdistan'da her boşaz, her vadi Kürdistan'ın kollarının bir birine kavuştururdu. Coğrafyamızın bulunduğu bir geçitten iniyorduk. Düz ve sivri kayalıkların hükmüne maruz kalmış, geçit vermez tehlikeli bir yol. Hiç bir bitkinin yeşermediği kuru bir çöl. Geçit çöl kadar kuru. Kaygandı. Denge tutturmasan sonu ölümle sonuçlanacak bir yoldan iniyorduk. Yine yardıma şutikler koşmuştu.

Zorlanılsa da her şeyin bir sonu vardı. Sabaha karşıydı. Ve biz Bestlerden inmiştik. Düşmanın yanından, çok yakınından geçerek yol almıştık. Ağaçlara rast gelmiş ve dinlenecek bir yer bulmuştuk. Deriye Agit'den iniş kolay olmamıştı. Bir çoğumuzun elbisesi yırtılmıştı. Zaten yırtıktilar. Doğa ile bir savaştan çıkmıştık. Elbiselerimizin parçalanması ise doğaldı.

Dünya ile bağımız bir radyoydu. Dünya ile bağımız yapacaklarımız ve yarattıklarımızdı. Ondan başka bir bağa ihtiyacımız yoktu. Belki de en sağlam bağı gerilla kurmuştu. Radyoda BCC frekansında bir arkadaş durmuştu. İlk haber bizdik. Demek ki bağımız dünyayla oldukça güçlüydü.

"Herekol'da 22 terörist ölü ele geçirildi, sağ kalan diğer teröristlerin ise çemberde olduğunu bildiren yerel kaynaklar...." diye devam ediyordu ilk haber.

Yalan bilgiler dünyaya aktarılmaya çalışılıyordu. Yalan güçsüzlükten ve çaresizlikten gelirdi. O an kendimizi daha fazla güçlü hissetmiştik. Çemberde olanın biz değil, düşmanın olduğunu derinden anlamıştım. Çünkü ölen 22 kişi gerilla değil, Türk ordu kuvvetindendi. Demek ki donanmışızlığımıza rağmen biz güçlüydük ve çemberde olan onlardı. Nedeni çok açıktı, biz yeni bir

sistemin ve ideolojinin savaşçılarıydık. Yeni olan her şey eksi olanı korkutur. Eski olan yeniye bünyesine almak istemedi mi yaşam diyalektiğini reddetmiş olurdu. İşte yalan burada başlıyordu. Ve Türk devleti yalan söylüyordu.

İki şehidimiz vardı ve bu bir gerçektir. Tıpkı çemberde olduğumuz gibi. Ama çemberden çıkacak olan tek gücünde biz olduğumuzu biliyorduk. Çemberden çıkamayacak olanların ise karşı güçler olduğunu biliyorduk.

Peki onları sivil halka savunmasız insanlara yönelten yan neydi? Güçsüzlüktü, çaresizlikti. Bunu anladığımda güçleniyordum. Çemberi yardığımız gerçeği açığa çıkıyordu. Kontra-gerilla eliyle köyler yakılmaya, insanlar katledilmeye devam ediliyordu. Kürdistan'da dünyanın gözü önünde bir halk yok ettirilmeye çalışılıyordu. O yıl düşman tamamen yok etme amacıyla hareket ediyordu. Çiller-Güreş hükümeti tüm güçlerini bu amaçla seferber ediyordu.

Bir halk,

Gerilla direniyordu.

Yenilecek olan Çiller-Güreş ekibiydi.

Tarih bunu ispatlayacak olan tek gerçektir, nitekim öyle oldu.

Çünkü tarih yenilmeyen tek şeyin halkaların haklı davaları olduğu gerçeğinden ibaretti.

Bunları bilmek bir kez daha düşünmek yorgunluğumun son bulmasına da neden olmuştu. Aç ve susuzduk. Günleri aşan açlık. Yaşadığımız enerji kabına rağmen, dinçtik. Doğa uyanmış toprak yaşam sunuyordu.

Bir gerilla,

Toprağa uzanan el, toprağın sunduğuyla buluşan eller.

Ve vatana sunulur gibi, yoldaşa sunulan kenger...

Kenger bir dağ bitkisi.

Yoldaşların topladığı kengerlerle açılığımızı gidermiştik. Elli kişilik bir gruptuk. Ve yalnızca 2 kg unumuz vardı. Onu da bir servet saklar gibi saklıyorduk. Daha zor günler olabilirdi.

2 kg un

Elli gerilla.

Un, çantada

Un uzak, un hemen elimin altında.

Un etmek, ekmek kavga.

Bir avuçta tuzumuz vardı.

Elli kişilik bir gerilla grubu için bunlar önemliydi ve zengin sayılırdık. Bir sır gibi yanımızda taşıyorduk tuzu. Kendimiz gibi tuzu da koruyorduk.

Bestler'in engebeli arazisinde ilerliyor gördüğümüz domuzları vurmuyorduk. Çünkü yerimiz deşifre olabili. Bestler'in bağrında sessiz bir ırmak gibi süzülmiydik. İhtiyaçlarımızı ise toprağın sunduğu bereketle gidermeliydik. Ama tuz ihtiyacı önemliydi. Hareketin kısıtlanması, temponun düşmesiydi. Başımız dönüyor ilerlemiyorduk. Tansiyonlarımız düşmüştü. İlerlemeye çalışsak da tempomuz ağırdı.

Buna rağmen gün boyu yürüdükten sonra, derin bir vadiye ulaştığımızda ara vermiştik. Unumuzun ve tuzumuzun yarısını kullanmak zorundaydık. Eli arkadaşa bir kilo un. Ve yarım avuç tuzla bir un çorbası pişirdik. Bu çorbanın tadını bir tek gerilla tanır. Bu tat yaşam tadıydı. Bu bizler için bir lükstü. Hiç bir servetlinin tadamayacağı bir duyguyu yaşamıştık o çorbayı içerken.

Tekrar yürüyorduk. Hiç kimsenin tadamadığı yaşam gerçekliğini tatmanın ayrıcalığıyla Kela Meme'ye tırmanıyorduk.

Mem'in diyarına gidiyorduk. Tırmandıkça sarp patikaları hep yükseklere çıkıyorduk. Yeryüzüyle bağımız sanki kopuyordu. Sanki gök yüzüne tırmanıyorduk. Yerle gök arasında onları buluşturan bir güç olarak kendimizi hissediyorduk.

Mem bir çoban

Mem bir dağ sevdalısı.

Kırlara aşık bir çoban.

Çobanlar hep yüksekte arar kavalın ezgisini.

İşte Mem de öyle bir çoban.

Rivayetler Mem için çok şey söyler.

Rivayet gerçek

Mem bir gerçek

Bir gün Mem koyunlarını alıp dağın sırrını çözmek için yollara çıkar. Mem içinde doğduğu, bağrında büyüdüğü dağın hep bir sır taşıdığı düşünür. Ve o sırda doğru, umuda doğru yol alır. Mem sırrın en zirvede olduğuna inanır. Ondan onun aşkı zirveye çıkmaktır. Yaşadığı dağ gerçekliğini kalbine ulaştırmıştır sevdası.

Mem kavalın sesiyle, dağın sesine yönelerek ilerler. Dağdan aldığı sesle, kavalında ezgiler yükseltir. Koyunlar onun ardı sıra dağa tırmanırlar.

Mem zirveye ulaştıkça sırrı ermektedir. Erdeme ulaştığı an, zirveye ulaştığı andır.

Bir dağ zirvesinde demlenen hayat sırrın çözer Mem.

Dağ soğuk,

Zirve çıplaktır.

Mem dağın bilinliliğine ulaşmıştır.

Bir daha o bilinliliğin zirvesinde inmek istemez.

Orası son menzildir. Mem soğuktan donuncaya kadar, hayatın bilinliliğini ve safiyetini yaşamayı tercih eder. Erdem bir tercihtir. Zirvede gizli olanda insana ait olandır. Ve kendisine ait olanı yaşar Mem.

İşte Mem orda gömülür. Koyunları ve kavalıyla birlikte. Ondan o dağa Kela Meme denilir. Yani Mem'in kalesi denilir. Yani bilginin, hayatın demlendiği kale.

Kele Mem, Mem öyküsüne göre şekil almıştır. Zirveye bu öykünün bilinliliğiyle tırmanmıştık. Zirvedeydik. Ve zirvedeki kayalıklar Mem şekliydi. Sanki heykelli yapılmıştı Mem'in. Sureti çocuk, sureti genç-ihtiyar, sureti beli belirsiz bir Mem heykeli, çevresinde koyunlar. Ve tam ortasında kaval biçiminde bir kayalık. Demek ki her şey kendi öyküsüne göre şekil alırdı. Mem dağın sırrına, umuduna ulaşmanın öyküsüydü. Ve 20yy son çeyreğinde aynı sırrın arayıcılar Mem ile buluşmuştu. Mem sırrı çözmüştü ve artık geride kalanlar için Mem bir sırdı.

Kele Memeye ulaştığımızda Mem'le yani bir grup gerilla ile karşılaşmıştık. Geleceğimizi biliyorlardı. Hazırlıklar yapılmıştı. Bir dizi zorluğu belki de ölümü göze alarak köylere gidilmiş, bizler için erzak getirilmişti. Buydu Kela Mem'in sırrı.

Biraz dinlendikten sonra gitmek için harekete geçmiştik.

Botan'ın asi dağı. Kele Mem'de kar eksik olmazdı. Bu Mem'i donduran kardı. Ve o demden bu yana hep kendisini saklı tutmuştu. Zirvede taştan oyulmuş bir oda. Odanın devamında küçük çıkıntılar, girintiler. Yan tarafında Mem'in mezarı. Bir efsane diyarı. Yer altında ve yer üstünde Mem. Öyle ki kendi derinliğinde demlendikçe, yer yüzünde sarp kayalıklara şekil vermiş bir öykü.

Kele Mem'den, Haftanın, Besler ve Beytüşebap'ın bir kısmı görülüyordu. Deriye Kaçe ise Kele Mem'e ile yarış içerisinde uzaktan uçlarını gösteriyordu. Rivayet ve gerçeğin buluştuğu bir yerdeydik.

Yaklaşık bir haftadır geri çekiliyorduk. Kele Mem'den indikçe köylere ulaşıyorduk. Mehre, Mezopotamya'nın kültürler mozaığının birleştiği bir köydü. Ermeni ve Asuri halkımızın birlikte yaşadığı, Hristiyan bir köydü Mehre.

Köye yaklaştıkça Zozanlığın sert, kuru ve çıplak arazisinde kurtulup yeşillerin boy verdiği arazinin derinliğine dalıyorduk. Yalnız geçtiğimiz yerde çok yüksek olmayan bir tepede düşmanın hareketliliğini fark etmiştik. Dikkatli ilerliyorduk. Yurtsever bir köy olan Mehre'ye vardığımızda sıcak karşılanmıştık. Ama fazla kalmamıştık. Oraya ilerlediğimizi düşman fark etmiş olabilirdi. Bu durum

halka zarar verilmesine neden olabiliirdi.

Durmadan geçiyorduk. Bunu gören köylüler uzaktan bize selam veriyorlardı. Bize ulaşanlar ise, tanıdık bir yakını görmüş gibi sarılıyorlardı. Kalabalık bir gruptuk ve durmadan geçişimize anlam veriyorlardı. Ama bakışlarında ve selamlarında özlem dolu bir hüznü gönderiyorlardı.

Mehre'nin yan tarafında bir dere akıyordu. Dereyi aşmış geçtik. Ulaştığımız vadinin havası değişti. Zından buraları tanıyordu. Duraksadığını anlamış olmalı.

"Bu vadi bir tapınma yeridir yukarıya bak" dedi. Kafamı kaldırdığımda karşımda dimdik bir dağ duruyordu.

"Şu çıkıntıları görüyor musun işte o bir yoldur" dedi Zından. İnanamıyordum. Dik dağın neresinde yol olabiliirdi ki, "bu yol olamaz" dedim.

"O bir uçurum yolu, bir tapınak yoludur. Tam dağın ortasında bir kilise var, insanın zor ulaşabileceği bir yer. Çıkmak için ayak yerleri kazılmış. Tutunmak içinde el yerleri kızılarak yapılmış bir taş yol. Kilise ise, el ile belki de iğneyle dağın göbeğinde oyulmuş. İsa ve Meryem ananın suretleri aynı emekle, bu dağın ta içinde kabartılmış. İnanç bu, inanç dağı da göğü de deldirtir" dedi Zından.

O konuştuğça yolun bir inanç yolu olduğunu anlamıştım. İnsanın adımlarına göre aralıklar bırakılarak dağ delinmiş. Tutunmak için el yerleri kazılmıştı. Yol bir çağrıydı. Zordu ama ulaşılabilirdi çünkü yol bir çağrıydı. Çıkmak, Hristiyan olmadığım halde kiliseye ulaşmak Hz İsa ve Meryem anayı hissetmek istiyordum. İnananların emeğini dokunma onunla kutsanma arzusun yaşıyordum. Ama gitmek zorundaydık. Benim için mutlaka ulaşılması gereken bir kilise yolu, bir dağ yolu ve çağrısı olarak kalacaktı o uçurum ve kilise. Gelecek zamanlarda bunu gerçekleştireceğime olan inancım ile ilerleyen grupla yürümeye devam ediyordum.

Tekrar havanlar yağmaya başlamıştı. Bizlerin terk ettiği yerlere havanlar yağdırılıyordu. Bir sonra bıraktığımız ayak izlerimize havanlar değişiyordu. Düşman hareketimizi görmüş fakat üstümüze gelmemiş, kendince sıkıştırıp öylece vurmak istemişti. Cihazdan düşmanın sesi yükselip duruyordu. Havadan destek istiyorlardı. Mehre inanç çağrısı, inançların bulunduğu yer. Daha on dakika önce bize selam veren insanların üstüne havanlar yağdırılıyordu. Mehre yanıyor, Mehre yakılıyor. İçimde nehirler hırçınlaşarak akmaya başlamıştı.

Yüksekçe bir yere ulaştığımızda Meher tamamen yakılmış ve harabeye çevrilmişti. Bu bir manzaraydı. Ve gerçektir. Gerçeğin acımasız manzarası. Yeşil köy kaybolmuş, siyah dumanlar sarmıştı her yanı.

Mesafeli yürüyorduk. Yüreğimize bir acı daha ekerek, yürümüş ve Derya Kaçe'nin altına ulaşmıştık. Ve Kela Mem'den bir el sallanıyordu bize doğru.

"Kele Mem'den görünen o el bir büyük kayalıktır. Kayalık bir el biçimindedir" dedi Bedran,

Kela Mem'den her yerden görünen büyük bir kayalığın üzerinde bir el işareti bunu Kela Mem'den fark etmemiştim.

Mem bize el sallıyordu. Mem bize ulaştığımız menzilin, yücelik menzili olduğunu ve oradan asla inmemizi eliyle gönderiyordu. Kela Mem'den Mem bize el sallıyordu ve bize doğru düşman havanlar atmaya devam ediyordu.

Deriye Kaçe'nin eteğindendik. Deriye Kaçe Beytüşşebab'ın giriş boğazıdır. Burada buluna Beytüşşebap gücüne ulaşmak istiyorduk. Yaklaşık on dakika dinlendik. Daha doğrusu tartışmıştık. Nereye gitmeliydik? Çıkış nereden gerçekleştirilmeliydi? Öyle bir yerdeydik ki her yanımda çevriliydi. Açtık. Açık bir arazideydik ve yorgunduk.

Hemen aşağıımızda Osyan köyü vardı ve köy koruyucuydu. Her şeyin bir öyküsü gibi bu köyünde uzun bir öyküsü vardı. Hogır'ın Botan pratiğinden sonra koruyuculaştırılmış ve bize karşı acımasız savaşıyorlardı. Hogır' bulunduğu çevrede bir çok köyü bize karşı düşmanlaştırmıştı. Osyan köyü Besta'ya bağlıydı. Beytüşşebapla Besta arasındaydı. Burada düşman taburu vardı. Gündüzdü geçmek tehlikeliydi ama kalıp beklemek de aynı tehlikeleri içinde barındırıyordu.

Öncü bir grup yola çıkmıştı bile. Öncü grubun dikkatli ve yoğun çabalarından sonra Deriye Kaçe'nin zirvesine ulaşmıştık. Deriye Kaçe'de bulunan arkadaşlarla karşılaşmış ve biraz rahatlamıştık. Derya Kaçe'de bulunan arkadaşlar, onca yolu sağlam geçtiğimize inanamıyorlardı. Biz bile geçeceğimize inanamıyorduk. İçimiz diri, dışımız perişandı.

Beytüşşebap gücünden olan arkadaşlar hareket geçmiş, ve bizlere bir Beytüşşebap mirtoxası ikram etmişlerdi. Mirtoxası ünlüdür. Karanlık çökmüş, silah sesleri kesilmiş, yorgun göz kapaklarımız kapanmış, olduğumuz yerde, toprağın ve taşın üstünde bir haftadan sonra uyuyabilmıştık.

Tarihin yorgunluğunu üstünden atmışçasına rahatlamıştık. Kendimizi dingin hissettiğimiz bir sabahı. İyi bir kahvaltıdan sonra birazda hantallaşmaya başladığımız bir anda "arkadaşlar toplansın" talimatı gelmişti. Bizde hareket yaşamı. Yine harekete geçecektik. Yeni yerler keşfetmek için yollar katledecektik. Belki de kendimizi keşfetmeye başlayacağımız bir yol yürüyüşüne daha başlayacaktık.

Bu kez dağlar yoktu. Yaylalardan yürüyorduk. Faraşın yaylalarına dalıyorduk.

Mavi ve yeşilin bulunduğu cennet.

Bahardı, renk cümbüşü bir doğa parçasındaydık.

Mavi açmıştı çiçekler, narin boncuk boncuk.

Kaynak suların beyaz köpüğü.

Çimenlerin yeşili, göğün mavisinin bulunduğu yerdeydik.

Yer ile göğün mavi beyaz buluşması Faraşın yaylaları.

Cennet orasıydı. Bir hayal dünyası. Ya da sadece hayallerde olabileceğini düşündüğümüz yer. Yer ile göğün birleştiği bir yerdeydik.

Mavide yürüyordum. Mavi bana hep özgürlüğü anımsatırdı. Maviyi sever, mavi sulara öykünürdüm. Bir tek mavi suların köpüğündeki beyazda sıcaklığın olduğuna inanırım. İşte Faraşın sularında bu vardı. Sadeliğin, huzurun, saflığın bileşkesi mayıdı.

Faraşın yaylalarının içinde küçük tepeler yükseliyordu. Tepeler bu cennet parçasına farklı bir gizem katıyorlardı.

Zozanlık yerlerde tepeler, hep bir aldatmacadır. Bir bulmacadır. Bir tepe önünde yükselir sanırsın. Büyük bir heyecanla o tepayı aşmış düz, mavi ve yeşillerin arasında yürümek istersin. Su istemin kısa sürer. Çünkü her tepe, başka bir tepe doğurur yaylalarda. her tepe başka bir tepeyi gizler oysa. Bunu bildiğimiz halde hep en son tepayı tımandığımızı düşünürüz. Belki de bu cennete özlemin ifadesi ya da kendinle bir oyun....

Baharın kokusu vardır. Başka mevsimlere benzemez. Çünkü bahar doğanın kokusu, gerilla kokusudur. Çiçekler kokuyordu. İçime çektiğim hava ile ruhum dinleniyordu.

Bir gece cennete yürüdükten sonra Faraşın'e ulaşmıştık. Faraşın'de üstlenerek dinlenmeye çekilmişti. Yönetimde bulunan arkadaşlar toplantı halindeydi. Gücün dağıtılması gerekiyordu. Yönetim toplantısının sonucunda yeni bir düzenlemeye gidilmişti. Güney Kürdistan'a üç mangalık bir güç gönderilecekti. Gidecek olanların listesinde Zından, Doğan ve yol boyunca bana destek veren Reber'de yer alıyordu.

Gitmek mi kalmak mı? Gitmek istemiyordum. Botan'da doğmuş orda kök salmalıyım diye düşünüyordum. Karmaşık duygularımı dışa vurmuş olmalıyım ki

"Gitmelisin her yer kök salmak için bizi bekliyor, her yer Botanlaşmalı, hem bir eğitim görürsün ve bu senin için iyi olur" dedi Xelil.

Gidecek olan arkadaşın sorumlusu seçilmişti. Ve birinci manga komutanıydım. Ağır bir sorumluluktuk. Gidecek grup tecrübeli arkadaşlardan oluşuyordu. Eski bölük komutanlarımızdan Cahit ve Mervan'da grup da yer alıyorlardı. Gelişen kayıplar sonucu soruşturulmak için bizimle güneye çekiliyorlardı.

Fazla tecrübeli değildim ve araziye tanıımıyordum. Bu beni daha da endişelendiriyordu. Ama gruba bakınca endişelerimin yerini güven alıyordu. Bizi güney Kürdistan'a götürecekti kuryeler, başka bir alanda bizi bekliyordu. Kuryelere doğru yol almaya başlamıştık. Ve öncümüz Bedran adında bir arkadaştı. Alanı tanıyor ve cesurdu. Grupta bayan arkadaşlar da vardı. Koçerin, Bahar,

Cahide, Jiyan ve Zaxo arkadaşları. Bedran dağları, araziye iyi tanıdığı için kestirme yoldan kısa bir sürede bizi kurye arkadaşlara ulaştırmıştı.

Fazla oyalanmadan kurye arkadaşlarla birlikte uzun yolculuğumuza başlamıştık. On saat yürüdükten sonra derin bir vadiyi aşip mola vermiştik. Ama gözcü çıkarmamız gerekiyordu. Doğan ve Koçerin birlikte gözcü olarak gruptan ayrılarak uygun yerlere geçtik.

Sabaha kadar tepelerde kaldık. Grubun güvenliği için gerekli olan her şeyi yapmaya hazırdık. Hava aydınlanmıştı ve biz her şeye rağmen çevreyi didik didik aramaya kontrol etmeye devam ediyorduk. Düşman araziye bırakmıştı. Bulunduğumuz noktada harabeye çevrilmiş, köyleri görebiliyorduk.

Koçerin dalgın dalgın köyleri izliyordu. Bizimle değildi. Uzaklardaydı. Doğan ise bambaşka bir diyarda gibiydi. Hüzünlü bir sabahtı. Bir savaş sonrası manzara içindeydik. Acı duyuyor öfkeleniyorduk. Öğlen saat bire kadar tepede kalmıştık. Noktaya indiğimizde grubun öncüsü Bedran bizi karşılamıştı. Çevreye dair gözlemlerimizi aktardık.

"Köylerden geçelim" dedi Koçerin.

"Neden" diye sordu Bedran.

"Köyleri yakından görmek istiyorum" diye cevap verdi.

Hepimizin istemini Koçerin dillendirmişti. Acıdan kaçınmamalıydık. Aksine derinliğine inmeliydik. Yakılan her köy bir acı yaratıyordu derinliklerimizde. Köylerden geçerek gitmeliydik. Savaş gerekçemizi iyi görerek, anlayarak ilerlemeliydik. Zaten ilerleme ancak böyle olurdu. Uzak yolları katletmek buydu.

Yakılmış boş köylerden geçiyorduk. İnsanların yeni ayrıldığı belli olan bir coğrafyadaydık. Nereye gitmişlerdi? Onlara ulaşmak için yürüyor. Çevreye dağılmış köy evlerinin kendine has eşyaları... Kendileri yoktu ama işaretleri duruyordu. Koçerin köylerin içine dalıyordu. Yıkılmış boş bir kentin boş sokaklarını adımlar gibi birbirine girmiş dar toprak patikalardan geçiyordu. Elindeki silahı sınıksız kavrayarak bakıyordu çevresine.

Ağaçlarda asılı kalmıştı yazmalar.

Bir köşede duruyordu naylon çocuk ayakkabıları.

Gümüş takılar asılı kalmıştı toprakta.

Bakır siniler dağılmıştı çevreye.

Renklerin bulunduğu kilimler duruyordu boş bir köyün boş bir meydanında.

Koçerin bu renkler arasında kayboluyordu.

Köyleri geçiyorduk. Karışımında yüksek bir tepe duruyordu. Tepeyi aşmamız gerekiyordu. Ondan adımlarımızı hızlandırmıştık. Tepe diğer tepeler gibi sarp ve tehlikeliydi. Ama her zaman olduğu gibi aşmamız gerekiyordu. İçimizdeki burukluğun dışında herkesin durumu iyiydi. Ve geçit vermez dağları aşabilirdik.

Hava karanlıktı. Yol saptı. Bıhar aniden rahatsızlanmıştı. Yürüyemiyordu. İki arkadaş Bıhar'la ilgileniyordu. Bu genel yürüyüş temposunu düşürüyordu. Geride artık hiç bir şey bırakmadan yürümek istiyorduk. Ondan Bıhar'ın temposuna göre ilerlemeyi tercih etmiştik.

Tepenin zirvesinde ulaştığımızda sabah olmuştu. Ortalık aydınlıktı ve bizler çıplak bir tepenin başındaydık. Bu tehlikeliydi, Hem arkadaşların saklanabileceği, hem de mevzi olarak kullanabilecekleri yerler ayarladık.

Her yerde Kürt köylüsünün eserleri duruyordu. Yazın yaylalara çıktıklarında yaptıkları yerler vardı. Taşla örülü üstü açık evler vardı ama harabe olmuşlardı. İçine yerleşerek hareket etmemeye dikkat edecektik.

Sabahın serin havası yerini güneşin kızgın ışıklarına bırakıyordu. Hava gittikçe ısınıyor, sersemletici bir sığağa dönüşüyordu. Bıhar fenalaşıyordu. Artık sayıklar gibi konuşuyordu. Akşam saatlerini ipe çeker gibi bekliyorduk. Yanımızda Eczacılık okuyan bir bayan arkadaş vardı. O Bıhar'la ilgileniyordu. Tıbbi aşan yöntemlerle daha fazla da konuşarak Bıhar'ı kendisine getirmeye çalışıyordu. İşe de yarıyordu. Bıhar konuştuğunda acısını unutuyordu.

Beklenen saatler gelmiş, hava serinlemiş ve bizler canlanmıştık. Gideceğimiz yeri keşfederek yola çıkmıştık. Kuryeler önden yürüyorlardı. Yaklaşık sekiz saat yürümüştük. Gecenin içinde bizim dışımızda ilerleyenlerde vardı. Bunu fark etmiştik. Düşman olabilir miydi? Uzak bir olasılık değildi. Durup beklemek ve gecenin içinde bizim dışımızda ilerleyenlerin kim olduğunu anlamamız gerekiyordu. Bekliyorduk. Gelen sesleri anlamaya çalışıyorduk. Uzaklardan gelen ses ürkütücü değildi. Doğayı incitmeden yürüyenler vardı. Kurye arkadaşlar hareketin geliştiği yere doğru kayarak ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı.

"Gelin, bizimkilerdir" diyordu kuryeler. Dört kişilik bir gerilla grubuyla, gece vakti bir dağ geçidinde karşılaşmıştık. Bu sevindiriciydi. Biraz dinlenmek ve birazda gelişmeleri öğrenmek için oturmıştık.

Kısa bir tartışmadan sonra, arkadaşlar çantalarında bulunan ekmekleri çıkarıp bize vermişlerdi. Grubumuzda ekmek yoktu. Ekmeklerimizi bölerek yedikten sonra yol çıkmıştık. Çok fazla ilerlememiştik. Boş köylerle karşılaşmaya devam ediyorduk. Bıhar canlanmıştı. Bıhar hüzünlüydü.

"Burası doğduğum köy, büyüdüğüm yer" diyordu. Bıhar'ın gözlerinden akan yaş geceye karışıyordu. Bıhar'ın köyü yurtseverdi ama zorla koruyuculaştırılmıştı. Amcası da köy muhtarıydı. Kuryeler köylüleri tanıyor ve ilişkileri vardı. Kuryeler köye doğru giderken bizlerde uygun bir yerde dinlenmeye çekilmiştik.

Aradan iki saat geçmeden bulunduğumuz alana doğru katır nallarının sesi gelmeye başlamıştı. Kurye arkadaşlar yanlarında iki katır yük ve köy koruyucularıyla birlikte gelmişlerdi. Koruyucular bizleri oldukça sıcak karşılamışlardı. Bıhar'ı tanıyorlardı. Onu görmelerine oldukça sevinmişlerdi. Bıhar'ın ailesine haber vermek istediklerini söylemişlerdi. Bunun uygun olmadığını ve zamanımızın olmadığını Bıhar anlatmaya çalışıyordu. Bize birazda taşımakta zorlanacağımız kadar erzak gelmişti. Koruyuculara teşekkür ederek onları yolculuktan sonra bize yola çıkmıştık.

Hava aydınlanmadan hedeflediğimiz noktaya ulaşmıştık. Gera Berana'ya ulaşmış ve günü orada geçirecektik. Uzun süredir çay içmemiştik. Çay için artık gerekli malzememiz de vardı. Ateşler yakıldı, çay yapmak için hazırlıklar yapıldı. Güzel bir dağ kahvaltısından sonra dinlenmeye çekilmiştik. Nöbetçi arkadaşlar bize doğru gelenlerin olduğunun haberini vermişlerdi.

Dübbünü olarak bize doğru gelenleri gözlemlerim. Gelenler köylülerdi ve iki kişiydiler. Bize yaklaştıklarında grubun hepsini görememeleri için Bedran'la yanlarına gittik.

"Sizi burada bulabileceğimizi tahmin ediyordum. Ben Bıhar'ın amcasıyım," dedi.

Bıhar gelenlerle ilgilenmeye başlamıştı. Belli bir saate kadar uyuyup dinlenen arkadaşlar daha sonra misafirlerle ilgilenmeye, tartışmaya başlamışlardı. Değişik bir gündü. Yola çıkacağımız saatten önce misafirlerimizi uğurlayıp verdikleri destekten dolayı teşekkür etmiştik.

Önümüzde büyük bir tepe vardı. Tepeyi ancak bir gecede geçebilirdik. Bayan arkadaşlar uzun yol yürüyüşlerinde büyük bir irade göstererek örnek oluyorlardı. Son tepeyi aşacaktık. Jiyan oldukça rahatsızlanmıştı. Yeni ve Gençti. Yürüyemeyecek kadar yorulmuş ve bitkin düşmüştü. Yine de kendisine yükleniyor yardım almadan ilerlemeye çalışıyordu. Hepimiz yorulmuştuk ayaklarımız bedenimizi taşıyamaz hale gelmişti.

Tepeye ulaşmıştık. Bir kaya dibinde herkes dinlenmeye çalışıyordu. Ben yorgunluğumu doğa ile gidermeye çalışıyordum. Solumuzda Çukurca ılerisinde Zap suyu akıyordu. Zap suyu güneşin ışıklarıyla parlıyor Mezopotamya'nın koynuna altın bir gerdanlık gibi dolanıyordu. Tepenin eteklerinden sonra uzanan köylerin bir çoğu koruyuculaştırılmış ve bize karşı savaşıyorlardı. Düşmanın üstleri de bu köylerde vardı. Çevreyi iyice kontrol ettikten sonra gruba haber gönderdik. Geçiş yapabiliydik.

"Uçurumdan ineceğiz" dedi kurye. Hava karanlıktı. Uçurumdan yaklaşık üç saat indik. Uçurum bitmişti. Ama bizde yürüyemeyiz hale gelmiştik. Doğallığında gelişen bir mola olmuştu. Hepimiz olduğumuz yerde uyumuştuk. Nöbetçi kalan arkadaş bizi uyandırdığında düşman devriyelerinin ilerimizde ki yolla dolaştığını görmüştük. Çevremizde düşman devriyeleri dolaşıyordu. Yürüyüşümüzü dikkatli devam ettirmek zorundaydık. Birde yolu aşmamız gerekiyordu.

Asfalt bir yol. Uzun zamandır görmediğimiz ve artık bizler için yabancı bir yol. Karanlıkta, dağlık taşlık yerlerde yürümeye alışmıştı ayaklarımız, karanlığı görmeye alışmıştı gözlerimiz. Uzaklardan araba farlarının ışığı dağlarda dolanıyordu. Devriyelerin uzaklaştığı bir anda düzenli ve dikkatlice yolu geçtik. Sayı alındı bir eksik çıkıyordu. Bir arkadaşla birlikte grupta eksik olan Rızgar arkadaşını aramak için geldiğimiz yolu geri döndük. Grupta ilk kez böyle bir şey oluyordu. Bir dizi tehlikeden geçmiştik. Ve her hangi bir pürüz çıkmamıştı. En son dinlenmek için ara verdiğimiz noktada, Rızgar'ı uyurken bulduğumuzda ne kızabildik ne de öfkelenebildik. Kızgınlığımız bir anda yitip gitmişti. Aylardır uykusuzduk. Rızgar öyle derin bir uykuya dalmıştı ki grubun gidişini bile fark etmemiş, düşman devriyelerinin yanından bile geçtiğini hissetmemiş, bir uçuşu sessizliğinde uyumuştur.

Rızgar'ı alarak bizi bekleyen arkadaşlara ulaştığımızda tüm arkadaşlar derin ve rahat bir nefes almışlardı. Sınırı yaklaşıyorduk. Sınırı aşacaktık. Neydi sınırlar? Nerenin sınırındaydık?

Saat sabahın dördü. Ve biz sınırı yaklaşılmıştık. Bizler için sınırlar anlamını yitirmişti. Sadece tehlikeli bir yer daha aşacaktık o kadar. Düşmanın çok yakınından geçecektik. Bizim için sınırın bir tek böyle bir anlamı kalmıştı. Bir de ondan öteye yeni yoldaşlar. Tanımadığımız aynı amaçlar uğruna aynı yürek atışlarını yaşayan yeni insanlar tanıyacaktık.

Yol boyunca direnen, iradeye yüklenen ve belki de iradeleriyle sınırı kadar yürüyen arkadaşlar vardı. Ve Bihar'ın fenalık geçirdiği haberi öne doğru ulaştırılmıştı.

"Gönüllü bir arkadaş gerekiyor" dedi Bedran.

"Ben hazırım" kelimeleri ilk Zindan'ın ağzından dökülüyordu. Zindan yol boyunca, her çatışmada ve pusuda hep en önde yürümüş ve en ağır yükleri taşımıştı. O da yorgundu ama hala yapabileceği işleri olduğunu biliyor ve kendini oldukça zorluyordu. Zindan koşar adım vatana, umuda koşar gibi ilerleyip gitti. Bihar'ı sırtına alıp, en arkada gruptan kopmadan yürümeye başlamıştı.

Zorlu bir yoldu. Zindan ile birlikte yan yana yürüyorduk. Yüzünden ter damlacıkları yağmur gibi yağıyordu. Kan ter içinde kalmış, yorgunluğun yüz hatlarına hükmettiği o yüzden bize gönderilen yinede sıcak bir tebessümdü. Bir ara Bihar'ı indirdi bir nefes aldı. İçimden geçenleri okur gibi birden ayağa kalktı ve bana sınırsız sarıldı.

"Eğer yaşarsak bu günler anı olur" dedi. İçimden gelen tek şey onu anında öpmekti. Ama benden sadece ona sınırsız sarılmıştım. Bihar hala kendine gelmemişti.

"Yaşayacağız ve bunları anı diye anımsayıp, belki de tıpkı şimdiki gibi gülümseyeceğiz veyahut yazasın" dedim.

Dar bir boğazı mesafeli geçtikten sonra, yine sayı alınıyordu. Aksilik dedikleri bu olsa gerek, yine sayı bir eksik çıkıyordu. Bu kez ciddiye. Ve kaygılanmaya başlamıştık. Düşman alanları çok yakınımdaydı. Teslimiyet mi gelişmişti? Öyle bir şeyse grubun güvenliği tehlikedeydi. Çünkü biz sınırdaydık.

Sağımızda ve solumuzda asfalt vardı. Asfalttan öteye düşman karakolları duruyordu. Biz tüm bunları düşünürken, üstümüzden bir askeri helikopter uçmaya başlamıştı. Bu bizi daha da telaşlandırmaya başlamıştı. Hepimiz olduğumuz yerde uzanmış kıpırdamadan duruyorduk. Saatler geçiyordu ama çevremizde ve gökyüzünde düşman hareketliliği bitmiyordu. Şansımız vardı ki bulunduğumuz yer düz olsa da otlar vardı. Ve biz tam dokuz saat otların içinde ağız üstü uzanarak beklemek zorunda kalmıştık.

Dakikalar sınırdaki saatler gibi geçiyordu. Zamanın akışına kendimizi bırakmıştık. Ve sınır bizden öteye görünüyordu. Perver Kuryeydi ve yanımızda uzanıyordu. Onun gözlerin de sınırdaydı. Belki de kaç kez sınırı geçmişti, kaç kez böyle saatlerce o sınırı aşmak için beklemişti.

"Sınır şurası orayı aştık mı hiç bir güç bizi böyle hareketsiz bırakamaz" dedi Perver, fısıldayarak. Sınır da iki cümle, iki kelime, ne umutlar ekmişti yüreğimin kafesine. Ne çok kilidi açmıştı.

Sınırdaki üç kelime "aştık mı durmak yok"

Sınırı o an aşmıştım, aşmıştık.

Sınır yoktu artık.

Ve beklenen saatler gelip çatmış hava kararmıştı.

Sınırı karanlık bir zamanda aşmak için tekrar yürümeye başlamıştık. Dokuz saat hareketsiz kalmamız bedenlerimizi felce uğratmıştı. Tempomuz ağırdı yürek atışlarımız hızlandı.

Son bir asfalt yolu vardı. Onu aşacaktık. Yola yaklaşmıştık. Bilinmez bir virajı aşan bir aracın yanan farları ortalığı aydınlatmıştı. Karanlığın içinde kaybolmalıydık

Hemen asfaltın altında bulunan, su kanalının için girmiştik. Ve artık kimse bizi görmüyordu. Oysa herkese bir o kadar da yakındık. Hemen yanlarındaydık.

Farlarını gördüğümüz araç panzerdi. Üstümüzden panzer geçiyordu. Belki ama kesin öyleydi bizi arıyorlardı. Üstümüzden panzer geçti. Bu kez kimse ezilmedi. Aramızda üç metre toprak vardı. Panzer kendini ezerek geçip gitmişti.

Düşman araçları sağını solunu geliş güzel tarayarak yol alıyorlardı. Karanlıktan ne kadarda korkuyorlardı. Kendilerini ne kadar da saklıyorlardı. Bu hareketliliğimizi fark ettiklerinin de işaretiydi. Bizde bu işareti almış ona göre hareket etmiş ve asfaltı herkesten habersiz geçip gitmiştik. Sınırın eteğine, en yakın yerine ulaşmıştık. Ve sınırları aşan, birleşen bir su kaynağından içmiştik soğuk bir dağ suyunu. Bu sınırları birleştirdiğimiz andı. İki sınır arındaydık. Sınır taşı büyük, beyaz yalnız ve yüzü Hezil suyuna dönük.

Grupa eksik olan Resul'du. Ve Resul'u almak için arkadaşlar harekete geçmişti. Düşmana teslim olmayacağı kesindi. Ondan Resul'u almak için gidenleri bekliyorduk.

"İki saat sonra sınır aşılacak" diyordu Perver. İki saat yürüyemeyecek kadar hasta arkadaşlar vardı. O iki saat, sanki yürüdüğümüz tüm yolları kapsayacak, o yolları yeniden geçecekmişiz duygusunu yaşamaya başlamıştık. Kuzey ve güney arındaydık. Biz yürüdükçe sınırlar kayboluyordu. Mayınlar yedi kat yerin dibine geçip uyanıyorlardı. Sınır sınırdı. Bir üçlem sınır denilen şey, mayın, tel ve taş... Sınır belki de bu üçlem. Oysa bir bunlar bir sembol. Sınır bunlar olamazdı. Zaten değildi.

Zindan 'yaşarsak tüm bunlar anı' olur demişti. Ve gün de bir anı olarak kalmıştı.

BEHİDİNANA GELİŞ.

Behdinandaydık bir grup gerillaydık.

Mekap markalı ayakkabılarımızın birer parçasını geçtiğimiz her geçitte bırakmıştık. Çıplaktı ayaklarımız veyahut sadece ipleri ve bir parça tabanı kalmış ayakkabılar vardı ayaklarımızda.

Elbiselerimiz eskimişti, yırtılmıştı.

Elbiselerinde bir ömrü, bir yolu vardı.

Onlar yolunu aşmış, ömrünü olgunlaştırmışlardı ve öylece duruyorlardı üstümüzde.

Sınırları aşmıştık.

Saçlarımız rüzgarları toplamıştı.

Saç ve sakalarımız uzamış, birbirine karışmıştı.

Bir savaştan çıkmıştık. Ayları bulan operasyonları atlatmış, sınırları aşmıştık. Bir savaş sonrasını yansıtıyordu yüzümüz, üstümüz başımız.

Güney Kürdistanındaydık. Tehlike bitmişti. Ve biz bir sınırı daha vermiştik. Omuzlarıma yüklenen ağırlık biz hafiflemişti. Tüm arkadaşları sapasağlam ulaştırmayı başarmıştık. Dinlendik. Dinlenmek salt bedene has bir olay değildi. Ruhumuz dinlenmişti. İç dinginliğimizle Metina'ya kadar yürümüştük.

Metina koordinatörü Behzattı. Bizlerle bir toplantı yapmıştı. Düşmanın Botan sahasına yönelimi kadar, savaş taktiğinde içine girdiğimiz yetersizler üzerine uzunca tartıştık. Hatalar var ki geri dönülmez. Savaşta hata geri düzeltilse de verdiği zarar geri

getirilemiyordu. Bu da hep içte bir acı sızı yaratıyordu. Savaşın en zor yanı içte açtığı yaralardı. Yani vicdan.

Aylardan sonra banyo yapabilecektik. Bu tuhaf bir duyuydu. Bizimle birlikte bir ömür katleden elbiselerimizi bırakıp yeni elbiseler giyecektik. Grubun hepsine yetecek kadar elbise getirilmişti. Banyo sonrası her şey değişmişti. Ama eski elbiselerimizi bırakmakta istemiyorduk. Yüzler banyo sonrası değişmişti. Her banyo sonrası insan kedisini hafiflemiş hisseder. Bizde öyle hissediyorduk. Bu yalnızca yorgunluğu su ile gidermeden kaynaklı değildi. Gerçekten bedenlerimizde biriken kiri atamanın hafiflemesi idi.

Tam bir hafta kendimizdeki ve bulunduğumuz sahanın faklılığına alışmaya çalışmıştık. Kısa sürede alana adapte olmuş yeni yol yürüyüşlerine, savaşa ve çatışmalara hazır konuma gelmiştik. Düzenleme olacağı haberi bize ulaşmıştı. Böylesi haberlerden sonra yapılan ilk şey toplanmak ve daha eskimemiş anıları anımsamaktı. Bizde öyle yapmıştık. Mücadelemizi kesintisiz yürüteceğimize olan inancımızı belirtmiştik. Bu uzun ve zor anlarda yaşadığımız ve asla unutamayacağımız yoldaşlığımıza koyduğumuz son nokta değil, yoldaşlığın başladığı an olduğu bilinciyle bir veda tanışması yapmıştık. Düzenlemeler okunuyordu. Zindan Gareye, Doğan sınır bölüğüne Kaşuraya, ben lojistiğe diğer arkadaşlarda Behdianan alanlarına dağıtılmıştık. Düzenlemeden sonra herkes düzenlemesinin olduğu alana doğru yola çıkmıştı. Sıra Zindan'a gelmişti ve veda anıydı.

Önce ben elimi uzattım. Elim kapalıydı. Zindan elini uzattı ve ona zamanı verdim. Ona kolumda yıllarca taşıdığım saatimi vermiştim. Almak istemedi. Eline saati bıraktıktan sonra ellerimle ellerini kapattım.

"Sana yaşamın zamanını vermek istedim kırma" dedim. Anlamıştı. Bu yalnızca bir saat değildi. Gerillada en güzel armağan saattti. Her dağda her kol saati, bir yoldaştan bir başka yoldaşa geçer giderdi. Zaman akardı böylece. Sanki her saat alınıp veya verilip zamanın ötesine geçilmek istenir, ya da zamanla yarış birbirine anımsatılırdı.

Sıcak bir tebessümden ve selamdan sonra Zindan'da gitmişti. Ben ise yanı başımızda olan lojistiğe. Yeni arkadaşlar tanıyarak, yeni dünyalara dalecek, zenginleşecektim. Takım komutanım Hasan adında Dersim'li bir arkadaştı. Sıcak ve sevecendi. Hasan'la tanıştıktan sonra Harun ve Şivan adından iki arkadaş daha gelip tanışmışlardı. Birlikte çalışacaktık. Lojistik kurumu bu kadar arkadaşla sınırlı değildi.

"Sayımız kalabalık, diğer arkadaşlar göreve gittiler" dedi Hasan.

Sonbahar iyiden iyiye kendisini hissettirmeye başlamıştı. Ağaçlarda yapraklar sararmaya başlamıştı. Havada artık soğuyordu. Bu durum lojistik kurumunun aktifleşmesi demekti. Kış üstlenmeleri için hazırlıklar yapılacaktı.

"Ateş yaksak iyi olur" dedi Harun. Geceydi ve üşüyorduk. Oldukça gür bir ateş yaktık. Güney Kürdistan'da otorite boşluğu vardı. Bu açıdan kuzeye benzemiyordu. Gece ateş yakabilen rahat hareket edebiliyorduk. Ateş Kürdün yaşamında hep bir çekim rolü oynamıştır. Ateşin güzelliği Hasan ve Şivan'ı da çekmişti. Bir de ateşte kaynayan suyumuzu çay yapmıştık. Sıcak bir sohbet başını alıp gitmişti.

"Supi arkadaş da geldi. Yarın bazı depolar kazmamız gerekiyor" dedi Hasan. Supi'yi merak etmeye başlamıştım ki sönmeye yüz tutmuş ateşin yanına biri yaklaştı.

"Sınırdaki silah sesleri geliyor" dedi biri. Ateşin loş ışığında yüzünü görmüştü. Olgun bir suretti vardı.

"Heval Supi gel otur, sesleri duyduk" dedi Hasan. On beş dakika boyunca silahlar çalışmış sonrada durmuştu. Silahlardan sonra top atışları başlayınca tepeye tedbir amacıyla çıkmıştık. Güneyde işbirlikçi KDP peşmergeleriyle sürekli çatışmalar geliyordu. Alanda hareketimizi sürekli kısıtlamaya çalışıyorlardı. Cephan ve erzaklarımızın yerlerini keşfedip bulduklarında ise talan ediyorlardı. Bu durum karşısında çatışmak, savaşmak zorunda kalıyorduk.

Biz tepedeydik. Sabah bir bölük arkadaş bulunduğumuz tepeye ulaşmışlardı. Delil arkadaş bölük komutanıydı. Delil Şırnaklıydı ve iyi bir savaşçıydı. Dağlarda büyümüşü. Bölük eylemden gelmişti ve suskundular. Suskunluklarının ardında gizil olanları tahmin edebiliyorduk. Ondan bizde suskunlaşmıştık. Sonradan öğrenecektik o suskunluğun bir kaza sonucu bir çatışma anında beş arkadaş şehit düşmüştü. Her suskunluğun ardında gizlenen bir sır vardır. Oysa sır bilindir.

Suskun dudakları sıcak bir çay ile açmaya çalıştıysak da başarılı olamamıştık. Delil ve bölüğü suskunluklarını içte büyük kavgalara dönüştürerek yola çıkmışlardı. Haftanın'e doğru gidiyorlardı. Haftanın bize yakındı. Yalnızca aramızda Habur suyu akıyordu. Habur uzak diyarlardan akıp geliyordu. Kuzeyden derin vadilerin derinliğini taşıyarak Begova'dan Zaxo'ya uzanıyordu. Hazırlığımızı yaparak Metina alanına doğru bizde yola çıkmıştık.

Beklemediğimiz bir sürprizdi kar ve kar yağmaya başlamıştı. Yanımızda katırlarda vardı. Bir katırın isimin arkadaşlar 'Deli' koymuştu. Neden bu isimi koydukların önceleri anlamamıştım. Uçurumlarda geçit vermez yerlere geldiğimizde bu katırın adının neden 'Deli' olduğunu anlamıştım. Hiç bir şeyden korkmuyordu. Biraksan uçurumdan aşağıya incek türden bir hayvandı. Kolay kolay kimseyi de yanına yakınlaştırmıyordu.

Katırlarla uğraşmanın zorluğunu öğrendiğim bir yol yürüyüşündeydim. Kar gittikçe hızlanarak yağıyordu. Bir gece boyunca yılın ilk karını karışlayarak yürümüştük. Ulaştığımız yer Kela Kumriye idi.

Kele Kumriye'de ateş yakıp ısınmaya ve kurumaya çalışıyorduk. Kele Kumriye'yi ilk kez görüyordum.

Bir tarih kar altındaydı.

Bir taht beyaz karla donanmış.

Bir yıkık kale.

Üstü oyularak biçim verilen, Kele Kumriye.

Dağ bir kale.

Büyüleyici bir dağın, dünyanın içindeydik. Ateşimiz yanıyor, kar yağmaya devam ediyordu. Ve rivayetler Kele Kumriye için çok şey değil, bir tek şey söyler.

Kumriye Behdianan'lı bir Kürt kızı. Asil soylu bir güzeldir Kumriye.

Kumriye'nin hangi tarihte yaşadığı bilinmez. Ama türküler, Kele Kumriye'yi tarihe bilinmez bir dönem olarak bırakır.

Kumriye dağ sularını kendinde taşıyan bir kadın. Gülünce doğa aydınlanır, dağlar boyun eğmiş. Asiliğini, soyluluğunu dağlardan, dağlı bir halktan olmaktan almış. Halkının asiliğini yüzünde taşıyan Kürt kızdır Kumriye. Kumriye dağ göllerinin derinliğini yüreğinde taşımış. Ondan Kuriye yöre erkeklerinin yüreğinde taht kurmuştur. Lakin Kumriye'nin gözü bir tek insandadır. Kumriye'yi yöre beyleri ister. Kuriye'yi çobanlar sever, kervancılar ister. Lakin Kumriye başka birini istemektedir.

Kumriye'yi babası komşu kavimlerden bir gençle evlendirmek ister. Kumriye başkasında bulur sevdayı aşkı. Kumriye'nin kimi sevdiği, bu sevdiğinin ismini rivayetler söylemez veya bilmez. Ama diyelim ki adı Şalaw. Şalaw'ın bir orduya sahip olduğun rivayetler söyler.

Şalaw'ın da tek sevdiği Kumriye'dir. Ama iki aşkın kavuşmasının önünde engeller vardır. Çünkü Kumriye başkasına eş eylemek istemektedir. Şalaw ve Kumriye aşklarının sonsuzlaşması, dağlara yazılması için yasaları çiğneyerek dağa çıkarlar. Kumriye asidir. Aşkı asi olmalıdır. Şalaw Kumriye'den başka bir yaşam bilinmemekte düşünmemektedir. Ve Kumriye'yi, Kumriye'nin köyünün tam karşısındaki dağa kaçıtır. Dağa yerleşirler. Şalaw ordusunu aşkı için seferber eder.

Şalaw'ın ordusuyla, Kumriye'ye aşık tüm beylerin ordularıyla çatışır. Dağı mesken eyleyen Şalaw dağa iyice yerleşerek gelenlerle çatışır. Tüm bu çatışmalar sonucunda üç yüz kişi yaşamını yitirir. Kumriye ile Şalaw kavuşmuştur.

Şalaw yerleştikleri ve bu gün Kele Kumriye olarak bilen yere bir dünya kurar. Kale inşa eder. Başka kardeş dağlardan su kanalları yaparak sular taşır. Kumriye için dağı oyar. Dağı işler. Taştan bir taht, dinleme yerleri hatta Kumriye'nin ellerini yıkayacağı yerler bile dağda oyularak yapılır.

Kumriye'nin dinlenme yeri ve tahtı kendi köyünün tam karşısında yapılır. Kumriye bu tahtan hep kendi köyünü seyredermiş.

Şalaw taştan bir ayna yapar Kumriye için. Kumriye'nin güzelliği tahta bir aynada mücevher gibi parlarmış. Bir dağa Kumriye ile Şalaw'ın aşkı işlenir. İnsanlar bu aşk uğruna ölür, öldürülür.

Ama bu aşkta eksik olan bir şeyler vardır. Ki rivayetler bir gün, Kumriye köyünü izlerken Şalawa "biz ilkel insanlar mıyız ki hep yalnız yaşıyoruz. Beni bu dağa hapsettin" der. Ve yine köyüne bakan gözleriyle uçurumdan kendisini atarak intihar eder. Ardından Şalaw'ın da aynı biçimde intihar ettiği söylenir. Belki bunu rivayetler söyler ama ne güzel söyler.

Kumriye ile Şalaw aşklarını iki kişi yani kendileri ile sınırlamışlardır. Dağa hapsetmiş ve sınırlar koymuşlardır. Oysa aşk bir okyanus gibidir, sevmeyi sevimiyi insanlarla büyük paylaşmayı, yani toplumsallaşmayı ister. Toplumsallaşmanın olmadığı bireysel aşklar birer intihardır. Çünkü aşk büyük bir eylemdir. Zamandan ve insandan kopmayı değil insana kavuşmayı ve zamanı aşmayı ister. Kumriye ile Şalaw bunu bilememişler bunun dışında bir aşk yaşamak istemişlerdir işte belki de buydu onların aşkındaki eksik yan. Ya da büyük bir aşkın sonunun uçurum olmasına sebep buydu.

Kumriye için Şalaw nakış nakış dağ işlemiştir, tüm servetini, ordusun seferber etmiştir, Kumriye'nin asiliğine, soyluluğuna ve aşkına laik yapmıştır her şeyi lakin bir şey unutulmuştur, asilik soyluk insanla vardır.

İşte bir kar altında kalmış bir kaledeydik. Ve durmadan kar yağmaya devam ediyordu. Belki de donmamak için kavga verdiğimiz bir anda o dağdan yeni bir şey daha öğrenmiştik. Ve anlıyorduk ki bu topraklarda yarım kalmış olanları tamamlamak için yürüyoruz.

Bu topraklar; Mem ile Zin, Züleyha ile Yusuf, Aslı ile Kerem, Leyla ile Mecnun, Siyabend ile Xece ve daha bir çok aşk hikayelerine tanık olmuştu. Ve tanık olduğu aşkların hepsinin kavuşması imkansız olduğunu anlatmıştı. Lakin Kumriye'nin hikayesi tüm bunlarında ötesinde kavuştuktan sonra gerçek aşkı öğreten bir yan gizliydi. Kumriye ile Şalaw kavuşmak için kavga vermiş ve kavuşmuşlardır. Onlar fiziki kavuşmanın yalnız ve gerçek bir kavuşma olmadığını, aşkın bir kuyu gibi derin olduğunu her dem büyüterek gelişen bir cevher olduğunu hikayeleriyle anlatırlar. Yalnız aşkın büyümesi için insana, topluma ihtiyacı olduğunu anlatarak. Mutsuzluklarına tek sebep, uçuruma sürükleyen tek hakikat belik ide budur.

Kar fırtına biçimine dönüşmüştü ve havanın aydınlanmasını bekliyorduk. Soğuktan uyuyamıyorduk. Bir ara hareketsiz kalmamız bizi iyice uyuşturmuştu. Sonra hareketsizliğin gittikçe bizi bir ölüm uykusuna çekeceğini anladık. Kalkıp yerimizde hareket etmeye başlamıştık. Kele Kumriye'nin başında yağın kar altında, bir gece ortasında voldaaydık.

Karın durmasını ve havanın aydınlanmasını bekliyorduk. Kar durmamıştı ama hava aydınlanmıştı. Havanın aydınlanmasıyla yola çıkmıştık. Dağlık alanda yürüyerek ilerlememiz imkansızdı. Boğazlarda rüzgarın savurduğu kar yolları geçilmez kılıyordu. Geçmek imkansızdı. Nefes alamıyorduk. Onun için yerleşim alanlarında geçerek gitmenin daha sağlıklı olacağı kararına vardık.

Belkolke ve Seyida isimindeki köylerin yanından inerek yol almaya çalışıyorduk. Asfaltan yürümek zorunda kalmıştık. Daha on gün önce sakınarak geçtiğimiz yolda, yanımızda yüklü katırlar ve gün ortasında yol alıyorduk. Metina'ya ulaşmamız gerekiyordu. Bir noktadan sonra dağ yolunu kullanamadığımızdan dolayı yolumuzu şaşırmiştık ve rasgele yolların bizi götürdüğü yerler doğru gidiyorduk.

Karda yürümek zordu ve zorlanıyorduk. Fiziken gücümüz git gide zayıflıyordu. Gittiğimiz menzilde artık yolu kaybettiğimizi anlamıştık. Yapmamız gereken ilk şey ateş yakmak ve ısınmaktı. Uygun bir yerde katırları bağladık. Topladığımız odunları yakmaya çalışsak da başarılı olamıyorduk. Ellerimiz ateşi yakamayacak karar üşümüş ve morarmıştı.

Biz ateşi yakmakla uğraş dururken bodur ağaca bağladığımız Deli isimindeki katırımız ipini koparmış beyaz sonsuzluğun içinde yol almaya başlamıştı. Katırın üstünde cephaneye vardı. Bundan dolayı katırın peşinden gitmek zorundaydık. Katıra yetişemiyorduk. Öyle hızlı ilerliyorduk ki bize de karda yol açıyordu. Bazen duruyordu. 'Tamam yoruldu vazgeçti' diye düşünüyorduk ki tekrardan yönünü belirleyip ilerliyordu. Bazen durduk yerde yerleri kokluyordu. Karda neyin kokusunu arıyordu. Yaklaşık beş saat Deli katırın öncülüğünde yol almıştık. Bir noktadan sonra katıra engel olmadan bizi götüreceği yere doğru gidiyorduk. Zaten yolu kaybetmiştik.

Deli katır gerilla kokusundan başka koku tanımazdı. Dağ yolları dışında başka yollarda koşar adım ilerlemezdi. Kar kokusunda menzili berilmiş ve bizi arkadaşların bulunduğu noktaya kadar götürmüştü.

Arkadaşlar önce katırı görmüşler, katarın kime ait olduğunu tahmin etmişlerdi ama bizlerin o fırtına da ulaşabileceğimiz ihtimalini düşünmemişlerdi. Ulaştığımızda herkes şaşırmiştı ama yinede alışık olduğumuz durumlar olduğu için bu şaşkınlık fazla sürmemişti.

Çok olmamıştı. Daha yorgunluğumuzu giderememiştik. Cihazdan muhabere yapan arkadaşları dinliyorduk. Haberler.... İyi ve kötü haberler. Her biçimiyle unutulmayan şey.

"Haşim yoldaş şahadet kervanına katılmıştır" diyordu bir yoldaş.

Haşim Herekol.

Haşim yol arkadaşım, Herekolum

Sesi az duyulan, kimsenin gözünün içine koya koya çalışmayan, sessiz ama çalışmaların esasını yapan gerilla Haşim.

Haşim ve Herekol düşümde yer alan ikili. Bir sürü duyguyu sadece bir anda yaşamıştım. Haberlerin ardı arkası kesilmiyordu. Çiyaye Reşke'ye ilişkin bir haber geçiyordu. Anlamıyorduk. Araya durmadan parazit giriyordu. İçimden cihazı tutup kırmak geliyordu.

O an parazitler durmuştu. Ve bir andı.

Çiyaye Reşke'ye düşman büyük bir güçle yönelmişti. On iki saatlik bir çatışma sonucunda 49 arkadaşımız şehit düşmüştü. Olay nasıl gelişmişti? Nasıl 49 yoldaş şehit düşerdi. Çıldırta bir haber, öldüren bir olay. Behzat Çiyaye Reşke'ye gitmek için durmadan yolla çıkmıştı. Olayı merak ediyorduk. Bir hata bir yanlışlık olmalıydı.

Çok geçmeden olayın nasıl olduğu haberi gelmişti. Arkadaşlar bir eylemden dönerken binlerce düşman gücünün olduğu bir pusuya düşüyorlar. Son mermisine kadar çatışan arkadaşlar teslimiyete değil, kahramanca şahadeti seçmişlerdi. Düşmanın eline sağ düşmemek için kendisinde bomba patlatanlarda olmuştu.

Düşman Çiyaye Reşke'de katliam gerçekleştirmişti. Direniş düşmanı kahretmişti. Şahadet düşman için bir direnişti. Ondan arkadaşlarımızın cenazelerini paramparça etmişlerdi. Bununla da tatmin olmayan düşman cenazelerin üzerin gaz dökerek yaktığı haberleri geliyordu.

Kabul edemiyorduk. Ve bir şey yapmak istemiyorduk. Bu olay hepimizde derin bir suskunluk yaratmıştı. Tamda böyle bir süreçte Cemal arkadaş (Murat Karayılan) yanımıza gelerek bize toplantı yapmıştı. Komutanımızı aramızda görmek bizi biraz olsun toparlamıştı.

Toplantı uzun sürmüştü, Cemal arkadaş saatlerce durmadan konuşmuştu. Her kelime bizi bir kez daha kendine getiriyordu. Toparlaniyorduk. Yanan bedenlere, vurulan yüreklere verilecek cevap buydu. Onları çok sevdiğimiz için erken toplanmalıydık.

ÇELİK OPERASYONU.

Yüreğim işgal altındaydı
ve bir toprak türküsü söylüyordu
Güney
Güney Kürdistan
Herkesin bildiği duyduğu
kimsenin bilmediği görmediği kadim toprak güney Kürdistan
Habur suyunun akış dalgaları gibi
yüz çizgilerim titriyordu
mutluluk, sevinç, coşku

katliam, silah, bomba, mayın, sınır
ölüm...
ölüm...
yaşam suyu damarlarımda dolaşıyordu.
bir kadim toprak işgali altındaydım
yaralı yüreğimi işgal eden toprak
sevda aşk
kin öfke kuşku
bir işgal altındaydı benliğim
Zap akar
Habur akar
karışır göz nurumuza
ekmeğimiz olur
Güney Kürdistan, bir savaş meydanı
savaşla büyür karanfiller, kardelenler
çocuklar
savaşla ölür kır çiçekleri
çınar ağaçları
ve insanlar
savaşla yeşerir
buğday, mercimek
Nasırlı ellerden, eli hiçbir dünya nimetine değememiş, ana memesi dışında hiçbir şeye dokunmamış çocuk ellerinden gelir

barut kokusu.

Güney Kürdistan'dı
dünya haritasının en görülmez yeri
dünya haritasının en bilinir parçası

Güney Kürdistan'daydık bu kez işgal altında edilen toprak değil, toprağın işgal ettiği yüreklerimiz, tarihe uzanıyor geleceğe gidiyordu. Kederi ve sevinci bir arada yaşıyorduk. Bir dağ başında, öyle derin bir paylaşım içinde olduğumu ama yinede yalnız olduğumu düşündüğüm bir anda yüreğim bazen Habur, bazen Zap suyuna kavuşuyordu. Cebimdeki telsizden;

"Tüm deryalara" diye başlıyordu bir gerillanın konuşması. "Bir grup yoldaşımız Zaxo'dan Metina'ya geçiş yaparken, arkadaşlarımızın geçiş yaptığı istihbaratını alan KDP peşmergeleri, arkadaşlarımızı ihbar etmiştir. Düşman helikopterinin havadan saldırısı sonucu, araçla geçiş yapan arkadaşlarımızdan ikisi şehit düşmüştür."

Devam ediyordu...

İhanet bu topraklarda hala devam ediyordu. İhanet hala devam edecek miydi?

Direnış devam ediyordu,

Bir diriliş öyküsü yazılıyordu, yeniden dirilme öykülerini yaratarak. Meşe ağacının kökleri kadar direngen bir kültürü yaşayan Mezopotamya'nın en eski halkının hafızasında yeniden dirilişin tarihini yaşıyorduk. Unutulmuş bir halkın hafızası yüzünü ölümsüz özgürlük tutkusunun aşkınlığına dönen insanlık mimarı Başkan APO öncülüğünde dirilişten kurtuluşa bir köprü oldu. İşte o köprünün birleştirildiği günlerdi ve PKK V kongresi başlatılmış ve devam ediyordu. Bir yandan ölüm-ihamet, kan-barut, umutsuzluk-çaresizlik... bir yandan da yaşam-diriliş, umut-sevda, mutluluk ve güzelleşme haberlerini güney Kürdistanın Metina bölgesinde bir dağın zirvesinde bize ulaşıyordu. Ne garip bir toprak parçasındaydık. Beklide yaşam diyalektiğinin yaşandığı yerdeydik.

Çok geçmeden kongre tüm ihtiyaçlara cevap verir nitelikte sonuçlandırılmıştı. Delegeler tek tek gelmiş ve bulunduğumuz sahaya Botan arkadaşı (Nizamettin Taş) gelmişti. Her sahada konferanslar geliştirilerek, kongre alanlarda hayata geçirilmeye başlanacaktı. Metina'da bir de YAJK I kongresi yapılmaya başlanmıştı. Bu bir ilkti ve parti tarihimiz açısından önemliydi.

Gerçekleşen konferanslar ardından, yeni bir düzenlemeye gidilmişti. İlk komutanım, Gabar'ın doruklarında esen ılık rüzgarları, fırtına ve boranları birlikte göğüslediğim, sevinci ve kederi birlikte paylaştığım Bedri de bu kez bölük komutanımdı. Bedri'nin bölüğüne düzenlemem olmuştı. Bölük güçlü ve tecrübeli arkadaşlardan oluşuyordu. Bu bir ayrıcalıktı ve öncülük misyonunun biçildiği bir birleşimdi.

Bölük içerisinde de gidilen düzenlemede B-7'ci olmuştum. Yeni silahıma yaklaşmış ve dokunmaya çalışıyordum. İlk kez böyle ağır bir silah taşıyacaktım. Ellerim toprağa, ateşin kutsallığına uzanır gibi silaha uzanmıştı, ilk baktığım şey silahın markası olmuştı. Çatışma anında silahın sağlamlığı önem taşırdı ve bu silahın kaliteli olup olmamasıyla direk bağlantılıydı. Kaliteli silahla çatışmaya, eyleme gitmek her zaman için tedbirli olmak demektir. Bir savaşçıyı silahının yarı yolda bırakması kadar trajedik bir şey olamazdı. Rusi marka yeni bir roket elimin altındaydı.

"Bir roket at" dedi Bedri. İrkildim. Bedri silaha dokunmamı izlemiş ve belki de merakımı giderme amacıyla bir roket atmamı söylüyordu. Şaşırdığımı anlamış olmalı ki, "doğru duydun bir roket atabilirsin" diye tekrarladı.

İlk kez roket kullanacaktım. Bu bir ilk olacaktı. Her ilk bir heyecan, her heyecan artık bir deneyimdi.

"Karşıdaki kayalığı vuracaksın... Unutma hedef kayalık" diyordu Bedri. Hedefe kilitlenmişim ve kısa sürede roket hızla ilerleyip gitmişti. Hedefin çok ötesinde roket patlamıştı. İlk vuruş başarısızdı.

"İlktir. Hedefin çok ötesi. İyi bir roketçi olabilirsin" diyordu Bedri. Ve kendisi roket atmak için benim yerime geçmişti. Bir taraftan Gabar koku bir sohbet başlamıştı bir yandan gözler hedefe kilitlenmiş bir yandan da parmakları tetiğe yön veriyordu. Ve ardından harekete geçen roket... Hedef tam ortasından vurulmuştu. Bedri sakın, hiçbir şey olmamış gibi dinginliğini korumaya devam ediyordu. Gabar'ı anlatmaya, anımsamaya devam ediyordu. Oysa benim gözlerim hedefi parçalayan roketin ardındaydı. Bedri iyi nişancı, iyi bir savaşçı ve komutan.

Bedri'nin hedefi vurduğunu gören bölükteki arkadaşlar bu başarılı vuruşu alkışla karşılamışlardı. Ben Bedri'nin sohbetinin ötesine, o ana gelmiş çakılmışımdı. Bedri ise hala eski günlerin derinliğindeydi.

"Bir gün mutlaka bende iyi bir nişancı, iyi bir roket atıcısı olacağım" diye içimden geçiriyordum. Benim kadar bölükteki diğer arkadaşlarda askeri eğitime ihtiyaç duyuyorlardı. Zaten parti öyle bir karar da almıştı. Tüm alanlarda askeri eğitimler başlatılacaktı. Askeri yanlarımız pratik içinde gelişmiş olsa da yetersizlikler vardı ve bunların giderilmesi gerekiyordu.

"Savaş pratik içinde öğrendik. Ama bu işin teorisini de bilmek gerekiyor" dedi Orhan.

"Savaş önce düşüncede kazanılır" diyor Önderlik. Savaşta ciddi yetersizliklere girdik. Ağır bedeller ödedik" dedi Gani.

"Ne yani Sun-tuzu mu olmak istiyorsunuz?" biraz küçümseyici bir ses tonuyla söze karışmıştı Aras.

"Heval Aras, arkadaşlar doğru söylüyor. Zamanımızı askeri eğitimle doldurmamız, başarmak için şarttır. Gerekirse Sun-tuzu olunabilir, hatta bunu becerebilmek bir başarı olur" diyen Bedri, tartışmanın kızışmaması için bir müdahalede bulunmuştu.

Sonraki günlerde yoğun bir askeri eğitim pratiği başlamıştı. Bölüğümüz güçlü hazırlanıp, yaşadığımız süreçlerden dersler çıkarmaya çalışıyordu. Bölüğün yoğunluğu, alanın ve genelde gerilla hareketinin yoğunluğunu ifade ediyordu. Eğitime ara verdiğimiz bir öğlen vakti Zindan ziyaretine gelmişti.

"Ağır silah taşıyorsun. Artık düşman sana yakalaşamayacak yaşlı kurt" diye takılmaya başlamıştı.

"Eee düşmanı korkutacak kadar büyüdük. Dağın yıkılmazlığıyla bükünleştik. Peki senin düzenlemen belli oldu mu kurdun yeğeni."

"Yine bir sıfır öne geçtin" diyerek gülümseyen Zindan, "uzağa değil, Gare'ye gidiyorum" diye ekledi. Fazla uzun bir sohbet

için hiç birimizin vakti yoktu. Zindan gitmek için hazırlık yapacaktı. Ben ise askeri eğitime devam edecektim.

Karlar erimeye başlamıştı. Bu gerilla için hareketlilik demekti. Gare'ye gidecek olan grup yola çıkmıştı. Bizde Kani Zivinge denilen bir noktaya doğru yola çıkmıştık. Bizimle birlikte bir bölük arkadaş daha yola çıkmıştı. Yaklaşık bir saat yürüdüktan sonra, Abbas (Duran Kalkan) ve Botan arkadaşlarında harekete geçtiği ve önde korumalarıyla birlikte ilerlediğini görmüştük.

Yaklaşık dört saat yürüdüktan sonra, bizimle birlikte hareket eden bölük ayrı bir alana doğru gitmek için ayrılmışlardı. Abbas arkadaşta o bölükle birlikte gidiyordu. Tek tek bizimle vedalaşırken "biz Zap'ta, siz Xabur'da düşmanı iki su arasında boğmalıyız" sözleriyle bizlerden uzaklaşmaya başlamışlardı. Botan arkadaş bulduğumuz sahada kalmıştı. Bu sevindiriciydi. Öğreneceklerimiz vardı.

Kani Zivinge denilen noktaya ulaşmış ve yerleşmiştik.

Kani Zivinge, Tepe Ortê'nin tam ortasında bir yer.

Tepe Ortê, Metina'nın Ortası. Metina güneş ülkesi.

Müslüman'ın, Hristiyan'ın, Yahudi'nin ortak memleketi.

İnançların, düşüncelerin ve insanların birleştiği, sentezlendiği toprak Metina. Derinliğine, derinliğinde sakladığı sessizliğe daldıkça, uzaklara-yakın zamanlara insanı götüren kaynak.

Yer altı ve yer üstünde taşır bilgeliği.

Taşlarında, kayalıklarında ve toprağına işlenmiştir erdem. Çünkü Metina tüm insanların ortak memleketi. Metina Kürdistan çünkü.

Yeni tanışıyorum Metina'yla. Bir kış bağrında geçirmiştim. Bir kış beyazlığıyla kapandığı yalnızlığını paylaşmıştım. Bir kış paylaştığımız yalnızlığından açılmış ve gelmiştim Kani Zivinge'ye. Bir buluşma anını yaşıyordum. İlk bakışta öğretmişti farklılığını, bilginliğini. Bilginliğine daldıkça neler beni bekliyordu. "Metina güneş ülkesi" bu üç cümlede gizli olanlar nelerdi?

Kani Zivinge'de yürüdüğümüz yolun yorgunluğunu gidermek için arkadaşlar dinleniyorlardı. Ben hala oturmuş değildim. Bir şeyler gözlerimi sürüklüyordu. Bir cennet ülkesi karşında duruyordu. Bizden öteye dümdüz, uzun, geniş ve yeşil bir ova uzanıyordu. Dönüp ardıma baktım aynı manzara ile karşılaşmıştım. Yem yeşil bir ova. Kar ovalık kesimde erimiş bulduğumuz noktada ise hala kar vardı. Ovalık kesimden sonra yine dağlar tepeler yükseliyordu ucu karlıydılar. Bulduğumuz nokta ile karşımadaki yükseltiler birbirine benziyordu.

Döndüm ardıma baktım, Tepe Sor yükseliyordu bir sürü tepe arasında ucu beyaz, göğün mavi-beyazlığıyla buluşup ovaya, oadaki yeşile şavkıyordu.

Tepe Ortê "orta tepe" denilmesinin bir nedeni bu muydu? Karşı karşıya duran, aralarında uzun ovalıkların olduğu kardeş dağları birleştiren kol olmasından mıydı? Belki. Belki de öylesine orta bir yerde olduğu için bu isim konulmuştu. Ama buralarda her isim bir gerçeğin içinden süzülerek belleklerde yer edinirdi.

Mewroz ayıydı. Bir bayram, doğuş günü yaşıyorduk.

Metina doğası bu doğuş günün heyecanıydı.

Bu heyecan ayağımın ucunda boy veren kardelen benden daha fazla yaşıyor gibi, bir o yana bir bu yana sallanıp duruyordu. Sanki bir ayın veya zikirde, ömrüne yeni bir doğuşu katma telaşında.

Uzaklardan mı? Yakınlarda mı?

"Eyre eyre, deh deh..." (haydi haydi yürü yürü) koyun veya hayvanlara seslenen çoban sesleri ...

"Dingirk dingirik..." diyen çocuk sesleri yükseliyordu. Çocuk gülüşlü bir zaman. Sesler yükseliyordu.

Ve anlaşılmayan, ama birbirine karışan sesler. Nereden ulaşıyordu ses. Yerleşim alanları oldukça uzak görünüyordu. Ama sesler bize ulaşıyordu. Tepe Ortê'nin özelliklerinden biri bu muydu? Uzak, küçük ama her yerde. Her sesle. Bir tek insan sesleri değil, doğanın tüm sesleri karışıyordu birbirine. Bir ses cümbüşü doldurmuştu ortalığı.

Sesler, bir Newroz bayramının, doğanın ve insanın doğuşunu dipten dalga misali taşına ritmiydi. Ve ben bu ritmin bir parçası, dinleyicisi ve belki de ondan sonraki yaşamımda o sesin sevdalı olacaktım.

"Seyretmekle doyumlamayacak, bırakılsa bir ömür seyre dalınacak bir yer" dedi Şer.

Şer'de Metina'yı tanıdığı bildiği halde uyumamış ve seyre dalmıştı çevreyi.

"Doğru bir merkez burası."

"Metina bir aşk merkezidir. Yani insan aşkının insan eyleminin buluştuğu yer" diyen Şer'in gözleri bir merkezde yoğunlaşmıştı. Şer'in gözlerinin yoğunlaştığı yerlere doğru bende bakmıştım.

"92'de bir tarihi fırsatı kaybettik diyor Önderlik. Doğru 92'de tarihi bir fırsatı kaybettik. Halkın serhıldanlarla gerillalaşıp direnişe kalktığı bir süreçti. Gerilla bu gerçekle başarıya ulaşmış ve esas rolünü oynayacağı bir süreçti. Ortadoğu'da dengeler aleyhimize işliyordu. Ve Güneş Ülkesinin, Özgürlük mimarı Başkan APO'nun kutsal topraklara gelme şansının doğduğu bir yıl. Başkan APO'nun gelişi demek bu topraklarda demlenen insan tarihinin gün yüzüne çıkması ve ebedileşmesi demekti. Bunu belki de en iyi anlayan Önderlikti. Ve bu amaçla talimat vermişti. O dönem Cuma arkadaş (Cemil Bayık) şu gördüğün yerde Önderlik için bir yer hazırladı. Tıpkı buralarda Hristiyan'ların tüm baskılara rağmen gizli yerler, kiliseler yapması, dağları uçurumları delmesi gibi, Önderliğimiz içinde yerler yapıldı. Metina'nın en gizli köşesinde tam kalbinde Önderlik için bir karargah hazırlandı.

Mahsum Korkmaz akademisi de Metina'ya taşınacaktı. Bunun için yollar yapıldı. Okullar inşa edildi. Önderlik bu hazırlığı anı anına takip etmişti. 92 güney savaşı ile birlikte durumlar değişir. Taktik önderliğin rolünü yeterince oynayamaması Güneş Ülkesine doğacak tarihi bir doğuşun önüne de engel olur. İşte o gün bu gündür o yer hala Önderliği beklemektedir. Kimse orasının önderlik için yapıldığını bilmiyor ve Cuma arkadaşın yaptırdığı yer olarak biliniyor. Yerin neden yapıldığı gizli tutulmuştu. Metina'ya geldiğimde sanki HEP o vadide Güneş'in el sallamasını görecektiğim hissine kapılır ve gözlerimi oradan alamam, dedi Şer.

Şeri'nin dilinden dökülenler bir tarihti. Peki ama Önderlik neden Metina'yı seçmişti? Merkez olarak Metina'nın seçilmesinin nedenleri nelerdi? Şer susmuş, ondan öteye uzanan Metina güzelliğini anlatamaz olmuş ve dalmaya, derinlere, bilmediğim uzaklara gitmişti. Ben ise Metina ile yeni tanışıyordu ve hala yüzeylerdeydim. Derin ilişkiler, derinlik ve bilginlik yaratılıyordu.

"Habr gümüş pullu bir yılan gibi kıvrılıyor" diyen Mazlum, düşündüğümü tasvir etmişti. O konuşmuştu, ama ben rahatlamıştım," hep Şahmeran'a benzetirim Habur suyunu. Yarı insan, yarı yılan, yarı su, yarı yaşam gibi". Mazlum şair ruhluydu. Efsanelere gömülmüş ve her yaşamın bir efsane olduğuna inanırdı. Gerilla yaşamı onun için hep tarihte yazılmamış, hiçbir bilginin yazmadığı tüm efsanelerin birleştiği ana efsaneydi. Böyle olduğunu düşünür, öyle yaklaşırdı yaşama, doğaya ve gerillaya.

Doğanın çekiciliğine uzun bir süre daldıktan sonra diğer arkadaşlar gibi bende dinlenmek için uygun bir yer aradım. Tam Habur suyunun karşısında bir Şahmeran düşüyle uyumuştum.

Askeri eğitimin ağırlıkta olduğu günlerimiz, Metina'yı da keşfetmekle geçiyordu. Eğitimi ve süreci değerlendirme amacıyla Botan arkadaş bir toplantı yapmıştı. Düşmanın yöneleceği kesindi. 94-95 kışını kapsayan süreç içerisinde Önderliğimize ve Önderliğimizin faaliyet yürüttüğü sahalarla yönelik düşman yoğun yönelmeye başlamıştı. Zindanlarda tutuklu bulunan yoldaşlarımıza acımasız yönelmişti. Bu gerillaya da yöneleceğinin ifadesiydi. Gerilla mücadelesi nitel ve nicel olarak geliyordu. Bunun önüne geçmek için yöneleceklerdi. Bu tespitimizi doğrulayan duyumlar ve düşman hareketliliği de vardı. Bunun üzerinde değerlendirme yaptıktan sonra "İster ileri gidersiniz, isterseniz geri döneriz" diyerek, toplantıyı bitiren Botan arkadaşın mesajı anlaşılmıştı. Düşman gelmeden biz yönelecektik.

Keşif amacıyla bir grup arkadaş harekete geçmiştik. Keşif için Botan ve Bedri arkadaşlar da gelmişlerdi. Keşif yerimiz Kani Masi'nin kuzeyinde bulunan Tepe Sor'un ardında bulunan Deştane taburuydu. Newroz'u karşılama eylemi olarak Deştane Taburu'na kapsamlı bir eylem planı için keşif yapıyorduk. Kısa sürede keşif yapıp, eylem planı çıkarmıştık. Yalnız eylem hazırlıkları devam ediyordu ve 20 Mart Newroz gecesiydi, düşman kapsamlı bir biçimde Güney Kürdistan'a doğru ilerlemeye başlamıştı. Biz Tepe Orte'nin ve Kani Masi'nin ortasında bir yerde eylem hazırlığı için çalışma yürütmüş ve gece dinlemek amacıyla mevzilenmiştik.

Bulunduğumuz noktanın aşağısında Yekmal isminde boş bir Asuru köyü vardı, Botan ve Bedri arkadaşlarda Yekmal köyünde dinlemek için bunuyorlardı. Hepimizin adeta diken üstünde olduğu bir geceydi ve uyumak için kefiyelerimize sarılmıştık ki, "heval iki kişi gördük" diyen nöbetçinin sesiyle hepimiz hareketlenmiştik. Kendilerine yaklaşan iki kişiyi fark eden nöbetçi arkadaşlar gelenlerin durmaları yönünde ikaz etmeye çalışırken, gelenler kaçmışlardı. Bu bir ip ucuydu, "düşman yanımıza kadar ilerlemiş olabilir miydi?" diye düşünüyorduk.

"Durum ciddi olabilir, Yekmal'a bir arkadaş gitsin ve arkadaşlara durumu bildirsin" dedi Dijwar.

Hemen yakınımızda olan Yekmal köyüne iki arkadaş giderek Bedri ve Botan arkadaşlara durumu bildirmişti. Aradan çok fazla bir zaman geçmeden Botan ve Bedri arkadaşlar yanımıza ulaşmışlardı.

"Operasyon netleşiyor" dedi Bedri. Diğer sahalarla bağlantı kuran Botan arkadaş "düşman Metina ve Zap arasında ilerlemeye çalışıyormuş, arkadaşların gördüğü iki kişi düşmandır, mevzilenilsin, düşmanın çevremizde olma ihtimali yüzde doksan dokuzdur" dedi.

Mevzideydik ve bekliyorduk. Bazı arkadaşlar çok dikkatli bir biçimde öne doğru ilerlemişlerdi. Bir Metina gecesiydi. Güneş ülkesine yeri bir günün doğuşunu bekliyorduk.

Hava karanlıktı ve yağmurluydu. Yağmur hafiften çiseliyordu. Kayalıkları yalayan yağmur tanelerinin düşüşünü ne görebiliyor, ne de duyabiliyorduk. Yalnızca ıslak kayalıklar vardı çevremizde. Tıpkı saçlarımız ve uzamış sakallarımızın çiseleyen ince yağmur damlalarıyla hafiften ıslanması gibi. Yağmur inceden çiseledikten sonra hafif bir rüzgar esmeye başlamıştı. Rüzgar estikçe gök yüzünde dönüp duran kara bulutların dağılmasını görebiliyorduk. Hava laciverdi bir renk almaya başlamıştı. Laciverdi bir hava ve laciverdi kayalıklar.

Ve bir Newroz sabahıydı.

Güney kürdistan'ın kadim toprakları yeni bir güne ve tarihe, yeni bir sayfa açıyordu.

İlk ses, ilk aydınlık, mevzilerden ileriye doğru uçan roketlerdi. Düşmanın bize doğru ilerlemesini görebiliyorduk. Büyük bir güçle avcı kolu, Tepe Orte'ye doğru ilerlemek istiyordu. Havanın aydınlanması ve düşman hareketini fark etmemizle birlikte, ilk biz vurmuştuk.

Gecenin koynunda, bir yağmur ninnisi eşliğinde, yüreğimizde sabrı geliştirerek içimizde akan kin ve öfkeyi ninni ve sabır ile sakinleştirerek beklemiştik. Ve beklediğimiz an gelmişti. İçimizde heyecan, öfke çevreye yayılan mermilerden kendisini dışa vuruyordu. Newroz ateşini attığımız izli mermilerin kıvılcımlarıyla yakmıştık.

Bir Metina sabahıydı.

Düşman gücü sayamayacağımız kadar çoktu. "Vurarak tepeye doğru çekileceğiz" dedi Bedri.

"Vuracağız" kelimesi hepimizi coşturmuştu, düşman üstüne yağın mermi altında şaşa kalmış, cihazdan havadan destek istiyorlardı. Bir yandan da bulunduğumuz alana doğru ağır silahlarla saldırıyorlardı. Belki de mermi yağmuru altında olanlar bizlerdik ama bunu hiçe sayacak kadar, bir gece sabırla yağmur altında beklemiştik. Düşman yükleniyor ve bizde olan gücümüzle direniyor, düşmanın ilerlemesini engellemeye çalışıyorduk. Direniş büyüktü ve biz halen Newroz'daydık.

Düşman ilk şaşkınlığını giderdikten sonra geniş çaplı bulunduğumuz alana yüklenmeye başlamıştı. Üstünlüğü bir düşman bir biz ele geçiriyorduk. Düşman üstünlüğün gerillada olduğunu anladığı an takviye istemekten geri durmuyordu. Çatışma yayılarak hızlanıyordu. Zaman ilerliyordu, düşman ısrarla tepeye girmek istiyor, biz ise tepeyi bırakmamakta kararlıydık. Çatışma bu iki düzlem arasında devam ediyordu. Bir kısa sessizlikten sonra düşman tepenin her tarafına doğru ağır silahlarla tekrar vurmaya başlamıştı. Biz ise hem vuruyor, hem Tepe Orte'ye doğru çıkıyorduk. Düşman anlık bir üstünlükle hamle gerçekleştirmiş ve bulunduğumuz tepeye ulaşmışlardı.

Yakın bir mesafede iç içe çatışıyorduk. Hızlı ve atıktık, bundan dolayı o ana kadar farkında olmadan hızla soluk alıp verdiğimi fark etmiştim ki, karşımda duran özel timi görünce soluk alıp verişimin hızı gittikçe hızlandı-durdu, duyuldu-duyulmaz oldu.

Karşımda özel bir tim. Başında bere.

Neredeyse benim iki kat kilomda.

Gözlerini bana mı kilitlenmiş, başka bir şeye mi, belli değil. Bir tek gözlerinin akı ve bir birine kilitlenmiş dişlerinin akı görünüyordu. Yüzü başındaki bere gibi siyah. Bu coğrafyada siyah ırktan insan yoktu. Peki karşımda duran ve belki de beni öldürecek olan zenci kimdi. Ne arıyordu. Neden bu denli öfkeliydi?

Bir saniyelik bir andı ve binlerce soruyu düşünebilmişim. Bir özel timle karşı karşıyaydım. Evet, bir zenciydi, bundan emindim, siyah ırktandı, belki Kürdü bile bilmez, tanımaz, ama elinde silahla karşımda duruyordu. Düşmanın para ile satın aldığı kiralık katil veya yaşamını kiralayan insanlardan oluşan bir özel tim ordusu ile bize saldırıyordu.

Karşımdaydı zenci olan özel tim. Karşı karşıyaydık ama o beni görmeyecek kadar kendinde değildi. Ani bir hareketle ben kayalıkların arkasına geçmiştim ve benim kleşimden ilk mermi ilerleyip gitmişti. Artık kayalığın ardından çıkabilirdim.

Çatışma iç içe yürüyordu. Savaşın kaçınılmaz bir kanunu da ölüm her an kapını çalabilir ve sen buna hazırsındır. İşte yoldaşlarımızın mevzileri tek tek susuyordu. Önce Orhan'ın, sonra Aras ve Gani...

Artık onların mevzilerinde yaşam bir Newroz gününde kanla boy veriyordu. Ve onların ardından onlara ulaşmak için Sabri'nin mevzisi sessizleşiyor, güne elini uzatıyordu. Her susan mevzi içimde büyük bir sese oluyor, büyük bir yankı yaratıyordu. Herkes tereddütsüzdü ve öyle silahlara sarılmıştık. Neydi bu tereddütsüzlük?

Dağ.

Dağı sevmek, aşka ulaşmaktı. İşte buydu tereddütsüzlük.

Çünkü "Güneş ülkesi"e ve gerçek sevgiye ulaştığımız menzildeydik.

Dört mevzi,

dört yoldaş,

dört suskunluk ve dört çığlık.

Beni dört bir yandan saran sevdâ,

beni dört bir yandan saran ölüm.

...

Çatışmaya devam ediyorduk ve yanı başımızda şahadete ulaşan yüreğimiz gibi sevdiğimiz, koruduğumuz yoldaşlarımızın olduğunu bile bile çatışıyorduk. Zaten çatışmak bunu bilmekten geliyordu. Yoksa çok sıkıştırılmıştık. Ölümlere ağlamıyor, ağıt yakmıyorduk. Ölüm biçimlerinin değiştiği, ölüm sonrasında yaşayanların değiştiği bir Newroz sabahıydı.

Habur suyunun özünden yeniden diriliyor, kadim bir toprağa kök salıyorduk.

Bir kademe geri çekilerek mevzilenmiştik. Düşman tepedeydi ve yıkılan mevzileri onararak mevzileniyordu. Artık Tepe Orte'nin bir kademe gerisindeydik, öfkeliydik. Gidenlerimiz olmuştu ve o an ölümüne tekrardan düşmanın üstüne gidebilecek bir psikolojik ruh halini yaşıyorduk. Bedri yerinde duramıyordu bu gruba yansıyor.

"Sabırlı olmalıyız" dedi Botan arkadaş.

Kelimeler bazen önsmsiz, bazen öylesine kullanılır, kelimeleri iyi kullanmak, yerinde kullanmak gerekir. İşte o an Botan arkadaşın iki kelimesi ne kadar çok işe yaramıştı. Kelimenin anlamını oynadığı bir andı. "Sabırlı olmalıyız" diyordu ve doğruydı. Sabırlı olmak, intikam için gerekliydi, gerçek eylemler için biraz sabır gerekiyordu. Bunun için bazı hazırlıklar yaparak Kampa Şehidan denilen yere doğru geri çekildik.

Şehidan Kampı Tırvanış denilen bir kampın üzerindeydi. Bu noktaya çekilmemizin amacı düşmanın Amediye boğazını tutmasını engellemektir.

Düşman ağır yükleniyor, sonuç alacağına kesin gözüyle bakıyor ve bu cesaretle ilerliyordu. Elbette bu cesaret kediliğinden gelişmemişti. Çevre güçlerden ve dışardan güç alınıyordu.

Bulunduğumuz alandan öteye denetimimizde olan alanda partimiz de ilk kez gerçekleştirilen ve ideolojimizin özünü ifade eden YAJK I. Kongresi yapılıyordu. Düşmanın bu Kongreden haberi olmuştu. Kadın gücünü savaşta ağır bir güç olarak görmemiz gibi, düşman da bulunduğumuz alanda yaklaşık üç yüz elli bayan arkadaşın Kongre halinde olduğunu ve bunların ağır güç olduğunu, alana yüklenirse hem kadın özgürlük hareketini boğacağını, yine ağır güç düşüncesiyle imha edebileceğini ve partiyi, bulunduğumuz alandan yola çıkarak tamamen sökebileceğini düşünüyordu. Bizden geriye bir kongre gücünün olduğunu biliyorduk. Bunun için tepeyi bırakmadan çatışmamız gerekiyordu.

Tepeyi bırakmıştık. Arkamızda bulunan YAJK I. Kongresini gerçekleştiren arkadaşlarımız erken davranmış, kongreyi sonuçlandırmış ve güçlerini dağıtmışlardı. Bu haberi almamız bizi biraz rahatlatmıştı. Kongre gücünden iki bölük arkadaş da ön cepheye gelerek mevzilenmişler. Amediye boğazından düşmanın ilerlemeye çalıştığını görüyorduk. Arkadaşlarla uzun bir cihaz görüşmesinden sonra tüm arkadaşların mevzilendiğini öğrenmiştik. Her tarafta düşmanın güçleri vardı. Bedri elindeki cihazdan arkadaşlara gece geçiş yapacağımız alanı anlaşılır biçimde bildiriyordu. Biz bu duruma öfkelenirken, Botan arkadaş ise gülümsüyordu. Ben anlayamamıştım. Hava kararmıştı. Çevremizde büyük bir düşman gücü vardı. Ve komutanımız gideceğimiz yerin neredeyse açık bir biçimde cihazdan arkadaşlara bildiriyordu.

"Heval çok açık konuşuyorsun" dedim.

"Merak etme, Osman yoldaş" dedi Bedri. Oldukça rahattı ve gün boyunca yaşadığımız stresi atmış gibiydi. Merak etmemek, endişelenmemek elden değildi. O gün ben farkında olmadan hava çoktan kararmıştı.

"Yola çıkıyoruz" dedi Bedri.

Harekete geçmiştik, düşman da harekete geçmişti. Her tarafa ısıldak atılıyordu. Isıldakla her taraf gün ortası gibi aydınlanıyordu. Düşman Bedri'nin cihazdan tarif ettiği yöne yönelmiş, ısıldaklar, toplar o yöne atılıyordu.

Ama biz başka bir yönden ilerliyorduk. İşte o zaman Bedri ile Botan arkadaşın düşmanı yanıltmak ve sağlıklı bir biçimde geçmemiz için bir taktik geliştirdiklerini anlamıştım. Düşmanın hedefi şaşırtılmıştı. Her zaman geçiş yaptığımız ve kısa bir yol olan Amediye boğazından geçmiyor, biraz uzak da olsa Kadişe tarafından ilerlemeye başlamıştık. Amacımız Bergare'ye ulaşmaktı. Bergare, Gare sahasının giriş kısmıydı. Düşmanı daha iyi vuracak bir stratejik sahaya çekmek zorundaydık.

Düşman Kani Reşke'nin solunu, Amediya boğazını yoğun ateşe tabi tutmuştu. Ve biz bu çemberin içinden geçiyorduk. Amediye karşımızda göğşe asılı bir şehir gibi duruyordu.

Amediya, dağın üstüne kurulmuş bir şehir.

Gece yanan ışıklarıyla birlikte, güney Kürdistan'ın parlayan tacı.

Amediye, Güney Kürdistan'ın en yalnız-en kalabalık- en parlak şehri. Bir dağın başında kurulu yalnız şehir. Zirvede kurulu şehre yeni bir inşa yapmak mümkün değildi. Şehir planlaması tamamlanmıştır. Dağın etekleri ise uçurumdu, Amediye'ye giden bir tek yol vardı. Bu yol dışında Amediye'ye giriş yapan başka bir yer yoktu. Ve biz Amediye'yi uzaktan görüyorduk. Dağın eteğine asılı ışıklar, dümdüz uzanan yolun istikrarlılığını ve dağın başında kurulu şehrin sadeliği ve farklılığıyla buluşuyordu. Amediye komşuları Kadişe, Enişke ve Bamerne kasabaları ise ard arda diziliydi.

Yürüyüşte dikkat etmemiz gereken bir çok husus vardı. Ama Amediye'nin nazlı görünüşü bir an olsa bile beni etkilemiş, içinde bulunduğumuz çemberin dışına çıkarmıştı.

"Heval Xabur bir kaç arkadaşla öne geçin, pusu varsa delip geçeceğiz" dedi Bedri.

Xabur timiyle birlikte öne doğru hızla ilerlemişti. Grubun hepsi hızlı ilerliyordu. Düşmanı şaşırtmıştık, şaşırtıldığını düşman fark etse, geçtiğimiz alana daha ağır yüklenebilirdi.

Kadişe Amediye yoluna ulaşmış ve en tehlikeli yeri geçiyorduk. Yol bu kez farklı bir çağrı olabilirdi. Öncü gruptan bize doğru gelen Xabur, "çevrede herhangi bir şey yok, biz önden geçeceğiz, siz biraz bekleyin öyle geçin" dedi ve Kadişe Amediye yolunu geçmek için timiyle birlikte karanlığın sessizliğinde kayboldular.

Yaklaşık yarım saat bekledikten sonra mesafeli ve tek tek yolu geçmeye başlamıştık. Önümde bulunan arkadaş ilerlemiş ve yolu aşmıştı. Sıra bendeydi, yeni bir yol açacaktım ve ayaklarım beni yeni yolun çağrısına doğru taşımaya başlamıştı. Ve ben bu çağrının peşinde ilerliyordum. Yolun tam ortasındaydım bir an duraksamıştım ama ben bunun farkında değildim. Bitmeyen bir yolu aştığımı düşünüyordum. Omzuma bir elin dokunduğunu hissettiğimde Orhan, Gani, Aras ve Sabri yanımdaydı.

"Heval neden duruyorsun? Hızla ilerle" diyen Dıjwar'ın telaşlı sesi, beni yolun diğer tarafına taşımıştı bile. Grubun hepsi tehlikeli yolu aşmıştı. Uzun süredir su içmemiş ve susamıştık. Kısa bir mola verilmişti.

"Birer sigara içme imkanımız olsaydı, bir de bir tas soğuk su" dedi Derya.

"Sigara içebilirsiniz, yalnız kefiyelerin altında. Su için bir şey diyemeyeceğim" dedi Bedri. Beklenen söz alınmıştı. Sigaralar önceden sarılmış, tabakalarda hazırды. Sigara içen arkadaşlar kamuflajlı bir biçimde sigaralarını yakmış ve içmeye başlamışlardı. Ben de sigara içenlerin arasındaydım. Yorgunluk ve susuzlukla birlikte sigara içmek sağlıklı değildi, ama yine de rahatlatıyordu. Çevremizde bulunan düşman güçlerine herhangi bir görüntü vermeden tekrar yürümeye başlamıştık.

Önümüzde ince bir ip gibi dağın boynuna sarılan bir patika.

Patikadan tek sıra halinde ilerleyen bir grup gerilla.

Dışarısoğuk,

Karanlık,

Bir düşman çemberinde bizler, ve bizim intikam yeminimizin çemberinde olan bir düşman gücü...

Patikaya ulaşmadan yağmur yağmış, biz yağmura yetişememiştik. Dağın bağrında asılı duran patika yağmuru yalnız karşılamıştı. Ama yağmur bizi yine beklemişti sabırla. Yerler çamurluydu ve çukurluklarda su biriktirmişti. Bu bize o an bağışlanan bir hazineydi.

Kıvrımlı bir patikada su birikintilerine ve birikintilerde uzan gerilla elleri ve ıslanan dudaklar, gecenin içinde gölgeleriyle dağlara düşüyordu. Kesinlikle bizi doyurmayan, doyurmayacak kadar az su. Su tuzlu. Ama yaşamı keşfetmiş duygusu yaratan yağmur damlalarının birikmesi...

Su insanın sevdasıdır.

Bir çoğumuz dudaklarımızı ıslatabiliştik ve bir çok arkadaş diğer yoldaşı içsin diye suya dokunmamış, kutsal bir hazineyi en sevdiğine bırakır gibi suyu geçip gitmişlerdi.

Islanan dudaklarımız,

suyun serinliği,

yağmurun tuzu,

yaşamın tadı... dağ ve su...

Ve patikanın kıvrımları arasında

yorgunluğumuz omuzlayarak

ilerliyorduk.

Alışmıştık tüm bunlara. Hatta yürürken, uyumaya alışkanlarımız çoğunluktaydı. Yürüyordu bazı arkadaşlar ama aynı zamanda uyuyorlardı. Ayaklar alışmıştı yollara, yolların sessizliğine. Ayakların yolların sessizliğiyle derin bir bağlantısı mı oluşmuştu?

Kıvrımlı patikanın bir yerinde Bergare'ye yetişmiştik ve bizi bekleyen bir grup arkadaşla karşılaşmıştık. Bu arkadaşların belirlediği ve uzun olmayan bir yürüyüşten sonra sık ormanlıklı bir alanda dinlenmeye çekilmişti. Bir kaç arkadaşla birlikte kırk beş kişilik olan grubumuza ekmek yapmak için harekete geçmiştik. Yanımızda yalnızca on kg. un vardı.

Sık ormanlıklı alanda olmamız ateş yakma olanağını da sağlamış ve gür yakılan ateşin geride bıraktığı közlerde ekmeğimizi pişirmiştik. Ekmeği közün etrafında yerleştirdiğimiz taşların üstünde pişirmiştik.

Dinlenmiştik ama tüm arkadaşlarda derin bir hüznü vardı. Aramızda dört yoldaş yoktu. Ve onların ekmeği duruyordu.

Radyolarda bizlere dair haberler geçiyordu. Düşman Güney Kürdistan'a askeri hareket düzenlediğini ve alanı ele geçirdiğini iddia ediyordu. Düşman görmek, bilmek istediğini söylüyordu. Gerilla yoktu bu haberlerde. Gerilla yok sayılıyordu. Oysa gerçek çok daha farklıydı. Gerilla daha oradaydı ve büyük direniyordu. Doğru olan şuydu; düşman güney Kürdistan'a bir işgal ve istila hareketi başlatmıştı. Başlatılan operasyonun ikinci gününde Metina'ya girilmiş, Kadişe ve Amedi'ye gibi kasabalara kadar ilerlemişti.

Neden Çelik operasyonu?

93'te kurtarılmış alanlar çok olmuştu. 93'ün sonunda Botan Behdinan konferansı olmuş ve "özgür alanların yanında özgür şehirler" sloganı ile yeni kararlara varılmıştı. 93'te inisiyatif gerilladaydı. Partimizin ulaştığı düzey artık zaferin garantilettiği bir aşamaydı.

93 Ateşkesi ve partinin TC'ye dayattığı çözüm ve Özal'ın ılımlı girişimleri ile bir çözüm süreci geliştiriliyordu. Bu gün Çiller, "TC bize borçlu" derken, şunun kastetmek istiyor; tamda çözümün artık gündemleştirdiği bir dönemde dış güçler tarafından oluşturulan dönem hükümetinin başında Çiller vardır. Ve bu hükümet çözüm sürecini darbeleyen bir hükümetti. Çillerin Başbakan olduğu bu dönemde başlattığı kirli savaşla gerillayı sıkıştırarak ve Kürdistan'da yeni bir imha süreci başlattı. Özal'ın başlatmak istediği süreç darbelendi. Bunun için "TC bana borçlu" diyor.

Çözüm sürecinin darbelenmesi ardından gerilla ve halka yönelimler bu ekip tarafından kapsamlılaştırılmaya başlanmıştı. Bundan dolayı 94 yılı boyunca düşman her yere yönelmişti. Çiller öncülüğünde mücadelemize dayatılan bir imha hareketiydi. Ve Çiller hükümeti bir çete yönetimiymiş. Kirli savaşın başlatıldığı ve üst boyutta tırmandırıldığı bir aşama Çiller dönemidir.

94'de savaş merkezi olarak Botan seçilmiş ve ağırlık Botan'a verilmişti. Bu dönemde geliştirilen taktik 89'da da geliştirilen; Gabar, Çırav, sonra Garisa, Besta, Cudi, Kela Meme'yi içine alan, batı Botan'dan başlayarak gücü Beytüşşebap doğru sürükleyen ve operasyonla sıkıştırılan arkadaşlarla, Tahte Reşke'de çatışma başlamış ve kırk arkadaş şehit düşmüştü. Operasyon toplam kırk beş gün sürmüştü.

94'te başarılı olunmayınca köyler boşaltılmış, yakılmıştı. Ambargolar konulmuştu. Ambargo yeni taktiğin bir parçasıydı. Amaç gerilla gücünü Güney'e kaydırma ve Güney'de kapsamlı ve şiddetli operasyonlarla gerillayı ezerek sonuca ulaşmaktır. Botan'da gelişen operasyonlar sonucu ortaya çıkan lojistik sorunu vb. nedenlerden dolayı Kuzeyden güneye belli bir gerilla gücünde kaymıştı.

94'de de Botan'a bu taktik uygulanmıştı. Çelik operasyonu da bu taktiği içeriyordu. Bunu erken fark etmiş ve bir buçuk ay kadar önce yapılmıştı. Bölge bölge savunma yapılacaktı. Askeri eğitimler bu amacı taşıyordu. Ordulaşma hedefinin bir gereği olarak birim birim kurumlaşmaya gidilmişti.

Operasyon anında birinci taktik, önceden stratejik yerlere geçilip alan öyle denetlenecekti. Tepelerin yamacında üstlenecek yaygın gerillacak esas alınacaktı. Düşmanın tahmin edemeyeceği yerlere üstlenilecekti. Daha önce tepelerin zirvelerine üstleniyorduk. Bunu düşman çözmüş ve tepelere saldırılarını yoğunlaştırarak darbe vuruyordu. Düşmanı yanıltmak böylesi bir operasyonda büyük bir avantaj kazandıracaktı. Ve operasyon boyunca bu işe yarayacaktı.

İkinci taktik; operasyon başladığında kimse çatışmaya girmeden geri çekilerek sahada az bir güç bırakılıp Çiya Spi ve Gare'ye çekilecekti. Kalanlar saklanacak, çatışmaya girmeyerek, düşman gücünün araziye dağılmasını sağlayacak ve öyle vuracaktık. Düşman dağılınca güç araziye dağılmak zorunda kalacak ve kendini savunma durumu böylece zayıflayacağından daha iyi vuruma avantajı gerillaya geçecekti.

Düşman dağılınca arazide saklanan güç çıkacak geri çekilenler de girecek ve düşman ortaya alınarak vurulacaktı.

Kadişe tepesi karşımızdaydı. Düşman bu tepeye daima indirme yapıp askeri sevkıyatı gerçekleştiriyordu.

İşgal ve istilaya uğramıştık. Bu böyle devam edemezdi. Düşman arının kovanına hücum etmesi gibi üstümüze üstümüze hücum ediyordu.

Düşman gücü araziye iyece dağılmıştı. Ve yaklaşık on gün araziye düşman gücünün yayılması için sabırla beklemiştik. Belirlenen taktik aynen hayata geçiyordu.

Operasyonun onuncu günüydü ve biz Kadişe'nin karşısındaydık.

"Vuracağız, eylem yapacağız" dedi Botan arkadaş. Ve artık düşmanı vurma zamanı gelmişti. Ve önümüzde iyi bir fırsat vardı.

Düşman Kadişe tepesine indirme yapıyordu. Bulunduğumuz alandan oları izleyebiliyorduk. İyice gözetim altına almıştık düşman gücünün zayıf noktalarını yakalamaya çalışıyorduk.

En kalabalık ve denetimde tutulan yer, her zaman daha fazla zayıf olurdu. Kendi denetiminde olduğu düşüncesi rahat hareket etmeye ve denetimin zayıf olmasına neden olabiliyordu. İşte bizde tam böylesi bir yerden düşmanı vuracaktık. Vuracağımız yer Kadişe alanındaydı.

Bedri yoğunlaşıyordu. Bizler ise tek tek dürbünle düşman gücünü kontrol ediyorduk. Tepenin tüm girinti ve çıkıntılarını beynimize kaydeder gibi izliyor, gözlemliyorduk. Hepimiz tepeyi tanımış ve her tarafını biliyorduk. Tüm bu işlemler hava kararmadan tamamlanmıştı.

Hava karardıktan sonra çember biçiminde oturmştuk. Tartışma uzun sürmemişti. Bedri eylem için grubu hazırlamıştı ve eyleme katılacak olan arkadaşların ismini ezbere biliyordu. Tek tek eyleme gidecek olan arkadaşların isimlerini açıklamıştı. Savunma ve takviye grupları belirlenmişti. Ben ise pusu grubundaydım. Saldırı grubu, Dijwar, Botan ve Derya arkadaştan oluşuyordu. Her şey pratik ilerliyordu. Herkes her şeye hazır. Daha önce hiç bir eylem bu kadar pratik hazırlanmamıştı. Ve eylem için gruplar yerlerini alarak harekete geçmiştik.

Biz pusu grubu olarak yerimizi aldığımızda, saldırı, savunma ve takviye grupları da yerlerini almışlardı. Ve Bedir'nin talimatı bekleniyordu. Küçük cihazdan çok geçmeden, Bedri'nin talimatı gelmişti.

"Başlayın"

Bu söz ardından saldırı grubunun attığı mermiler gecenin karanlığını yırtmaya başlamıştı. Sesler duyuluyordu. Saldırı grubu Kadişe tepesine saldırıyordu. Tepede bulunan düşman gücü neye uğradığını şaşırması olmalı ki uzun bir süre silahlar tek taraflı çalıştı. Ardından düşman güçleri de karşılık vermeye başlamıştı. Düşman Kadişe tepesine saldıracağımızı hiç hesaba katmamıştı. Daha içlerde, iç içe olduğumuz alanlarda saldırı bekliyordu. Bu kez onları iyi yanıltmış ve iyi vurma fırsatını ele geçirmiştik. Ben pusu grubuyla birlikte sıranın bize gelmesini bekliyordum. Ve mevzide yalnızca çatışma seslerini dinliyorduk. Birde omuzladığımız görevin sorumluluğunu da bilerek hedefimize kilitlenmiştik.

Kadişe yolunu denetim altına alan stratejik bir noktada karanlığın içinde kıvrılarak uzanan yoldan düşmanın geçmesini bekliyorduk. Gözlerimiz, kulaklarımız ve yüreğimiz yola kilitliydi. Ve artık geceyi içine hapseden saldırı grubunun silah seslerinin de ötesine geçmiş, gelecek olan düşman konvoyunu bekliyorduk. Çünkü gelecektik, tepedekilerine yardım amacıyla gelecektik. Çünkü saldırıda üç arkadaş, üç ordu vardı ve biliyordu ki, düşmanı iyi vuracaklardı.

Gözlerimiz yolda, yolda parlayacak, önce dağları, sonra ovaları aydınlatacak, dağ tavşanları korkutacak, tilkilerin kaçışlarını sağlayacak, yolun çağrısına uyacak olan arabaların farlarının ışığını görmek için bekliyorduk. Ve biz bir ışık bekliyorduk. Gecenin içindeki ışığı bekliyorduk. O ışık geldiğinde intikam anı gelecekti.

Önce tavşanlar kaçtı, sonra yolun kıvrımlarında döne döne gelen, dağları aydınlatan ışık. Heyecanlıydık, kelekler araba farlarına doğru uçuştular. Düşman konvoyu göz hapsimizdeydi artık. Tetiklere kilitlenmişti askeri konvoy ve herhangi bir talimata gerek yoktu. Çünkü her şey gözlerin hapsindeydi. Gözlerden ve tetikten yola çıkarak hedefi vurmaya başlamıştık. İlk vuruş ve Kadişe'yi aydınlatan, sese boğan büyük bir patlama.

Ateş.

Kadişe ateş, ses ve çığlıklar altındaydı.

Kadişe'de gül bitiyordu. Dağ gülleri, çığlık, ses ve ateşten boy veriyordu. Biz pusudan çıkmıştık. Çıplaktık her yanımız.

Düşmanla karşı karşıya olduğumuzu biliyorduk. Dağlara yalnız düşmüş ve bir namludan ilerleyen mermilerle yalnızlığımızı gideriyor, çıplaklığımızla, donanımlı bir güce karşı savaşıyorduk...

İki askeri araç yanıyordu. Yolu aşan araçlar ise, ilerlemiş ve çoktan gitmişlerdi. Namlularımız susmuştu ve geri çekilmeye başlamıştık.

Metina'nın bir noktasından kandan ve kadifeden güllerin buluştuğu bir kuytulukta eylem grupların hepsi toplamıştı.

Durmadan ilerlemeliydik, gecenin zifiri karanlığında kokularıyla varlığını bildiren kır çiçeklerine doğru yol alıyor ve yoldaşlarımızın ellerine dokunup bir zaferi daha kutlamaya zamanımız olmadan ilerliyorduk.

Noktaya ulaşmıştık. Halen karanlıktı düşman çevreye ve bulunduğumuz alanlara doğru obüs topları atıyordu. Obüs toplarının bir özeliği bizler için bir avantajdı. Obüs topları ateşin yapıldığı yerden dimdik karşı tarafa isabet eder, yani dikey gelir ve önündeki ilk hedefe saplanır. Bizler vadide yürüyüp, mevzilerimizi yamaçlara yapmadığımız için obüs topları kendiliğinde, kendisinde patlayarak gecenin içinde bir yenilgiyle kaybolup gidiyorlardı. Yalnızca ağaçlar ve kayalıklar obüs toplarına hedef oluyorlardı. Ve belki de bir savunmasız küçük serçe kuşu. Ve ondan öteye yoktu hiçbir hedefi. Bunu bile kabul etmekte zorlanıyordu. Kadim toprağımızda hiçbir şeye yabancı ve kirlenmiş el değmemeliydi.

Botan arkadaş cihazdan düşmanın ne kadar kayıp verildiğini anlamaya çalışıyordu. İstenen helikopter ve sağlık malzemelerine göre yaralı ve kayıplarının çok olduğunu anlaşıyordu. Noktaya ulaştığımızda diğer gruplardan olup eylem anında yaralanan arkadaşlarımızın olduğunu öğrenmiştik.

"Sana bir can borçlusum" diye gülümsedi Dijwar. Yaralıydı ve nasıl olduğunu sormaya gitmişim. İlk konuşması beni şaşırtmıştı. Dijwar benim için hep bir dağ gülümsemesiydi. Ve hep yüzünde bir dağ tebessümü taşırdı. Yani yüzü aydınlık taşır, derin bir sır saklardı.

"Neden bana bir can borçlusun ki?" diye sordum.

"Ben tepedeydim, yaralanmış ve yürüyemiyordum, tepedeki düşman gücü kaçmış ama takviye geliyordu. Siz takviyeye püskürtmeseydiniz, arada kalacaktım ve büyük bir ihtimalle şehit düşecektim" dedi Dijwar.

"Bana bir can değil, bana bir bardak çay borçlusun, bu çayı şimdi iç ve iyileştiğinde iki bardak çay borcumu verirsin" dedim.

"İyileşirsem sana dağ ateşinde kül kokulu bir çay pişireceğim ve oturup şu anı, anı olarak anımsayıp Amediye'yi seyre dalacağız" dedi Dijwar çayını yudumlarken.

Yaralıydı Dijwar, ama en az bizler kadar iyi görünüyordu. Bizde acılar yansıtılmazdı, acılar aşılmaya başladığı an artık yansırı. Çünkü o an acı acı olmaktan çıkmıştır. Bir de acılarını kendisinde gizleyen bir gurur taşırdı gerilla. Her şey aşılmaya başladığı an yansırı. Kayıtsız yansıtırdı çünkü artık o acı yenilgiye uğramıştır. Küçük Botan'da yaralanmıştı. Hava aydınlanmıştı yaralı olan iki arkadaşı açık olan kanalımızla Erbil'e doğru göndermiştik.

Yaralı arkadaşların tedavi amaçlı gitmesi ve herhangi bir kaybımızın olmaması eylemimizin ödülüyü. Eylem toplantısını sonraki gün yapmıştık. Yetersizlikler yine tartışma konusu olmuştu. Pratik hazırlanmış, fırsatlar iyi değerlendirilmişti ama bunun yeterli olmadığı kesindi.

Biz kendi içimizde eylem için toplantı yapmıştık. Ardından eylemin sonuçlarını bizde öğrenecektik. Gerçekleşen eylemde yaklaşık yüz düşman kaybı olmuş ve bu operasyona vurulan önemli bir darbeydi. Parti bu başarı karşısında eylemi gerçekleştiren grubu ödüllendirmişti. Bizler için esas ödül, kayıp vermeden, düşmana büyük bir darbe vurmaktı, bunu başarmıştık.

Bir başarıyı daha yüreğimize alarak o büyük başarı için tekrar yollara koyulmuştuk. Yine bir yolun çağrısına doğru ilerliyorduk. Gare'nin kuzeyine doğru kayıyorduk. Rahattık, çünkü çekilsek de, yenilmemiştik. Düşmanı vurmuş, ve operasyonda şehit düşen arkadaşlarımızın intikamı almıştık. Bizi dinginleştiren belki de buydu.

Dört arkadaşımızı Tepe Orte'de, yani bir tepede bırakmıştık ve bir tepede almıştık intikamlarını ve öyle ilerliyorduk. Yeni yolların ve çağrılarının peşinde.

Gare'nin kuzeyine ulaşır, o sahada bulunan arkadaşlarla buluşmuş, stratejik bir tepede üstlenmiştik. Tepede bir kasrı (köşk) vardı. Harabeye dönmüştü, kasrı Saddam'a aitti ve önünde Saddam'ın bir heykeli vardı. Tepeye, Kasre Saddam deniliyordu. Saddam Kürdistan'ın denetiminde tuttuğu sahalarının stratejik noktalarına hep köşk yaptırmıştı. Dağların doruklarına yapılan bu köşkler özde askeri bir denetim için kullanılıyordu. Saddam'ın tüm köşkleri bir kartal yuvasına benzerdi. Bulunduğumuz alan düşmanın jetleri tarafından vuruluyordu. Köşk param parça olmuştu. Saddam'ın Kartal yuvasının harabeye çevrilmesi fazla uzun sürmemişti.

Gündüzdü, düşman tüm gücüyle yönelmeye devam ediyordu. Ve bir yağmur çiseliyordu. Düşman gece eylem yaptığımızı bilerek gündüz aktifleşiyor, her alana havadan ve karadan yükleniyordu. Havanın yağmurlu olması, bizler için bir avantajdı. Yorgunduk ve daha bir önceki günkü eylemin yorgunluğunu atma lüksümüz yoktu.

"Hazırlanın, bundan böyle yaşam hep eylemle geçecek" dedi Bedri. Yaşamak, kadim toprağın kokusunu gül diye içine sindirmek için her an eylem halinde olmalıydık. Gündüz ortasıydı hava yağmurluydu ve biz koşar adım ilerliyorduk. Pratik olarak belirlenen grubumuz yeni bir eylem için koşuyordu. Düşman havadan bomba yağdırırken, karadan askeri gücü ilerliyordu. Bizler ise karadan gelen güçleri karşılamak için koşuyorduk. Her şey yerini değiştirmişti. Köylerin yanından geçiyorduk. Köylüler de bu kadar düşman gücünün güney Kürdistan'a girdiği bir aşamada gündüz hareket etmemize şaşırmışlardı. "Devrimciler biraz deli olmalıdır" derler. Doğru söylerler. Savaşta bazen deli olmak gerekiyordu.

Koşumuz bir gılgınlığın ifadesiydi. Savaş çoğu kez böyle kazanılıyordu. Köylüler bize uzaktan selam vererek "dereden... Dereden gidin, sizi düşman bu biçimde görür." "Böyle koşarsanız düşmana görüntü verirsiniz" diyorlardı. Doğru söylüyorlardı. Köylüler savaşın içinde yaşıyorlardı ve tecrübeliydiler. Görüntü vermemek için dere boyu ilerlememizi en uygun alanıydı.

Hedefe vuracağımız uygun noktaya ulaştığımızda öğlen vaktiydi ve yağmur durmuştu. Bulutlar çekilmiş, yeryüzüne inmiş, hava açık ve cız da olsa güneş ışıklarını, ısısını yeryüzüne yayıyordu. Ne soğuğu, ne de sıcaklığı hissedebiliyorduk. Farklı bir zaman parçasında yaşıyorduk.

"Hazır mıyız" dedi Bedri.

Herkes hazır, ilk roketi Bedri atmıştı ve çatışma Bedri'nin attığı roketin yerle bir ettiği düşman mevzisinin düşmesiyle başlamıştı. Çatışma kısa sürece başlamış ve şiddetlenmişti.

Düşman gücünü gaflet anında yakalamıştık. Bir çoğu mevzide uyuyordu. Gerillanın gündüz hareket edebileceğini bile tahmin etmezlerken öğlen vakti saldırıya uğramışlardı. Önce şaşkınlık, ardında çaresizliğin ifadesi olan küfür, bağırtı ve çığlıklar ortalığı en az silah sesleri kadar kaplamıştı. Cihazdan üstleri ile görüşen bir asker, "yerin altından çıkıp öyle vurdular, vallahi biz görmedik, nasıl buraya ulaştığını bilmiyoruz" diyordu.

"Sesini duydun mu" dedi Ferhat. Duydum anlamında başını salladım. Ferhat coşmuştu. Düşmanın kayıpları çok fazla olmuştu. Üstünlük bizdeydi, çoğu kez savaşta üstünlük araçlarla değil, taktik, mantık ve cesaretle sağlanıyordu. Ve biz öyle bir eylemdeydik. Önce şok ettik sonra bu şoktan çıkmalarına izin vermeden vurmaya devam etmiştik.

Bir mermi bize doğru yol aldıktan sonra Ferhat'ın bedeninde hıznı almıştı. "Çekiliyoruz" dediğinde Bedri, artık Ferhat yaralıydı. Çekilmeye başlayacağımız andı, Ferhat beklenmeyen bir mermi ile yaralanmıştı.

Ferhat'a doğru koştum. Çekiliyorduk ve Ferhat'ın bize ihtiyacı vardı. Ferhat kolumda ellerimde iki silahla geri çekilmeye başladığımızı gören arkadaşlar yardıma koşmuşlardı. Bazı arkadaşlar savunmada kalarak rahat geçmemizi sağlamaya çalışıyorlardı.

"Konuş... Konuş Ferhat konuş" diyordum. Ferhat'dan ses gelmiyordu. Ferhat suskundu, yalnızca bana yürüyen ayakları yardımcı oluyordu. Bana yük olmamak için yalnızca ayaklarına yüklenmişti. Tekrar "konuş Ferhat konuş, konuştuğunda yürüyebilirsin" diyen sesime karşılık, Ferhat yalnızca ayaklarına yüklenerek karşılık veriyordu. Üstümüzden helikopterler geçiyordu, bu bizleri vurmak için değil, yaralıların taşımak içindi. Eylem yerinden uzaklaşmıştık. Ve eylem grubu bir yaralı dışında herhangi bir zayıf vermemişti. Birbirimizle yardımlaşarak Ferhat'ı da yanımızdan ayırmadan aynı hızla, aynı köyleri dönerek noktamıza ulaşmıştık.

Ardımızda köylülerin "serkeftin..." diyen seslerini bırakarak. Bu seslere Ferhat zafer işareti yaparak karşılık vermişti.

Noktaya ulaştığımızda Ferhat'ın parmaklarında zafer işaretiyle şehitler kervanına katılışını anı anına izlemiştik. Ferhat'ın zafer işareti Metina'nın sonsuzluk resmi olarak kayalıklarda işlenmişti.

Tüm cihazlar bizim kodu çağırıyordu. Bölüğün cesareti ve eylemi kutlanıyordu. Yoldaşlar coşku dolu seslerini bizlere ulaştırıyorlardı. Merkez komiteden bölüğe bir not ulaştırılmış, bölüğün başarısı kutlanıyordu. Lakin Ferhat şehitti. Tüm bu coşkuları duyar gibi, ışığın cemresini yüzünde taşıyordu.

Günün ve gecenin getirdiklerini, güne ve geceye katmamız gerekenleri çekinmeden karşıladığımız bir zamandan geçiyorduk. Kahramanlığın ve düşüşün iç içe geçtiği bir dönemdeydik. Yüceleşmek, yücelikte kalabilmek için her dem savaşmak, kendinle, yorgunluğunla, açlığınla, öfkenle, duygunla ve sevginle kavgan kadar düşman ile bir kavga içinde olmak gerekiyordu. Yeni bir gün için hava tekrar aydınlanmaya başlamıştı. Ferhat'ı Metina'nın kollarına bırakmıştık.

Düşman bize doğru ilerliyordu, çevremizde bulunan arkadaşlar öne geçerek mevzilenmişti ve sabahın kuşluk vaktini silah sesleri doldurmuştu. Dağ silah sesleriyle uyanıyor, uyuyor, diriliyor, ölüyor ve yaşıyordu. Düşman yine darbe almış ve öğlene doğru çekilmeye başlamıştı.

Düşman geri çekiliyordu. Bu kez biz onların peşini bırakmayacaktık. Ve onların ardında bu kez biz ilerlemeye başlamıştık. Hesap bitmemiş ve bitmeyecek kadar büyüktü.

"Hazırlanın" dedi Bedri

Düşmanın tamamen geri çekilmeye başlayıp, başlamadığını bilmiyorduk. Bunu öğrenmek için önden bir grubun gitmesi gerekiyordu. Metina'ya doğru öncü bir grup yola çıkacaktı, grup kısa sürede hazırlanarak yola çıkmıştı.

Gidenler gittiler. Ben gidenlerin ardından uzun uzun baktıktan sonra, içimde bir özlem devinip durmaya başlamıştı. Özlem beni ateşe, ateşin sıcaklığına ve kırmızılığına yöneltmişti. Çay yapmak için topladığım küçük odunları tutuşturdum. Üstüne koydum, demlikteki su ısınıyordu. Ben ateşin derinine daldıkça gözlerim ısınıyordu. Su kaynamıştı ve ben ateşin derinliklerindeydim. Ellerim çaydana uzamış, su coşkunluğunu artırmış, suyun coşkunluğu taşarak dökülmüştü.

Dengemi kaybettiğim için su dökülmüştü ve ayağıma dökülmüştü. Ayağım sıcak suyun coşkunluğuyla buluşmuştu, bunu sonra fark edecektim. Ateşin derinliğinden sıyrıldığımda ayağımın çok kötü yandığını anlayacaktım. Anlayıp öfkelenecektim. Ayağım yanıyordu ve zamansız bir kaza, zamansız bir yanık, her an hareketli olmamız çatışmanın, savaşın nerede nasıl geliştiğini bilmediğimiz o anda böyle bir şey şansızlıktı. Ama yine de önemli değildi. Fakat arkadaşlar endişelenmişti. Çok geçmeden giden grup haber ulaşmıştı.

"Düşman çekiliyor, gücün hepsi ilerlesin" talimatı gelmişti.

Yola çıkacaktık, "Sen kal" dedi Şer.

"Kalmam için hiçbir nedenim yok."

"Ayağın kötü yanmış, kalsan iyi olur" diyordu Bedri.

"Yolun çağırısı var, bizi bekleyenler var, gelmek istiyorum".

Dağda istemlere gem vurulmazdı ve ben de bölüğümüzle birlikte yola çıkmıştım. Behdinin bahar kokusunu, yaşam savaşçılarına gönderiyordu. Yaşamak için savaşmak ne zordu? Zaten insanın eylemi bundan ibaretti. Yaşam için verdiğim kavgada anlayabiliyordum, her şeyin güzelliğini... Savaşıkça, sevdâ karanfilleri yedi katın yerin dibine saklansa da ulaşılabiliriyordu.

Behdinin yaşam ve ölümün en keskin yaşamılığı coğrafya parçası. Toprağını incitmemek, bir bağ kurmak için attığımız her adımda hissettiğim güzellik kadar, yanık ayağımın yarası da derin bir acı yaratıyordu. Acıyı ve güzelliği bir arada yaşıyordum.

Bu kez gece değildi, Behdinin'in her tarafı yeşildi. Yeşil yolları ve mavinin sonsuzluğunu içime alarak yürüyordum. Şer yanımdan ayrılmıyordu, adı Şer'di, yani savaş. Her bakışında bana savaşı anımsatıyordu. Dağ gibi hırçındı, tıpkı mavi sonsuzlukların o hırçnlığında taşırdı.

Metina karşımdaydı ve halen yücelerinde kar vardı. Renkler doğaya aitti, beyaz sadelik, yeşil umut, mavi özgürlüktü. Ve bunlar bu coğrafyaya aitti. Biz ise coşkun bir suya ulaşmıştık. Karlar erimiş, mavi bir derinlik oluşturmıştı vadide. Beyaz kar eriyip mavileştikçe, mavi su coştukça tekrar beyaza ulaşıyor, köpük köpük akıyordu, Mezopotamya'nın bağrına. Suyu geçmemiz gerekiyordu, ıslanmadan, dağ sularını içimize alarak geçmeliydik. Suyu yanımıza alarak birleşerek, aynı yerlere doğru akmalıydık.

"Seni sırtıma alayım, ayağın ıslanmamalı" dedi Bedri.

Bu öneriyi kabul edemezdim. Yol boyunca en ağır yükü Bedri taşıyordu. Grubun disiplinli geçiş yapması için herkesten çok o didinip durmuştu.

"Sen ilerle heval Bedri, ben arkadaşını geçireceğim" dedi Şer. Ve bana hiç bir fırsat tanımadan güçlü kollarıyla beni yakaladığı gibi, sırtına almıştı. Şer dağ gibi gerilla, ben onun yanında oldukça küçük kalıyordum. İçimizde fiziken en güçlü arkadaşlardandı. Manga komutanıydı ve savaştan oldukça iyi anlıyordu.

Operasyonun on birinci günde Haftanın'de arkadaşlar düşmana saldırmıştı. Düşmanın otuz cenazesi ele geçirilmişti. Uyguladığımız taktik amacına ulaşmıştı. Düşman geldikçe biz geri çekilmiştik. Bu düşmanda rehaveti, dolayısıyla gafleti geliştirmişti. Tamda böylesi bir anda arkadaşlar Haftanın'de düşmanı vurmuştu ve bir Türk subayının cenazesini uyku tulumunda ele geçirmişlerdi. Düşman gücü askeri kuralları terk etmiş durumdaydı. Haftanın'de geliştirilen eylemde tam otuz cenaze ele geçirilmişti. Birde düşmanın yanında götürdüğü cenazeleri vardı. Bu arkadaşların geliştirdiği eylemde düşman kaybının ne kadar çok olduğunu gösteriyordu.

Bu haber bize ulaştığında coşku muza yeni bir coşku daha eklenmişti. Operasyon boyunca bize kan kusturan düşman gücüne yönelme zamanıydı. Biz alan alan geri çekilip, günlerce aç susuz beklerken, düşman gücü araziye istediği gibi yayılmıştı. Yayıldıkça zafer sarhoşluğuna girmişti. Zafer sarhoşluklarından onları vuracaktık.

Düşman Gare ve Çiyaye Spi'ye kadar dağılmıştı. Düşman gücü araziye dağıldıkça güçsüzleşiyordu. Çatışma psikolojisiyle gelen düşman kuvvetleri gerillanın alanları terk etme taktiğiyle karşılaşınca kendilerini iyice bırakmışlardı. Bu gerilla için denetimin ele geçirme fırsatıydı. Düşmanın istediği yerde ve zamanda çatışmaktan çok, senin istediğin ve belirlediğin zamanda ve yerde çakışmak her zaman üstünlüğü ede tutmaya da yol açıyordu. Çünkü böylesi anlarda savaş belirleyen sensin ve savaş öncesi, savaş kazanmışsındır. Savaşta en önemli yan, çatışmayı kimin belirleyeceğiydi.

Yaklaşık on, on beş gün biz geri çekildik, düşman araziye yayılarak geçmişti. Ve Gare'den başlayarak düşman püskürtülmeye başlanmıştı.

Operasyonun on beşinci gününde Gare ve Metina arasında arkadaşlar düşmana yönelmişlerdi. Bu darbe operasyonu kıran esas hamle olmuştu. Çünkü düşman daha fazla araziye yayılabileceğini düşünüyordu. Lakin Gareye girmesine müsaade edilmemişti. Düşmanın sınırı belirlenmişti. Düşman sınırını ve daha fazla ilerleyemeyeceğini anlayınca geri çekilmeye başlamıştı. Ve sonuçları tam bilinmemekle birlikte Gare'de vurulan darbe operasyonu parçalamıştı.

Gare'de düşmana sınır konulmuş, manga manga düşmanın içine girilip, iç içe savaşarak operasyon kırılıyor, geri çekilen düşmanın ardından ilerleniyordu.

Gare'deki çatışmada, ilk saatte inisiyatifi gerilla ele geçirmişti. Bundan dolayı düşman halka yönelmeye başlamıştı.

Metina eteklerine geldiğimizde operasyonun son haftasına girilmişti. Amediye boğazına ulaştığımızda Haftanın bölümünü oluşturan arkadaşların orada olduğunu gördük. Mola noktamız belirlenmişti ve biz yol yorgunluğunu gidermek için dinlenmeye çekilmiştik. Ben ise ateşin derinliğine gömülmek için yine hazırlık yapıyordum ki, "heval Osman sen bu ateşten ve çaydan ders çıkarmamışsın, daha on sekiz saat önce ayağın yandı. Biraz dinlen" dedi Şer. Şer'di, gözünden bir şey kaçmazdı. Çay yapmak için hazırlık yaptığımı ilk o fark etmişti.

"Ateş ve çay beni dinlendiriyor"

"Dağ her gerillaya farklı bir şey öğretiyor desene. Ben uzanıp gözlerimi dağın kalbine dikince dinleniyorum" dedi Şer.

Ateşi yakmıştı. Çay suyu kaynamıştı, ateş yavaş yavaş sünüyor, gün kararmaya başlıyordu. Bir grup arkadaşla Amediye boşazında, toprağa uzak, göğe yakın bir yerde çay yudumluyorduk.

Bulunduğumuz kadim toprağın derinliğinde çatışmalardan öteye bir geceyi düşlerle geçirmiştik. Bir düş deryasından bir gece kaldıktan sonra "hala uyuyor musun?" diyen Cahit'in sesiyle uyanmıştım.

Zindan gülümseyen yüzüyle beni bir düş sonrası karşılamıştı. Cahit bölük komutanıydı ve bölüğüyle birlikte yanımıza gelmişti. Zindan ise bu bölükte yer alıyordu. Zindan'la uzunca sohbet etmiştik. O gün uzun süredir görmediğim bir çok arkadaşla da karşılaşmıştım. Bulunduğumuz noktaya epey güç toplanmıştı.

Parti büyük bir eylem için toplantı yapma kararı almıştı. Bunun için beş bölüklük bir güç toplanmıştı. Plan düşmanın her tarafı tutularak bir tarafı -kuzey tarafı- açık bırakılarak kaçması sağlayacak ve operasyona son büyük darbe vurulacaktı. Kuzey tarafının da tutulmaması darbe almamızı engelleme amacını içeriyordu.

Bu yönlü tartışmalar başlatılmıştı. Bir çok arkadaş Kuzey tarafında tutulması ve düşmanın kaçmasına izin verilmemesi gerektiğini söylüyordu.

"Dört taraf tutulursa, ölümüne bizimle çatışacaklar ve o zaman bizde darbe alırız" diyen Botan arkadaş tartışmaya müdahale etmişti.

Düşman gücü beş bin kadardı, dört bin beş yüz kadarı Yekmal köyünün küçük tepelerinin altında çadırlarını açarak üstlenmişlerdi. Yapıyla yapılan tartışmalardan sonra yönetim kendi arasında bir toplantı yapmaya başlamış ve eylem planına ulaşmıştı.

Sabah olduğunda tepeci arkadaşlar, düşmanın hareket etmeye başladığının haberini vermişlerdi. Düşman oldukça gizli bir biçimde, grup grup çıkıp gidiyordu. Çadır kurmaları bizi bir an için yanıltmıştı. Giden düşman grupları pratik bir biçimde çadırlarını toplayıp giderken, kalanların çadırları ise hala kurulu duruyordu. Açık kalan çadırlardan dolayı düşman gücünün hala sınırı geçmeye başlamadığı gibi bir yanılgıya bizi düşürmüştü. Tepeci arkadaşlar bunu fark eder etmez, Botan arkadaşı bilgilendirmişlerdi.

Yola çıkan düşman güçleri Yekmalı geçmişti ve hemen harekete geçilerek bölükler yerlerini almışlardı. İki bölük güç fırtına taburundan, Mehmet ve Dijwar'ın bölükleri, tabur komutanları ise Rojhat Bluze'ydı, bu taburun gücü Tepe Orte ve Batı tarafının bir kısmını tutmak için harekete geçerken, Cahit'in bölüğü sağdan, Serbest'in bölüğü kuzeyden ve biz ise soldan düşman gücüne saldırmak üzere yerlerimizi almıştık. Düşmanı Orta yerde sıkıştırıp imha edecektik.

Yekmal -tek ev- yalnızlık.

Yekmal kapısı mavi boyalı bir küçük köy.

Kiliseden çan sesi yükseliyor, göğün mavisinde sonsuzlaşıyor.

Yekmal, bir kilise çanının ilk vuruş ritmi.

Yekmal,

Meryem ananın masumluluğu,

Nasıralı İsa'nın mütevazılığı...

Yekmal yakılıyordu. Ve yanan köyün küllerini rüzgar bize getiriyordu. Baharın gül kokusuna yanık kokusu karışmıştı.

Baharın yeşil rengine kül rengi eklenmişti. Yekmal köyü ve köylüleri yakılıyordu. İnsanların çığlıkları bir dağ gülü gibi içimizde açıyordu. Çığlıkların resmini yüreğimizde çiziyorduk.

Yüreğimize çizdiklerimizle ilerliyorduk. Düşman ise Yekmal köyünün çevresini taramaya ve yakmaya devam ediyordu.

Köye giren askerler, köylülerin erzaklarını talan edip, köyü ateşe veriyorlardı. Düşmanın bir kolu ise, köyde bulunan düşman gücünün savunmasını yapıyor ve bir yandan da sınırı geçmeye çalışıyorlardı.

Bedri en önde ilerliyordu. Tepeye ulaşmıştık. Kaçan güçleri bizim bölük vuracaktı. Tepenin yamacında kar vardı. Ve kaçan düşman gücüne erken ulaşmak için kar yardımımıza koşmuştu.

"Kayarak düşman gücünün önüne çıkacağız" dedi Bedri ve tepeden aşağıya doğru kaymaya başladı.

Kayıyor ve hızla aşağıya doğru iniyorduk. Kayarak inen bölüğümüz hep bir ağızdan bağıriyordu. Düşman gücü önce bağırtılarımızdan sonrada aniden önlerine çıkıp vurmamızdan şaşırıp ve dağılmaya başlamışlardı. Düşman gücünü vuruyorduk ve mevzilerimiz çıplaktı. Bir çok arkadaşın ardında saklanacağı, tek bir kayalık bile yoktu. Öyle çatışuyorduk. Bedri'nin özellikleri bölüğü de yansımsı, bölük gözü kara bir biçimde düşmana saldırıyordu.

Diğer bölükler bilinen yerlerden saldırırken biz sınırı geçmek isteyen güce iki koldan saldırmaya başlamıştık. Sınırı geçmeyi başaranlar kaçıyor, gidemeyenler ise darmadağın bir haldeydiler. İniyatif tamamen bizdeydi.

Biz önde gidenleri darbelerken, diğer arkadaşlarda arazideki düşmanı vuruyor ve düşman gücünün koordinesini imha etmişlerdi. Düşman gücü koordinesiz, karışmış, kimin nereye gittiği, kiminle çatıştığı belli değildi. Durmadan "herkes kendisini kurtarsın" diye bağırarak oluyordu.

Bir savaş gücü koordinesiz oldu mu, o gücün imhadan başka bir çıkış yolu yok demektir. Geri çekilmede ise bu daha çok böyledir. Çünkü geri çekilme, savunmalı olur. Savunma olmayınca, kargaşa çıkar ve herkes kendisini kurtarmaya çalışır. Bu da doğal olarak güçsüzleşmeye, inisiyatifin karşı tarafa geçmesine ve imhaya neden olur.

Düşmanla iç içe girmiştik. El bombalarıyla savaşıyorduk. Bazı yoldaşlar yürekleri ellerinde düşmanın üstüne üstüne gidiyordu.

Yem yeşil bir ova, soluk soluğa süren bir çatışma. Cihazlarda düşmana "imdat" dedirten bir saldırı. Düşman yardım istiyordu ve Deştane taburuna doğru kaçmaya çalışıyorlardı.

Yeşil-düz ve sonsuz bir düzlükte çatışuyorduk. Şer, bir şahin, uçarak avına ulaşıyordu. Düşmana en yakın mevzideydi.

Mazlum onun yanında, mevzileri yalnızca ve yalnızca ince boylu bir ağaçtı. Bu gerillada istisnalar dışında gelişen bir şeydi.

Şer, bir ağacı kendine siper ederek düşmanın içine dalmıştı. Mahsum, kendinde yeni bir vatani yaratmak ister gibi yürüyordu düşmanın üstüne.

Gerillanın böyle yükleneceğini tahmin etmeyen düşman, yardım istemeye devam ediyordu ve çok geçmeden kobralar üstümüzde uçmaya başlamıştı. Kobralar gelişi güzel çevreyi tarıyordu. Öyle ki, kendi güçlerinin de bulunduğu alanları tarıyorlardı. Kobra ayırım yapmıyordu. Gördüğü tüm canlılara kilitlenmiş, bir ölüm savardı. Düşman güçleri tamamen ne uğradığını şaşırılmıştı. Çünkü bazen kobralar onları da vuruyordu.

Askerler gidiyordu. Geride yaralı ve ölümleri bırakarak gidiyorlardı. Askerler ilerledikçe kobralar devreye giriyor ve ilerlememizi engelleyerek askerlerin geri çekilmesini sağlamaya çalışıyorlardı.

Şer... öyle bir dünyada, öyle bir menzildeydik ki, hiçbir şey ona ulaşamazdı, ölüm bile. Ölüm dahil onu o yücelik menziline indirecek hiç bir güç yoktu. Askerler kaçmıştı. Çıplaklığı kendisine mevzi yapan cesaret, korkakları püskürtmüştü. Ve gökyüzünde kobra, yeryüzünde Şer...

Şer şahin olup, gökyüzündeki ölüm savaşıyla bir düellodaydı. Şer, bir cenkteydi, kobradan gelen bir ölüm darbesini hiçe sayacak kadar, yaşamı yakalamıştı. Şer bir cenk savaşında yaşamayı başarmış, yaşamın ölümsüzlük menziline ulaşmıştı.

Düşman çekilmiş, kobralar uzaklaşmıştı. Ve bir grup dışında alanda bulunan gerilla gücü de çekilmişti. Bizler bir grup arkadaştık, çatışma sonrası alanı dolaşıyorduk. Şer'in ölümsüzleştiği yere ulaşmıştım. Arkadaşlar Şer'i alıp götürmüşlerdi. Onu saatlerce koruyan, ince meşe ağacının yüzeyinde su damlacıklarına vardı. Şer için ağlıyor muydu? Yoksa aldığı yaranın acısından mı ıslaktı yüzeyi? Bilinmez ama meşe ağacının yüzeyi ıslaktı... Meşe ağacı kökünden kopmamak için direnmışti. Şer'i kendi kökü saymış ve korumuştü. Meşe ağacında mermi izleri vardı.

Alan boş ve cesetlerle doluydu. Savaş sonrası yıkımla dolu bir meydan. Askerler kaçmış ve geride silahlarını bırakmışlardı. Ölü askerlerin cephaneleri ve özel eşyaları meydanda duruyordu. Ölenlerin içinde subay ve üst düzeyde savaşta yer alanlar vardı. Yerde ölü bir asker, upuzun yatıyordu. Çevresine dağılmış kağıtlar, fotoğraflar.

Ölü askerin çevresini geçmiş hatıralar sarmıştı. Her şey cansız ve soluksuzdu. Asker de tıpkı o kağıt ve o fotoğraflar gibi cansızdı. Belki fotoğraflar ondan daha canlı. Ve o fotoğraflar artık ondan daha fazla canlı ve genç kalacaklardı. Adımlarım beni oraya götürmüştü.

Daha önce Çiyaye Sipi'de kırk dokuz yoldaşımızın şehit düştüğü çatışmaya katılan bir askerdirdi, yerde ölü duran kişi. Kırk dokuz yoldaşımızın bedenlerini parçalayan ve bunu bir kahramanlık olarak albümünde saklamak için resimleyen insanlık sınırından çıkmış olanlardan biriydi, o yerde ölü duran beden. Fotoğrafta 'gülüyor'. Kim olduğu, isminin ne olduğu belli olmayan bu asker, yaşam savaşçıların cansız bedenlerine ayağını koymuş ve bir "hatıra" fotoğrafı çektiymişti. İşte o karede gülümsüyordu o ölü asker.

Fotoğrafta kahraman asker, yanımızda acı çekerek, ölü duran aynı beden.

Elimdeki fotoğrafı ve yerde ölü duran bir askeri gören Şapel, önce fotoğrafı elimden aldı, ona baktı, sonra ağır ağır döndü ve cesede baktı. Ardından hızlı hızlı bir cesede, bir fotoğrafa, bir cesede, bir fotoğrafa bakıp durdu. Sonra elleri titredi.

"Bende seni aynı biçimde..." diye öfkeyle bağırırmaya başladı. Diğer arkadaşların yardımıyla Şapel'li alandan uzaklaştırmaya çalıştık.

"Onlar yoldaşlarımızı doğradılar, yaktılar, bıraktılar..." diye bağırıyordu Şapel. Bu bir andı. Bir duygunun en üst yoğunlaşmasıydı. Biz onu uzaklaştırdıkça bir çocuk gibi ağlamaya başlamıştı.

"Biz cesetlere farklı yaklaşamayız, bizim felsefemizde böyle şeyler yoktur" dedim.

"Bırak felsefeyi." Dedi Şapel

"Önderlik böyle tutumları sert eleştiriyor, Önderlik kabul etmiyor..." dediğimde birden duraksadı, durdu... Sakinleşmişti. Şapel'in göz yaşları kurumuştu.

Savaş ganimetlerini topladıktan sonra arkadaşların geri çekildikleri noktaya doğru yola çıkmıştık. Yol boyu derin düşüncelere dalmıştım. Noktaya bu düşünceler arasında ulaşmıştık. Noktadaki arkadaşların suskunluğu dikkatimizi çekmişti. Sonra Cahit yoldaşın da çatışma da şehit düştüğünü duymuştuk.

Cahit'in bölüğü arazideki düşman gücüne büyük darbe vurur. Hala çadırlarında olan bu güçle çatışan Cahit'in bölüğü düşmanı daha çok imha etme olanağı yakalar. Çemberde kaldığını düşünen güç, bir an önce çemberden çıkmak için kaçmaya çalışmıştı. Onun için çok ciddi bir direniş göstermemişlerdi. Askerler silahları bırakıp sınırı geçmek için kaçmış ve bundan dolayı daha çok fazla asker vurulmuştu.

Arkadaşlar belli bir süre düşman gücünün bulunduğu alana doğru ilerliyor, bir kaç asker kendi mevzisini bırakmada inat ediyorlar. Yaklaşık bir saat çatışma oluyor. Cahit bizzat kendisi bomba ile direnen mevzilere saldırıyor ve mevzileri imha ediyor. Silahları almak için mevzilere gidince yaralı bir asker tarafından vuruluyor.

Bölük Cahit'e oldukça bağlıdır. Cahit'in şahadeti karşısında bölükte duygusal bir atmosfer oluşuyor ve bu çatışma anında gevşemelere neden oluyor. Bu da bölüğün daha fazla düşman gücünü vurmasını engelliyor.

Botan ve Bahoz arkadaşlar Amediye boğazı üzerinde bulunan bir tepeden eylemi koordine etmişlerdi. Akşama kadar çatışma sürmüştü. Yüze yakın asker vurulmuş, 60 silah alınmıştı. O gün gece boyunca mevzilerimizde kalmıştık. Düşman gücü ise toparlanmaya çalışıyordu.

Havanın aydınlanmasını mevzilerde karşılamıştık. Hava aydınlanır aydınlanmaz düşman havadan saldırmaya başlamıştı. Karadan ise özel tim sevkıyatı yapılmaya başlanmıştı. Gelen takviye yaklaşık bin beş yüze yakındı.

Karadan gelen takviye Orta Tepe'yi tutmak istiyordu. Bununla bizim çemberi kırarak, gücünün sınırı geçmesini sağlamak istiyorlardı. Gelen takviye gücü eğitilmiş, hızlı hareket ediyorlardı.

"Gelen takviyeyi vuralım" diyorlardı.

"Tepeyi bırakın ve kademeli bir biçimde çekilin" diyordu. Botan arkadaş. Ve gelen takviyeyi vurma istemimizi engelliyordu.

"Savaşmayın" diyordu Botan arkadaş.

"Heval gelmişler vuralım."

"Siz savaştan anlamıyor musunuz? Bu bir talimattır geri çekilin. Gelen güç yorulmamış, çatışmaya yeni katılıyorlar. Aç ve susuz değiller. Çatışmaya girersek, güçlü sonuç almaz" diyordu Botan arkadaş.

Duygusal bir atmosfer içindeydik. Yoldaşlarımız şehit düşmüştü, intikamlarını almak istiyorduk. Bu duygu bizi sağlıklı düşünmeden alı koyuyordu ama Botan arkadaş buna müdahale etmişti.

Geri çekildikten sonra Botan arkadaş "güç savaş için gelmiş, sen çatışmaya girersen, onun beklentisine cevap vermiş olursun ama o giderken, sen onu vurduğunda savaş sen belirlemiş oluyorsun ve sonuç alırsın" diyordu.

"Düşman gelirken, donanımı hemen bir savaşa yöneliktir. Sen böyle bir anda çatırırsan kaybedersin. Ama arazide belli bir süre kalınca perişan oluyor. Dağılıyor, geri çekilme psikolojisi yaşanıyor. İşte o zaman yöneleceksin" diye ekliyordu.

Geri çekilerek Metina yamaçlarına çıkmıştık. Düşmanı orada takip ediyorduk. Düşmanı vurma anını bekliyorduk. Gelen takviye arazide sıkıştırdığımız askerlere ulaşmıştı. Toparlandıklarında tekrar bir operasyon başlatmışlardı. Toplam altı bin asker ile ilerlemeye başlamışlardı. Tepe Önder'den Metina'nın önüne kadar tedbirli bir biçimde ilerlemişlerdi. Arazide güçlerimiz çekilmişti ve çatışma olmadan düşman ilerliyordu.

Düşman gücü üçüncü gün Metina tepelerine doğru çıkmaya başlamışlardı. Yağmurlu bir gündü. Çok yakınımıza gelerek durmuşlardı.

Öğlene doğru tekrar Yekmal köyüne saldırmaya başlamışlardı. Köylüleri hayvanları toplamış evleri yakıyorlardı. Yağmurlu bir gündü ve ardından silah sesleri gelmeye başlamıştı. Düşman neden silah kullanıyordu? Bu bir yanıltma mıydı? Bunu anlamak çok fazla zaman almamıştı. Düşman geri çekiliyordu ama sanki ilerliyormuş süsü veriyordu. Hava sisli olduğu için biz gidişleri görememiştik. Bazı küçük gruplar bize doğru gelerek bir taktik geliştirmişlerdi. Yani geri çekilmeyi gizli yapmak istiyorlardı. Ve bunun için iyi bir gün seçmişlerdi.

"Saldırıya geçin" dedi Botan arkadaş.

Daha önce saldırıldığı gibi geri çekilen düşman gücüne saldırmaya başlamıştık.

Yüz asker köydeydi. Bir grup arkadaş köyü çembere almıştı. Askerler evlere saklanarak arkadaşlarla çatışıyorlardı. Havanın sisli olmasından dolayı bir çok asker kaçmıştı. Köyde yedi asker vurulmuştu. BBC daha sonra olayın tersini, yedi gerillanın Yekmal köyünde vurulduğunu ve çembere alınan diğer gerillalarında kaçtığını söylemişti.

Geri çekilen güce saldırılınca yine düşman gücü içerisinde koordinersizlik yaşanmaya başlanmıştı. Bu kez havadan destek erken gelmiş ama havanın yağmurlu olması bu yardımı boşa çıkarmıştı. Fakat gelen hava desteğiyle en azından cenazelerini götürmek istiyorlardı. Buna da biz izin vermiyorduk.

Daha önceki geri çekilmede darbe alan düşman ağır silahlarını sınır dışına çıkarmıştı. İkinci saldırıda ağır silahları yoktu, hafif silahlarla çatışıyorlardı ve bu bizler için büyük bir avantajdı.

Grupların saldırdığı alanlar ele geçiriliyordu. Fırtına taburunun gittiği tepede ise ağır silahlar kurulmuştu havan, doğka erzak vb. her şeyin bulunduğu tepeydi. Tepeyi elli asker koruyordu. Helikopter bu tepedekileri götürmek isteyince arkadaşlar vurmaya başlamışlardı. Fırtına taburunun saldırdığı tepede kırk asker öldürülmüştü. Tepedeki malzemeleri ele geçirmek için

arkadaşlar sağ kalan on askeri yoğun taramaya tabi tutmuş ama askerler un torbalarının içinde çatışmaya devam etmişlerdi. Arkadaşlar askerlerin saklandığı yeri bombalıyorlardı ama torbalar askerlerim imhasını engelliyordu. Bu çatışmada iki arkadaşımız şehit düşmüştü. Tepedeki düşman gücü ağır silahlar kullanmaya devam etmiş ve arkadaşların cephaneleri bitince geri çekilmek zorunda kalmışlardı.

Düşman gücü oldukça kötü sıkıştırılmıştı. Düşman geri çekilebilmek için yanına köylüleri almıştı. Geri çekilmeye bir tehdit aracı olarak savunmasız halkı yanına almışlardı. Bu onları vurmamızı engellemek için yapılmıştı. Bir çok insanımız katledilmişti. Daha sonra arazide bir çok çobanın cenazesi bulunmuştu. Yanlarına aldıkları köylüleri sınırda vurmuşlardı.

Sonraki gün düşmanın kendisiyle birlikte götürdüğü köylüleri kurtarmak amacıyla Botan arkadaş görevlendirme yapmıştı. Köylüler ve koyunlar kurtarılmış, dokuz köylünün hala askerlerin elinde olduğu söyleniyordu.

(Daha sonra bu dokuz köylü Kızılhaç tarafından alınmıştı. Ve arazide ölü bulunan köylülerinde Türk ordu kuvvetlerince vurulduğu da açığa çıkarılacaktı ama dünya Türk ordu kuvvetlerinin ispatlı bu suçu karşısında da sessiz kalmaya devam edecekti.)

Tepe Orte'de ve sınır tepesinde düşmanı vurmuştuk. İkinci takviye gücüyle dört gün çatışma sürmüştü. Düşman ölümlerinin sayısı belli değildi. Gelişen dört günlük çatışmayla Çelik Operasyonu bitmişti. Yaklaşık kırk beş gün operasyon devam etmişti. Operasyon boyunca toplam otuz üç kaybımız olmuştu. Düşman kayıpları tam bilinmemekte. Operasyon böyle bitince Çiller operasyona ilişkin açıklama yapmak zorunda kalmıştı. Kendilerine çok güvenerek operasyonu başlatmışlardı ve kaybederek çıkmışlardı.

KDP Operasyona destek vermemişti. KDP'nin hesapları farklıydı, operasyonun kırılmasından yanaydı. Ve operasyon boyunca gerektiğinde bize destek vermişti. Amacı TC'ye güneyde KDP'siz hiç bir şey yapamayacaklarının mesajını vermek ve çeşitli tavizler koparmaktı. Nitekim KDP daha sonra bize karşı TC ile birlikte saldıracaktı.

V. Kongreden sonra daha önce tıkanan savaş taktiğinin aşılmasında Çelik operasyonunu bir adım olmuştu. Ve bu operasyonun kırılması, 94 savaşıdan sonra gerillanın kendisine güvenin arttığı bir pratik olmuş, hareketli savaş taktiğinin ilk adımları atılmıştı. Kongre sonrası gerilla içinde gelişen netleşmenin önüne geçmek isteyen dayatmalar boşa çıkarılmıştı. Çelik operasyonunun kırılması, hepimizde büyük bir moral, netlik, güven ve disiplinin geliştirmişti. Yetersizliklerimizi ve gücümüzü anlamıştık. Yetersizliklerimizi görmemiz aşmamızın da ifadesi oluyordu.

94 yılında, Çiller-Güreş ekibinin saldırıları sonucu egemen güçler, "PKK darbe alıyor ve bitecek" diyorlardı. Çelik operasyonunun boşa çıkması bu söylemi de boşa çıkarmıştı.

96'da Türk ordu kuvvetleri operasyona çıkmadı. Kendisini toparlaması bir buçuk yıl aldı. Askeri anlamda kuzey de dahil bu süreçte herhangi bir atılım yapmadı ta ki, 97 Mart ayı operasyonuna kadar.

Çelik operasyonundan sonra düşman bir savunma mekanizması kurmuştu, biz onları tahrik edip araziye çıkarıp vurmak istesek de, çıkmıyorlardı.

Ambargoyu Çelik operasyondan sonra arttırmışlardı. Botan ve Behdinan arasında ambargo derinleştirilmişti. Düşman fiili olarak bizimle çatışmıyor ama ambargo ile marjinalleştirilmeye çalışılıyordu.

Düşmanın ağır kayıplar verdiği Yekmal çatışmasından sonra Metina'nın zirvelerine doğru çekiliyorduk. Uzun sayılacak bir yürüyüşten sonra Golka köyüne ulaşmış ve yakın bir yerde üstlenmiştik. Çevredeki diğer güçlerde aynı alana gelerek üstlenmişlerdi.

Rahat bir yol yürüyüşü olmuştu. Yol bizi yormamış, aksine dinlendirmişti. Yolda düşler çok yaşanmıştı uzak olmayacak bu düşler insanı dinlendirirdi. Metina zirvelerine ulaştığımız gün herkes dinçti. Gün boyu top oynama fırsatımız vardı.

"Bunları sen taşıyacaksın" dedi Bedri. Elinde bir çanta ve bir bıçak vardı.

"Bunlar Şer arkadaşına ait. Bundan böyle bunlar sende kalacak" diye ekledi.

Ben ulaşmadan Şer toprağa verilmişti. Yalnız bana onun çantası ve bıçağı bırakılmıştı. Ve ben hep kendimin bir parçası olarak taşımak üzere bana uzatılan kutsal emanetleri almıştım. (Şimdi o süreci anımsarken, bir bıçağı okşuyorum parmaklarım. Elimdeki küçük maden bıçak Bedri'nin bana verdiği ve Şer'e ait olan bıçak. Çantayı bir çatışmada kurtaramamıştım. Ama bıçak halen bende duruyor.)

Günlerimiz ağırlıklı olarak operasyona ve ortaya çıkan sonuçlara verilen toplantı ve tartışmalarla geçiyordu. Güçlü sonuçlar çıkarıyorduk. Çelik operasyonu sonucunda bir çok kaybımız olmuştu ama kazandıklarımız ise daha çoktu.

Tekrar sınırı doğru hareketi geçmiştik. Her bölük buradan başka bir yere gidecekti. Sınırın üzerinde Ore köyünde düşman güçlerine çalışan işbirlikçiler vardı. Bunlardan dolayı düşman bu noktada arkadaşlara sürekli pusu atıyordu. Bizim nokta orasıydı. Gidip noktamızı tespit edip yerleşmiştik. Yakın bir yerde ise, bir bölüklük bayan yoldaşımız üstlenmişti. Bir görev için bayan arkadaşların üstlenme alanına gittiğimde daha önce tanıştığımız Koçerin beni karşılamıştı. Tanıştığımızda, çıkan çeşitli yetersizliklerden dolayı, görevden alınmış ve komuta ettiği gruptan şahadete ulaşan arkadaşların olmasından dolayı morali oldukça bozuktuk. İlk tanışmaların bıraktığı izler olduğu gibi kalırdı ve bende Koçerin'i hep öyle hatırlıyordum.

Yalnız bu kez beni gülen bir yüzle karşılamıştı. Toparlanmış ve tüm yetersizlikleri gidermek, şehit düşen yoldaşlara layık yaşamak, savaşmak için hazır hale gelmişti. Bayan arkadaşlar kongreden yeni çıkmış ve örgütlü duruşları bizi oldukça etkilemişti. Kongrenin bayan arkadaşlarda yarattığı değişimi ilk olarak Çelik operasyonunda görmüştük. Örgütlü ve kendi kendilerini komuta ederek düşmanla çatışmışlardı. Bu bizim onlara güvensiz yaklaşımımıza verilen büyük cevaptı. Çünkü kadını o döneme kadar savaşta ağır bir güç olarak görüyorduk.

Koçerin, savaş taktiklerimizi ve yetersizler üzerine bizimle bir sohbet başlamıştı. Olayları iyi tahlil ediyor, mantıklı sonuçlara ulaşıyordu. Avrupalı'dan partiye katılmıştı. Muşluydu ama Kürdistan'ı partiye katıldıktan sonra görmüştü. Ülkesi ile yaşadığı, ayrı geçirdiği yılları bir anda bitirmek ister gibi yaşamış ve öyle katılmıştı. Biraz da aşırıya gitmiş, savaş ve dağ koşullarında kaba davranışlar edinmişti. Kongreye kadar savaşta bir kadın olarak değil, erkek mantığıyla yaklaştığı belli oluyordu. Zaten saçlarını hep kısacık kestirmeyi bir kültür haline getirmişti.

Bu kendisine çizdiği bir görüntü belki, ama içinde adalet, sevgi ve şefkat dolu bir kadın gerçekliğini taşıyordu. Ve bunu en fazla insana yaklaşımında ele veriyordu. Kendinden emin, yaptığı bilen bir duruşu vardı. Ve bu ilişkilende rahatlık sağlıyordu.

Gelen bir talimatla bulunduğumuz yerden Serbesta denilen noktaya kaymamız gerekiyordu. Çelik operasyonuna katılan düşman güçlerine yönelik bir eylem planlanmış ve bu planlamaya bayan arkadaşlarda dahil edilmişti.

Sınırdaydık ve sınır ötesini vuracaktık. Eylem yapılacak olan alana doğru gece yola çıkmıştık. Yerlerimizi almıştık. Havanın aydınlanmasıyla sınırda her zaman görülen manzara kendisini tekrar etmeye başlamıştı.

Kürtler için sınırı aşmak, sınırda yaşamak, artık bir yaşam biçimiydi. Bunu en fazla kendi ülkesi içinde kendisine çizen sınırları aşarak yaşıyordu. Kürt köylüleri o sabah sınırdan geçmek için gelmişlerdi. Karşılarında mevzilenmiş gerillayı görünce geçme istemlerini belirtmişlerdi. Sınırı geçmeleri karşısında zarar görecekları nedeniyle bu istemleri reddedilerek o gün geçişler engellenmişti.

Karşımızda bir düşman taburu vardı. Taburun her yerini iyice keşfetmiştik ve saat öğlenin on ikisini gösteriyordu. Sınırın öte tarafına bir pusu grubu yerleşmişti. İçinde bulunduğum grup ise sınır ötesine geçen arkadaşların savunmasını yapacaktı. Koçerin ise bir grup ile birlikte savunmadaydı. Saat 12.15'i gösterdiğinde taburu hedef alan havan atışları ile eylem başlatılmıştı. Öğle ortasında eylem yapmamız, sınır ötesine geçmemiz, sınır ötesinde gündüz düşmanı vurmamız beklenen bir durum değildi. Ve düşman şaşırılmıştı.

Şaşkınlıkları kısa sürmüş ve çevresinde bulunan köy koruyucularının da içinde bulunduğu bir güçle bize doğru araziye çıkmışlardı. Bunun için tedbirlerimiz vardı. Pusu grubu düşmanın hareketi geçip araziye çıkmasını bekliyordu. Düşman tedbirli ve ağır ağır sınıra doğru ilerliyordu. Sınırın bu tarafında bulunan saldırı grubu ise taburu hedefleyen atışlar yapmaya devam ediyorlardı.

Hepimiz heyecanla sınır ötesine geçen pusu grubunun pususuna düşmanın düşmesini bekliyorduk. Ve beklenen gerçekleşmişti. Esas darbeyi vuracak olan güç, pusu grubuydu ve vurmaya başlamıştı. Bu grubun vuruşu düşmanı iyice şaşırmış ve cılgına çevirmişti. Ağır darbe alan düşman gücü ilerleyememişti. Saldırı grubu görevini tamamlamamış ve geri çekilmeye başlamıştı. Sıra bizdeydi, bu kez düşmanı yayılım ateşine tutan grup bizdik. Biz düşmanı oyalarken, pusu grubu geri çekiliyordu, yalnız oldukça ağır hareket ediyorlardı. Bunun bir tek anlamı vardı; şehit veya yaralılarımız vardı.

"Arkadaşlar ağır hareket ediyorlar, yardıma ihtiyaçları var, sen arkadaşlara doğru dikkatli bir biçimde ilerle" dedi grup komutanımız.

Ben arkadaşlara doğru yol almaya başlamıştım. Dikkatli bir biçimde kısa bir sürede ulaşmıştım. Kan ter içinde kalan Şapel'in sırtında şehit mi, yaralı mı bilmediğim bir arkadaş vardı. Önce saç örüğünü gördüm, saç örüğü boşlukta sallanıyordu. Dilan'dı, bana Dilan'ı vermesini söyledim. Ben taşıyacaktım. Şapel Dilan'ı yere indirdi. Dilan yerdeydi ve ben onu taşıyacaktım. Yaralı, sadece yaralı olmasını bekliyordum. Hatta benimle konuşmasını. Onu ben taşıyacak ve sınır ötesine götürecektim. Sınırı aştığımız an, "aştık" demesini bekleyecektim. Benimle konuşamayacağını bile bile, sınıra yaklaştığımızda "aştık" demesini bekleyerek, sınır ötesine doğru yol almaya başlamıştık. Şapel de benimle birlikte yürüyordu.

Kobralar yardıma gelmişlerdi ve savunma yapan arkadaşları vurmaya başlamıştı.

"Acele edin, acele edin" diyordu Bedri.

Düşman havadan ağır yüklenmeye başlamıştı. Arkadaşların savunma yapmasını engelliyordu. Dilan sırtımdaydı. Dağ gibi bir kadın taşıyordum. Ağır bir yükü. Ağırlığı, taşıdığı anlamdı. Bir kadın gerilla vurulmuştu ve ben onu taşıyordum. Onu bir sınırdan geçirecektim ama zaten o sınırı aşmamış mıydı? Sınırı aşacak olan bendim. Ağır yürüyor, ağır ilerleyebiliyorduk. Kobralar bizi fark etmiş ve yönelmeye başlamıştı.

Sınırdaki, sırtımda sınırları aşan bir kadın gerilla.

Çembere alınmıştık, havadan ve karadan. Damarlarımdaki kan daha hızlı dolaşıyor, adeta beynime hücum ediyordu.

Sırtımda bir kadın gerilla, sırtımda bir tarih. Kobralar vuruyordu, sınırı aşmamızı istemiyor, sınırdaki, tamda sınırdaki vurmak istiyordu. Bir tek bizi kobralara karşı kayalıklar koruyordu onları geçiyorduk.

Bizi kobralardan koruyan kayalıkları da aşmıştık. Ve artık düz bir alanda yürüyorduk. Bu kobra için bir avantaj bizler içinse büyük bir dezavantajdı. Ölümün her an daha da yakınlaştığı bir andı.

"Şurası uygundur, burada bırakmamız gerekiyor" diyordu Şapel. Duymamıştım bu sözleri. Bu sözler sınır taşlarına çarpıp susmuştu. "Duygusalığa gerek yok. Bizde imha olacağız. Saklayalım, gece gelir alırsınız diyordu Şapel."

"Sınıra az kaldı."

"Sınıra az kaldı" diyor ama sayıklar gibi konuştuğumun farkındaydım. Kobra üstümüzdeydi ve bedenlerimize doğru gönderiyordu mermileri. Kobralardan kaçıyor, zikzak çizerek ilerliyorduk. Şapel ardımdan düşen silahımı alarak geliyordu.

Yerdeydim, ağızda farklı bir tat vardı. Çamurun içine düşmüştüm. Dilan yerdeydi ve halen toprak güzeli bir uykudaydı.

"Kendinizi kurtarın..." diyen Bedri'nin bir daha sesini duymadım. Düşüğümde cihaz kırılmıştı.

"Koşar adım ilerleyeceğiz" dedi Şapel ve elimden tutarak kaldırdı. Kobra gelmişti. Dilan toprak güzeli bir uykudaydı ve dudakları "gidin" der gibi bir tebessüm gönderiyordu. Gitmeliydik, Dilan'ı almak üzere gitmeliydik.

Koşar adım gidiyorduk, Dilan geride kalmıştı. Kobralar peşimizdeydi. Dilan önümüzde koşuyor, saçlarıyla topladığı rüzgar onun karanfil kokusu bize ulaştırıyordu. Dilan geride. İleride. Dilan'sız, Dilan'la gidiyorduk. Ve ben kobraların saldırısında yaranlanmıştım. Bunu da çok sonrasında anlayacaktım. İki yerimden yara aldığımı, kanım toprağa karışınca ve uygun bir yere ulaşınca anlamıştım. Çok sonra o kuytuluk yere ulaştığımızda anlayacaktım, kanım Dilan'ın kanıyla bir gerilla elbisesinde buluşmuştu. Ve o an Dilan bana vatan, toprak, yoldaş ve bacı olmuştu. Onu bir saldırı grubunda yer aldığına görmüştüm. Onu tanıdığım gün akraba olmuş, kanlarımız karışmıştı birbirine.

Ben onunla akraba olduğumda o sınırları aşmıştı ve özgürlük vaktini yaşamıştı. Bana özgürlük çizgisinde büyük bir sorumluluk bırakarak gitmişti ve ben onu ardımda-ileride, bırakıp sınır taşını geçtiğimde büyük bir görevi yüreğim kafesine yerleştirmiştim. Ve bir dağ gülü büyücekti orada.

Yaralarımı şutiğimden kestiğim parça ile sardım. Yaram yoktu artık. Kaybolmuştu ve yaram Dilan diye acısını içime damıtyordu.

"Arkadaşlar geri çekiliyor, siz de gidin, biz şehit arkadaşları almak için burada uygun bir yerde saklayacağız" dedi yanımıza gelen Bedri.

"Ben kalıyorum, Dilan'ı ben getireceğim, onu ben bıraktım, ben sakladım ve ben alacağım" dedim.

Bedri önce uzun uzun yüzümü inceledi, sonra daha önce yapmadığı, gerilla kurallarında kabul edilmeyen bu önerimi kabul etmişti. Yaralıydım, yaralı bir arkadaşı böyle bir görev için bırakmazlardı. Bedri yüzümde ne aramış, ne bulmuştu? Bilmem ama o istese de, istemese de ben kalacaktım. Belki de Bedri bunu anlamıştı. Bedri bu duyuyu tanırdı, bilirdi böyle anları, yüz yazılarını okumayı bilirdi.

Düşman çevreye saldırmaya devam ediyordu. Arkadaşlar alandan uzaklaşmışlardı. Çekildiğimizi anlayınca düşman araziye arayıp taramaya başlamıştı. Ve ben Şapel'le bir gizli kuytulukta bekliyorduk. Düşmanın çekileceği ve Dilan'ı alacağımız anı bekliyorduk. Koşullar olgunlaşmıştı. Artık Dilan'a doğru gidiyorduk, yaralarımın sızısı içime damlıyordu. Dilan'la bir günlük görüşmenin benliğimde bıraktığı izden ona doğru gidiyorduk.

Ve Dilan ile benim kanımın bıraktığı izinden düşman Dilan'a ulaşmıştı. Ve ben ardından toprak gibi derin uyuyan Dilan'ı bıraktığım yere ulaştığımda ise, uyuyan her şey uyanmıştı dışarıda ve içimde.

Dilan bin parça...

bedeni parçalara bölünmüş bir kadın gerilla.

Bir yüzü kara düşmüş.

Bir parmak, işaret parmağı bir kayalığın üzerinde.

Uzun bir saç örüğü ağaca asılı,

ağaç dilek ağacı oluyor o saç örüğüyle.

Tüm zamanlar saçlara, saçlar yaşam ağacına asılıyor ondan sonra

İki göz, yeni filizlenen bir gül yaprağında dünyaya bakıyor.

Bir kadın gerillanın bedeni tek tek doğramış ve dağıtılmıştı etrafta...

Bir kartal uçuyor, dokunamıyor o parçalara

Kartal yaprak üstündeki gözlerle bir kavgada,

Kartal gözlere, gözler kartala bakıyordu.

Kartal susuyor, sessizleşiyordu.

Donuyor.

Kartal o gözlerde gülü görüyor, gücü görüyor, o gözler kartala yön veriyordu. Kartal uçmaya, mavi bulutlarla sonsuzluğa, sonsuzlukla bir dansla başlıyor ve o kartal Dilan'ın özgürlük dansını yapıyordu mavi bulutlarında üstünde bir yerde.

Ve Dilan, kadim toprağa, gerillaya, kadına sonsuzluğu bağışlıyordu. Kimdi Dilan? Bilmem ama Dilan bu dağlarda artık her şeydi.

Adı neydi, nereden gelmişti?

Nasıl konuşur, nasıl gülerdi?

Ateşe nasıl bakardı?

Gülü koklarken ne duyumsardı?

Metina ile aşk bağı nasıldı?

Tüm soruların, evrendeki tüm muammaların cevabı karşımdaydı. Tek bir anlamla, tek bir cevapla; özgürlük.

Tüm sevgiler insan aşkına tüm öfkeler çirkinneydi. Dilan buydu. Dilan'ı topladım, Dilan beni topladı. Ellerimle topladım, aşk huzmesini. Işık damllarını ellerimle topladığım bir zaman dilimini yaşıyordum.

Dilan, ışıktı ve artık bir yağmurluktaydı. Şapel yanımda, Dilan sırtımda ve yoldaşlara doğru yola çıkmıştık. Geceydi, hava zifiri karanlıktı, çevremden gelecek herhangi bir tehlikenin olup olmayacağına aldırmadan yürüyordum. Çıksa karşıma düşman, parçalayacak kadar büyük bir öfke taşıyordum. Ondan kayıtsız yürüyor, hiç bir şeye aldırış etmiyordum.

Sınırı Dilan'la aşmıştık. Bu kez sınırı aştıktan sonra yeni bir dünya, bir sayıklama ve şok durumundan çıkar gibi olmuştum. Sırtımda bir ceset taşıyordum, kan ve ceset kokusu, ayağımı, dizimi kırar gibiydi. İçim titriyordu. Soğuk soğuk terliyordum. Birden kendimle sırtımda yağmurlukla taşıdığım ceset arasında bir yabancılık hissetmişim. Bu yabancılık duygusu neydi? Korku muydu, ya da bir dizi çatışma ve yaralanmadan sonra yaşamının farklılığı mıydı? Bilmiyordum ama bir yabancılık taşıyordum. Öyle uzak değil, bir akrabalık bağı da vardı. Yabancı olan Dilan değil, cesetti. Onun bende yarattığı ürpertiye belki de.

Sonra Dilan'ın saçları gözüme dolanıyor, tepeye doğru çıkmamda bir çekim gücü oluyordu.

"Ben taşıyayım " diyordu Şapel. Ben bir saç örüğünün tepenin başına doğru beni çekmesinin peşinden gidiyordum. Bir tek kan kokusu, ceset kokusu yoruyordu beni. Onun dışında yoktu bir zorluk. Tepeye ulaşmalıydım. Yaralarımı unutmuştum.

Metina tepelerine aşkı ve ışığı taşıyordum. Bir o kadar kutsal, bir o kadar korku, yabancılık duygusunu iç içe yaşayarak Dilan'ı taşımış ve arkadaşlara ulaştırmıştım.

"Cenazeyi bana ver" dedi Celal. Fazla bir beraberliğimiz yoktu Celal'le. İlk derin ilişkimiz sırtımda Dilan'ı almasıyla başlamıştı. Dilan, partiye emanet edilmişti. Dilan toprak yürekli yoldaşların ellerindeydi.

Sırtımda bir yük inmiş miydi? Kendimi ağırlaştırmış hissediyordum. Oysa bir gün ve gece boyunca bu anı beklemiştim. Peki neden sırtımdaki yük daha da ağırlaştırmış gibi hala duruyordu?

Bir kürdistan dağının bir silsilesinde, bir törendeydik. Yeni değildi vedalaşma törenlerimiz, yalnız her tören, bir arınma ayiniydi. Ve biz yeni bir yemine yeniden biliyorduk yürek irademizi. Yeniden yeniden ışığın ve özgürlüğün sırrına ermek için yemin ediyorduk. Dilan'ı böyle toprağa vermiştik. Dilan'ı tepeye, onu sırtımda bir yağmurluk içinde taşıyarak getirdiğim ve Celal'in sırtımdan alıp, toprağın kutsallığına indirdiği an, o tepe kendisini bulmuştu. Adsızlığına bir ad bulmuştu ve adı Dilan olmuştu. Daha sonraki yıllarda ve gelecekte de bu tepenin adı "Şehit Dilan" tepesi olacaktı.

Sıra yaralı arkadaşlara gelmişti. Sağlıklı arkadaş yaralarımızı pansuman ettikten sonra sardı. Biraz rahatlamıştık. Uyumak için herhangi bir şey yapmama fırsat kalmamıştı. Olduğum yerde uyuya kalmıştım. Hiç düş görmemiş, hiç uyanmadan uzun bir süre uyumuştum. Uzun süredir böyle uyumamıştım. Sanki bir ölüm uykusuydu.

Uyandığımda da kendimi, tarifini yapamadığım bir duygu tufanı içerisinde bulmuştum. Daha önceki zamanında öten kuşlar olur, hatta bombalar patlasa da uyanamadığımız günler olmuştu. Ama o sabah ilginç bir sesle ulanmışım. Bir kuşun başımın üstünde ötmesiyle, ince ve zar zor duyulan bir ses beni öylesi bir uykudan kaldırmıştı.

Her zorluğun bir aydınlığa gebe olduğunu biliyorduk. Ama zorluklar, engeller hep vardı ve çok fazla geçmeden zorluklar yine yaşamımızı işgal etmeye başlamıştı.

Bu kez farklı bir düşmanla karşı karşıyaydık. Oldukça çoktular ve saldırganlardı. Ne öldürmekle bitecek, ne de saldırı ile püskürtebilecek türden bir düşmandı. Bir çekirge sürüsü bulduğumuz noktayı işgal etmişti. Önüne gelen her şeyi yi yiyorlardı. Öyle ki bize bile saldırmaktan çekinmiyorlardı. Bir çok arkadaş farkına varmamıştı. Ayakkabılarının tabanları oldukça incelmış ve yırtılmışlardı. Çekirgeler bir düşman saldırısı gibi, gece boyunca çalışmış ve hepimizi oldukça perişan etmişlerdi. Arkadaşlarla bağlantı kurduğumuz ve başka bir bağlantı olanağımızın olmadığı tek cihazımızın kablolarını kemirmiş ve yemişlerdi. Bazı arkadaşlarımızın kulaklarını bile kemirmek ve yemek istemiş, gece boyunca kimsenin dinlenmesine izin vermemişlerdi.

Neden bilmem ama o gece bana yaklaşmamış ve rahat uyumuştum. Uyandığımda ve hareket etmeye başladığımda ben de bu saldırıdan nasibimi aldığımı anlamıştım. Ayakkabılarımı yemişlerdi.

"Celal arkadaş ayakkabısız yürüdüğünün farkında değil misin?" dedi Mahsum.

"Olamaz, ayakkabılarımın yalnızca bağcık kısmı kalmış, doğru ya benim ayakkabılarıma ne oldu heval" diye sordu Celal. Şaşkındı, uykudan yeni uyanmış ve çevresinde neler olduğunu anlamaya çalışıyordu.

"Çekirgeler" dedi Doğan. Herkes bir şeylerinin talan edildiğini anlayarak güne başlamıştı. Çekirge sürüsü gitmemekte ısrarlıydı. Zaten bizim de yapacak bir şeyimiz yoktu. "Nokta değiştiriyoruz" dedi Bedri. Nokta değiştirmek için fazla uzun bir hazırlık süreci gerekmemişti. Kısa sürede hazırlanmıştık. Bu kez çekirgeler yüzünden yeni bir noktaya doğru yola çıkmıştık. Bir çok arkadaş ayakkabısız yürüyordu. Yeni bir yer, yeni bir yol ve yaşam için, Metina'yı ayakkabısız yürüyorduk.

Yeni noktamız Begowa ve Kani Masi arasındaki kara yolu üzerindeki bir noktaydı. Alanın tümüne bakan Botan ve Bahoz arkadaşlarla süreci ve geçirdiğimiz pratikleri değerlendirmek için her bölüğe toplantılar yapıyorlardı. Bizimle Bahoz arkadaş toplantı yapmıştı. Gerçekleştirdiğimiz eylemleri kutlamış ama eleştirileri de olmuştu. Eleştiri en fazla geliştiren silahtı. Toplantı derin geçmiş, ağır eleştiriler yapmıştı, yalnız moralimiz yüksekti. Toplantı sonucu yeni bir eylem kararına ulaşmıştık.

Bulduğumuz noktaya yakın bir yerde bir başka bölük arkadaş vardı. Ve Zindan'ın o bölükte olduğunu duymuştum. Eylem öncesi, "Zindan'ı git gör" diyordu arkadaşlar. Ben sonraya erteleyerek eylem hazırlıklarımı yapmaya devam ettim. Ama arkadaşların önerisini erteleyip, Zindan'ı görmeye gitmemem de bir eksiklik duygusu olarak içimde yer edinmişti. Bu duyguyu derin yaşadığım halde "nasıl olsa yine bir geçitte karşılarız" diyerek, kendimi telkin etmeye de çalışıyor ve eylem alanı üzerine yoğunlaşıyordum. Eylem planlaması yapıldığında, eylem grubuna alınmadığımı öğrenecektim. Yaralı olduğum için kendimi dayatıp eyleme gitmek, gerçekçi bulunamayacak ve arkadaşların moral düzeyini etkileyecekti. Ondan eyleme alınmama bir şey söylememiştim. Eyleme Zindan'ın da bulunduğu diğer bölüğümüzde katılacaktı.

Eyleme gidecek olan arkadaşlar noktadan ayrılmışlardı. Biz noktada kalan arkadaşlarda, eylem sonrası gerekebilecek ihtiyaçları karşılamak için çalışmaya başlamıştık.

Uzaklardan top patlamaların sesi geliyordu. Eylem başlamıştı. Uzun bir yaz ve ilk baharı mevsimi boyunca duymuştuk bu sesleri. Yaşamımızın her anı silah, top, bomba sesleriyle doluyor, boşanıyordu. Uzun süre bu böyle devam etti. Ardından eylem grubu tek tek noktaya gelmesini bekliyorduk. Gözlerim eyleme giden tüm arkadaşları arıyordu. Gözler hep sevdiğini hep görmek isterdi. Göz, hiçbir şeyi kendisinden irak olmasını istemezdi. Bekliyordum, görmek istiyordum herkesi ve herşeyi.

Arkadaşlar halen gelmemişti. Merak ediyorduk. Ve kobralar gelmişti. Kobralar arkadaşları vuruyordu. Biz de noktadan ayrılarak arkadaşları görebilecek bir yerde mevzilenmiştik. Beklemek bizi daha çok yıpratmış ve yormuştu. Arkadaşlar eylemi bitirmiş ve geri çekiliyordu. Ama düşman kobralarla durmadan bomba yağdırıyor ve bu yüzden arkadaşlar geri çekilemiyorlardı. Takviye amaçlı bir grup arkadaş gönderilmişti. Ama grupta yaralılar olduğu için arkadaşların aşması gerektiği vadiyi aşamıyorlardı.

Kobralar durmadan çalışıyordu. Bir biçimde kobraları durdurmak gerekiyordu. Ve arkadaşlar bikiyi çalıştırarak kobranın arkadaşları vurmasını biraz da olsa engellemişti. Ama arkadaşlar vadiden bir türlü çıkamıyorlardı. Yaralı arkadaşlar yürüyemiyorlardı.

Düşman ise bunu fırsat bilerek, üstümüze geliyordu. Havadan gelen desteğin arkasına alan düşman gücü karadan eylem grubuna saldırmaya başlamıştı. Eylem artık çatışmaya dönüşmüştü. Yaralı arkadaşları kurtarmak için diğer arkadaşlar çatışmaya girmişlerdi ama eylem grubunu düşman vadide yakalamıştı. Bu kayıplarımızın olacağı anlamına geliyordu. Çünkü her anlamda bizler dezavantajlı konumdaydık.

Karanlığın peçesini evrene saracağı anı bekliyorduk. Ancak karanlıkta grup çemberden çıkabilirdi. Biz gidemiyorduk zaten yaralı bir kaç arkadaştık. Gitsek bir problem de biz olacaktık. Ama karşıda beklemek hiç bir şeyi yapamamak öldürücü bir duyguydu. Anı anına eridiğimi, bittiğimi hissediyordum. Bu duygu derin bir yaranın kanaması gibidir. Arkadaşlarımız zor durumdaydı. Belki ben bakarken tam da benim baktığım anda bir yoldaşım şehit düşecekti ve ben bir şey yapamıyordum. Gözlerim uzakta, çatışmayı

seyrediyordum.

Başım dönmeye başlamıştı. Her şey kararmıştı. Ve o an kurtarıcı olan tek şey, karanlığın koyuluğuydu ve biz havanın karamasından başka bir şey beklemiyorduk...

Akşam olmuştu. Çatışmanın sonucunu bizde merakla bekliyorduk. Ve çok geçmeden arkadaşlar tek tek gelmişlerdi. Geride bir çok arkadaşı vadide bırakarak gelmişlerdi. Dört yoldaşımız vadide şehit düşmüştü. O gece herkes yorgundu, zaten kimsenin konuşacak gücü de yoktu. Suskunduk, toprak kadar.

Gelen arkadaşlardan biri eksikti. Ve Masum iki yoldaş tarafından taşınarak getirilmişti. Mahsum yaralanmıştı

Celal yoktu, birazdan gelecekti. Saldırıda bütün mevzileler düşürülmüş, yalnız bir A-4 mevzisi düşürülmediği için Celal ve Mahsum bu mevzinin üstüne gidiyorlar. Yakın bir mesafede mevziyi el bombalarıyla düşürüyorlar. Celal o mevzide bir özgürlük bayrağı dikey ve hep onu beklemek üzere bizi geride bırakıyor. Mahsum ise, A-4 mevzisini düşürürken yaralanır. Biz bunları sonradan öğrenecektik. Lakin hala aradan yıllar geçse de Celal'i bekliyorum.

Sabah olmuştu, ve eylem sonucu için toplantı halindeydik. Zindan'ın da içinde bulunduğu güç de bu toplantıya gelmişti, Zindan'ı arıyordum. "Zindan gelmedim mi?" diye sordum bir arkadaşına, "birazdan gelir ve belki de gelmez" dedi.

Eylemin sonuçları tartışılmıştı. Eylemin sonuçları tartışıldıktan sonra içimden bir çöl fırtınası esmeye başlamıştı. Tüylerimiz diken diken olmuştu, içim titriyordu. Haklı olarak eleştirilecek ve bilince çıkarılacak bir çok ders vardı. Kayıplarımız olmuştu. Eylem çatışmaya dönüşmüştü, bu gerilla savaşında içine düşülecek tek gafletti. Yeniden kararlaştırarak, daha büyük vurmak ve daha güzel yaşamak için aldığımız kararlarla toplantıyı bitirmiştik. Uzun süreden sonra ilk kez sıcak bir çay yudumluyordum, omzumda bir el, önce elin sıcaklığını omzumda hissettim, sonra elin sahibini ve o yüzdeki sıcak tebessümü. Doğan'dı.

"Nasılsın, iyi görünmüyorsun ihtiyaç kurt" dedi.

"İyiyim, iyi olabilmek için kavgaya tutuşmuyor muyuz?" "Haklısın" dedi ve uzun bir sohbete dalıp gitmiştik. Lakin Doğan'da tuhaf, benim anlayamadığım ama hissettiğim bir şeyler vardı. Bazen gözlerini benden kaçırıyordu bu suçluluk psikolojisi miydi? Öyle ise neden?

"Neden rahat değilsin?"

"Doğru, rahat değilim"

"Neden"

"Nedenidir zaten zorlayan, sana nasıl anlatacağım... Bu beni huzursuz kılıyor" dedi Doğan.

"Rahat anlatabilirsin anlatabileceğini, yüreğim öyle genişledi ki, her şeyi içine alacak kadar büyüttüm onu."

"Zindan" diyebildi.

"Tamam kendini zorlama, anladım" dedim.

Zindan şehit düşmüştü, Celal ile birlikte aynı yerde, aynı mevzide... Onlardan geriye Mahsum kalmış, gelmiş ama bana hiz bir şey söylememişti.

1994 yılında geri çekilirken ve Zindan sırtında bir yoldaşı taşırken, bir yol kavşağında verdiğimiz küçük bir molada boynuma sarılmış "yaşarsak bunlar anı olur" demişti. Okuyucu hatırlar. İşte o anı tekrar yaşamaya başlamıştım. Hiç bir zaman o günleri ondan sonda bir anı olabileceğini düşünmeden Zindan'ın bu sözlerini dinlemediğim. Sanki benden sonrada yaşayacaktı, ondan sonra yaşayabileceğimi hiç düşünmemiştim. Ve o günlerimiz birer anı olarak kalacaktı.

Zindan yeğenimdi ama sürgün geçen yaşamamızdan dolayı hiç görüşememiş hatta tanışmamıştık. Tanıştığımızda o bir delikanlıydı ve içinde taşıdığı cevheri büyüttü. Bir yeğen-dayı ilişkisi yaşamamış, öyle saflara katılmış ama yoldaş olmuştuk. Aynı yollarda yürümüş, aynı toprakta, aynı sudan, aynı gölden almıştık, yaşamın sırrını. Bir çok yoldaş şehit düşmüştü, bir çok duyguyu yaşamıştım. Ama Zindan'ın şahadeti yeni bir duyguydu. Tuhaf olmuş, öyle bomboş çevreme bakar olmuştum. Boş bakıyor muydu gözlerim? Bilmiyorum, lakin derin bir duygu deryasında idim.

İnsan ne tuhaf canlıydı, yüzüm donuk, gözlerim buz kalıbı, içim bir çöl fırtınası yaşıyordu. İçim ve dışım birbirine zıt, birbirinin tersi, belki de birbirini tamamlayan.

"Akşam yemeği hazır" diyordu Sipan. Yemek en son düşüneceğim şeydi. Öyle toktum ki, yaşadıklarımı kimseye duyurmak istemiyor, kimsenin bilmesini istemiyordum. Yemeğe gitmemem beni ele verebilirdi.

"Tamam" dedim ve oyalanmaya başladım. Palaskamın iplerini düzeltiyordum, zaten düzgündüler. Palaska ile ilgilendiğim yoktu. Yalnız kalmak ve belki de biraz ağlamak istiyordum. Lakin ne ağlamaya, ne de yalnız kalmaya. Ne mekanımız ne zamanımız vardı.

Artık geceydi ve erkenden uyumak için bir köşeye çekilmiştim. Suskunduk, yastaydık ve yeni bir direnişi içimizde demliyorduk. Gece karanlık, gök yıldız deryası. Dağ bir yalnızlık deryası. İçime hitap ediyordu herşey. Doğa benimleydi. Ama ben onlardan da uzak, onların da ötesindeydim. Durmadan terliyordum. Gece güzel ve tenhaydı, sessiz ve suskundu. Gece benim gibi durgundu. Durgunluğunda yeni bir günü doğurmanın sancısını çekiyor, terliyor ve ter damlacıkları, çiğ damlası diye yeryüzüne düşüyordu.

Terliyordum, zamansız apansız. Gecenin örtüsünü gün üzerinden atınca, ben de durgunluğumu üzerimden attım. Evreni bir şafak vakit seyre dalmıştım. Soğuk hava yavaş yavaş ısınıyordu. Yoldaşlar uyanmış, çaylar demlenmişti. Sipan önce beni yalnız bırakmıştı ve günün başlamasıyla o da yalnızlığı, durgunluğu gidermek için harekete geçmişti. Bölüğümüzün yanında taşıdığı ve gözü gibi koruduğu sazi yanına alarak gelmişti Sipan. Konuşmadı, bende konuşmasını beklemedim.

Perdelere dokundu ve eski türkülerin notalarında dolaştı parmakları. Sipan, eski-yeni bir türkü söylüyordu. Yeni bir türkü bestelemişti, bizi anlatan. Türkülerde bulurdum tarihi ve Sipan yeni bir türküyü, yeni bir tarih yüklemişti. Türküler kendilerinde hep bir başlangıç ve yenilik taşırlardı. Sipan küçük güneliydi, Afrin de büyümüş ve yanık sesi vardı. Bazı parçaları buluşturuyordu o ses. Sınırları kaldıran tok bir ses. Sınırdan büyümüşü ve sesi sınırları kaldırıyor.

Öğlen vakti gelmişti. Tüm arkadaşlar ayları bulan bir yorgunluğu atmışlardı. Aylardan sonra banyo yapma imkanı bulmuşlardı. Bölüğümüz pırıl pırıldı. Yorgunluğu gidermenin bir diğer yolu da top oynamaktı. Zaten bir futbol takımı kurulmuştu. Ben de iyi oynardım. Saflara katılmadan önce amatör bir futbolcuymdum ama o gün üstümdeki yorgunluğu bir türlü atamıyor, hiç bir şey yapmak istemiyordum. Karşımda Mahsum'u görünce heyecanlanmıştım. Erken ayağa kalkmış, yarasının acısını erken unutmuştu. O da futbol oynayan arkadaşları izlemek için gelmiştim. Beni yalnız görünce, zamanını bana ayırmak istemişti.

"Zindan'ı sana nasıl anlatayım, bilemiyorum, ama o bir kahramandı" dedi.

"Bana anlatma, Celal ve diğerleri de var. Acımız büyük. Umudumuz bu acıyla daha da büyüyecek. Ama insan bazı hüznüleri çabuk atamıyor hepsi bu" dediğimde uzun bir süre ikimizde sessizleşmiştik. Sonra yine ben kaldığımdan yerden başlayarak konuşmaya devam etmişim. Zindan'ı anlatıyordum, tanışmamızı, tanışmadan önce dayı yeğen oluşumuzu, hep uzaktan, uzak diyarlardan birbirimize duyduğumuz yakınlığı ve sonrasında dağlara çıkışımızı ve birbirimizi dağda buluşunu. Gerçek buluşmaları dağda, gerçek akrabalıklar toprakla oluyordu. Bunları yakaladığımız yerleri tek tek anlatıyordum.

Susmak, susmak istiyordum. Ama konuşma istemim daha da ağırlık basıyordu. Cudi'yi anlatıyordum, Zindan ve Cudi. Orada duraksamıştım.

"Ben en son buraya Cudi'den geldim" dedi Mahsum. Bu yeni bir sayfa açıyordu sohbetimizde.

"Zindan şehit düştü ama onun silahını Cudi'den başlayarak taşıyan iki yeğenin daha Cudi de var dedim."

"İsimleri nedir? belki tanırım" dedi Mahsum.

"Mırxas ve Kahraman" dedim. Mahsum birden irkildi, tuhafıydı, ben anlayamamıştım. Mahsum ayağa kalktı, "müsadenle ben biraz rahatsızım" dedi ve ağır adımlarla uzaklaşmıştı.

Neden gitmişti? Onu bu ani davranışa götüren gerçek neydi? Dağda hiçbir davranış sebepsiz gelişmezdi. Her davranış kendi içinde mutlak bir sebep taşırdı. Bu nedenler tahmin edilir ve çoğu kez yanılmazdık. Yine tahmin ediyordum, anlamıştım belki,

kendime soru sorup durmamın bir nedeni de belki de anladığımdan kaçmaktı.

Sonradan öğrenecektim. Dağda açılmak istenmeyen, kendini hep kendinden de gizli tutmak isteyen yaralar vardır. İşte o an bunlara bir tane eklenmişti. Savaş bunların çoğaldığı yerdir. Savaş sonrası her yürek açılmak istenmeyen bir dizi yaralarla dolardı.

Sonradan tüm yaşananların yadsınamayacak, inkar edilmeyecek gerçekler olduğunu anlayacaktım. Ve yaraların zaman içinde kökleşerek büyük sevdalara yol açacağını öğrenecektim.

Ve öğrenecektim ki, bu yaralar irademi bileyecek, beni yaşatacak olan tek hakikattir. Yaşadıkça, başardıkça saracaktım tüm bu yaraları. Her şahadet bir yara, her yara kendini yaratma eylemini derinleştirdiğini çok sonradan anlayacaktım.

Ve sonra duydum, Mirxas ve Kahraman'da Zindan'dan önce şehit düşmüşlerdi. Ve bu benden hep saklanmıştı. Bir sır gibi benden bu gerçek gizli tutulmuştu. Ve ben benden gizlenen şeylerin de olduğunu sonradan öğrenecektim.

Gidenlerin hikayesini sonradan öğrenecek, ufak ayrıntıları birleştirecektim. Kahraman bir kez yaralanmış, güneye gelerek tedavi olmuş, iyileşir iyileşmez, ana kucağına koşmuştu. Tekrar Cudi'ye gitmişti. Yarası ona göre iyileşmiş ama vücudundaki yara daha kapandan Cudi'ye gitmiş ve kapanmayan yarasıyla bir eyleme gitmek için tüm sınırları zorlamış ve istediğini yapmıştı.

Yaralanmayı bir düşman mermisinin onun bedeninden geçmesini kabul edememiş ve intikam için eyleme gitmiş. İntikamını almış ve yarasının kapandığı an Cudi'nin kucağında sonsuz bir yolculuğa çıkmıştı. Yani yarasının kapandığı an şehit düşmüştü.

Mirxas ise suskun bir çocuktuk, hep sessizdi, Cudi'ye benzerdi. Gözlerinde hep bir Cudi heybeti taşırdı. Özgürlük mücadelesine katıldığında da öyle imiş, büyük komutan Cuma (Bılıka) onu yanına almış, onun gözünde taşıdığı asiliği görmüş ve bir sır gibi Mirxas'ı korumak istemiş, ta ki şehit düşünceye kadar. Cuma şehit düşüncesi Mirxas Cafer'in yanına gönderilir. Ve Cudi'de bir operasyon esnasında bir suikast ile Mirxas şehit düşer.

Onlardan geriye bir devrim kalmıştı. Bir de Kahraman'ın bir tek fotoğrafı, o da Mahsum'daydı. Bana fotoğrafı emanet ederken, çekinmemişti. Cebinden çıkardığı poşeti önce açtı, sonra bir poşeti daha ve naylonla iyice sarılmış bir defteri çıkardı. Defterin içinden çıkardığı fotoğrafı saydam bir bantla kaplamıştı.

"Bu yanımda taşıdığım albümdür ve sana bırakıyorum" dedi.

Bir tek fotoğraf bir yoldaş için bir albümdü. Fotoğraf ile Kahraman'ı en son gördüğüm ve benliğimde kalan görüntüsü arasında büyük bir fark vardı. Büyümüş, hatta bıyıkları bile terlemişti. Biz daha çocukken büyüyen bir halkız. Çocukluğumuzda büyürüz. Öyle çıkarız dağlara. Ondan daha bıyıkları terlemeden toprağın bağrına Özgürlük diye koşan gerillalar vardır bu dağlarda.

GÜNEY SAVAŞI 95 METİNİ

Sarı ve kırmızı toprak, arada dağ, arada kayalıklar. Sarı ve kırmızının arasında gözlerimiz geziniyor. Bir renk cümbüşünün tufanına tutulmuştuk. Renkler, doğanın mucizesi.

Renkler arasında bir dağ başı yalnızlığını yaşıyorduk.

Tepe Zer isminde bir sınır tepesindeydik. Tepe Zer (sarı tepe) isminde de anlaşılabileceği gibi, sarı bir dağ. Sarı kayalıklar, ve sarı bir toprağı vardı. Tepe Zer'den kırmızı bir şerit oluşturan Tepe Sor'u (Kırmızı Tepe) izliyorduk. Sarı da biz, kırmızı da düşman güçleri. Tepe Sor, kırmızı bir toprak, dağ ve çiçeklerle doluydu. İki Kürdistanî renk, sarı ve kırmızı. Biz sınır tepesindeydik. Taa ilerlerde ise yeşil ovalar. Renkler buluşuyordu, sarı, kırmızı ve yeşil.

"Doğa neden bu kadar uyumlu" diye sordu Şernaz.

"Bütünlüklü olduğu için" diye yanıtladı Firaz.

"Bütünlüklü olan her şey uyumlu mudur?" diye sordu Reber.

"Tabi ki" dedi Cıwan.

"Bence bütünlülük göreceli bir şeydir, dolayısıyla uyumluluğu bütünlükte aramak, yanlış olur" dedi. Botan.

"Arkadaşlar tabii bütünlülük uyumluluktur. Bütünlülük aynılık, aynılışma olayı değildir. Ben diyalektik devriminden, değişim ve gelişimi, yine biçimin birbirini tamamlayan diyalektik bağından bahsediyorum" dedi Firaz.

Saflara yeni katılan arkadaşlar gördükleri her ayrıntıdan yola çıkarak tartışıyorlardı. Bulunduğumuz yerden başlayarak birbirine uyumlu dağlar, sular ard arda dizilmişti. Renkler iç içe geçmiş, ama uyumlu bir coğrafya görüntüsü oluştuyordu. Şernaz, Firaz, Reber, Botan, Cıwan ile birlikte yeni gelen Şiyar ise sessizce bizimle birlikte tartışmayı dinliyordu. Genç arkadaşların yaşam coşkusu dikkatimizi çekmiş ve bizleri de coşturmuştu.

Çelik Operasyonu ile başlayan ve Güneyde sıkıştırılmak ve imha edilmek istenen gerilla çelik operasyonunu yetersiz ve yetmez yanlarıyla karşılanmıştı. Ve yeni katılımlarla gerilla ordusu günden güne daha da büyüyordu. Çelik operasyonun bitişinden sonra işbirlikçi KDP devreye girmişti. Operasyon döneminde TC ile birlikte hareket etmemesinin ve hedeflediği sonuçlara kısmen de olsa ulaşmıştı. Artık TC KDP yoluyla (KDP'nin istemlerini kabul ederek) bizlere yönelmeye devam ediyordu. Güneyde halkımızın ve halkların çıkarına kadim topraklarda kazanan tek güç gerilla gücü olmalıydı. İhanete ve işbirlikçiliğe karşı büyük bir hamle kendisini gün be gün daha fazla dayatmaya başlamıştı.

5. kongre ile ordulaşmada önemli mesafeler kat etmiştik. Gerillaya daha önce dayatılan çetecilik ve köylülük yavaş yavaş pratikte aşılıp ve düzenli orduya geçmeye başlamıştı. 95 yılını güneyde güçlü kapatmak gibi bir amacı da içeren tüm bu sebeplerden dolayı fırtına birlikleri adı altında yaygın gerilla taktiği ile işbirlikçiliğe, ihanete karşı yeni bir süreci başlatacağımız günlerdi.

Tepe Zer'de bulunan takımımızda fırtına birliklerindendi. Üç mangaydık. "Tepe Sor'un her tarafını iyi gözlemlemeliyiz. Alanı avcumuzun içi gibi öğrenmeliyiz" diyordu takım komutanımız Aslan.

Aslan, Şırnak'lı ve Botan alanında büyük bir aşiret olan Goyi aşiretindendi. Goyiler savaşıllığı ve cesaretiyle tanınırdı. Botan doğası gibi cesur ve asidirler. Aslan da bu özellikleri taşırdı. Ve takım komutanımız olması, bir farklılıktı. Takımda yeni arkadaşlar kadar, eski ve tecrübeli olanlar da vardı. Günlerimiz eğitim ve alanın ayrıntıları öğrenmekle geçiyordu.

"Birlikte gümrüğe gideceğiz, bazı ihtiyaçlarımızı gidermemiz gerekiyor" dedi Hamza.

Hamza ile birlikte gümrüğe doğru yola çıkmıştık. Hamza genç bir arkadaştı ve manga komutanıydı.

Hafif sarıya çalıyordu saçları. Fazla uzun boylu değildi ama soylu bir duruşu vardı. Saygılı davranışları kadar, karşısındakini etkileyen askeri bir duruşa sahipti. Fakat bana farklı yaklaşır, resmi duruşunun ardındaki çocuk yanlarıyla ilişkilendirirdi. Belki baba olmamdan, belki yaşımın onunkinden hep büyük olmasındandı. Bilinmez ama benimle çocukluk yanlarının öne çıktığı bir masumlukla ilişkilendirirdi. Babası da saflardaydı. Baba oğul birlikte partiye katılmışlardı. Bazen bunu kıskanırdım. Oğlumu düşünürdüm. Onunla özgür bir toprakta buluşacağımın umudunu içimde büyütüyordum. Oğlumda mutlaka büyümüşü. Uzun yıllar aradan geçmişti, ama onu en son bıraktığım haliyle hayal ediyordum. Sanki o hep öyle kalacaktı.

Uzun bir sohbet arasında gümrüğe ulaşmıştık. Hamza yol boyu yaşadığı zorlanmaları bana anlatmıştı. Çözümünü bilmediğimden değil, belki de biraz rahatlamak, veyahut benim bir kaç kelimeyle çözümümü arama istemindendi.

Gümrük sınırdaydı, sınırdan kaçakçılar geçecekti. Topraklarımızda sınırlar bir de kaçakçılarla özdeşleşmişti. Sınır kentlerinde yaşayan insanlarımız için yaşam, sınır ihlalleri ve bu ihaller sonucu gerçekleştirildikleri ticaret ile yürüyordu. Sınırdan geçen kaçakçılardan gümrük alıyorduk. Kaçakçıların ne zaman sınırı aşacağı belli olmazdı.

Kaçakçılarda zaman yoktur. Zaman dışında yaşarlar. Biz gümrüğe ulaştığımızda, bir grup kaçakçı gelmişti, hemen ardından ise ikinci bir grup daha.

Biz karşıda, onlar bize karşı, sınırı geçiyorlardı. Katırlar sarhoş. Sınırlar sarhoşluk havasından mı aşıyordu? Ya da sınırları aşmanın insanı yarattığı bir sarhoşluk duygusu mu vardı? Kaçakçılar da sarhoş gibi sınırı geçiyorlardı. Ama gizli, kimseye duyurmadan. Bir o kadar açık. Ağır çekimde ilerler gibi geliyordu. Temmuzun sıcaklığını iki parçada sarhoş havalıyla

buluşturuyorlardı.

İkinci grup bize yakınlaşmıştı. Aralarında bulunan bir genç dikkatlerimizi üzerine çekmişti. Kaçakçı mıydı? Dış görünüşü alışa gelmiş kaçakçılarınkinden farklıydı. Ayrıca güneyli Kürtlere de benzemiyordu. Kaçakçılarla selamlaştıktan sonra genç ve yabancı olan kaçakçı ile selamlaştık. Bize sıcak yaklaşmış ve içten karşılamıştı.

"Nerelisin?" diye sormadan edememiştim.

"Hakkarıliyim, öğrenciyim" dedi.

"Nerede okuyorsun?"

"İstanbul"

"Buralarda ne arıyorsun?"

"Kaçakçılıktan değil."

Farklı bir iş için sınırı aştığını söylemişti. Yurtsever ve bize sempati duyan gençle uzunca tartışmıştık. Öğrenci örgütlülüğü ve eylemlilikleri üzerine perspektifte alan genç, sınırda yen bir şey yakalamanın coşkusuyla yanımızdan ayrılmıştı.

Gümrükte belli bir süre kaldıktan sonra ihtiyaçlarımızı temin edip, noktaya doğru yola çıkmıştık. Gümrükte en fazla sigara bulunurdu. Gümrükte görevli arkadaşlar ise, öyle bir sigara içiyorlardı ki, sigara dumanları adeta noktaya deşifre ediyordu. Bir çok arkadaş sigarasızdı, sigara almayı da unutmamıştık. Noktaya ulaştığımızda milislerimiz de cephaneye ve erzak getirmişlerdi. Bize istihbarat da getiren milislerimiz kuzeyden yeni haberler getirmişlerdi. Hazırlıklarımız tamamıydı.

"Bize bir kaç gün sonra yine erzak ve cephaneye getirirsiniz" diyerek, milis arkadaşları uğurlayan Aslan, "durumlar çok iyi, böyle giderse büyük vurup büyük kazanacağız" diyerek, sesli düşünmüştü. Sonra çevresindeki arkadaşlara bakıp içten gülümsedi, "aldığımız istihbaratlar iyi" dedi.

Tepede düşmanı izliyor, zayıf noktalarının bir bütününü öğrenmeye çalışıyorduk. Nöbetçi olan Mervan'ı görmeden uyuyamazdım. Gümrüğe gittiğim için gün boyu onu görmemiştim. Mervan'da bölüğün yaş olarak en büyüklerindendi. Bizi biraz yakınlaştıran da belki de buydu. Yani ihtiyaçların koalisyonu. Yanına yaklaşıp "yine romantiksin ihtiyaç" dediğimde birden ayağa kalktı, bana öyle bir sarıldı ki, kemiklerimin kırıldığını bir an için düşündüm.

"Nasıl gör işte ihtiyaç seni tek koluyla havaya bile kaldırıbilir" dedi ve gerçekten ayaklarını yerden kesmişti. "Bakma sen genç bir bölükteyiz, ama ben ihtiyaç falan değilim, genciğim yanı, en genç olanından daha gencim Osman yoldaş" dedi. Mervan'ın konuşmaları beni şaşırtmıyordu. O hep öyle idi, gerçekten de gençti, ruhu gençti.

"Yaş olarak insan epey yol alabilir, gençlik yalnız belli bir yaş kategorisi olmadığını, bir hayat deneyimi olduğunu" düşünüyorum diye ekledi Mervan.

Genç uyuduğumuz, gençleştiğimiz bir gecenin sabahında Aslan genç bölüğümüzü topladı. Hedef belirlenmiş, günlerce yapılan keşif ve gözlemler sonuç verecekti.

"Sınırın beş kilometre içindeki Deştane taburunun savunmasını yapan bayrak tepesini vuracağımız hedefdir" diyen Aslan bir aslan gibi kükremişti. "Eylem planlaması öğleden sonra açıklanacak" diye ekledi. Öğlene kadar hepimiz bayrak tepesi üzerinde yoğunlaşmıştık.

Eylem planlaması açıklanmıştı, kimlerin eyleme katılacağı da. "Kendi düzenlemesini kabul etmeyen veyahut eyleme katılmayacak arkadaş var mı? Ayrıca arkadaşların belirtmek istediği herhangi bir şey var?" diye sordu Aslan.

Beklenmeyen bir el havada, herkes şaşırmıştı; kimsenin beklemediği biri söz hakkı alıyordu. Söz hakkı isteyen Şiyar'dı sessizliğiyle tanınırdı.

"Heval ben bir şey belirtmek istiyorum, takviye gurubundan saldırı grubuna geçmek istiyorum" dedi.

Yüzü al al olmuştu. Yeni bir arkadaşın savaşma istemi geri çevrilmemiş, kabul edilmişti. Önerisinin kabul edildiğini duyan Şiyar şenlenmiş, gözlerinden okunan gizli cesareti daha da keskinleşmişti.

Ben savunma gurubundaydım. Saldırıda yer almak isterdim ama Hamza beni yanına düzenlemişti. Eylem için her şey hazırlanmıştı. Bayrak tepesini vurmak önemliydi. Çünkü sınırda en stratejik tepe bayrak tepesiydi. Düşmanın sınırda hakimiyeti elinde tutmasında bu tepe önemli bir rol oynuyordu. Sınır ötesine geçip eylem yapma, gidiş gelişleri ve çevredeki askeri güçleri korumada tepe önemli bir rol oynuyordu, bunun bilinciyle yola çıkmıştık.

Kısa bir sürede sınır taşına ulaşmıştık. Sınır taşını Hamza gördüğünde sessiz ve mesafeli yürümemizi söylemişti. Sınır taşı gibi sessiz ve birbirimizin arasına mesafe koyarak ilerlemeye devam ediyorduk. Sınır sadece bir taş. Temmuz güneşiyle ısınmış bir taş. Elimi taşa uzatıyordum, taş sıcak, sınır soğuk, biz yavaş ve mesafeli, bazı yerlerde sürünerek ilerlediğimiz için terlemiştik. Vücutlarımız ondan sıcak ve bir Temmuz akşamında, Temmuzun bir son gecesinde sınırı yeni bir eylem için geçiyorduk.

Sınır taşının yanındaydık. Benden önce giden ve benden sonra o taşı geçmek isteyen yoldaşlarımız vardı. Kaldırıp yere vursam param parça olacak bir taş. Ama sınır, yani insanları, yani halkları, yine iki ayrı dünyayı yaratan, kardeşi birbirinden koparan bir nesne. "İnsan ne çok şey başarmış bir canlı ve insan ne çok şeyi kendisine cehennem etmiş bir canlı" diye düşünüyorum. Bir sınır taşının yanında ve daha fazla ardından gelecek yoldaşı bekletmemek için ilerlemeye devam ediyorduk.

Savunma grubu olarak yerimize ulaşmış ve mevzilenmiştik. Mevzilerimizden düşman noktasını izliyorduk. Kulağıma eğilerek "düşmanı görüyorsun değil mi? Onları birazdan oradan sökeceğiz" diye fısıldamıştı Hamza.

Saldırı grubu tepeye sızmış fakat tepe boş çıkmıştı. Oysa tepede ateş yanıyordu ve biz tepede düşmanın olduğunu düşünüyorduk. Düşman bizi yanıltacak bir taktikte bulunmuş ve biz de bu oyuna gelmiştik. Cihazdan arkadaşlar tepenin boş olduğunu bildirdiğinde, üzerime soğuk suların döküldü sandım. Cihazdan gelişmeleri dinleyen Aslan'ın gür sesi duyuldu, "tabura yönelin, tabura vurun" talimatını veriyordu. Tüm namınlara tabura yönelmişti, sayabildiğimiz kadarıyla 13 roket tabura isabet etmiş, ortalık birbirine karışmış, sınır ses vermişti. Sınır taşları yerinden oynuyordu.

Biz vuruyorduk ve düşman tetikte bekliyordu. Taburu hedeflememizle birlikte havan, top ve binlerce mermi ile karşılık verilmişti. Düşman sınırda ölüm yağdırmak için ateş ediyordu. Yoldaşlarımız saldırıya geçmişlerdi ve geriye çekilecektik. Sıra bizdeydi. Sağlıklı geçmeleri için biz ateş ediyorduk.

Hamza'nın silahı karnastı ve ustaca kullanıyordu. Bazen Hamza'yı izlemekten kendimi alıkoyamıyordum. Birden Hamza bana öyle bir dönmüştü ki, ürkmüştüm, "Heval Osman sen ateş etme, gel karnasın şarjörlerini doldur" dedi ve gülümsedi. Talimat yerine getirildi. Hamza savaşıyordu. Hamza gerçekten de tam bir gerillaydı. Vuruşu, atikliği, keskin nişancılığı... Anında mevzi değiştiriyor, beklenmedik bir noktadan düşmana ateş ediyordu. Tek vuruşuyla düşmanı şaşırtıyordu. Arkadaşların ağır ilerlemesinden yaralı veya şehit olabileceğini anlıyorduk. İstemeyerek bir gerçeği daha öğreniyorduk.

Geri çekilme yapan grubun üstüne düşman oldukça yoğun yüklenmişti, sınır yanıyor, delik deşik oluyordu. Zaman sınırda daha mı yavaş ilerliyordu? Yoksa zaman hızla akıyor, insan mı yetişemiyordu?

Ağır da olsa, saldırı grubu sınır taşına ulaşmıştı. Milislerimiz herhangi bir durum için bir katırda getirmişlerdi. Uzaktan izliyordum. Katıra bir yoldaş bindirilmişti kimdi, yaralı mı, yoksa şehit miydi? İkisini de duymak istemiyordum. Arkadaşlar iyice geri çekildikten sonra biz de savunmalı bir biçimde eylem alanından uzaklaşmıştık. Bu kez hiç bir şey düşünmeden sınırı aşmak istemiş ve başarmıştım.

"Hiç bir şey düşünmeyeceğim" dediğim halde saldırı grubunu merak ediyor, içim içimi yiyordu. Eksik var mıydı, katırla götürülen kimdi?

Noktaya ulaşmıştık. Ve artık ağustos ayındaydık. Saat gecenin dördüydü. Katırla götürülen Dewran'dı, yaralıydı, ama iyiydi. Yarasına sağlıkçılar müdahale etmişti. Onun dışında yaralı arkadaşlar vardı ama ağır değildi yaraları ve ayakta tedavi olmuşlardı. Bu sevindiriciydi. Düşman bizi yanıltmıştı. Pratik hareket edilmeseydi eyleme giderken, kötü bir biçimde vurulacaktık. Eylem grubunun durumu iyi olduğu için eylemin değerlendirilmesi gecikmeden yapılmıştı.

Aslan uzun bir özeleştiri vermişti. Bunca savaş deneyimine rağmen düşmanın basit bir oyununa gelmek, veyahut böyle bir

oyunun olabileceğini hesaba katmamak bir gafletti. Ucuz atlatmıştı. Eylem değerlendirilmesi kısa sürede bitirildikten sonra noktamızı hızla değiştirmiştik.

İki arkadaşımız gümrüğe giderek iki koyun getirmişti. Koyunları kesip yüzdükten sonra közde kebab yapmıştık. Dağda yediğimiz en lüks yiyecekti. Daha önce Botan'da et dışında yiyecek hiç bir şeyin olmadığı zamanlar az olmamıştı. Ama eti baharatla terbiye edip közde kebab, ilk kez yediğimiz bir yiyecekti. Lüks olması biraz da buydu.

Milis arkadaşlar kasabaya gitmiş ve sağlam bilgiler getirmişlerdi. Kasabada bize karşı bir tepkinin olmadığı, hatta benimsendiğimizi, bundan dolayı KDP tarafından baskılara uğranıldığını öğrenmiştik. Güney halkı katliama, baskıya ve zulme maruz kalmıştı. Hala kalmaya devam ediyordu.

Milisler ayrıca bize çorap getirmişlerdi. Çorap en önemli gereksinimlerimizden biriydi. Gerilla da tek çorap giyilmez, sürekli hareket halinde olduğumuz için çorap ayaklarımızı koruyordu. Mutlaka beş altı çorap üst üste giyilirdi. Ayak tabanlarımız incelmışti ve bu da yürüyüşlerde bizi zorluyordu.

Gerilla da çok çorap giymenin bir dizi sebep ve gerekliliği vardı. Sürekli açık arazide kaldığımız için ayakların sıcak tutulması önemliydi. Bazı aylarda gündüz hava kavurucu olsa da gece soğuk olur. Kış mevsimlerinde giyilen çorap sayısı hayli artar. On iki çift çorabın giyildiği zamanlar bile olmuştur. Tabii çorap bulunduğunda. Bundan dolayı gerilla normal giyindiği ayakkabı numarasından mutlaka bir veya iki numara büyük ayakkabı giyer.

Birde çok çorap giyinmenin farklı nedenleri de vardır. Bu konuda bayan arkadaşlarımız bazen şanslı, bazen de şansızdılar. Küçük numaralı ayakkabı bulmak bazen imkansızlaşır. Dolayısıyla büyük ayakkabıların ayağa oturması için çok çorap giyinmek zorunda kalınır, tabii çorap bulunursa.

Kış mevsimlerinde -ki bu diğer mevsimler için de geçerliydi. her gerillanın bir yün çorabının olması şarttır. Yün çorapla ayak yanmalarını az da olsa önlemeye çalışırlar. Fakat çoğu kez bu çoraplardan bulunmaz.

Tüm tedbirlere rağmen, gerilla mücadelesinde ayak ve el yanmaları hemen hemen herkesin yaşadığı bir gerçek oluyor. Her gerillanın bedeninde yanan bir parça vardır. Tıpkı vücudunda mermi, bomba parçalarının olması gibi. İşte tüm bu nedenlerde ve sayamadığımız bir dizi nedenden dolayı, milislerin getirdiği çoraplar en makul ihtiyaçları ve arkadaşlara dağıtılmıştı.

Bayrak tepesine yönelik geliştirdiğimiz eylemden sonraki gün yönetimdeki arkadaşlar uzun bir toplantı yapmışlardı. Toplantının sonuçlarını merak ediyorduk.

"Bu kez büyük kararlara ulaşılacak" diyordu Karker. Merakını, ya da olmasını istediği şeyi ifade ediyordu. Karker tecrübeli bir gerillaydı, olayları tartışıyor, gelişmelerin örgüsü iyi kuruyordu. Bundan dolayı öngörülüydü. Artık köklü ve büyük eylemler için karara varmak gerekiyordu. Karker ile tartışıyorduk ki, yönetimden Hamza, Şiyar ve Karker'in çağırıldığı haberi gelmişti.

"Bak söylemiştim, bu yeni bir yolculuğun işareti" dedi ve yönetime doğru yol aldı. Ardından yönetime Selim de çağırılmıştı.

Yönetim çağırdığı arkadaşlarla uzun uzun konuşmuştu. Merakla bekliyorduk. Ha bitti, ha bitecek diyorduk ama tartışma uzadıkça uzuyordu. Yönetimdeki arkadaşlarla birlikte gelen Hamza, Şiyar, Karker ve Selim hazırlanarak noktadan uzaklaşmışlardı. Merak ediyorduk ama önemli ve hepimizin bilmesinin gerekli olmadığı bir görev olduğu düşüncesiyle meraklarımızı içimize gömerek bir şey sormamıştık, onlarda herhangi bir şey söylememişti.

Sabah uyandığımızda Aslan'ın Şernaz Xelil ve beni çağırdığını öğrenmiştik. Merakla Aslan'ın yanına gittik.

"Rojbaş" dedi Aslan ve ardından neden çağırıldığımızı belirtti. "Hamza ve diğer arkadaşlar mayın döşemek amacıyla noktadan dün ayrılmışlardı. Bugün bize bildirdiklerine göre görevlerini başarıyla tamamlayıp bize doğru yola çıktılar. Sizleri de mayınların patlayıp patlamadığını öğrenmek için görevlendirdik. Bu görev için bir şey belirtmek isteyen var mı?" diye sordu.

"Her göreve hazırız, yalnız mayın o alana nasıl yerleştirildi" diye hayretle sordu Halil.

"Bazen düşmanı yanıltmanın en iyi yolu, onun en fazla hakim olduğu yere sızmaaktır. Oraya eylem gerçekleştirmektir. Saldırının beklendiği yerden değil, beklenmediği yerden gerçekleştireceksin," dedi Aslan.

Aslan'ın hayretler içerisinde dinlemiştim. Tarif ettiği yer, düşman taburu ile Tepe Sor arasıydı. Ve mayının konulduğu alan eğitilmiş köpekler ve projektörlerle sürekli kontrol ediliyordu. Oldukça riskli bir görevdi ve Hamza'nın grubu bu görevi başarıyla tamamlamışlardı.

Şernaz ve Halil'le birlikte mayınların döşendiği alana doğru yola çıkmıştık. Mayınların patlayıp patlamadığını gözlemlemek için uygun bir tepeyi keşfederek çıkmaya başlamıştık. Kayıtsızca toprağa basarak, Ağustosun toprak sıcaklığını hissederek ilerliyorduk.

Düşman tüm sevinçlerimize, mutluluklarımıza gölge düşürmek ve yarım bırakmak istiyordu. Toprak huysuzdu, sıcakını bize vermek istemiyordu. Toprak huysuzluğunu belirtmek için didinip duruyordu adeta. Tepeyi tırmanıyorduk. Toprak ayaklarımızı kabul etmiyordu, bundan dolayı dengemizi yitirip kayıyorduk. Toprakla bütünleşmek için ayaklarımızı toprağın yüreğine yerleştirerek yürümeye çalışıyorduk.

Toprağın huysuzluğunu kısa sürede anlamıştık. Tepeye mayın döşenmişti. Düşman kullanabileceğimiz yerlere mayın düşüyordu. Mayınlı bir tepede yol alıyorduk. Geri dönezdik, çünkü mayınlar her tarafta vardı sağımız, solumuz, önümüz, ve arkamız her yanımız mayın... Mayınları fark edinceye kadar geçtiğimiz yerlerde mayınlara basmamız bir şanstı. Ya da toprak bizden gizlemiş, yedi kat yüreğine gömmüştü.

"Dikkatli yürüyün, her taraf mayın" diye uyarıda bulunuldu. Yolumuzun kalan kısmını taşlara basarak ilerleyecektik. Gördüğümüz mayınları da öylece bırakıp gidemezdik. Hem düşmana karşı kullanabilirdik hem başka yoldaşlara zarar verebilirdi. Önce mayının çevresindeki toprağı tırnaklarımızla kazıyorduk. Mayının dibine ulaştığımızda toprağı yurdumuz gibi uzanıyor ve bir tek ellerimizi mayına teslim ederek yerden çıkarıyorduk. On iki mayını etkisiz hale getirmiştik. Tepeye doğru ilerliyor, taşlara basıyorduk.

Tepe toprak. Tepede taş yok. Taşların saklandığı, taşların olmadığı bir yere varmıştık. İşte bu tehlikeliydi. Her an toprağın altında bir deprem dalgası ayaklarımıza ulaşabilirdi. Geriye dönmek zorundaydık. Bir taş bulmalı ve kendimizle birlikte bir taş taşımalydık.

"Ben gider getiririm" dedi Halil. Ve çıktığımız yerden tekrar indi. Bastığımız yerden iniyordu. Bastığımız yerlerin izi vardı. Bu iz toprakta değil, bilince yerleşmişti ve Halil o izden ilerliyordu. Geri döndüğünde elinde bir taşla gelmişti. Bir tek taş vardı, önümüzde toprak, toprakta gizli mayınlar.

Adımımızı atmadan önce taşı bir adım ileriye atıyor, toprağın sağlam olup olmadığını anladıktan sonra bir adım ilerliyorduk. Halil ve Şernaz'da arımdan geliyorlardı. Bir taşın peşinden tepeye doğru ilerliyorduk. Tepeye ulaştığımızda bir eylem sonrası yaşadığımız yorgunluğun aynısını yaşamıştık. Zaten sessiz bir eylemden çıkmıştık. Toprak, mayın, taş ve bizler arasında bir kavga ile tepeye ulaşmıştık.

Ve artık tepedeydik ve arkadaşlarımızın yerleştirdiği mayınların patlamasını bekliyorduk. Heyecanlıydık. Biz kavgamızda kazanmıştık ve sıra düşmandaydı. Biz yoldaşlarımızın yerleştirdiği mayınların patlamasını bekliyorduk. En fazlada yanlarına kadar sokulup mayın yerleştirmemiz karşısında düşmanın hissedeceği duyguyu merak ediyorduk.

Bir an gözlerime inanmadım. Bir an gözlerin bazen yanlış görmesini istedim. Kalbim durdu duracak gibi oldu. Mayınların yerleştirildiği yerden askerlere su taşıyan dört katır geçiyordu. Mayınlar katırlarda patlarsa, tüm emeğimiz boşa çıkacaktı. Katırlar su bidonlarıyla ilerliyorlar, onlarla birlikte biz yerimizde ter döküyorduk. Katırlar yavaş yavaş alanı geçtiklerinde bizde rahat nefes almıştık. Mayınları döşemedeki amacımız daha büyük bir tahribat yaratma ve düşmana darbe vurmaktı. Katırlarda patlaması diğer mayınları da deşifre edebilirdi.

Öğlen vaktiydi. Ağustos sıcaklığı yakıcıydı ve düşman tepesine doğru askeri bir cip gidiyordu. Beklenen andı. Cip o saatte sıradan birini taşımazdı, cip mayınlı alana girmişti. Her şey susmuş sıcak basmış ve büyük bir patlama ardından gök yüzünde uçan araba parçaları...

Arkadaşlar cihazdan düşmanı dinlemişti. Şaşırmışlardı. Bir subay ve dört asker ölmüştü. Merkeze bu haberi bildiren

sorumluya fırça atılıyor küfrediliyordu.

"Oraya mayın koyacaklarını hiç düşünmemiştik. Yani en son aklımıza gelecek olan yeri " diye cevap veriyordu olayın şokunu atamayan bir sorumlu.

Hamza mayınların patladığı haberini cihazdan öğrenmiş ve bizden önce noktaya ulaşmışlardı. Biz de mayının patlamasıyla tepeyi aynı dikkatle inerek noktaya doğru yol almıştık. "Yorulmuştuk. Kilometrelerce yolu sürünerek gitmiş, köpekleri ve projektörleri aşmıştık. Yorgundum ve uykusuzdum ama yerleştirdiğimiz mayınların patlaması ve sonucunu öğrenince yorgunluğum kayboldu öyle bir hızla arkadaşlara ulaştım ki kendime ben bile şaşırdım" diyordu Hamza. Şiyar, Selim, Karker ve Hamza iki gün boyunca uyumadan yürümüşlerdi ve görevlerini başarıyla yerine getirmişlerdi.

"Heval Osman bu benim ilk görevimdi. Mayın nasıl patladı anlatır mısın?" diye ricada bulundu Şiyar. İsteyen Şiyar'dı. Yorgunda olsam konuşmak beni dinlendirip dinginleştirecekti. Mayınların patlama anını ayrıntılarıyla anlattım. Şiyar can kulağıyla beni dinlemişti. Ben anlatırken o heyecanlanıyordu. Sonra laf lafı açtı derler ya Şiyar'la bir sohbet başını almış gidiyordu.

"Bir ablam saflara katılmıştı. Yıllar oldu ama ondan hiçi bir haber alamdık. Dağa geldim onunla mutlaka bir yerlerde karşılaşırız diyordum ama o da olmadı" dedi Şiyar. Biraz duygulu ve hüzünlü konuşmuştu.

"Adı neydi?"

"Partideki adını bilmiyorum. Ama bende bir fotoğrafı var" "O zaman fotoğrafa bakabilir miyim?" dedim.

Cöbünden küçük bir fotoğraf çıkarmıştı Şiyar. Bana vesikalık bir fotoğraf uzatarak, "İşte ablam" dedi. Ardından gözelerini yüzüme dikmiş ilk refleksi yüzümden okumak istiyordu. Fotoğrafi görünce ağız dolusu gülmüştüm.

"Tanıyor musun?" diye heyecanla atılmıştı Şiyar.

"Tabiki bu Zaxo yoldaştır" Ardından nasıl tanıştığımızı, 94 yılında geri çekilmede birlikte güneye geldiğimizi anlattım. Ablasının yaşadığını öğrenmek bile Şiyar'ı deliler kadar mutlu etmişti.

"Şimdi nerede olduğunu biliyor musun?" diye sordu.

"Ben bilmiyorum ama arkadaşlar bilir" dedim. Şiyar mutluydu. "Artık biraz uyuyalım, dinlenmemiz iyi olur yarın ne olacağı belli değildir. Sonra Zaxo yoldaşı sana daha ayrıntılı anlatırım" dedim.

"Ya yarın kaçarsan" diye espri yaptı.

"Ben kaçarsam sende anlattıklarımıyla yetinirsin"

Şiyarın deliler kadar mutlu olduğu bir gecenin sonunda huzurlu bir uykuya dalmıştık. O gece sesiz çocuk Şiyar'ın espri yanlarını da keşfetmişim.

Takımımızın sorunları vardı ve bu problemler günden güne çözülüyor. Yaşamda başarılar kazandıkça, sorunların çözümü de kendiliğinde geliyordu. Kolektif bir yaşam geliyordu. Kolektif yaşama inancını yitirmiş bir halktan geliyorduk. Böylesi bir inancın gelişmesi ve pratiğinin ortaya çıkması belki de başarıların temelini oluşturuyordu.

Tamamen bir savaş birliğinin ruhunu yakalamıştık. Bazen düşmanı telaşa düşüren atışlar yapıyor, bazen de beklenmedik yerlerden vuruyorduk. Boş kalmak bizler için yaşamın dışına çıkmak gibi bir şeydi. Arkadaşlar her gün yeni planlar çıkarıyor, öneriler sunuyordu.

Bir de yaptığımız morallere diyecek söz yoktu. Kendiliğinden gelişen morallerimizde sanatçılar, tiyatrocular çıkıyor, dağda farklı bir mekan yaratılıyordu. Bir gün yönetim tarafından resmi olarak moral yapma kararı alınmıştı. Tüm arkadaşlar bir güne sığdırdıkları çeşitli sürprizler hazırlamışlardı. Moralin başlaması saygı duruşuyla gerçekleşmiş, ardında Çetin arkadaşın yaptığı bir konuşma ile moral sürdürülmüştü.

Şernaz sahneye çıkmıştı. İşte o zaman dağın sesini tanımıştık. Peş peşe söylemişti dağ türkülerini. Ardında Firaz usta bir tiyatro oyuncusunu geride bırakır bir oyun sergilemişti. Oyun tek kişilikti ve metini yoktu. Metini olmayan bir tiyatro oyununu sergiliyordu Firaz;

"Çıplak başlasın oyununuz. Oyunlar çıplak...

Metni yok bu oyunun, oyun bir metin.

Çıplak başlasın oyununuz, kostümü çıplaklığı.

Çıplaklığı, kelimeleri.

Kırmızı bir gül varmış, uzak-yakın bir diyarda. Oyun son cümleleri belki de buymuş. Yani kırmızı bir gül. Bizim çıplak oyunumuz bu hikayenin sonuyla başlıyor.

Kırmız gül bir Nurhak masalıymış. Nurhak dağının karşısında açan kırmızı bir gül. Engizekler'e karşı, kara kışın ortasında bir temmuz tebessümüymüş. Engizek bu tebensümden almış sevda açılımını. Tüm sürgünler bu tebessümle buluşmuş. Kırmızı gül, kar altında demlen bir yüzyıllık yalnızlıkmış.

Nurhak dağının dumanlı havasında, karının tozundan Kırmızı güle ulaşmış tüm yalnızlıklar. O gülün kadife yapraklarına insanlar yüz sürmüş. İnsanlar yüz sürdükçe acılarını Gül almış. Ondan insanlar yüz sürdükçe dinginleşmiş.

O gül bir dağın başı yalnızlığı.

Yalazdan bir gül.

Nurhak'ın ululuğu, Gül'ün ululuğudur

Ve o ululukta aşk yalazıdır.

İçinde devindirdiği acılar onun pamuk yüreğini ağırlaştırır. Pamuk yüreğini kimse görmesin diye en kuytuluk yerine gömer. Lakin hırçınlığı bile bir tek ibrişimden yapraklarını rüzgarlara açmaktır. Yoktur onun başka hırçınlığı. Öyle dingin öyle asil... Bilir ki o insanların yüz sürdüğü bir Gül'dür. Sert kışlara ve ayaza karşı dim durmayı böyle öğrenir.

Bir gün ibrişimden acılır yaprakları ve kendisine yüz süren insanların hikayesini anlatır.

Kırmızı Gül: Son söz, son dilek; esaretin en kötü biçimi insanları üretimsizlik içinde kendine güvensizliğe zincirleyendir. Bizlere defalarca Kürdistan'ın geçmişte yaşadığı tıpkı ölüyü ölümsüzleştirmeye çalışırken, ihtişamını sergileyen zengin birbenzetildiği söylendi. Asya için ilerleme yolunda asla yürüyemeyeceği yüzünü dönmeyecek derecede geriye dönük olduğu söylendi. Bu suçlamayı kabul ettik. Ve ona inandık. Esaretin utancını gizli taşıyan bazı kesimler bu suçlamaların utancından artık bitmiş olan bir kesim bunu bir övünç meselesi haline getirme yolunda kendini aldatmak için elinden ne geliyorsa yapıyor. Oysa övünme olsa olsa maskelenmiş bir utançtır.

Kendi kendine inanç söz konusu değildir. Halbuki içlerinde hayat ve kuvvet vardır. yapmaları gereken tek şey, üstlerindeki ölü toprağı silkelemektir. O zaman görecektir ki, ölüye sığınmak, ölümün ta kendisidir. Ve en geniş anlamıyla hayatın tüm risklerini göze almak yaşamın ta kendisidir.

Hayatımıza ait olmayan şeylerin başkalarından aldığımızda bunlar ancak hayatı ezmeye yarar. Kürt için kendini farklı göstermek bir saplantı, hastalıktır. Çoğu zaman bu sevildi. Bir şey olduğu hazına, düşüncesine böyle kapılıyorlar. Bu bir aldatmaca, bir yalan oysa. Yalana gebe olan ihanet doğurur. Oysa ihanet doğrulmamalı, sevgi kaynağı olunmalı, kendi yalnızlığından halkının kimsesizliğinden.

İnsan gölgesinden kaçamaz, o hep yanındadır. Maskelenmiş utancın arkasındaki yüz hep yanında, her yerdedir. Çok güçlü özellikleriniz yoksa, uyduruk felsefecilerin sokak kültürlerinin peşinden sürüklenirsiniz. Kendinden ve toprağından kopukluk budur. Düşmanın şekillenmesini bir övünç haline getirmektir...dedi ve devam etti...

Kırmızı Gül; Gerçekten acınacak bir durum, bu yalnızca bir zavallılıktır. Zavallılık insana yaklaşımda açığa çıkar. 'Size kötülük yapana kızmayın, sebebini araştırın, ona sadece acırsın' -filozof Epiktetes-.dedi Kırmızı gül...

Aynaya bakamayacak kadar zavallı bir toplumsal gerçeklikten geliyoruz. En büyük düşmanlarımız aynalarımızdı. Çünkü aynalar kişiye kendisini hatırlatır ve şimdi temiz bir ayna gerekir. Kırmızı gül ne de çok şey görmüş, bilmiş... dinleyelim...

Kırmızı Gül; Kötülük insanın yüreğini ne derinine saplanan bir hançerdir. Başkalarına yapılan kötülük vurulan hançer

kişinin kendi yüreğini batırdığı hançerdir. Zavallılık burada, dedi Gül...

Kendin olmadığın zaman bir bünyedeki bir yabancı hücre gibi dışarı atılırsın. Ait olduğumuz bünyeye dönmek şarttır. Gül ne güzel konuşuyor.... dinleyelim....

Kırmızı gül; dile getirdiklerim değil, dile getirmediklerimin ardında gizli olanlar mühimdir.

Biz, kötülükte ısrar eden, bünyesinde yabancı hücreler taşıyanların utancını paylaşmayacağız, Gülün anlattıklarının ardında gizli olanları anlayalım.... dinleyelim.

Kırmızı Gül...

...

Çıplak bir öykü bu, insanlar kendilerine öyle yabancılaşmış ki çıplak maskeler giyinmeye kalkıştılar. Gül yüz sürdükçe, acılarını bildikçe anlamış insanları... Güle insanlar yüz sürdükçe gül onların maskelerinin çıplak olduğunu anlamış. Ve o gül ki insanların acılarını yüreğine aldıkça ermiş erdeme, bilgeliğe.... ulaştıkça erdeme mutluluğu yakalamış. Ve insanlara anlatmış öykülerini...

Bu topraklarda maskeler düşürülüyor, bir halk yüz yıllık maskelerini kaldırıyor. Hala maske takmak isteyenlerin boğulacağı bir su yükseliyor o Gül'den tüm Güllere..." diyordu Firaz. Bir gül oluyor, bir anlatıcı, bir maske giyinmek isteyen...

Devam ediyordu Firaz'ın tek kişilik oyunu, bazen KDP peşmergelerini, bazen TC askerlerinin olduğu dağlara bakarak, bazen içten bakışlarla yoldaşlarında gözünü gezdirerek oyununu sergiliyordu. Ve işte o zaman anladım ki, oyun gerçektir. Hayatın gerçeğini bir tek oyunlar iyi dile getiriyor.

Dağda günler böyle geçirdi. eylem- çatışma, sanat-edebiyat, şiirli ve türkülü bir yaşam... Milisler moral olacağı için bize şeker ve bisküvi getirmişlerdi. Moralden sonra dağıtılmıştı, ama kimse yememişti.

Şeker ve bisküviler yenilmedi. Bu çok yediklerinden değil, daha sonra lazım olacağındandı. Az aç kalmamış, yaralı arkadaşlarımız yorgunluktan, açlıktan bitkin düştüğü çok olmuş, yoldaşlarımıza verecek bir avuç şeker, tuz bulunmadığı günler az değildir. Yine bir eylem sonrası veyahut operasyon anında çatışmada, bir tek şekerin neleri kurtardığını, bir tek gerilla bilir. Bir tek şekerin insanı nasıl yürüttüğü, nasıl savaştırdığını görmüş ve yaşamıştık. Kimse yemedi, tokluktan değil, daha kötü zamanlara saklamıştık moral tatlimizi.

Akşama doğru herkes oduna ve suya gitmişti. Gece hazırlıkları yapılmıştı. Karanlığın çökmesiyle ateş yerini közlere bırakmıştı. Ateşin hep güzel olduğunu düşünürdüm. Oysa dağda közün farklılığını görmüştüm. Köz ateşin olgunluğudur.

Köz ateşin erdemli hali ve biçimidir. Öyle bir erdemliliğe dalarak uzaklara gitmişim. Benim dışımda Hamza ve Kendal vardı. Sonra diğer arkadaşlarda tek tek geldiler. O gün hep farklılıklar yaşanmıştı. Tartışmamızın konusu da sıcak savaşın dışındaydı. Avrupa faaliyetleri tartışılıyordu,

Kendal Avrupa'da parti saflarına katılmış, güney batılı bir arkadaşı. Hamza ise Cudi de doğmuş, büyümüş ve partiye katılmıştı. Bir süre milislik yapmış, düşmanın baskıları göz altıları çoğalınca 93'de dağa çıkmıştı. Kendal teorik olarak güçlü bir arkadaşı. Kendisini iyi ifade edebiliyordu. Hamza ise altta kalmıyor her şeye hayat deneyimlerinden yola çıkarak izah getiriyordu. Araya Cıwan giriyordu, Cıwan da Pazarcıklıydı ve Avrupa'da büyümüştü.

"Hamza arkadaşı kısıp almaya çalışıyorsunuz, ama nafiye" demiştim. Herkes gülmüştü.

"Kelimeler çıplaktır ve ben çıplak olan hayatın kelimelerini kullanıyorum, ondan biraz da benimle baş edemezler" dedi Hamza ve ağız dolusu güldü. Belki de sırrın ip uçlarını veriyordu bize. Genç, olgun ve erdemliydi. Hamza hep saygı toplardı. Hep bana 'İvar' diye hitap ederdi. Yöresel bir alışkanlıktı bende her konuşmanın başına ve sonuna 'İvar' diye konuşurdum. Yalnız bana 'İvar' demesinin altında bir de farklı bir bağ gizliydi. Belki de bir baba oğul ilişkisiydi.

Bol çay içmiş, sarı tütünden sarmıştık. Sohbet arada bir esprilerle farklılaşıyordu. Gecenin yarısını bulmuştu.

"Sen askersin, senle baş edemem, ben kaçıyorum" dedi Kendal ve gitti. Çıllardan hazırladığımız yere giderek dinlenmeye çekilmişti. Cıwan da onun ardından gitmişti. Hamza ile baş başa kalmıştık.

"Uygun yok mu?" diye sordu Hamza.

"Kurtlar erken uyumaz, hele ihtiyar kurtlar hiç uyumaz." Geceyi bir kahkaha tufanı sarmıştı. Gece yarısından sonra -ki en gerçekçi tartışmalar böylesi zamanlarda olur- ikinci tartışmamız başlamıştı. Bu tartışma ve tanışma bir yara üzerine değil, sarılanlar üzerineydi. Hayatlarımızın acılarını anlatan değil, onun yenen gerçekliğin tartışmasıydı.

Ve Hamza her sohbetimizde kendisinin bir parçasını anlatıyordu. Belki o günü anı diye yazacağımı düşünerek veyahut hiç bunu bilmeden anlatıyordu kendisini.

Ailesi yurtseverdi. Bir yurt sevgisi taşırdı benliğinde. O bir toprak çocuğuydu. Yaşamı da bir toprak ninnisiydi. Hamza'da her şey toprakla başlardı.

Hamza Cudi'de milisti. Çıkınında ekmek, çıkınında cephane, çıkınında umudu, umudunu çıkın yapıp dağlara çıkıyor, gerillaya ulaşıyor. Hamza çocuk, çocukluğunda büyümüş yüreğini, dağ aşkı ile sulandırmış hayat suyunu. Hamza anlatıyor, çocukluğunda vurulmak istenmiş yüreği.

"Geliyorlardı, 'terörist çocuğu, hepinizin kökünü kazıcağız. Bir daha dağ falan da görmeyeceksiniz' diyorlardı. Geliyorlardı ve ben halen çıktım. Alistım, her sabahın seher vaktinde serçeler artık ötmüyor, kara bulutlar gibi gergedanlar sabah uykularımızı bölüyorlardı. Çocuk isyanım onlar gelse de, uyku ikiye bölünse de, uyuyor numarası yapmaktı. Bu onları önemsememeydi. İlk isyanımdı, onlar geldiğinde uyanırdım ama göz kapaklarımı hep kapalı tutardım. Vücuduma doğru gelen soğuk namluyu hissettiğinde onlardan, kendimden gizli gözlerimi hafif açardım. Namlu bana doğru, namlu benim üstümde ve ben namlunun ucunu artık vücuduma hissedirdim. Annemin el emeği ile ördüğü kırmızı kazağımı namlu yakalardı ve bir süre sonra namlu kazağı, kazak beni havaya kaldırırdı. Annemin el emeği beni havaya kaldırırdı. Askerler altımızda bir şeyin saklanıp saklanmadığını böyle öğrenir, böyle bakarlardı. Büyüdüm, büyüdükçe çocukluğumda altımda aradıklarını yüreğimde saklamayı öğrendim. Onlar milis diye sorguya çekerlerken, çocukluğumda altımda aradıklarını, ben yüreğimde saklayarak onlara karşı ikinci isyanımı başlatmıştım. Günler geçtikçe isyanlarım çoğalıyordu, her isyan yeni sorguları peşinde getiriyor, her sorgu yeni bir isyanı doğuruyordu. Sorgular-ışkence, kan-çığlık, korku-tedirginlik ve direnişle iç içe bir yaşam. Sükunet, bir avuç sükunet için bir avuç insanlık, bir avuç aşk ve bir avuç çocukluğum için dağa geldim.

Sonra sükunet içinde geçiyordu yaşam. Savaş vardı oysa ama yüreğim büyük bir sükuneti yaşıyordu. Bu kez acılar, katliamlar, ölümler bende bir şeyleri eksiltmiyor, aksine çoğaltıyordu. Çoğaldıkça büyüyordu bir eylem anında belki de ilk karşı eylerimin en büyüğüydü.

Bir askeri panzeri imha etmiştik, ama çembere alınmıştık. İşte tam o yerde tam o anda iki çizgi, ölüm-yaşam, direniş-ihanetin birlikte kol gezdiği andı. Ne ölümü ve nede ihaneti düşünmüştüm, mutlak kurtulmak. Çemberden çıkabilecek kadar güçlü olduğumuzu hissederek bilerek hareket etmişim. Ve çemberden, kimsenin düşmanın hatta yanımızdaki yoldaşlarımızın bile inanmadığı şeyi başarmıştık, çemberden çıkmıştım ve çemberdekileri kurtarmıştım. Ve o zaman anladım ki, yaşam bir inanç meselesidir. Ben artık büyümüştüm. Olgunlaşmıştım. Çünkü olgunluk yaşam bilincine varmaktı. Ve ben ölümü hiç düşünmemiştim. Ölüm, bende yenilgiye uğramıştı. Fiziken yok olsam da bu artık bu bir şeyi değiştirmeyecek. Çünkü ben onu zaten yendim" diye anlatıyordu Hamza.

Gençti Hamza, benden daha genç, yalnız benden daha çok yaşamıştı hayatı.

Ben Hamza'yı dinlemiştim. Onu dinlerken, 79 yılına gitmişim. Bizim mahalledeydim, 79 çatışmalarını yeniden yaşıyordum. Belki de benim ilk isyanımdı, veyahut Hamza'nın söylevinde beni o dönemle buluşturan bir bağ vardı. Nedensiz değildi ama neydi Hamza'nın beni 79'a götüren sözleri.

İsyandı, ilk çatışmaydı, Hamza kendisiyle buluşarak beni dinlemiş, 79'da belki de daha yeni doğduğu yıllarda yaşanan fırtınayı anlamaya çalışmıştı.

Öylece ben nerede, nasıl sustum, Hamza nerede kaldı, beni nereye kadar dinledi bilmiyorum, öylece uyuyakalmıştık. Közün erdeminde, sıcağında bir tartışma sonrası uykuya dalmıştık. Her hayat tecrübesinin anlatımı insanı bir adım mı olgunlaştırır? Uyandığımızda önceki günü daha güçlü kapanmanın huzurunu kendimizde fark etmiştik. Bir de közle bütünleşen mekap ayakkabılarımızın yanış olduğunu. Közün erdemliliğini, olgunluğunu, ateşin gizli ısınısını öyle bir bedenlerimizi almıştı ki, vücutlarımız yansa bile fark etmeyecek kadar bütünleşmiştik közlerle. Bir de hava soğuktu, ayakkabılarımızın yandığını anlamamızı o da imkansız kıldı. Fakat ayakkabı bulmak bir problemli. Yine de çok fazla üzülmemiştik. Yanık ayakkabılar ile dağları dolaşacak durumdaydık. Ayakkabısız yürüdüğümüz günler de az değil ve bu konuda da tecrübeliydik. Yani tecrübeliydik, öyle de yapabileceğimizi öğretmiştik ayaklarımıza.

Bir dağ kahvaltısı yapıp, dağları seyre dalmıştık. Dağda tekrarlanan hiçbir şey yoktu. Her şey doğanın uyanışı, dağın duruşu, çiçeğin türünü çoğaltması veya bir ağustos sabahında üşmesi... Bunlar tekrar gibi görünür, ama yaşam sevdalısı insana, bir tek onlara bunun böyle olmadığını cömertçe anlatır.

Ağustos sıcağında dağ üşüyor, sabahın yalnızlığını böyle anlatıyorlardı. Kuşlar bunun türküsünü söylüyor, belki de insanın derin uykusunda uyanmasını bekliyorlardı. Dağ yalnızlığını insanın sesiyle gideriyordu. Ve öyle bir sabahı yaşıyordu.

Bölükte kahvaltıdan sonra iç düzenleme yapılmıştı. Şiyar ile ben mutfak görevlisiydik, görevli olduğumu öğrendiğimde Şiyar çoktan mutfağa gitmişti.

"Sen daha yeni mi gidiyorsun? Şiyar tüm hazırlıkları yaptı bile" dedi Farke. Farke listecimizdi. Ben mutfağa doru giderken, Reber ve Mervan da gümrüğe doğru yola çıkmışlardı. Musa, Hamza ve iki arkadaş daha da karargaha gidiyorlardı.

Mutfak yeri olarak kullandığımız yere ulaştığımızda Şiyar güler yüzle, insanda yalnızlığı yırtan sıcak bir tebessümle karşılamıştı beni. "Roj baş" dedi.

Bir gülümseyiş, bir tebessüm ve iki kelime dağın mahmurluğunu yırtmıştı. Ekmek yapmak için gürece bir ateş yaktık. Odunları düzenli ve duman çıkarmayacak biçimde yerleştirdik. Odunlar kırmızı bir alevle savaştı. Odunlar kırmızı alevin kollarına bırakmışlardı kendilerini. Ve ardından ikisinin birleşiminden ortaya çıkan közün üzerine bir tenek parçası yerleştirdik. Tenek incedi, ekmeğin yanmasını engellemek için biraz kül, biraz tuz lazımdı. Şiyar ikisini çoktan bulmuş ve su ile yoğurmuştu. Tenekenin üstünü biraz tuz, biraz kül ve biraz su ile örtmüştük. Artık ekmeklerimizin pişmesi için her şey hazır. Ve sonrasında noktamız buram buram ekmek kokmaya başlamıştı.

Mutfak görevliliğimiz daha yeni bitmişti ki, karargahta takımın hepsinin çağrıldığını öğrenmiştik. Karargahtan gelen talimat üzerine kısa sürede hazırlanarak yola çıkmıştık. Geçiş hattı olarak Maya köyünün üst tarafı ve Kani Masi suyunu geçecektik. Yürüyüş tempomuz yüksekti. Maya köyüne ulaştığımızda ağustos ayının kavuruculuğu ve sıcaklığı dayanılmaz bir hal almıştı. Hava sıcaktı, sıcak havada ve güneşin kızgın ışınları altında yürümek zorlayıcıydı ama mümkün değil. Gerilla yaşamı çoğu kez mümkünsüzlükten bile mümkün olabilecek koşullar, değerler ve deneyimler yaratıyordu.

Kani Masi'nin suyuna ulaştığımızda ise, hava hafif serinlemişti. Ve bu kez geçmemiz gereken bir su vardı. Suyu aşabilmek için kullanılan tek yol, suyun her iki tarafına bir biriyle buluşan demir bir boruydu. Boru incedi ve üzerinden geçmek biraz da ustalık istiyordu. Espriler başlamıştı,

"Bakalım bugün kimler banyo yapma şansını yakalayacak" diyordu Mervan.

Borunun üzerinden tek tek geçiyorduk, düşüp düşmeme bir denge sorunu. Veyahut bir konsantrasyon sorunu. Bu tür durumlarda hızla yürümek, düşmeme şansını artırıyor. Bu tür yerlerde yavaş ilerlemek, dikkatli ilerleme anlamına gelmez hatta daha tehlikelidir. Deneyimli olanlar hızla geçip gitmişlerdi. Farke ürkek ve yavaş ilerliyordu. Ürkekliliği dengesini yitirmesine ve ayağının kaymasına neden olmuştu. Farke suyun içindeydi, borunun üzerinden geçerken "zaten daha ülkede banyo yapma fırsatı bulmamıştım, böylelikle banyo yapmış oldum" diyordu Agiri Pet. Ustaca borunun üzerinden geçmiş, espri yapmayı da unutmamıştı. Farke kendi kendine kızıyordu. Arkadaşlar gizli gülüyorlardı.

"Kızacak bir şey yok, bak ne güzel bir banyo yaptık işte" dediysem de Farke bir yenilgiye uğramış gibi kızıp duruyordu. Yeniydi, ama gururluydu. Yani her şeyi bir anda öğrenebileceğini, yaşabileceğini düşünüyordu. Ve zaman geçtikçe Farke dağın sırrını anlayacak ve tecrübeli bir gerilla olacaktı.

Nokta Sıkere geldiğimizde hava artık kararmıştı. Cırcır böceklerin sesi daha yüksek bir perdeden gelmeye başlamıştı. Karanlığa isyan mı ediyorlardı? Veyahut gece yolcularına eşlik mi etmek istiyorlardı? Bilmem ama, cırcır böcekleri dağda hava karardıktan sonra hep birlikte aynı ritimde ses çıkarırlardı. Cırcır böceklerin sesleri arasında ilerliyordum. Bir de ayak seslerimizi dinliyordum. Gözlerim ise dağa düşen gölgelerimizdeydi.

Nokta Sıkere'de bulunan bir bölüklük arkadaşla karşılaştıktan sonra, belirlenen bir noktada üstlenerek dinlenmeye başlamıştık. Sabah uyandığımızda Hamza ve Musa'nın bulunduğumuz noktaya geldiklerini görmüştük. İkisi de oldukça yorgun görünüyorlardı. Gece boyunca uyumamış, yol yürümüşlerdi. Geliş biçimlerinde önemli bir şeylerin olduğunu anlamıştık. Bundan dolayı hiçbir şey sormadık.

Kani Masi kasabası karşımızdaydı ve bir grup gerilla olarak bir dağ silsilesinde sabahın erken saatinde sıcak bir çay yudumluyorduk. Halklar mozaiği Kani Masi kasabasını izliyorduk. Asuri ve Kürtlerin birlikte yaşadıkları, aynı toprağı paylaşıp, aynı havayı soluyup, aynı duyguları yaşadıkları Kani Masi kasabası hüzünlü ve mistik bir havadaydı.

Kasabaya daldığımızı gören ve Kani Masi kasabasında milislik yapan Necip yanımıza sokularak kasabayı ayrıntılı anlatmıştı. Necip konuştuğça kasaba ile aramızdaki uzak hava kırılıyor, mesafe kısalıyordu.

Kani Masi kasabasının ortasından bir haç yükseliyordu. Haç kilisenin kapısında. Kasabanın diğer yerlerinde ise cami minareleri yükseliyordu. Haç ve minareler öğün mavisini buluşuyordu.

Yönetim toplantısı, tartışıyor. Toplantı sonu. Biz de kendi cephemizde işbirlikçi kalelere saldıracaktık. Bu amaçla bir eylem planlaması yönetim tarafından sunulmuştu. Yönetimdeki arkadaşlar oldukça pratik yaklaşmış hem hamlenin önemi bilince çıkarıp, yapıya kavratmış, hem de eylem için planlama ve düzenlemeler yapmışlardı. Eylem planlamasını kabul eden arkadaşlar destek amaçlı çeşitli önerilerde bulunmuşlardı. Eylem planlaması için daha sonra tek tek birimlerle tartışılmıştı. Benim de içinde bulunduğum timin mevzilenme yeri sınırın en yüksek tepesiydi.

Her tim kendi alanına doğru yola çıkmıştı. Tepe uzun, yol dar. Yol bir patika, tepenin zirvesi sonsuzluğa doğru kıvranıyordu gibiydi. Tepe uzak, tepe gözle görülecek kadar uzak. Mataralarımızda tek damla su yok. Ve bir ağustos sıcağında yürüyorduk.

Toprak susuzluktan çatlamış, bahar ayının kabarmış verimli toprağı susuzluktan çökmüş, toz olup aşağılara kayıyordu. Toprak susuz, biz susuz, önümüzde uzunca bir yol, yol dar ve patika. Patikada bizden önce gidenler veya gelenlerin bıraktığı boş mermi kovanları, hangi çatışmada geriye kaldığı bilinmez bomba parçaları ve füyüeleri.

"Heval su" diyordu Çetin. Dudakları kurumuş, dili biraz ıslak, o da "su" diyebileceği kadar ıslak. Su yok, güneş de tepemizde ve biz sonsuzluğa merdiven dayanmış olan tepayı tırmanıyorduk.

"Su... Su..." çöllere düşenlerin anlayabildiği tek yaşam kaynağı. Bir avuç suyu dünyanın en kutsal aramağını olduğunu, bir tek çöllere düşenler bilir. Ve bunu da yüreğimize gömerek, bunu da yenerek tepenin en üst zirvesine ulaşmıştık. Dinlenebilirdik. Görevimiz düşman tepeye güç indirmelerini engellemektir. Susuzduk. Yalnız düşmanın tepeye ayak basmasını engelleyecek kadar gücümüz vardı. Bu sevda suyumuzdu. Bu bir halkın umudu olma gerekçemizi yoksa vücudumuz susuzluktan kurumuştur.

Diğer grubumuz ise, Ore köyünde peşmergecilik yapan ve düşmana bilgi aktaran bazı ajanlara yönelik eylem yapacaktı. Biz tepede bekliyorduk. Bulunduğumuz coğrafyanın ötesinde bir tek tepeye düşman indirimi olursa, nasıl engelleyeceğimizi ve bir de su içeceğimizi anı düşünüyorduk. Hava sıcak ve vücutlarımızda bir tek ter damlası yoktu. Vücutlarımızda tek damla su kalmamıştı, ondan terleyemiyorduk.

Akşama kadar tepede beklemiştik. Her taraf sessizdi. Diğer grubun gittiği güzergahta herhangi bir ses duyulmamıştı.

"Neler olmuştu?" Bu daha çok içimi kavuruyordu.

Hava serinlediğinde, biz de tepeden aşağıya doğru inmeye başlamıştık. Yol kısaydı, ululuğu bitmişti, hızla iniyorduk, suya ulaşacaktık. Görevimizin süresi bitmiş ve yapacağımız ilk iş su bulmaktı. Uzaktan küçük bir dereyi görmüş, ve ona doğru yolumuzu ayarlamıştık.

Suya ulaştığımızda önce bir avuç su içtik. Ve sonra elbiselerimizle derenin en derin yerine daldık, her tarafımızın ıslanmasını, bedenlerimizin rahatlanmasını istiyorduk. Hepimiz kana kana su içmiştik. Artık noktamıza doğru yol alabilirdik. Ve diğer gruba ne olduğunu öğrenebilirdik.

Noktaya ulaştığımızda diğer gruptaki arkadaşları görünce sevinmiştik. Arkadaşlara bir şey olmamıştı. Eylem sabote olduğu için beklenen çatışma gerçekleşmemişti. Arkadaşların eylem amacıyla alana doğru giderken, tesadüfen fark edilmeleri tabii ki, bir şanssızlıktı. Grubun sorumlusu Hamzaydı.

"Osman yoldaş bu eylemi yapamadık ama bir esirimiz var. Biraz ilgilen, çok korkuyor" dedi Hamza. Önce bunun bir espri olduğunu sandım. Gerçekten içimizde yabancı birinin olduğunu fark etmiştim.

Hamza'nın gurubu eylem sabote olunca geri dönüşte sivil biriyle karşılaşıyorlar. Köy koruyucusu olabileceği ihtimalinden yola çıkarak esir alınıyor. Ama güneyli bir gençti.

"Nasılın arkadaş " diye sordum.

"İyiyim, sağ olun, bana ne yapacaksınız, beni öldüreceksiniz" diyerek korkularını dile getiriyordu esir. Öyle bir korkuyordu ki, bu onu zavallılaştırıyordu. Zavallılıktan nefret ederdim. Bir zavallı duruş gördüm mü kendime hakim olamazdım.

"Kalk ayağa öyle ağlar gibi konuşma, öleceğin bilsen bile böyle zavallılaştırma. Hep böyle yaptık, ne elde edildi ha. Ayağa kalk!" ellerimi adamın yakasından Hamza zor çıkarmıştı.

"Sana adamla konuş" dedik, "sen ne yapıyorsun heval" diye uyardı Hamza. Karşımda Hamza'yı görünce şaşırılmıştım.

"Bak arkadaş böyle korkak durma, bu duruş beni hep tahrik etmiştir. Senden özür diliyorum" dedikten sonra günlerimi alan bir ilgilenmeye içine girdiğim davranışın yaratacağı sonuçları gidermeye çalıştım.

"Anladım Osman, anladım, bundan sonra biri benim yanımda öyle korkakça davranırsa bende kabul etmeyeceğim" dedi. İsmi de artık öğrendiğim, esirimiz Emmo. Bu sözleri duyduğumda ben de kendimi affedebilmişim. Bir başkasına bağırma hakkım yoktu.

"Sizleri böyle tanı mıyorduk, böyle de olsa, sizleri tanımam benim için bir şans" dedi Emmo, onu almaya gelen annesiyle birlikte giderken.

Altı gün yanımda kalan Emmo'yu gönderdiğimiz gündü. Cihazdan yine acı bir haber ulaşmıştı. Cihazdan haberi veren tabur komutanımız Mahir'di. "Dün üç yoldaşımız KDP işbirlikçi güçleri tarafından haince katledilmiştir"

İhanet gömülmeli, ihanet yok edilmeliydi. Arkadaşlarımızı katleden peşmergeler Kani Masi'de halaya durmuşlar. İhanet üzerine halay çekmişlerdi. Kendi ölümleri, kendi ölüm külleri üzerinde halaya durmuşlardı. Ne tuhaf bir insanlardı işbirlikçiler, tüm zaferlerini bir başkasının ölümü veya düşüşü üzerine kurmuşlardı. Gerilla düşmanları dağda bir gerilla vurulunca bir başarı sağladıklarını, hatta yaşamlarının zaferini elde ettiklerini düşünürlerdi. Gerilla bu kadar önemliydi. Çünkü onlar yaşam savaşçılarıydılar. Ölü yaşayan topluluktan olmayı reddetmişlerdi. Ve ölümü yaşam diye belleyenler için bizden birinin vurulması demek, onların biraz daha ölü yaşaması demektir.

Ve büyük hamle başlıyordu. Bunun tüm planları yapılmıştı. KDP toptan vurulacak, her alanda üzerine gidilecekti. Yanımda bulunan bir bölük arkadaş da bir araya gelerek yeni bir eylem planı ve düşman hedefler belirlemiştik.

Tarih, 14-15 Ağustos 95. Plan hazır, gruplar hazır. Ve eylemin başarısı kesindi. Bir milis arkadaşımız vardı ve eylem yapacağımız yerin bir bütününe tanıyordu. Hedef bir KDP karakoluydu. Bir grup karakolun stratejik tepesini tutacak, bir grup karakolu vuracak, Hamza'nın grubu ise, Seytare dedikleri devreyi vuracaklardı.

Tarihi 15 Ağustos 84'ten, 15 Ağustos 95'e uzanan bir tarihi içinden yürüyorduk. Ağıt komutanın yüreğinde 84'te atılan merminin sıcaklığını hissetmeye ve anlamaya çalışarak eyleme gidiyorduk. Gecenin saat 12:00'si güneyin tarihi eylemliliği her yerde başlayacağı gece. Geceye mermi yağacaktı.

Biz eylem grubu olarak eyleme başlamıştık. Diğer yerlerde ise bazı aksaklıklar çıktığı için o gece beklenen eylemler zinciri başlamadığını sonradan öğrenecektik.

Kısa sürede karşı taraftan bize doğru gelen mermiler durmuştu. Karakola doğru ilerlemeye başlamıştık. Karakol boştu. Peşmergeler ardından dört ölü bırakarak kaçmışlardı. Bir köşede başını dizlerinin arasına almış birinin olduğunu fark ettiğim de hepimiz namluları ona çevirmiştik. Bir tuzak olabiliirdi.

"Ayağa kalk, yalnızca başını kaldıracan peşmerge bir çok yaşıyordu. Bunu anladığımızda ona yaklaştık, üstündeki askeri malzemelere el koyarak esir almıştık.

"Adım Davut, adım Davut, Fatte'nin oğlu Davut... Öleceğim, öleceğim..." deyip duruyordu.

Karakolda bırakan askeri malzemeleri ve esirimizi alarak diğer gruplarla birleşeceğimiz noktaya doğru ilerledik. Yol boyunca yürümekte zorlanan esir durmadan aynı şeyleri tekrarlayıp duruyordu. Ve ben yine tahrik oluyor kendimi kontrol etmeye çalışıyordum.

"Adım Davut... Adım Davut, Fatte'nin oğlu Davut... Öleceğim..." deyip duruyordu. Diğer grupla buluşmuştu.

"Demek ki, bir esirimiz var" dedi Hamza.

"Doğru" dedim. Esire baktı, "bu çok yaşıyor" dedi ve esirin yüzüne okkalı bir tokat indirdi. Bu ani davranış karşısında ben bile şok olmuşum. Şaşırdığımı gören Hamza, "şoka karşı çok tedavi" dedi gülümseyerek. Davut o tokattan sonra susmuş ve sakinleşmişti.

Noktamıza doğru yol alıyorduk. Eylemden sonra Metina'ya gelerek Kani Reşa'da dinlenmek için ara vermiştik. Davut'la ilgilenmemiz, bizler hakkında oluşturulan yargıları kırmamız gerekiyordu. Bu görevi üstlenenlerden biri de bendim. Gün geçtikçe Davut'un bize karşı düşünceleri değişmişti. Daha sonra ailesine haber göndererek gelip almalarını bildirmiştik. Davut'u ailesine teslim ettiğimizde "ben artık peşmergecilik yapmayacağım" dedi.

Kani Reşe'de günler güzel geçiyordu. En temel özelliği suyuuydu. Kaynaktan gelen bir çeşmesi vardı. Ve suyu içmekle insanı doyamayacağı kadar güzeldi. Eylemden sonraki günlerde karargah tarafından takımca çağırılmıştık. Kısmi de olsa, kısa sürede herkes temizliğini yapmıştı. Hepimizin üstü başı oldukça düzenliydi ve karargaha doğru yola çıkmıştık. Karargah daha önce YAJK I. Kongresinin yapıldığı yerdeydi.

Karargaha ulaştığımızda eski su kuyularıyla karşılaşmıştık. Su ihtiyacı kuyulardan giderildiği belli oluyordu. Çevrede bir iki nöbetçi dışında kimse yoktu. Bu bizi biraz şaşırtmıştı. Biraz daha vadinin derinliklerine daldığımızda arkadaşların yerleşim alanlarıyla karşılaşmıştık ama bu da bizi tatmin etmemiş bir karargah hissini uyandırmamıştı.

Karargah Bazı denilen bir köyün üzerindeydi. Şaşkınlık içerisinde çevreye baktığımızı gören Çetin "karargah burası değil, karargaha gideceğiz" dedi. "Bu vadinin neresinde karargah var, henüz anlamış değildim" diye düşünüyordum.

"Zaten bu noktayı arkadaşlar keşfedinceye kadar epey zorlanmışlar. Şu gördüğünüz tepede büyük bir mağara var. İşte karargah o mağaradır" dedi Kemal. Bir mağara nasıl koskocaman bir karargah olurdu, çok fazla anlamamış, fakat önümüzde yürüyen arkadaşları takip etmeye devam etmiştim.

Öncümüzün tirmandığı yer normal bir tepe değildi. Bir uçurumu tırmanıyorduk. Geriye dönüp bakmamızı söylüyordu.

Öncümüzün bizi nereye götürdüğünü doğrusu merak ediyorduk. Öyle bir yerde ilerliyordu ki, sırat köprüsüydü demek abartılı olmayacak. Dik bir uçurum. Ayaklarımız ve ellerimizle tutunacağımız yerler kayalıkta oyulmuştu. Onun dışında dayanacağımız hiç bir yer yoktu. Ayak ve el yerleri ise özel kazılmamış, uzun yılları kapsayan bir kullanımı sonucu aşınarak oluştuğu belliydi. Kimler öyle bir yolu uzun süre kullanmıştı? En önde yürüyen öncümüz bir yandan da konuşuyordu.

"Çıktığımız yer bir kilisedir. Hristiyanlar kendi inançlarını korumak, İsa ve Meryem'e karşı görevlerini yerine getirmek için böyle yollar kullanmışlar" diyordu. Bu sözler beni daha da heyecanlandırmıştı. İnsanlar inançları uğruna hangi dağları delmemişlerdi ki. İnsanda sınırsız eylem gücünü geliştiren inançtı. İnanç olmasa, öylesi bir uçurumdan insanlar çıkamazdı. Çünkü düşse insan param parça olur. Uçurumun ortasına ulaştığımızda düz bir alanla karşılaşmıştık. Ve güzel bir su akıyordu.

Kendimi cennette hissetmeye başlamıştım. Bir uçurumun ortasında, sanki yüksek bir apartmanın balkonunda dünyayı izler gibi, karşımdaki dağları seyrediyordum. Dağlar yakın duruyorlardı. Eğilip sudan içtim, kutsallığını hissettim tüm arkadaşların yüzünde aynı anlam vardı. Ortak anlam; hayranlıktı.

Daha tırmanacak yolumuz var diye hazırlanıyordu ki, öncü arkadaşımız "mağaraya girebiliriz" dedi. Mağara neredeydi, ortada mağara falan yoktu. İçimden öncünün bizimle dalga geçtiğini düşüncesi geçti ve öfkelenmişim. Yalnız öncü ciddiydi, yan tarafımızda duran ve bir yarık gibi görünen yere doğru yürüdü. Biz birbirimize bakarken, öncü gözden yitip gitmişti. Nereye kaybolmuştu, sahiden o yarık bir mağara mıydı? Bunu öğrenmenin tek yolu, çaresiz öncünün geçtiği yarıktan geçmekti.

Dar, yarıktan zar zor geçtik. İki üç adım sonra biraz genişleyen bir alanla, oradan yeni bir kapıyla karşılaşmıştık. Onu da aştığımda biraz daha geniş bir kapı ve alanla karşılaşmıştık, böylelikle tam yedi kapıdan geçmiştik. İlerledikçe büyüleyici bir hava, insan emeğine hayranlığımız artıyordu.

Öncü doğru söylüyordu, bir mağaraya girmiştik. Öyle sıradan bir mağara değil, dağ içinde bir dünyaydı. Mağaranın içine bir sürü ışık dökünmüştü. Işıklandırma izin arkadaşlar jeneratör kullanmıştı.

Dağ içindeki dünyada mutfak, fırın, futbol devreyi ve içtima sahası vardı. Bize hazırlanan iki mangaya yerleştirilmişti. Yaklaşık beş yüz kişinin barınabileceği bir yer altı dünyasıydık. Her birimizin dinlenme sorunundan çok, mağarayı, dağ içindeki dünyayı keşfetme gibi bir merak sarmıştı.

Duvarlarda işaretler vardı, belirsizdi işaretlerle. Belli olan tek işaretler haçlardı. İsa ve Meryem ananın duvarlarda kabartılmış, ama aşınmış resimleri duvarlardaydı. İşaretler ilginç bir renkle yapılmıştı. Koyu kırmızı, biraz hafiften toprak rengine benzer bir boya kullanılmıştı. Biz yürüdükçe mağara sonunu gizliyordu.

"Sonuna henüz kimse gitmedi" dedi bir bayan arkadaş, ardında elini uzatarak, "benim adım Cahide, sahadan yeni geldim, sanırım siz bugün gelen arkadaşlardanınız" dedi. Sonra hepimiz tek tek tanıştık. Cahide keşfettiği mağaranın bölümlerini tek tek bize anlatmaya başlamıştı. "Bir de tüneli var, o tünelden tepenin başına ulaşılabilir. Zaman olursa orayı da görün" diyordu.

YAJK I. Kongresinin yapıldığı salonda toplandık. Botan arkadaş bizimle bir toplantı yapmıştı. Toplantıdan sonra Önderlik sahasından gelen arkadaşlarla tanışarak sahaya ilişkin derin bir sohbet dalmıştık.

"Buralar tahmin ettiğimden de farklı" dedi Zağros.

"Doğru Zağros yoldaş, Kürdistan Kafkasya'ya benzemez" diye takıldı Cahide.

"Kafkasya coğrafik olarak Kürdistan'a hiç benzemiyor, denilemez, ama farklılıkları da var."

"Kürdistan hem yere benzer, hem hiç bir yere benzemez" diyerek akademiden gelen arkadaşların sohbetine katılmıştım.

Bizler kürdistan'ı, onlar akademiyi ve Önderliği anlatıyorlardı. Önderlik ve Kürdistan bütünlüğünün yakaladığımız bir sohbetti. Önderlik arkadaşları ülkeye uğurlarken hep kendisinin bir parçasını da gönderiyordu.

"Önderlik her grubu ülkeye gönderdiğinde kendi yüreğini de gönderir gibiydi. Bizim grubu uğurlarken, araba gözden kayboluncaya kadar yerinden ayrılmamış ve eli havada el sallıyordu. Son görüntü buydu ve sanki gökleri kucaklaşmıştı" dedi Cahide ve ışıllı gözleri sulandı ama kimse bunu fark etmedi.

Uzun, belki de hiç birimiz için bitmeyecek olan bir sohbetti. Felsefeden bilime, bilim ile Önderlik, coğrafyayla ile Önderlik arasında bir dizi bağlantı kurduğumuz tartışma sonrasında "top oynayalım mı?" diye sordu Farke.

"Bu uçurumun neresinde top oynayacağız" diye şaşkınlıkla sordu Dewran.

"Heval Dewran ben mağarayı çoktan keşfettim, top sahası bile var. Dışarıya çıkmanıza gerek yok" dedi gülümseyen Farke. Herkes Farke'nin önerisini kabul etmiş ve futbol maçı yapmıştık. Dağın içinde farklı bir dünyada top oynamanın tadı başkaydı. Bulduğumuz mağara gerçekten de eşi bulunmazdı. Hava saldırılarında saklanıp korumak, kış koşullarında üstlenmek için ideal bir yerdi.

"Burada bir de tünel var, tünelle tepenin en üst kısmına çıkılabilir" diyen Cahide'nin sözleri aklıma takılmıştı. Sonraki gün tünelden mutlaka yol alıp tepeye ulaşma arzumu yerine getirmek için yola çıkmıştım.

Karanlık bir tünelden tek başıma yol almaya başlamıştım. El fenerinin aydınlattığı tünelde sarkit ve dikitler bazen ürkütücü, bazen de mücevher diyarında yol aldığımın duygusunu yaratıyordu. Sarkit ve dikitler rengarenkti ve bu şaşırtıcıydı. Tünelde yol aldıkça sarkit ve dikitlerin rengi sarı, kırmızı, laciverdi ve mavimsi biçimde değişiyordu. Demek ki, mağaranın kayalıkları bir çok renkten oluşmuştu. Aralarında sızan su, onların rengini almış ve sarkit dikitlerin renkli olmasına neden oluyordu. Elindeki fenerin aydınlattığı sarkit ve dikitlerin renkleri ısılıyor ve yeni bir ışık yansımasına dönüşüyordu. Uzun ve esrarengiz bir yolculuktan sonra dışardan sızan ışıklara ulaşmış ve gerçekten tepenin başına ulaşmıştım.

Metina ayaklarının altındaydı. Büyülü bir dünyadaydım. Her şeye kendimi çok yakın hissediyordum. Göğ ve yeryüzüne... doyarsa Metina'yı izlediği bir gündü. Ardından geldiğim tünelden, kristal bir dünyadan geçerek, arkadaşların yanına ulaşmıştım.

Karargahta geniş yönetim toplanmış olmuştu. Toplantı sonrasında yeni bir düzenlemeye gidilmişti. Bir bölük olarak düzenlenmiştik. Bölük komutanımız olarak Ferhat isminde bir arkadaş atanmıştı. Takım komutanımız ise Hamza'ydı.

Hamza olumlu pratiğinden dolayı mangedan takım komutanlığına terfi edilmişti. Hamza ile olmak benim için hep bir ayrıcalıktı. Yeni bölük komutanımızı merak ediyordum. Daha tanışmadan bazı bilgiler de almamış da değildik. Liceliydi, Amed'de uzun süre gerillacılık yapmıştı. Kovboy Ferhat deniliyor muş, kovboy ismini iyi silah kullanma yeteneğinden dolayı verilmişti.

Yeni düzenlenen bölüğümüze yerimize geliştığımız gün, bir arkadaş yanıma sessizce oturdu. "Hoş geldin" dedi. Selamlaştıktan sonra sohbet derinleşmişti. Arkadaş tam kalkıp gidecek ti ki, "heval ismini sormamıştım, sahiden adın neydi?" diye sorduğunda, arkasını dönüp mütevazice, "Ferhat" dedi.

"Sadece Ferhat mı?"

"Bana göre sadece Ferhat"

"Yoksa kovboy Ferhat sen misin?"

"Arkadaşlar öyle diyor" dedi ve geldiği gibi sessizce gitti.

Şaşırmıştım, çünkü düşüncede çizdiğim Kovboy Ferhat farklıydı, en azından dağda da olsa bir foteri olmalıydı. Bir de piposu... En azında ağzında bir sigara olmalıydı. Aslında düşüncede bir Amerikan kovboy tipini çizmişim. Yalnız kovboy Ferhat yumuşak yüzlü bir arkadaştı. Ve beklenmedik bir anda tanışmıştım.

"Osman yoldaş görüyorum da bölük komutanımızla hemen kaynaştın" dedi Musa. Musa maga komutanıydı.

"Tesadüfen oldu, hoş bir insanmış."

"Osman yoldaş Metina köylerini iyi tanıyorsun, bundan dolayı sizi bölüğünü erzağını temin etme göreviyle görevlendirme kararı aldık" dedi Musa.

Ayağa kalktım, dimdik Musa'nın önüne doğru yürüdüm, hazır ol vaziyete geçerek "baş üstüne komutanım" dedim.

"İhtiyar kurt, bayağı çeviksin" diyen Musa beni kucaklaşmıştı. Bölük olarak belirlenen noktamıza yerleşmiş ve iç düzenlememizi yapmıştık.

Ben de yeni görevini başarıyla yerine getirmek için iş başı yapmıştım. İlk gittiğim köy Blazine köyüydü. Köye girdiğimizde bizi görenler içeriye kaçıp kapıların mandallarını yerine yerleştiriyorlardı. Blazine köyü ve bir bir yüzümüze kapatılan tahta kapılar.

Bir yumrukla yere devrilebilecek kadar çürük tahta kapılar. Duraksamıştı ayaklarım. Bir adım daha atamayacak kadar olduğu yerde kilitlenmişlerdi. Tıpkı kapanan kapıların kilidi gibi.

Sonra bir toprak evin ortasına çamurla etrafı kapatılan küçük bir camdan bana bakan iki göz, iki yürek masumluğunu bana gönderen bir çocuk yüzü. Kara, zeytin karası, parlak, esmer ay parlaklığı o gözler. Beni kendisine çeken gözler, insanı masumluğa, safiyete, sakinliğe duruluğa davet eden o gözlerin peşinden ilerleyerek tahta kapıları tıklattım. Tek tek bir sabır deryasından kendimi geçirerek, önüme çıkan tüm kapıların ardında köylülerle konuştum.

Ben sabır deryasında o çocuğun gözlerini içimde büyüttükçe kapılar açıldı, sohbetler derinleşti, çocuğun gözleri içimde filizlendi.

Köyden ayrılıyorduk. Para karşılığında erzak almıştık. Biz köyden ayrılırken, girdiğimizde karşılaştığımız yaklaşımlar ile giderken içerisine girilen yaklaşımlar birbirin zıddıydı. Bu kez erzak karşılığında uzattığımız parayı almak istemiyorlardı. Ama biz vermekte kararlıydık ve verdik. Köyün en dışına kadar bir grup genç tarafından yolculamıştık. İşte o zaman anlamıştım, ilişki emekti, sabırdı, ilişki zor olduğunun bilindiği anda yürekte geliştirdiğin sabır deryasının coşmasıydı.

Ve Blazine köylülerinin o deryaya çekmenin bizi yolculayacak kadar değiştirmenin sevincini yaşayarak noktaya ulaşmıştık. Bir kapı, bir kapı, bir çok kapının kapanması ardından küçük bir camın ardından bana bakan iki göz, masumiyetin ve safiyetin peşinde koşmuş ve kazanmıştım.

Huzurlu bir gece o çocuğun gözlerin nurunda uyur gibi uyumuştum. "Roj baş" diyen Ferhat'ın sesiyle uyandığımda sabah olmuştu. Hemen hazırlanarak yanan ateşin başında oturan Ferhat'ın yanına gittim.

"Sıcak bir çay iç" diyerek bana bir bardak çay uzatan Ferhat, ardından şekerini de uzatmıştı.

"Teşekkür ederim Ferhat yoldaş."

"Çalışmalar nasıl gidiyor."

"Zorlukları var ama, sabır her şeyin ilacı biliyorum." "Haklısın seninle bugün Begova'nın etrafını ve coğrafyasını iyice öğrenmek için biraz dolaşalım" dedi Ferhat.

Sabahın serinliğinde Ferhat ile birlikte noktadan uzaklaşmaya başlamıştık. Geçtiğimiz yerlerde keklik sürüleri uçuyordu. Güneş ışıklarını gönderdikçe gölgelenen kayalıklar uyanıyordu. Ferhat'a Begova'nın köylerini uzaktan tek tek gösterdim. Ardından düşmanın yerleşim alanlarını, Begova'nın savunmasını yapan karakolları ayrıntılarıyla öğrenmek isteyen Ferhat'a bildiğim ayrıntıları anlattım. Bir de düşmanın yerleştiği tepeleri uzaktan dürbünle kontrol ettik.

Akşama doğru noktaya döndüğümüzde tabur komutanın geldiğini gördük. Ferhat bölüğün hemen toparlanmasını söyledi. Tabur komutanı bölükle bir toplantı yapmıştı. Konuşmalarında yeni ve büyük bir savaş sürecine gireceğimiz anlaşılıyordu. Toplantı bir hazırlıktı. Ruhun kendini adapte etmede önemli bir yer alırdı böylece toplantılar. Sonraki gün Ferhat'ın beni çağırdığının haberi geldi.

"Bize hazır yiyecekler lazım, konserve vb" dedi Ferhat. "Bugün ne kadar temin edersen o kadar iyi olacak" diye ekledi.

"Bu konuda problem çıkmaz" dedi ve ardından biraz sohbet ettikten sonra izin isteyip kalktım. Ferhat "kendine dikkat et" diyerek beni yolculamıştı.

Çevremdeki köylülerle tanışmış, insanlarımızla çabuk kaynaşmayı başardığım için ihtiyaçlarımızı karşılayacağımın rahatlığıyla köylere gittim. Yeterli düzeyde konserve ve helva ile noktaya dönmüştüm.

"Tebrik ederim" dedi Ferhat.

"Görevimiz" dedim. Bir görevi daha yerine getirmenin gururunu içten içe yaşamıştım. Savaşta lojistikçi olmak önemli bir şeydi.

Arkadaşlar hazırlansınlar, yola çıkıyoruz" dedi Ferhat. Daha dinlenmemiştim ama hemen gitmek için hazırlanmıştık. Yola çıkmadan önce "Hedefimiz Begova'daki işbirlikçi hainlerdir. Planlama daha sonra tartışılacak" dedi Ferhat.

Ve yola çıkmıştık. Gece boyu yürüyecektik. Ve ben gün boyunca hiç durmamış, yürümüştüm. Bir de erzağı taşımıştım. Yürüyorduk, ama ben daha yürüyüşün başında kendimi oldukça yorgun hissetmeye başlamıştım.

Yarı aydınlık bir geceydi. Yorgunluktan yürüyemeyecek kadar bitkindik. Uzaklarda ağustos ayının gündüz tepelerde bıraktığı ısıyı bize doğru getiren ılık bir rüzgar hafiften esiyordu. Rüzgar insan teninde farklı bir hoşnutluk yaratıyordu. Biraz da efkarlandırıyordu muydu bilmiyordum ama efkarlıydım. Efkarıma sebep rüzgar mıydı?

Rüzgarlar hep bende hafif bir efkar veya gizli bir hüznü yaratırdı. O gece bana yorgunluğumu unutturan ılık bir rüzgardı. Dağ kuytuluklarına ulaştığım anlarda ise, insanı yorgunluk sonrası uykuya davet eden bir sıcaklığı tenimde hissediyordum. Ondan hep o gece yükseklerde yürümek istiyor, ılık rüzgarı tenimde hissetmek istiyordum. Onun için tepeleri en önde çıkıyordum.

"İhtiyar sanki gün boyu ben yürümüşüm de sen dinlenmişsin, tepeleri en önde çıkıyorsun" diyen Musa, yine takılmaya başlamıştı.

"Yorgun olmadığımından değil, tepede ılık rüzgarlara ulaşmak istiyorum"

"Çok romantiksin"

"Eee, kurtlar romantik havaları severler"

"Sence kurtlar neden hep dumanlı havalarda dolaşırlar?"

"Romantikler de ondan. Gerçi senin kadar romantik olamam, ama..."

"Ha ben mi, yok yok, yanlış insana romantik diyorsun" diyordu Musa.

"Sen hep yıldızlarla yol alıyorsun, romantik olmasan bu dağlarda ne arıyorsun ki, biz dağda yaşama tercihimize yalnız ideolojik amaçlarımız deyip geçemeyiz, ideolojik amaçlarımız kadar, bunu besleyen duygularımız da var Musa yoldaş."

"Amma da teorik konuşuyorsun, tamam, pes ediyorum. Aslına bakarsan tempomdaki yavaşlık, yürümediğimden değil, attığım her adımda toprağı, dağı, içten yaşamak, hissetmek isteyişimdendir. Arkadaşları bir bir gözlemleyerek hiç bir ayrıntıyı kaçırmak istemediğimdendir" dedi Musa.

Senin kadar romantik olamayacağımı söylemiştim."

Ilık rüzgarları tenimde hissederek, yaşayarak ulaşmıştık Begova'nın üç kilometre üstündeki tepeye. Artık hava yavaş yavaş aydınlanıyordu. Hava aydınlandıkça çevreyi kontrol etmek için bir grup arkadaş araziye çıkmıştı. Bizlerin bulunduğu tarafı ise, kontrol etmek için kimse ilerlememişti. Çünkü alan açıktı ve görebiliyorduk. Biraz uyumak için uygun bir yer arıyordum ki, karşımda beyaz bir katır ve üstünde genç bir çocukla karşılaşmıştım.

Ani bir refleksle silahımın namlusunun doğrulduğu çocuk dona kalmış, katır da kendiliğinden durmuştu. Çocuğun çok korktuğunu fark edince silahımı indirdim.

"Korkmana gerek yok, biz gerillayız, Apocuyuz" dedim. Çocuğun beni duyduğu yoktu ya da anlamamıştı. Çünkü yüzündeki korku dalgası gittikçe şiddetleniyordu.

"Yoldaşlar bir misafirimiz var" diyerek, arkadaşları çağırmıştım. Telaşla yanımıza gelen arkadaşlardan Aslan, "kocaman bir misafirimiz var" diyerek katırın üstünde bize şaşkın şaşkın bakan çocuğa yaklaştı. Elini uzattı.

"Merhaba küçük arkadaş" dedi. Çocuk önce elini uzatıp uzatmamada bir tereddüt yaşadı ama sonra Aslan'ın elini sıktı. Aslan çocuğa gülümseyen bir yüz ve sevgi dolu sözlerle biraz sohbet edince çocuk rahatlamıştı.

"Şimdi bizimle bir çay içmek istersin herhalde?" diye sordu Cahide. Çocuk katırdan indi ve oturan arkadaşlara doğru yürümeye başlayınca nihayet biraz dinlenme fırsatı yakalamıştım. Toprağın üstündeki ayrık ve kurumuş otları temizledim. Toprak soğuktu, kefiyemi yere sererek uzandım. Keklik sesleri arasında uyuyakalmıştım.

Uyandığımda misafirimizin kahkaha seslerini duymuştum. Çocukluk ile olgunluk arasında kalın ve ince sesin bulunduğu bir tonda duyduğum gülüşler, beni geçmişe götürmüştü. Oğlum büyümüştü mutlaka, ses tonu değişmiş miydi? Nasıl gülüyordu?

Kefiyemi sirkelerken, bir taraftan da oğlumu düşünüyordum. Kızım ise, mutlaka genç bir kız olmuştu. Daha kefiyemi katlamıştım ki, yine uzaktan birilerinin geldiğini fark etmişim. Biraz sinirlenmişim, günün tüm aksilikleri bana mı rast geliyordu?

"Arkadaşlar! Bir misafir daha bize doğru geliyor" diye seslendim.

"Osman yoldaş bir uyumadan, bir uyandıktan sonra günün tüm olumsuzlukların habercisi oldun" dedi Devran.

"Aksilik işte" diye karşılık verinceye kadar misafirimiz bize epey yaklaşmıştı.

Saat öğlen vaktini gösteriyordu. Gelen kişi yanımdaki çocuğun amcasıydı, çocuğu ve amcasını alıkoymak zorundaydık, Çünkü eylememizin deşifre olmaması için her türlü tedbiri almak zorundaydık. Çocuk sakinleşmişti, yanına gidip oturdum, çocuk güzel, çocuk umut bakışlı. Ayağında delik deşik bir kara lastik ayakkabı, çorapsız, siyah ayakkabı içinde duran ayaklar ve gülen bir çocuk yüzü.

"İşte senin için savaşıyoruz oğul, nasıl savaştığımızı anlatsam, inanmazlar oğul" dedim. Uzun yıllardan sonra farkında olmadan ilk kez o an "oğul" demiştim. Sonra sustum. Çocuğu karşı biraz da mahcup bir duygu yaşamaya başlamıştım. Yine kızımı ve oğlumu düşünüyordum. Sonra çantamda duran çorabı çıkarıp çocuğu uzattım.

"Yok, benim çorabım evdedir" dedi çocuk. Ama evlerinde değil çorap, ekmeğin bile olmadığını biliyordum. Kürt insanı fakir bırakılıyordu. Zengindi Kürt, zengin bir toprağı vardı ve fakirleştirilmesinin tek nedeni bu iken, onun yüreğı yine de zengindi. Çorabı çocuğa verdim, arkadaşların bulunduğu yere yönelecektim ki çocuğun amcası çocuğun kulağına eğilerek, "korkma oğul, bu insanlardan bize zarar gelmez." dediğini duydum.

Bize en fazla kabul etmediğini söyleyenler bile insanlara zarar vermediğimizi çok iyi biliyorlardı.

Toplantı yaparak, eylem planlaması tartışılmaya başlanmıştı. Ferhat, Aslan ve Hamza divandı. Eylem planlamasını ayrıntılarıyla hem anlatıyor, hem de yerde çizerek göstermeye çalışıyorlardı. Daha sonra da eylem grupları açıklanmaya başlanmıştı. Ben her zaman olduğu gibi, yine pusu grubunda yer alıyordum. Toplantıdan sonra eylem için son hazırlıklara başlamıştım. Hava kararmadan önce "çocuğu evine gönderelim, ama amcası kalsın" dedi Ferhat. Çocuğu evine gitmek üzere serbest bırakmıştık.

"İstiyorsanız kalabilirim, ama gitsem de kimseye sizden söz etmem" diyordu çocuk.

Karanlığın çökmesiyle eylem alanına doğru harekete geçmiştik. Yanımıza aldığımız köylü, ihanetçilerden çok çekmişti.

"Size istediğiniz yeri gösterebilirim" diyordu. Bir noktaya kadar eylem grupların hepsi birlikte hareket etmişti. Pusu grubunda Dewran, Cahide, Zağros ve ben vardım. Pusuyu atacağımız alana doğru yürüyorduk. Kendine ve toprağına ihanet edenlerin üstüne yürüyeceğimiz gecelerden bir tanesini yürüyorduk.

Grup olarak mevzileneceğimiz yere varmıştık. Ellerimiz tetikte bekliyorduk, Cahide ile aynı mevzideydik, Zağros ile Devran'da diğer tarafta mevzilenmişti.

"Dünyada affedilmeyen, hayatta asla kabul görmeyen tek şey, ihanettir" dedi Cahide.

"Neden?"

"Çünkü ihanet önce kişinin kendisine karşı gerçekleştirdiği eylemdir. Kişinin kendisinde, kendisinin yarattığı izler belleklerde en zor silinen, hatta silinmeyen tek izlerdir. İhanet bir kez gelişti mi, sen onu değiştirmek istesen bile senden alıp götürdükleri kişilikte tahribat yaratır ve bir yara olarak kalır" diye devam etti Cahide.

"Neden insanın en büyük yaraları hep kendisinden kaynaklı olur ki,"

"Bazen kişi kendisi dışında dış koşulların sonucu olarak da yaralanabilir, ama bu istisnalar. Çünkü dıştan gelen dayatmalarla mücadele edecek olan, yine kişinin kendisidir."

"Kürdistan toprakları hep iki zıt gerçekliği çatıştığı topraklar olmuş. Karanlığın, aydınlıkla, ihanet-kahramanlıkla, direniş-yenilgiyle ve bunlar o kadar çok sıralanabilir ki" dedim.

"Bunlar Kürdistan'da daha fazla var. Neden Kürdistan? Çünkü Kürdistan insanlığın hayat gerçekliği, yok sayılan coğrafya, aslında yok sayıldığı yerden insanlığın gerçekliği olan yer. İnsanlık bu topraklarda doğdu. Çağ, insanın kendisinden kaçtığı bir çağ. Bu bir hastalıktır. Tıpkı ihanet gibi, tıpkı şimdi vuracağımız gerçek gibi bir şey..." diye konuşmaya devam etti Cahide. Biz farkında olmadan tartışma uzayıp gitmişti. Saat on ikiyi gösteriyordu.

Begova'nın diğer tarafı Aslan'a aitti. Begova Habur suyunun ortasında akıyordu. Habur suyu Begova'yı ikiye bölüyordu. Bir tarafında Haftanın, bir tarafında Metina ve bir yanında sınırdı. Etrafı Zandura ve Haftanın dağlarıyla kaplıydı. Coğrafik olarak stratejik bir yerdi.

Aslan'dan eylemin başlaması işaretini bekliyorduk. Ve aslan işareti eylemi, yani Güney savaşının başlaması işaretini vermişti. 15 Ağustosta hedeflenen güney savaşı aksaklıklardan dolayı gerçekleşmemişti. Ve ağustosun 25'ini 26'sına bağlayan dakikalarda güneyde bir çok alanda ikinci 15 ağustos atılımı başlatılmıştı. İhanet kaleleri bir bir vurulmaya başlanmıştı. Neye uğradığını şaşırان ihanetçiler, başını koyacak yer arıyorlardı. Kısa sürede her taraftan yağın mermilere karşılık verecek kimse ortada kalmamıştı. Arada sırada karşıdan gelen atışlar oluyordu.

Grup olarak beklediğimiz an gelmişti. Takviye için gelen, araca pusu atarak aracı imha etmiştik. Zağros ve Cahide'ye de arada bir nasıl ateş etmeleri gerektiğini gösteriyorduk. Son anda B-7 miz durmuş, mermilerimiz ise azalmıştı. Fakat görevimizi yerine getirmiştik ve geri çekilme talimatı gelmişti.

"Geri çekilin" talimatıyla bulunduğumuz tepeyi terk etmeye başlamıştık. Çekilme sırasında Cahide geri ilerlemekte zorlanıyordu. Bir uçurumdan geçiyorduk, Cahide geride kalmıştı. "Elini uzat" dedim. Uzanan elim boşlukta kalmıştı.

"Geçebilirim" diyordu Cahide.

"Bırak bu feodallığı, hızla çekilmemiz gerekiyor"

"Ben geçerim, sen git."

"Heval tut elimi" dememle bulunduğumuz yere mermiler yağmaya başlamıştı. Cahide inatçı, kararlı. Ve dediğini yapmıştı da. Yardım almadan uçurumu geçmişti. Geçtikten sonra hala uzattığım olduğu gibi duruyordu. Cahide elimi tuttu ve sıkı.

"Sağol Osman yoldaş. Sorun feodallık değil, bak şimdi elini tutup sıkabilirim" dedi. Ne anlatmak istemişti. Bunu düşünecek zamanım yoktu. Ama önemli olduğunu biliyordum. Kendi gücüyle hareket etmek istiyor ve dağda kadın kendi öz iradesiyle, kendisini yaratmak istiyordu.

Geri çekilmeye devam ediyorduk. Cahide cesur, fedakar, coşkulu ve kararlı bir duruşa sahipti.

Diğer grupla buluştuğumuzda eylem hakkında ayrıntılı bilgi almıştık. Begova sorumlusu Adil Beg'in evi yakılmıştı. Hedef vurulmuş, askeri malzemelere el konulmuş, peşmergelerin çoğu kaçmıştı. İki hafif yaralımız vardı. Kısa bir tartışmadan sonra geri çekilme alanımızı belirlemiştik.

Metina'ya gidecektik, Metina'ya ulaşmak için yakınımızda bulunan küçük bir köyün üzerinden geçecektik. İlerleme kararını aldığımızda artık sabah olmak üzereydi. İlerlemeye başlamıştık, en önde Agiri Pet öncüyü. Çok fazla ilerlememişti ki, Agiri Pet, bana dönerek ani dönüş yapmamı istedi. Bu bilgiyi işaretlerle arkadaşlara ilettim. Tam geri dönmüştük ki, üzerimize yağmur gibi mermiler yağmaya başlamıştı.

Grup panik içinde etrafa dağılmıştı. İlk hareketimiz yere uzanarak mevzilenip biraz sürünmek ve uygun bir yere ulaştıktan sonra koşarak uzaklaşmak oldu. Grup dağılmıştı ama kısa sürede toplanmıştık. 16 arkadaşlık ve Metina'ya geçmemiştik. Bekolke denilen köyün üst tepelerine ulaştığımızda ise hava aydınlanmıştı. Ulaştığımız yerde su yoktu. Fazla hareket etmemiz de iyi değildi. Yaklaşık yirmi dört saattir su içmemiş eylem yapmış, pusu atmış, iki de yaralı arkadaşımız vardı ve çok sayıda işbirlikçilerden kaldığımız cephaneyi taşımıştık. Susuzluk bizi felce uğratmıştı. Hava gittikçe ısınıyor ısındıkça su ihtiyacı daha fazla dayanılmazlaşıyordu.

Gün uzun. Gün Ağustos güneşiyle kavruluyordu. Bedenlerimizi işgal eden bir ısı durmadan yayılıyordu. Gün uzun, gece uzak gibiydi. Bir avuç su ve biraz da karanlık istiyorduk. Karanlığın perdesini giyerek ilerleyecektik. Saat akşama doğru dört civarında artık iki arkadaş su bulma amacıyla görevlendirilmişti. Gün boyu sıcak ve sayıklama denilebilecek düşlere dalmıştık.

Cihaz yoktu, bağlantı kuramıyorduk. Bağlantımız kopmuştu. On altı kişi dışında kimseyle bir bağımızın ve bağlantımızın olmadığı bir gün geride bırakıyorduk. Suya giden iki arkadaş oldukça gecikmişlerdi. Hepimizi sıkı bir bekleyişten sonra noktaya arkadaşlar su bularak gelmişlerdi. Suyumuza tuz kattık ve öyle içtik. Artık hava kararıyordu. Gitmemiz gerekiyordu. Ama önce alanın keşfedilmesi için önden bir grup tim ilerlemişti.

"Osman yoldaş sence nereden gidelim?" diye sordu Agiri Pet. Sakin ve sabırlıydı. Fırtına takımından tanışıyorduk. Her zamanki dinginliği yine vardı. Düşman gücünün bulunmadığı en uzak yeri işaret ederek, "buradan" dedim.

"Neden?"

"Çünkü düşman gücüne uzaktır."

"Bu kez yanılıyorsun yoldaş, düşmanın en yakınından geçeceğiz" diyordu Agiri Pet.

Yola çıktığımızda grubun sessiz ve dikkatli, susuzluk, açlık ve yorgunluğa karşı iradeli bir duruşun gerektiği ve bunu başaracağımıza dair olan inancını belirtmişti grup sorumlusu. Geçiş yapacağımız güzergah tehlikeliydi. Tepeyi inip kara yolunu keserek, Metina'ya geçecektik. Bir tarafta düşman karakolu, bir tarafta ise tutuları tepe vardı. Ve biz ikisinin ortasında bir yere ulaşmıştık.

Ulaştığımız yeri geçmeyi başarırız, Metina'ya ulaşacaktık. Yok takılırsak da, o orta yerde mutlaka Metina'ya ulaşamayacak olanlarımız olacaktı.

Asfaltıydık. Düşman gücünün tam ortasında. Oraya ulaşınca kadar, kan ter içinde kalmıştık. Ve yolun en zor yerine bu biçimde ulaşmıştık. Ondan sonrası ise, daha zor ama ilerleyecektik. Asfaltı geçmemiz gerekiyordu. Mesafeli, dikkatli ve taşıyabileceğimizden daha fazla yük alarak geçmeye başlamıştık.

Tehlikeli alanın dışını çıkmıştık. Arkadaşları merak ediyorduk. Genel olarak geliştirilen tüm eylemliliklerin sonucunu merak ediyorduk. Gün bu merakla kapatılmış ve aynı merakla arkadaşları arıyorduk.

Metina'ya girmeye başladığımızda artık sabah oluyordu. Kuşların civıltısı eşliğinde Metina'nın bir sabahına konuk olmuştuk. Uzun ve tehlikeli yollar aşmış ve yorgunduk. Yine de tek isteğimiz bir an önce arkadaşlara ulaşmaktı.

Daha önce düşman tarafından boşaltılan Metina'nın içinde olan Besile adlı bir köye ulaşmıştık. Çevremizde bağ, bahçe ve meyveler vardı. Açtık ama esas açlığımız yoldaş merakı ve özlemiydi. O açıdan kimsenin meyve veya sebze yemeye vakti yoktu.

Köyün biraz ilerisinde bir ziyaretin içinde hareketlilik fark etmiştik. Gerilladan başka kimsenin olmayacağı kesindi. Yine de öncü çıkarak hareketliliği kontrol ettik. Arkadaşlardı. Arkadaşların olduğu anlaşılınca grup çoktan dağılmıştı. Grubumuzu gören arkadaşlarda şaşırılmışlardı. Bizden haber almayınca endişelenmişlerdi. Grubumuzdan eksilen kimsenin olmaması herkesi sevindirmişti. Bizlerde ise anlatılması zor bir duygu seli gelişmişti.

"Otuz altı karakol düşürüldü" dedi bir arkadaş. Bu haberi duymak için saatlerce susuz ve aç beklemiştik. Tam kırk sekiz saat bu haberi duymak için tehlikelerden, pusulardan koşar adım Metina'ya ulaşmıştık. Almıştık parolayı, otuz altı işbirlikçi kale yıkılmıştı. İhanet bir kez daha bu topraklarda öldürülmüştü. Ve düşmüştü ihanet kaleleri. Kayıplarımız olmuştu bu savaşın kaçınılmaz bir sonuydu.

Zaman durma, dinleme zamanı değildi. Şehit düşenler vardı. İhanetin karanlığı altında inim inim inleyen bir halk, güney halkı vardı ve bizi bekliyorlardı. İkinci bir yeniden düşmanı vurmak için hazırlıklar başlamıştı. Akşama doğru bir takım güç Fırat ve Musa'nın öncülüğünde Bamerni'ye eylem yapmak için yola çıkmıştı. Bir diğer takım ise aynı gece Bekolke'yi vuracaktık. Hazırlıklarımız tamamlanmış, yola çıkmak için hazırız. Ferhat tek tek arkadaşların durumunu soruyordu.

"Nasılın? Yapabilir misin? Üst üste eylem yapıyoruz, bünyen kaldırabilir mi?" diye sordu.

"Turp gibiyim, her zaman her şeye hazırım."

Bölükte bulunan diğer arkadaşlara göre ben yaş olarak illeri sayılırdım. Bundan kaynaklı bana yaklaşımlar değişiyordu. Zaten genç arkadaşlar gibi atik de değildim. Onlar gibi savaşamazdım da. Gitmek, onlarla bulunmak istiyordum. En azında manevi bir güç veya moral kaynağı olabiliyordu varlığım. Hak keza öyle de oluyordu. Gitme isteğimi söylediğimde takımdaki genç arkadaşların yüzlerinde gizli bir tebessüm yakalamıştım.

Eyleme gitme kararlılığı Ferhat'ı da sevindirmişti. O da gençti, Bekolke'ye doğru yola çıkmak için hazırız. İkinci bir hamleyle doğru yola çıkmıştık. Ben yine savunmadaydım.

"Üzülmeye Osman yoldaş, saldırı düşman için savunma bizim için. O açıdan savunmada olmak daha kutsal bir şey" dedi Helin.

Helin'in bu konuşması biraz olsun beni rahatlatmıştı. Fakat Helin'in bu kadar dikkatli olduğunu ve iyi bir gözlemci olduğunu o ana kadar fark etmemiştim. Demek ki yaşamda ben iyi bir gözlemci değildim.

Eylem yerine ulaşip tüm gruplar yerini alınca, saldırı grubu karakolu vurmaya başlamıştı. Silah sesleri yine gecemizi süslüyordu. Geceye ses veren bizdik. Ve o sesle bir halka ulaşmaya çalışıyorduk.

Cihazdan "yaralımız var" diyordu bir yoldaş. Bu benim harekete geçmem demekti. Yaralı arkadaşı taşımak için katır bulmam gerekiyordu. Saldırıdaki arkadaşların yoğun ateşi karşısında işbirlikçiler yerlerini terk etmiş, kaçmışlardı. Bende yanıma bir arkadaş alarak yakın köye doğru katır getirmek için yola çıkmıştım. Yaralı arkadaşların bulunduğu yere ulaştığımda yaralılarından birinin Helin olduğunu, diğerlerinin ise, Çetin ve Kemal olduğunu görmüştüm. Yaralı arkadaşları katırlara bindirdik.

"Ellerimi hissetmiyorum" diyordu Helin. Katıra binemiyordu. Helin'in katıra binmesi için yardımcı olduk. Yalnızca ellerini gerçekten hissetmiyordu. Aldığı yara onun duyurgalarını f1elce uğratmıştı. Katırın üzerinde duramıyordu. Helin'i indirmek zorunda kalmıştık.

Rezan ve Azad, Helin'e bakıyorlar, yardımcı olmak istiyorlar, ama onları engelleyen birşey vardı. Yaşadıkları feodalizm. Kürt erkeğini anlamakta zorlandığı kadar iyi tanıyordum. Helin'in yardımına koşan ben olmuştum. Koltuğunun altına girerek onu ben yürütmek zorundaydım. Ağır ve zorlu bir yürüyüşten sonra yaralıları noktaya ulaştırmıştık.

İnsan iradesi bir çok zorluğu yenecek, bir çok başarıyı evrene bahşedecek kadar derindi, güçlüydü. İşbirlikçilere yüklenmişti. Sabah olduğunda sevindirici haberler ard arda gelmeye başlamıştı. Ve en son cihazda konuşan sorumlu arkadaşın sesi gün gibi doğmuştu. "Bamerne'yi aldık, denetimimizdedir" diyordu. Diğer takımımızın gittiği eylemden tam bir başarı elde edilmişti.

Ertesi gün Musa ve diğer arkadaşlar bize ulaşmışlardı. Büyük bir törenle karşılamıştık. Elimi sıkın Musa, "en güzel günlerimi, anımı yaşıyorum" dedi.

Haklıydı, Bamerne'yi düşürülmesinde Musa önemli bir rol oynamıştı. Bu güneyde sağladığımız önemli bir gelişmeydi. Mervan'ın gülen gözlerindeki ışık bir bir diğerlerinin ışığıyla birleşiyor ve güne gizli bir ışık havası olarak yansıyor. Törenden sonra diğer takımdaki arkadaşları dinlemek için çember biçiminde oturmuştuk.

"Bamerne'nin merkezine girdiğimizde bir ihtilal duygusunu yaşıyorduk. Halk sokaklara dökülmüş, göz yaşlarıyla bizleri karşıyorlardı" diyen Musa'nın gözleri bu sözlerle dolup taşıyordu.

"Böyle göreceğimiz büyük günler çok" dedim.

"Çok gün göreceğiz, halkımızın sevinç çığlıklarıyla bizleri karşılayacağı günler için savaşıp yaşayacağız" diyordu Musa.

Musa ve diğer arkadaşlar farklı bir dünyadaydılar. O gün Metina'da bir başarı gününün heyecanını yaşamıştık. Bir kaç gün dinlenmek için vaktimiz vardı.

Günlerimiz dinlenmekle geçiyordu. Diğer yandan işbirlikçiler dışardan aldıkları güçle toparlanmaya çalışıyorlardı. Bamerne'yi denetim aldıktan dört gün sonra gece gelen ani bir talimatla Metina'yı boşaltmamız isteniyordu. Gelen talimat oldukça açıktı, Metina'yı boşaltmamız gerekiyordu. Kısa bir sürede toplanarak, Metina'yı boşaltmaya başlamıştık.

Sabah olduğunda hainlerin cihazdan Kadişe boğazında bir grup arkadaşımızı pusuya düşürdüklerini ve kayıpların yaşandığını öğrenmiştik. Biz ise Yekmal'e ve Şelaze köyleri arasında dinleniyorduk. Bir yandan da operasyonun çıkmıştı, operasyonun genişleme alanlarını takip ediyorduk. Her an geniş çaplı çatışmalar başlayabilirdi. O açıdan hazırlık yapmamız gerekiyordu.

Yanımızdaki unu yoğurarak ekmek yaptık, tepeci arkadaşlarla ekmek götürmek için yola çıkmıştık. Yolda tepeci olan iki arkadaşla karşılaşmıştık. Düşmanın iki koldan bize doğru geldiği haberini getirmek için noktaya doğru indiklerini söylediler.

"Biz noktadaki arkadaşlara bildiririz, siz ekmekleri alıp arkadaşların yanına gidin" dedik.

Noktaya inip arkadaşları düşman hareketliliği hakkında bilgilendirdik, hızla intişar pozisyonuna geçtik. Mevzilerimizden düşmanın gelişini iyice kontrol ettiğimizde dört koldan ilerlediklerin anlamıştık. Diğer yerlerde yoldaşlarımız vuruyordu ama düşman direnerek ilerliyordu. Düşman bize iyice yaklaşmıştı.

"Vurun" talimatı gelmişti.

Yoğun bir çatışma ortasındaydık. Moral üstünlüğü bizdeydi. Düşman donanımlıydı, ağır silahlar ve uçaksavarlar kullanıyorlardı. Bulunduğumuz tepeyi ele geçirmek için didinip duran düşman güçleri istedikleri sonuca ulaşamıyorlardı. Dört koldan düşman çemberine alınmıştık. Çatışma durmadan yoğunlaşıyordu. Çeşitli aralıklarla arkadaşlar yaralanıyordu. Gittikçe yaralılarımız çoğalıyordu. Düşman darbe aldığı halde üstümüze gelmekten çekinmiyordu.

Yıl boyu hem TC hem KDP'nin güneyde aldığı darbenin intikamını almak ister gibi üstümüze geliyorlardı. Ayrıca güneyde önemli bir alana yayılmış ve önemli yerleri denetimimize almıştık. Tüm bunlar düşmanlarımız tarafından elbette kolay sindirilmiyordu.

Saatler ilerledikçe biz tepede sıkıştırılıyorduk. Düşman kalabalık bir güçle tepeye doğru ilerliyordu. Artık saatler akşama doğruydı. Daha önce yaralı arkadaşları taşımak için köylerden aldığımız katırları tepede vurmak zorundaydık. Çemberi vurup çıkacaktık. Katırlar bizi deşifre edebilirdi. Emekçi katırlarımızı vurma zorunluluğu doğrusu bizleri üzmüştü.

Bir ölüm kalım anındaydık üzülmeye, kederlenmeye, korkmaya hiç zamanımız yoktu.

Düşman çemberini yarıp geçecektik. Yanımızda yaralı arkadaşlar vardı ve onları taşımak zorundaydık. Düşman güçleri gittikçe yaklaşıyorlardı. Hava kararmıştı. Biz sağlam olan bir kaç arkadaş yaralı arkadaşları sırtımıza alarak çemberden çıkmayı deneyecektik. Daha doğrusu çemberden çıkacaktık.

Sırtımda bir yoldaş ve ben toprakla bir bütün... Sarp bir tepeyi sürünerek inmeye başlamıştım. Ardımdan diğer arkadaşlar. Önde ise öncü bir tim. Öncüler önden elleri tetikte karşılarna çıkacak her şeyi vuracak biçimde ilerliyorlardı. Sürünerek iniyorduk.

Ve ben artık toprağın kokusunu alıyordum. Gün boyu barut kokusunda başka bir şey almamıştım.

Toprağın kokusu uyandırıcıdır.

Yüreğime bir yoldaş emanet edilmiş, ben toprağa.

Bir çemberi yarıyorduk.

Geceydi, sıcaktı, her nefes alışverişimizde toprağı biriktiriyorduk genzimizde

Gittikçe kollarım, bedenimi ve sırtımdaki yoldaşı ileri götürmek için sürünmekte zorlanıyorduk. Gittikçe nefesim tükeniyordu. Kalbimin durduğunu bile hissediyordum dönem dönem. Düşman yanımdaydı biz onlara doğru gidiyorduk. Ses çıkarmamaya özen gösteriyorduk. Ulaştığımız menzilin artık geri dönüşü yoktu. Düşmanla aramızda yalnızca yirmi metre kalmıştı.

Gidecektik,

sırtımızda ve yüreğimizde taşıdıklarımızla gidecektik. Gececektik çemberi, bunun dışında yoktu herhangi bir çözüm.

Sırtımdaki yaralı arkadaş adeta benim yerime acı çekiyordu. Acımı, yorgunluğumu almak ister gibiydi. Sırtımda ağırlık teşkil edebileceğini düşündüğü bedenini kasiyordu.

"Rahat ol, merak etme" dedim fısıldayarak.

"Beni bırak" diyordu Çetin.

"Konuşma, işte şimdi konuşma zamanı değil" dedim ve öncülerini takip etmeye devam ettim.

"Beni bırak, sen git" diyen Çetin bedenimde bir kamçı darbesi yaratmıştı. Hızlanmış ve bu sözlerin bir daha duymak istememiştik.

Bitmeyecek yol

Aşılmayacak engel yoktu.

Tehlikeyi atlatmıştık. Yürüyorduk, Yaralı arkadaşların durumu iyiydi. Gecenin saat üçüydü ve biz Golka köyüne varmıştık. Golka köyü kimsesiz yalnız, öksüz bir köydü. Öksüzlüğünde açardı ağaçlar. Öksüz bir elma bahçesiydi Golka. Yorgunlumuz ve açlığımızı gidermiştik. Bolca yediğimiz elmalardan biraz çantalarımıza yaralı arkadaşlara yolda vermek için almıştık. Sonra gideceğimiz güzergah üzerine tartışmaya başlamıştık. Yorgun arkadaşlardan bir kısmı, "burada kalalım" diyorlardı. Köyde kalmamız doğru değildi. Çünkü tehlikeliydi. Köyün karşısındaki tepeye çıkma kararı almıştık.

Ağır yürüsek de hava iyice aydınlanmadan tepeye ulaşmıştık. İlk iş olarak çevreyi kontrol ettik. Arada çok fazla zaman geçmeden her taraftan mermi sesleri duyulmaya başlanmıştı. Golka köyü ihanetçiler tarafından başlamıştı. Boş köyü yine yakalıyorlardı.

Yorgunduk, yaklaşık bir haftaydı, doğru dürüst enerji toplamaya vaktimiz olmamıştı. Açtık. İlk nöbetçi bendim dikkatli bir biçimde nöbetimi tutup saati dolunca diğer bir arkadaş devredip deliksiz bir uykuya dalmıştım. Uyandığımda ise hava kararmıştı.

"Hainler gitti" dedi Xabur.

Tekrar köye doğru indik. Daha önce bu köyde bir ağacın altına kuru özüm ve çay depolaşmıştım. Gidip depoyu açtık.

Sakladıklarım olduğu gibi duruyordu.

Yedi günden sonra çay demleme imkanımız olmuştu. Çay ile kuru üzümü yedik. Ciddi bir biçimde erzak sorunumuz vardı. Bir grup arkadaş erzak almak için köye gönderilmişti ama elleri boş dönmüşlerdi. Düşman geri çekiliyor gibi görünüyordu.

Artık yazın sıcaklığı bitiyor, sonbaharın soğuk havası başlıyor, yerde otlar bitiyordu. Şartlar giderek zorlaşıyordu. Lakin gerillada direnme gücü tükenmezdi. Her ihtimale karşı, -çünkü düşmanın çekilip çekilmediği tam belli değildi- Metina'nın üstlerine doğru çıkmamız gerekiyordu.

Metina'nın zirvelerine doğru yola çıktık. Yükseklerle çıktıkça hava daha da soğuyordu. Metina'nın zirvelerinde kar vardı. Zirvelere ulaştığımızda soğuk havayı dağıtacak küçük bir ateş yakarak bir çay demlemek istemiştik ki, bulunduğumuz yere işbirlikçi KDP peşmergeleri sızma yapmak istemiştir.

Karşımızdaki tepede bulunan başka bir bölük arkadaş bunu fark edince KDP'nin peşmergelerini vurmaya başlamışlardı. Yine bir çatışmanın ortasında bulmuştuk kendimizi herşeyimizi toplayarak mevzilenmeye başlamıştık. Daha dinlenmeye vakit bulmadan çatışmaya başlamıştık.

Öğlene doğru çatışma sıcaklığına sürerken, bir grup arkadaş saldırıya geçerek ağır gücümüzün savunmasını yapıyordu. Gabar'da tanışıp uzun bir süre beraber olduğumuz yol arkadaşım Veysi kafasından aldığı mermi ile yaralanmıştı. Akşam olmuş günün sıcaklığı dondurucu bir soğuğa yerini bırakmıştı. Artık ateş sıcaklığındaki mermiler yerlerini soğuk kara bırakmıştı.

Halen Metina'nın zirvelerindeydik. Veysi can çekiyordu. Aldığı yaranın tedavi şansı yoktu. Zaten tedavi imkanları yoktu. Sadece ve sadece Veysi'nin bir kaç saat daha yaşayabilmesi için çaba harcıyorduk. Zaman hızlı ilerliyor, kar donduruculuğunu keskinleştiriyordu. Metina'nın zirveleri sessizleşiyordu. Tıpkı Veysi'ni o yemyeşil gözlerinin yavaş yavaş sessizleşmesi ve ardında kapanması gibi.

Veysi kapamıştı gözlerini. Gözlerinden yeşil bir ışık ve umudu bırakarak gitmişti. Veysi sonsuzluğa doğru Metina zirvelerinde ulaşmıştı. Güneş ülkesinin sıcaklığını halen bedeninde taşıyordu.

İşbirlikçi hain güçlere karşı kinim daha da artmıştı. Öfke, intikam duygularımız önü alınmaz bir sel gibi güçleniyordu. Vurulan her arkadaşımız bir intikam seli olup benliğimizi sarıyordu. Ama ideolojimiz, bakış açımız her dem kontrol etmeyi, duygulara yenilmemeyi bizlere öğretiyordu. Olaylara, şahadetlere gerçek anlamını vermek önemliydi. Ama mantıklı hareket etmek şarttı.

Veysi'yi Metina'nın kalbine emanet edere yola çıktık. Habur suyunun yanına doğru uzanan ormanlığa ulaştığımızda yorgunluktan bitkin düşmüştük. Başımız dönüyordu. Tansiyonlarımız sürekli düşüyor, dengemizi sağlamakta zorlanıyorduk. Musa çantasında idareli kullandığı tuz ve limon tuzunu çıkarıp bir bidon su ile karıştırıp bizlere dağıtmıştı. Vücudun dengesini ancak biraz böyle sağlayabiliyorduk.

"Yoldaşlar harekete geçmemiz gerekiyor" dedi Musa.

Musa bu sözleri sarf ederken, belki de hayatında en fazla zorlandığı şeyi yapıyordu. Anlatılması ve inanılması zor şartlarda

ilerliyorduk, yaşıyorduk. Artık sayıklar gibi yürüyorduk. Musa bunu biliyordu, hepimiz biliyorduk ama durmanın da ölüm olduğunu da biliyorduk. Ondan kimseden herhangi bir itiraz gelmemişti. Devrimcilerin iradesi her zorluğu aşacağını tarih ispatlamıştı zaten.

Korku, heyecan, açlık, soğuk, hepsini bir arada yaşıyorduk. Ama ilkelerden taviz yoktu. Yaşadıklarımız ilkede daha katı olmayı öğütüyordu. Metina'ya doğru ilerliyorduk. Yürümekte zorlandığımız halde, yaralı arkadaşlarımızı taşıdığımız halde dinlenmeden ilerlemeye devam ediyorduk.

Ulaştığımızda inanmasak da, halen yürüyebilecek gücümüzün olduğuna inanıyorduk ve öyle de oldu. Arkadaşlar benim çağrıldığımı söylediler.

"Köye kadar gidilecek, köyü tanıyan tek arkadaş sensin" diyordu Ferhat. Gerisini getirmekte zorlandığı için, "tamam, ben hemen yola çıkıyorum" dedim.

Erzak getirmemiz şarttı ve bunun için köye gitmek gerekiyordu. Köylüler beni tanıyor ve güveniyorlardı. Şernaz Amed ile birlikte köye doğru yola çıktık. Köye yakınlaştığımızda çevreyi iyice kontrol ettik. Şernaz'ın dişleri takır takır birbirine deyip duruyordu. Üşüyordu.

"Çok mu üşüyorsun?"

"Yok, o kadar çok değil" dedi, ama soğuktan konuşamıyordu.

Köye girdiğimizde köylüler hayalet görmüş gibi şaşırmışlardı. KDP alanda gerillanın tümünün imha edildiği propagandası yapmıştı. Bizden doğru bilgileri alan köylüler oldukça sevinmişlerdi. Arkadaşlara erzak temin ettikten sonra Şernaz'a da bir parke almıştık. Şernaz parke için kızsız da, giymek zorunda kalmıştı. Çünkü çok üşüyordu. Sağlık sorunları vardı, ama hiç bir zaman bunları engel yapmıyordu.

Noktaya ulaştığımızda arkadaşları dinlenmiş ve biraz da dinç bulmuştuk. İki arkadaş mutfakçı çıkarak yemek yaptılar. Sekiz günlük açlıktan sonra kimsenin çok fazla yemek yediği de olmamıştı. Ama aralıklı ve sık sık yeme ihtiyacını duyuyorduk.

Sonraki gün bardaktan boşanırcasına yağmur yapmaya başlamıştı. Yağmur zamansız yakalamıştı bizi. Saklanabilecek, yağmurdan korunabilecek tek bir şeye sahip değildik. Yağmurda ıslanıyorduk. Hepimiz iliklerimize kadar ıslanmıştık. Yağmurla yaşama alışmaya çalışırken, küçük bir poşette saklı tuttuğumuz cihazımızda bölük olarak çağrıldığımızı öğrenmiştik.

Yağmurda yürümek güzeldi, toparlanmıştık. Kayıtsız yola çıktık. Yağmur tempoyu etkilese de huzurlu bir hava yaratıyordu. İlk kez o gün yağmurun dinlendiriciliğiyle yo alıyorduk.

Bölüğümüz bir takım bayan arkadaşlardan da oluşuyordu. Yaşamda çatışmada, en büyük moral kaynağımız onlardı. Manga komutanları Jiyan, takım komutanları Sozdar'dı. Oldukça kolektiftiler. Kendi içlerinde duyarlı, destekleyici oldukları gibi, bunu bölük yaşamına da yansıtıyorlardı.

Tekrardan Golka köyüne gelmiştik. Fuat arkadaş (Ali Haydar Kaytan) bölümümüze bir toplantı yaparak süreci değerlendirmişti. Diğer arkadaşlardan da gelenler olmuştu. Toplantı sonucunda tekrardan düzenlemeler olmuştu. Yeni bir eylemlilik süreci başlamıştı. Bizim bölüğe düşen yer ise, Begova'ydı Begova'da büyük kazanmak, hepimizin yeminiydi.

Begova bölümü düzenlenmesi bizleri sevindirmişti. Bir günlük dinlenme ardında Begova'ya doğru tekrardan yola çıktık. Ulaştığımızda işbirlikçileri toplanarak geniş çaplı bir arazi taramasına çıkmak üzere olduklarını fark etmiştik. Bu kez bir kör savaşa girecek kadar kin ve öfke doluyduk. Çatışma, eylem böyle geliştirilecekti. Kesin düşmanı vuracaktık.

Çantama bir kilo lokum koymuştum. Daha önceki derslerden biliyordum. Yaralı bir arkadaş yürütememenin acısını yaşamıştım. Açlıktan enerji kaybindan yürüyememeyi, bir lokma ekmeğin önemini anlamıştım. Lokum ufak da olsa bir tedbirdi. Eylem için düzenlemeler yapılmıştı. Herkes eylemde üstleneceği görev üzerine yoğunlaşıyordu.

Çantamı yedek coraplarımı almak için açtığımda lokumların olmadığını fark ettim, öfkelenmişim. İlk kez böyle bir şeyle karşılaşıyordum. Ama bu muzipliği kim yapmıştı?

Çantama baktıktan sonra bozulduğumu anlayan Hamza ve Musa, gelip suçlarını itiraf ettiler.

"Çantana eylemi biz gerçekleştirdik, ama tüm arkadaşlara dağıttık" dedi Hamza.

"Eylem öncesi küçük bir eylem" dedi Musa.

"Şimdilik afiyet olsun, ama eylemden sonra konuşuruz" dedim.

"Kızma Osman yoldaş, yalnızca küçük bir eylem" diye ekledi Musa.

"Tamam, anladım da yaralı ve yürüyemeyen arkadaşlar için saklamıştım. Neyse, inşallah gittiğiniz eylem de lokum gibi olur" dedim. İki kahkaha ile gülüp bana sarılıp ayrılmışlardı. Musa saldırı gurubunun sorumlusuydu, Hamza'da takviyenin. Eylem grupları vedalaşarak ayrılmışlardı.

Biz de savunma tepesinde eylemi seyretmek için pozisyon almıştık. Arkadaşlar ilerlerken, çatışma beklenen saatten önce başlamıştı. Cihazdan anladığımız kadarıyla önlerine küçük bir pusu çıkmıştı, ama pusuyu vurarak ilerlemişlerdi ve bir esirleri vardı. Arkadaşlar önlerine çıkan pusuyu dağıttıktan sonra geri çekilmişlerdi. Ama esas hedefi vurmakta kararlıydık.

Grup geri gelmişti ve sonraki gün tekrar aynı grup yola çıkmıştı. Düşman Begova'da intişara çıkmıştı. Seferberlik ilan etmişlerdi. Savaş büyüyordu. Arkadaşlar vurmaya başlayınca ortalık toz duman olmuştu. Düşman donanımlıydı, ağır silahlar kullanıyordu. Her taşın arkasından bize doğru mermiler gönderiliyordu. Uçaksavarlar durmadan çalıştırılıyordu. Adeta ikinci körfez savaşı yaşıyorduk.

Gelen ilk haber iyi değildi; Koçerin ve Şafak şehit düşmüşlerdi. Fakat çatışma olabildiğince şiddetleniyordu. Haberleri Musa bize cihazdan bildiriyordu. Ardında bir daha cihazdan ses gelmedi, Musa'nın konuşmasını, bize sesini ulaştırmasını bekliyorduk. Ama ses yoktu. Şoktaydık, Musa konuşmalıydı, savaşı geride, uzakta seyretmek ne zordu.

Olumsuzlukların çıktığını anlamıştık. Eylem grubu yavaş yavaş geri çekiliyordu. Bize ulaştıklarında gözlerim hep eksik olup olmadığını tespitini yapmaya çalışıyordum.

Yoktular, eksik dönmüşlerdi. Musa, Şiyar ve Cahit yoktular. "neredeler?" Yalnızca "şehit" diyebildiler. Musa ilahi de ihaneti parçalayacağım dercesine düşman mevzisinin içerisine kadar ilerliyor, yaralı bir peşmerge tarafından vuruluyor.

Şiyar, yoldaş delisi, yoldaş tutkulusuydu. Arkadaşların ortasına atılan el bombasını bir yaşam gülü olarak kucaklayıp bedeninde sonsuz bir gül açmak istemiş. Yoldaşlarını herhangi bir şeyin olmasını engellemek için, yaşamın üstüne kapandığı gibi, atılan bombanın üstüne kapanıyor ve yaşam savaşçısı olarak sonsuzlukta yerini alıyor.

Cahit ve Fırat mermilerinin sonuna kadar kullanıyorlar, bilinmez Kahpe bir kurşun ile şahadet kervanındaki halaya yetişmişlerdi.

Onlardan önce Şafak ve Koçerin aya tırmanıyorlar. Saçlarından bizlere direnişin ışıklarını dökmek üzere...

Düşmanın yirmi ölü, otuz beş yaralı vardı. Ama şehit arkadaşlarımızın acısını bu veyahut başka bir şey dindiremezdi. Bu dinmeyecek bir acıydı. Ana çocuk, baba oğul ilişkisine benzerdi. Kanımız donmuştu adeta. 'Bıçak vursan akmaz kan'. Bir yandan da yanımızdaki esirin yarasını pansuman yapıyorduk. Bu da bizim farklılığımızdı.

Yanımızda bir sürü zorluk ve şahadeti göğüsleyerek getirdiğimiz erzağı esire veriyorduk, onun yarasını iyileştirmeye çalışıyorduk. Ne garip bir çelişkiydi. Belki de o esirin mermisiyle vurulmuştu bir yoldaşımız...

Üç arkadaş esiri hastaneye götürmek için görevlendirilmişti. Bir arkadaş gömleksiz olan esire kendi gömleğini giydirdikten sonra yola çıktık. Yol boyu yaptığı ihanete lanet okuyan bir esiri götürüyorduk. Bir ara "heval susadım" dedi. Yanından geçtiğimiz çeşmede ellerimle su içirdikten sonra tam yürüyecektim ki, "sağ ol heval, ben sizleri farklı tanımıştım, öyle anlatmışlardı, beni öldüreceğinizi sanıyordum. Şimdi anlıyorum ki, siz bendeki ihaneti öldürüyorsunuz" dedi, esir.

Konuşamadım, sessizce onu dinledim, konuşmaya gücüm yoktu. Aklımda arkadaşlarım vardı. Onlara vereceğimiz karşılık, onlara layık olmak için onların ideallerini ve ilkelerini yerine getirmek için, işte tüm bunları yapmak için o esiri hastaneye götürüyordum. Ne garip bir çelişkiydi.

Esir doğru söylüyordu; biz ruhlara işlenmiş ihaneti öldüren bir harekettik. Şehitler, şahadeti göğüsleyenler bu halkın ve bir

toprağın ihanete bulaşmış hafızasını temizlemek ve arındırmak için çatışmışlardı. Esiri Metina'da bulunan hastaneye götürüp teslim ettikten sonra noktaya geri dönmüştük.

Yaşanan kayıplar büyük bir moral çöküntüsünü istemesek de yaratmıştı. Bölüğümüz tekrar Metina'ya çağrılarak Botan arkadaş tarafından bir toplantı yapılmıştı. "İhanet çözülüyor" sözleriyle kapattığı toplantı toparlanmamızda önemli rol oynamıştı. Güneyin bir çok alanı bizim denetimimize girmişti ama korumada zayıf kalıyorduk. Yine de Begova bizde namus meselesi haline gelmişti. Gerçi Begova'nın eteklerindeki tüm arazi denetimimizdeydi, ama yine de içimize sinmeyen bir şeyler vardı.

Lakin Begova unutulmayacak bir yerdi. Şehitlerimizin yattığı ve kanımızın döküldüğü bir yerdi. İhanete bir darbe daha vurması gerektiğini inanıyorduk. Bölükçe öneri sunmuştuk. Önerimiz kabul edilmişti. Eylem hazırlıklarına başlamıştık. Hazırlıklar bittikten sonra eylem alanına doğru ilerlemiş ve hedefin tam karşısına mevzilenmiştik. Yaklaştığımızı gören ihanetçiler beyaz bir bayrağı dalgalandırmaya başlamışlardı. Ateşkes ilan ediyorlardı. Bunu partiye bildirdik.

"Geri çekilin" denildi. Eylem grubu olarak çok üzülsek de, geri çekilip noktamıza gelmiştik.

Araziye ve halk tabanına artık hakim olan bizdik. Halk ve gerilla buluşmuştu. Güneyde ihanet bir kez daha öldürülmüştü.

ON'LARIN DİRENİŞİ

Sarı bir mevsimi ardımızda bırakmıştık. Sarı yapraklar beyaz kar ile örtünüyordu. Ve bir mevsim boyu bizleri kendi yalnızlığına çekiyordu. Dağlar karla kucaklaşmıştı. Metinadaydık, kış boyu biz de çekilecektik kendi yalnızlığımıza. Pratik olarak kurduğumuz kışlık kampımızda eğitime başlamıştık.

Eğitim yaşamımızın en önemli parçalarından biridir. Gerilla aynı zamanda bir eğitim hareketiydi. Savaşın tüm sıcaklığına rağmen, yakalanan tüm fırsatlar eğitim için değerlendirilirdi. Yaklaşık yirmi gün eğitim gördükten sonra bir yaz pratiği sonucu ele geçirdiğimiz Bamerne kasabasına KDP peşmegelerinin geldiği haberini kasabadaki cephe birimimiz bize ulaştırmıştı. Cephe birimimizle aralarında şiddetli bir tartışma geçmişti. İhanetçiler "kasabadan çıkın, burası bizim alanımızdır" diyorlarmış. Cehpeci arkadaşların bildirdikleri göre durum ciddiye. Koşulların zor olmasına rağmen yol, yeni bir çağrı gönderiyordu ve gitmemiz gerekiyordu.

Biz Metina'nın kuzeyindik, Bamerni ise güneye düşüyordu. Kar üç metre kadar yağmıştı. Ve biz bir yolu katlederek kasabaya ulaşacaktık. Bölükçe hazırlanarak yola çıktık. Ferhat en önde, yolu açarak ilerliyordu. Kar soğuktu, kara dalıp çıkan ayaklarımızı bir dönem sonra hissetmemeye başlamıştık.

Hava duruydu, dingindi. Yürüyüş temposunu yalnızca kar yavaşlatıyordu. Kasabaya ulaştığımızda halkın tedirginlik içinde bizlerin beklediğini gördük. İşbirlikçilerin kasabaya zarar vermesinden korkuyorlardı. "Kasabaya girip halkı tehdit ediyorlar, bizlerle ilişkilerini kesmelerini istiyorlarmış" diyordu cehpeci arkadaşlar. Halkımız kimin yanında yer alacağına dair bilinçlenmişti. Bunu önceki yıl gelişen pratikte öğrenmişti. Tehditler boşunaydı. "Ama halkın huzurunu kaçırmalarına izin vermemek gerekir" diyordu Hamza.

Biraz dolaştıktan sonra kasabanın dışına çıkarak uygun bir yerde üstlendik. Alana tekrar kalabalık bir güç olarak yerleşmiş karşısında işbirlikçiler paniklemiş ve takviye istemişlerdi. Sonraki gün kasabaya alış veriş için gittiğimizde bir bakkalda işbirlikçilerle karşılaşmıştım. Genç bakkalcı endişe içinde ne yapacağımıza bakıyordu. Bana ters ters bakan Peşmerge'ye "ekşimis hamur gibi ne bakıyorsun" dediğimde genç bakkalcının tedirginliği gitmiş, kahkahalarla gülmeye başlamıştı. Bu sözüm üzerine iyice bozulan işbirlikçi Peşmerge "buradan ne alıyorsunuz, gidin Diyarbakır'da savaşı" dedi.

"Bizim için her yer Diyarbakır'dır, her yerde soracak hesabımız var, Diyarbakır'da da soruyoruz, Bamerne'de de soruyoruz, soracağız" dedim. Daha fazla tartışmayı uzatmadım, ihtiyaçlarımı aldım, çıktım. Peşmergelerin çoğu lümpen çaresiz, çıkarıcı ve ilkesizdiler. Onlarla tartışmak, değer biçmek olacaktı. Para için her şeyini satan insanlardı. Onlar için para kendi yaşamları dahi her şeyin üstünde tutulan bir meta idi. Para ile alınıp satılmayacak hiç bir şeyin olmadığına inanırlar. Bu inançlarını kıran tek güç PKK idi. Bize öfkelerinin büyük bir kısmı da kaynağını buradan alıyordu. Kasabanın içerisinde yol alıyordum. Bir bakkalın önünde ard arda sıralanmış toprakları gördüm. Aslan adında küçük bir arkadaşımız vardı. Ona top alma sözü vermişim. Bakkala girip genç Aslan için bir top satın aldım. Ardından noktaya döndüm.

Bir kış boyu Bamerne'nin dışında halka yakın bir yerde kurduğumuz kampımızda eğitim görmüştük. Alan denetimimizdeydi ve erzak sorunumuz yoktu. Bu açıdan zamanımız iyi geçmiş, yoğunlaşmalarımız derinlikli olmuştu. Geçirdiğimiz pratik üzerinde ise, daha fazla durarak savaş taktiklerimizde yaşanan tekrarların özeleştirileri güçlü verilmişti. Her tekrar yeniden kayıplar demektir. Bu anlamda tekrardan çıkmak şarttı ve eğitim bunun kararlılığı olmuştu.

Bir kış pratiğini geride bırakmıştık. Karlar ovada erimeye başlamış, patlamakta sabırsızlanan tomurcuklar patlamıştı. Dağ yalnızlığından soyunuyor, doğa uyanıyordu ve takvimler mart ayının yirmi birisini gösteriyordu.

"İyi niyet gösteri olarak Bamerne'yi bırakıyoruz" dedi Ferhat. Talimat partiden gelmişti. Belki de bir ömür verdiğimiz, unutulmayacak anlar yaşadığımız yeri terk etmek zordu. Ama talimat partiden gelmişti, Bamerne'yi bırakmıştık. Metina'ya doğru kaymış, Newroz karşıyorduk. Newroz ateşe inançtı. İnanç bağlılık, inanç ruhsal ve bilinçsel olarak yaşamla buluşmaktı. Newroz'da; dirilişte buluşuyor, ateşle kutsuyorduk her şeyi. Yeni bir dönemi Metina eteklerinde yakıtığımız bir Newroz ateşiyle karşıyorduk.

Metina'da yeniden güneşi hissettirmeye başlamıştık. Her taraf yem yeşildi. Güneşin sıcak ışınlarıyla doğa ısınıyor, büyüyordu. Havanın güzelliği top oynama istememizi çoğaltıyordu. Aslan Goyi genç bir arkadaşı ve yaşı oldukça küçüktü, ona aldığım topu çoktan çıkarmış, çimenlerin üzerinde ardından koşmaya başlamıştı bile. Ardından futbol takımı mangalar arasında seçilmişti. Bizim mangaya birinci mangaydı, ikinci manga ile karşılaşmış, 5-3 yenmiştik. Toptan sonra akşam yemeği için Aslan'la birlikte ot toplamaya gitmiştik. Aslan cin gibi gerilla.

"Heval Osman toplayacağın otlara basıyorsun, en güzel ot, kuzu kulağıdır" dedi. Aslan'ın uyarısından sonra toplamak istemeyip de bastığım otları toplamak zorunda kalmıştım. Aslan kuzu kulağını severdi ve her istediğini mutlaka elde eden küçük bir gerillaydı.

Mart ayını bu biçimde karşılıyorduk. Sürdürülen ateşkese en fazla halk sevinliyordu. Çünkü işbirlikçiler tarafından halka inanılmaz düzeyde baskılar yapıyordu. Halk zorlanıyordu ama bize karşı düşmanlaşmıyordu. Ateşkes bu anlamda önemliydi, halk zaten bizden taraftı. Bu kazandığımızın en açık ifadesiydi.

Bir gün Ferhat tüm bölüğü toplayarak "yoldaşlar artık pratik zamanıdır" diyerek uzunca bir konuşma yapmıştı. O konuşurken, yine aklımda Kürdistan'da başında foterli bir kovboy canlanıyordu. Bazı davranışları gerçekten bunu animsattırırken, bazı davranışları ise masum bir gerillanın davranışlarıydı. Ama yine de adı Kovboy Ferhat'tı. Konuşma bittikten sonra öğlene doğru bölükçe yola çıkmıştık. Kara yolundan inip halkın içinden geçiyorduk. Bağ ve bahçesinde çalışan köylüler geçişimizi hayranlıkla seyrediyor, grup geçinceye kadar elleri havada inmiyordu.

Belirlenen noktaya ulaştığımızda diğer güçlerde gelmişti. Bu yeni bir düzenleme demektir. Yeni bir pratik süreç, yeni alanlar, açılımlar yapmaktı. Bazı gruplar kuzeye geçecekti. Bunu duyduğumuzda içimde bir şeyler kıpırdamaya başlamıştı.

"Kuzey... Cudi... olabilir miydi?" diye düşünüyör, yine Cudi'ye gidip yüzümü yüzene sürebilir miydim? Böyle bir şeyin gerçekleşebilme ihtimali bile beni heyecanlandırıyordu. Belki bir umut, arkadaşlar benim düzenlememi kuzeye yapabilirirdi. Bir gün boyunca süren kapsamlı toplantıdan sonra yeni düzenlemeler yapılmış ve okunmuştu.

Cudi'ye yine gidemeyecektim. Bu beni oldukça üzüyordu ama bulunduğum yerleri de artık Cudi kadar seviyordum. Metina'da da bir şeylerin yarım kalması iyi olmazdı. Her şeyi tam yaşamak gerekirdi. Bir yerden ayrılırken, bir ilişkiden bir çiçeğe kadar yaşanan istenen her şey tam yaşanmalıydı. Eksik kalan istekler her zaman insanın içinde bir acı devindirirdi.

Bu açıdan kalmama da hayra yorarak, kalmamın daha iyi olacağı konusunda kendimi ikna etmeye çalışıyordum. Hamza, Bölük komutanı Ferhat ile kuzeye gidiyordu.

"Senin yerine Cudi'ye yüz süreceğim" dedi Hamza.

Durdum, dondum. Hamza nereden biliyordu bunu. İnsan yan yana kalınca içten bir şeyleri paylaşınca aynı şeyleri demek ki, hissedebiliyordu. Dolmuştu gözlerim, boşanmayan bir yağmur bulutuydu. Hamza'nın sarılmasıyla o bulut bende yüzlü olan göz yaşlarım dağılmıştı.

Ferhat çılgınlar gibi mutluymuş, kuzeye aşık bir gerillaydı. Her şeyin kuzeyini anlatır, kuzey rüzgarlarını severdi.

"Osman yoldaş bir ömrü birlikte paylaştık, şimdi ise daha farklı yerlere, farklı yoldaşlarla yeni bir ömür yakalamaya gidiyoruz" dedi Ferhat.

Göz yaşlarımı bu kez hiçbir şey engelleyememişti. Bu sözler tekrar toplamıştı göz bulutumu ve akıyordu. "Osman yoldaş" diyerek sarılan Hamza'nın sıcaklığı o bulutları yine dağıtmıştı.

Neden Hamza sarıldığında göz yaşlarım kuruyordu? Belki de hep onun karşısında mert, direngen, durma eğilimimdendi. Bir gizli oğul baba ilişkisinden de olabilirdi. Hemen kendimi toparlamıştım. Bir de Hamza gerçekten benim komutanımdı, bundan da olabilirdi. Bilmiyorum ama, Hamza karşısında hemen tüm duygusallıklarım dağılır, toparlanırdım. Belki Cudi kokulu olmasındandı.

Gidenler vedalaşarak silah sesleri altında gitmişti. Daha iyi savaşır daha güçlü yaratacaklarına dair söz vererek gidiyorlardı. Ben ise, yeni bir bölükte yer alacak ve sınır güzergahında kalacaktım. Bölüğümüz iki erkek, bir bayan takımı olmak üzere üç takımdan oluşuyordu.

Bir ay askeri eğitim görecektik. Bölüğümüz genel saha tarafından belirlenen noktaya yerleşmiş ve eğitime başlamıştık. Metina'nın baş döndüren kır çiçekleri her tarafı işgal etmişlerdi. Metina yaşamın en güzel renklerini sergiliyordu. Her şeyiyle mükemmel bir coğrafya parçasındaydık. Metina'nın kuzeyinde Behdinin ovasının yeşil rengi, güneyde ise Gare ovasının derin, yeşil ve mavi rengi Metina'nın işlemeli etekleri gibi duruyorlardı.

"Doğa hep içimde bir sevinç kaynağı yarattığı gibi, yüreğimdiki hüznü yanları da bir bir açıp duruyor" dedi Reber.

"Doğru"

Gözlerim hep tanıdık boğazlara vadilere takılıyor, oradan geçmişe gidiyordu. Bölük olarak artık harekete geçmiş, alanın her tarafını dolaşıyorduk. Kadişe boğazına varmıştık.

"Boğazı iyice arayalım geçmişten bize kalan bir şeylerin olup olmadığını anlayalım" dedi Şahin.

Kimse bu görüşe itiraz etmemişti. Bende itiraf edememiştım. Ama bir o kadar kaçmak, gitmek istemiyordum. Hatırlamak tek tek yaşanılanları, tekrardan bilemek iradeyi. Sorumluluklarını gözden geçirmek ve yüklenmek kendine, iradene. Biliyordum ki, bunu yapmak zordu. Belki kaçışın nedeni bu değil, acı çekmeden kaçış da beni aynı noktaya götürüyordu.

Kadişe boğazı...

vardığımız menzilde gözlerden akkora akıtan boğaz

yerlerdeki işaretlerden ulaşıyoruz gidenlere...

bir Kadişe hikayesini

bir kelebek sessizliğinde

karşılıyoruz

yerde boş kovanlar

patlamamış bombalar

fünyeler

roket parçaları

Zaman Kadişe boğazından geçmemiş, zaman bir savaş sonrası durmuştu. Her şey o savaş sonrası olduğu gibi duruyordu. Yerde kemik üzerinde parça parça kalan et, yerde cesetler duruyordu. Yoldaşlarımızda o boğazda bir kış boyu uyuyan. Tıpkı sarı yaprak gibi karla örtünen o bedenler bir bir beni o çatışma anına taşıyordu. Tüylerim diken diken olmuş, içimden bir öfke seli yükseliyordu.

Cenazeleri arkadaşlar daha önce aramış, bulamamışlardı. Bakamıyordum artık. Gözlerimin kör olsun. Gözlerime sonsuza denk kızgın milim çekilmesini istiyordum. Bir savaş meydanı, bir kış boyu bizi olduğu gibi beklemişti. Cesetler tek tek konuşuyordu.

Kadişe boğazında taşlar konuşuyordu ve mor bir kayalığın sesini duyuyorduk. Gidenlerden kalan bir notu bir kış boyu saklamıştı kendi yüreğinde uzanıyorum o bir parça kağıda. Sıkı sıkı kapatılmış, üzeri bantla iyice örtülmüş bir not.

Titremezdi ellerim.

Artık ellerim titriyordu.

Bir Kadişe boğazının sırrını açacak, ona bakacak, bir dağ sorumluluğu yüreğime yükleyeceğim andı ellerimin titrediği an.

Oysa titremezdi ellerim.

Kağıdın üzerindeki bantları tek tek sökmeye başlamıştım. Bir not...

"Tarihle buluşacaksınız. Bana ulaştığınızda yeni bir yaşama ulaşacaksınız"

Bir not.

"Çember iyice daraldı. Cephanemiz bitmek üzere. Önderliğe selam, yaşasın ARGK ve PKK. Teslimiyet ihanettir"

Dört cümle. Dört nokta, dört asır. Kadişe boğazının sırrı bu dört cümledeydi. Dört cümle yerde uzananların konuştuğu yaşadığı ve bıraktıklarıydı. Bir de bırakmak isteyip de bırakmaya zamanlarının olmadıkları.

Şiirleri... Her gerilla bir şairdi aynı zamanda. İmgelerini yakalayıp da yazıya dökemedikleri nelerdi? İmgeleri, yaşamlarında gizliydi. Her gerilla bir şairdi ve gidenlerin şiirleri yerde uzanan o bedenlerde duruyordu.

Bir not...

Daralan çemberde bombalarının pimini çekmeden önceki an yazılmış, bir tarih.

"Teslimiyet ihanettir" diyor.

Teslim olmuyorlar, ihanet ölümdü. İhanet yüreğin yavaş yavaş ölümüydü. Seçilen yaşam menzili bir bomba, bombanın çekilen pimi, pimi çekmeden önce yazılmış bir not, bir gerilla...

Yerde duruyordu şutikleri, dağ patikalarının kıvrımını alarak. Bir yılan gibi yerde kıvrılıyordu şutikleri. Kıvrıldıkları yerde şehitleri işaret ederek, yerdeydi, parçalanmış kar altında renk değiştirmiş yürek parçaları.

Kadişe boğazında yükselen tepede bir şehitlik yapmaya başlamıştık. Bölük olarak tepede yaptığımız şehitliğe arkadaşları taşıyarak yanlarına şutik ve yeleklerini geride bıraktıkları eşyaları da koyarak gömmüştük. Gün boyu ancak yetiştirmiştik. Şehitliğin çevresinde düzenli bir biçimde sıraya geçmiş, bir dakikalık saygı duruşundan sonra tepeden tek tek ayrılmaya başlamıştık. Yüreğimizi hep onlara saygı ile eğilmesi konusunda bir kez daha eğitip, sadakati geliştirme sözümüzü bir kez daha tekrarlamıştık.

Bu kez gitmek istemiyor, orada kalmak istiyordum. Gitsem ölecek, kahrolacak, kalsam yine acıdan kahrolup öleceğim duygusunu yaşıyordum. Ağlamıştık, gitme anı geldiğinde gözlerimin kontrolünü kaybetmişim. Gözlerimde hüküm süren dolu dizgin bir buluttu.

"Osman yoldaş grup ilerledi, kopacağız" dedi Jiyan.

Nasıl yürüdüğümü, nereye gittiğimi, önümdeki yoldaş nasıl takip ettiğimin farkında olmadan yürüyüp gitmişim.

"Hakkari tepesine ulaştık" dedi Hogir. Gün boyu hepimiz çalışmış, duygu ve düşüncede derin çalkantılar yaşamış ve yorulmuştuk. Tepede oturduk daha direngen olanlarımız odun toplayarak ateş yaktılar. Hava kararmış, közlerimiz parlamaya başlamıştı. Susuyorduk, suskunduk. Suskunluğumuz bayan arkadaşların takım komutanı Sozdar ve Jiyan'ın yanımıza gelmesiyle bozulmuştu.

"Zor bir gündü" dedi Sozdar.

"Zorlukları direnişe çevirdikçe aşmış olacağız" diye konuştu Jiyan.

"Zor, o zaman zordur, yoksa onun karşısında yıldınlığa kapılmak, zoru karakterinden uzaklaştırmaktır" diye ekledi Sozdar. Kadının yaşamdaki rengi buydu. Sozdar ve Jiyan'ın başlattığı tartışma gittikçe derinleşiyor ve şehitlere verilecek anlam ortaya çıktıkça kendimizi toparlıyorduk. Saatin geç olduğunu fark eden jiyan ve Sozdar müsaade isteyerek kalkmışlardı. Bizler de uyumak için uzanmıştık. Ama uyuyamıyor, Reber subaylık görevini bitirerek yanıma gelip, uzanmıştı.

"Uyuyamadım mı?" diye sordu.

"Uyku bu gece tutmuyor"

"Çok yoruluyorsun, biraz kendine dikkat edebilirsin"

"Yorgunluktan değil, düşünce yoğunluğundan uyuyamıyorum. Zaten uykusuzlukların tümünde aşırı düşünce yoğunluğu vardır."

"Biliyorum" dedi Reber, sonra sustu. Belli o da düşünüyordu. Gençti, akıllı ve gelişmeye açıktı. Yaşamı acımasız perdesinden tanıyordu. O bizlerden daha çok zorlanıyordu. Fiziken güçlüydü ama hakikat karşısında toy ve güçsüzdü.

Ne zaman uykuya daldığını veya uyuyup uyuyamadığını bilmeden keklik sesleriyle kendime gelmişim. Bir yayladaydık. Keklik sesleri birbirine karışıyordu. Biri diğerini çağırıyordu ve gittikçe sesleri çoğalıyordu...

Reber bölükteki gelişmeleri hep ilk duyan yoldaşımızdı. Benden önce uyanmış, ve bölükteki son gelişmelerin haberini almıştı bile.

"Osman yoldaş bugün atış var, bizim manga kesinlikle birinci olmalı" dedi. Heyecanlıydı ve manganın psikolojisini kesinlikle birinci olmaya ayarlamaya çalışıyordu.

"Sen iyi bir nişancısın, mangamızı temsil edeceksin" değil mi, diye sorup duruyordu.

"Tamam, söz" dememi bekliyordu. Gerçekten sözü almadan gitmedi.

Atış yerine ulaştığımızda atış için belirlenen hedef pildi ve piller yerleştirilmişti. Yarış başlamıştı; arkadaşlar genelde ya bir pili ya da ikisini düşürüyordu. Hedef üç pili de vurmak ve sıra bana gelmişti. Reber yanımda, düşürecekğim pillere kilitlemişti gözlerini. Duruşuyla hedefleri düşürmem gerektiğini bildiriyordu. Tek tek hedefleri nişan aldım. Tek tek düşen hedeflerin ardında "bravo" diyordu Reber. Üç hedefi düşürmüştüm.

"Biliyordum demiştin...Bizim manga birinci olacağını ben söylemişim" diye bağıırıyordu Reber. Yanıma yaklaştı, "şimdi bir kır çayı hak ettin ihtiyar kurt" dedi.

"Tamam ateşi yakmak da benden"

Atıştan sonra askeri eğitime devam etmiştik. Çeşitli gerilla taktikleri üzerinde pratik eğitim görüyorduk. Gerçek mermi ve bomba kullanıyorduk. Eğitimimiz belli bir düzeye gelmiş ve pratik için hazır olduğumuzu ispatlamıştık. Askeri eğitimin yeterli olduğu yönetim tarafından bildirilince, pratiğe çıkmanın zamanın da geldiğini anlamıştık.

Artık sınıra yavaş yavaş ulaşıyorduk. Köylerden geçiyorduk, bu tür yerlerde bizi en fazla rahatsız eden köpek havlamalarıydı. Geçerken, köylerdeki tüm köpekler adeta örgütlenmişçesine bir ağızdan havlayıp duruyorlardı. Sınır köylerinde beni en fazla sinirlendiren köpek havlamalarıydı. Geçtiğimiz patikaları karanlık kamufle ederken, köpekler deşifre ediyordu. Bu deneyimimizden dolayı yolumuzu değiştirerek köylerden uzak yerlerden geçiyorduk.

Köylerden uzak olan yollardan geçiyorduk. Bunun için bazen geçit vermez uçurumlarla karşılaşılıyorduk. Her zaman ki gibi yardımımıza şutıklarımız koşmuştu. Yine içimi tarifi zor duygular kaplıyordu. Tanıdık taşlar, tanıdık otlar ve tanıdık bir hava esiyordu. Tepê Orte'ye gelmiştik.

"Bu tepede dört yoldaşımız şehit düşmüştü. Onların şehit düştüğü mevzilere gitsek iyi olur" dedim.

"Yanına iki arkadaş alabilirsin" dedi komutan arkadaş. Ardından Hogir ile Reber gelmek istediklerini söylediler.

Reber ve Hogir ile birlikte yoldaşlarımızın şehit düştüğü yere doğru gidiyorduk. Bir şeyler beni çağırıyordu. Bu bir histi ama gitmek, belki de onlardan geriye kalan bir şeyleri bulmak veyahut bize söyledikleri bir şeyleri bulmak üzere onlara gidiyordum.

Çelik operasyonun başladığı gün düşmanla dişe diş girdiğimiz çatışmada Orhan, Aras, Gani ve Sabri'nin şehit düştükleri mevzilere ulaşmıştık. Durdur, yanımdakilerde durdu. Ağır adımlarla onlara gidiyordum.

Zaman sessiz geçiyordu. Yürek atışlarım dinginsiz değildi. Bir yıl sonra onlara gittiğim vakit geceydi. Bir gece vakti beni onlara götüren duygularımın peşinden koşuyordum. Çıplak gidiyordum. Çırlıçıplaktım, en az dağ kadar çıplak hissediyordum kendimi.

Titriyordum. Karşımda büyük bir kuvvet, şehitler duruyordu.

Ve ılık bir rüzgar tenimi sıyrıp geçiyordu.

Ilık rüzgarlar hüznölendiricidir.

Hüzünden titriyordum.

Mevzi taşları mezar taşları olarak kullanılmıştı. Demek ki köylülerin söyledikleri doğrudu. Gelmişlerdi ve her arkadaşımızı vurulduğu yerde gömmüşlerdi.

Bir gece tenhahlığında Tepê Ortedeydim.

Dört mezar.

Mevzi taşları, mezar taşı.

yerle göğün birleştiği yerde.

Güneşin bulutların arasında süzölüşünü her vakit seyreden onlar.

Bir köylünün işareti...

Vurulan gerillanın kefiyesini mezarının başındaki ağaca asmış...

Bir ağaca asılı duran kefiyeden anlıyoruz, yoldaşımızın yattığı yer

Ellerimizle yeniden mezara biçim verdikten sonra bir müddet daha mezarları tek tek dolaşıp öylece ayrılmıştık.

Arkadaşların yanına gittiğimizde alanı iyi tanımamamdan kaynaklı dinecek yeri benim seçmemi söylemişlerdi.

Ave denilen köyün uygun olacağı düşüncesiyle bölüğün oraya konumlanmasının iyi olacağını belirttim. Ve Ave köyüne doğru gittik. Köyde güzel bir su akardı. Herkes doyaya su içtikten sonra bizim manganın tepesi olduğu haberini almıştık. Kısa sürede su ve erzağımızı alarak tepeye doğru yola çıktık.

Sabah erkenden araziyi kontrol ettikten sonra kahvaltı yapıyorduk. Cihazdan bölük komutanımız, Şahin'in sesi duyuldu.

"Hogir yoldaşın annesi ziyaretine gelmiş, arkadaş noktaya dönsün" diyordu.

"Hogir yoldaş annen gelmiş, noktaya gitsen iyi olur" dedik.

"Görevimiz bitsin, beraber gideriz" dedi Hogir.

Hogir utangaç bir arkadaştı. Güneyli Kürtlerdendi. Gururluydu görevini bırakıp gitmezdi.

"O zaman kalk beraber gidiyoruz" dedim. Ve çantamı sırtıma alıp aşağıya doğru inmeye başlamıştım. Hogir yine inat edip, gelmemelik yapmıştı ama benim kararlılığım en son onu da tepeden indirmişti.

Sıcak savaş ortamında dağ zirvelerinde bir ananın ziyareti kadar kutsal bir şey olamazdı. Gerilla ile ana arasında sıkı bir bağ vardı. Analar tanırdı gerilla yüreğini. Gerillayı en fazla hisseden analardı. O açıdan Hogir'ın onu bekletmesi doğru olmayacaktı. Hem her an ne olacağı belli olmayan bir savaş zemininde yaşıyorduk. Bölüğün bulunduğu noktaya ulaşmıştık.

"Hogir yoldaş annen bizim tarafımızda istersen oraya gidelim" dedi Jiyan.

Ananın yanına gittiğimizde Hogir biraz çekingen davranmış, ne yapacağını şaşırmıştı. Benim gibi oda yalnızca annesinin elini öpmeye kalkışmıştı. Ama ana Hogir'ı bağrına basmış, doyaya öpmekten çekinmemişti. Sonra Zaxo'dan bahsetmeye başlayan anaya merak ettiklerimizi soruyordu.

"Zaxo dışında zaten bir yer görmüyorum, ama halk sizden memnun, halkın durumu da iyidir" diyordu ana. Ama sonra Hogir'a dönüp "Hogir benim herşeyim" diye ekliyordu. Zaxo'nun en ucra köylerinden olan Hogir, insanın paradan daha az bir değer

gördüğü, her şeyin pazarlandığı bir Güney gerçeği içinde büyümüş, parti içerisinde arayışlarına cevap olan insan değerini görmüş, öyle saflara katılmıştı. Bu anlamlı bir katılımdı. Annesi bizleri tanıdıkça "arkadaşlarına layık ol" demekten başka bir şeyi söylemiyordu.

"Yoksa sütünü helal etmem" diye eklemeyi de unutmuyordu. Ana bizleri kısa sürede tanımıştı ve çabuk anlamıştı. Kürt anaların yiğitliği toprağımızın yiğitliğine benzer. Acılarını yaşam direncine çevirmesini iyi biliyorlardı. Çünkü analardı en fazla toprakla bütünleşen ve Mezopotamya'nın tarihi özünü kendinde taşıyan.

Bir ana üç gününü dağda bir gerilla bölüğüyle geçirmişti. Bu ana için hayatının en büyük değişikliği olduğu gibi, bizler için de farklı bir renkti. Bayan arkadaşlar her anadan bir şeyler öğrenme ve öğretme telaşı içindeydiler.

"Ömrümün en güzel, en değerli günlerini sizlerle geçirdim" diyordu, ana giderken.

Hogır, anasının getirdiği paketi açmıştı. Etkilenmişti. İçinden annesinin elleriyle işlediği mendili ve bir çorabı aldı. Ardından "heval Osman bunları arkadaşlara dağıtalım" dedi. Halbuki kendisinin de ihtiyaçları vardı ama almamıştı. Gerillada mülkiyet anlayışı yoktu. Kendinden önce yoldaşın düşünen bir yaşam felsefemiz vardı.

Hogır mülkiyet ilişkilerini en ağır işlendiği bir ortamdan gelmiş ve kısa bir sürede aşmıştı mülkiyet anlayışını. Paylaşımcıydı ve bu gerillanın gerçek özüyüdü.

Akşam olduğunda Şahin, "bu gece Kumriye'ye gideceğiz" dedi. Bu haberi bölük oldukça coşkuyla karşılamıştı. Ben Kumriye alanını tanıyordum. Kumriye'nin efsanesi tüm insanların oraya gitmesini işaret ediyordu. Yola çıkmıştık.

"Sen orayı iyi tanıyorsun, yalnızca Kumriye hikayesine tanıklık eden bir yer değil, aynı zamanda orası ihanetçilerin Said Elçi ve Dr. Şivan'ın katlettikleri yerdir de" dedi Şahin. Bunu bilmiyordum ve şaşırmıştım.

Gece boyu pürüzsüz geçen bir yolculuktan sonra Kumriye'ye ulaşmıştık. Kumriye kalesinin eteklerindeydik. Çevrede bol meyve ağacı vardı. Noktamızı düzenleyip yerleştikten sonra öğlene kadar bireysel temizlikler yapılmıştı. Birkaç gün Kele Kumriye'nin eteklerinde kalmıştık.

"Bugün köye gidip bilgi getirsem iyi olur" dedi Şahin. Rojhat'la birlikte Dersişe denilen köye doğru yola çıkmıştık. Köyün girişinde köye küskün gibi duran iki ev vardı. Birisinin tahta kapısını çalıp içeri girdik. Daha önce gitmediğimiz bir aile olmasına rağmen, bizleri oldukça sıcak karşılamışlardı.

"Neden köyün dışında ev kurmuşsunuz?" diye sordu Rojhat.

"İki kardeşiz, toprağımız yok, ancak burada ev inşaa edebiliriz" dedi ev sahibi.

"Biraz köydekilerle bazı sorunlarımız vardı. En uygun yer burasıydı" diye ekledi.

Kavga, Kürdün kendi içinde hep yaşadığı trajedi. Aynı köyde o küçük mekanda bile bir komşusu, konuşacağı bir tek insan yoktu. Namus, gurur dedikleri şeyler çok basit noktalar üzerinde geliyordu. Sormadım kavgasını, ayrı düşmelerini, çünkü basit bir hikaye dinleyeceğimi biliyordum. Son gelişmeleri biraz tartıştıktan sonra, çevredeki hareketliliklere ilişkin, bilgi alıp Rojhat'la birlikte aile ile vedalaşarak, köydeki diğer ailelere uğrayıp tekrar noktaya doğru yola çıkmıştık.

Hava karanlık ve bizi yine bir dağ patikasında yürüyorduk. Bir noktaya ulaştığımızda bir ısıklık sesi duyduk ve durduk. Isıklık sesi değişti ama tanıdık. Bu kez yılanlar ısıklık çalıyordu. Biraz daha ilerlediğimizde yol boyu epey büyük bir yılanın uzandığını gördük. Yılan gecenin keyfini çıkarıyordu. Patikada toprağın sıcaklığını içine alıyor ve tıslayıp duruyordu.

Rojhat ani bir hareketle yılanın üstüne çullandı. Ve yılanın kafasını saniyelik bir aralıkla ezdi. Yılan çok büyüktü. Hala öldüğüne inanamıyordum. Rojhat'ın ani hareketi karşısında şaşırmıştım.

Eline yılanı alan Rojhat, "hadi gidelim" dedi. Yürümeye devam ediyorduk. Rojhat şaşırdığını anlamalı ki, "eti güzeldir" dedi muzipçe gülümseyerek.

Noktaya beş kilo ağırlığındaki bir yılanla geldiğimizi gören arkadaşlar "yılan avına mı çıkmıştınız?" diye takılmaya başlamışlardı. Rojhat'ın kimseyi dinlemediği yoktu. Yol yorgunluğunu giderdikten sonra yılanı bir güzel soyup temizledi. Ve karanlığın içinde parlayan közlere yılanı tuzlayarak yerleştirdi. Et pişmişti, bazı arkadaşlar yiyip yememe konusunda tedirgin yaklaşmıştı. Oysa et gerçekten güzeldi ve balık etine benziyordu. İyi bir et ziyafeti sonucu dinlenmeye çekilmiştik.

"Heval Osman kalk kalk!" diye beni uyandıran Reber'in ne istediğini anlam verememiştim. Saat gecenin üçüyüdü. Yerimden doğrulduğumda "ne oldu Reber?" diye sormuştum.

"Kalk, bir gezintiye çıkacağız" diyerek daha fazla konuşmama izin vermemiş hemen hazırlanmamı istemişti.

Daha sonra Reber'in benden önce Mazlum'u da uyandırdığını görmüştüm. Çevreyi kontrol edecektik. Reber'in öncülüğünde Hılör denilen köyün üst tepelerine doğru yola çıkmıştık.

"Bu gece vakti bizi mi buldun Reber yoldaş" dedi Mazlum.

"Ben kimi seçeceğimi biliyorum, oyalanmadan kalkacak iki yoldaşı seçmek gerekiyordu" dedi.

"İyi, bizde artık erken uyanmamaya çalışırız. Demek ki, her gece her nöbetçi ve subay tarafından ani işler için kaldırılma sebebimiz bu" diyerek gülümsedim.

"Osman yoldaş herkesin aynı şeyi yaptığını biliyordum ama sen bunu yeni mi anladın" diye Reber muzip muzip gülüyor ve bizi hızla yürütecek bir sohbeti yakaladığı için memnun görünüyordu. Ufak sohbetimizin arasına ulaşacağımız yere varmıştık. Çevreyi kontrol ettikten sonra artık noktaya döneceğiz ve biraz uyuyacağız diye düşünüyordum.

"Kela Kumriye'ye tırmanmaya ne dersiniz?" dedi Reber.

"Heval bugün sizin maceraperestliğiniz üzerinizde noktaya dönsek iyi olur" dedim.

"Bence de Kela Kumriye'ye tırmanalım. Güneşin doğuşuna yetişiriz" diyen Mazlum da Reber'e katılmıştı. İkiye birdik, onlar kazanmıştı.

"Üzülme Osman yoldaş, sen orayı görmüşsün, bize anlatırsın" dedi Reber. Biraz öfkelensem de genç arkadaşların peşinden Kela Kumriye'ye tırmanıyordum.

Bu kez Kela Kumriye'de kar yoktu. Tek tek kalenin içindekilerini Mazlum'a ve Reber'e anlattım. Kumriye hikayesini can kulağıyla daha önce duymalarına rağmen, yine de dinlemişlerdi. Yerinde efsaneleri dinlemek efsanelere girmekti. "Kumriye kendisini buradan atıyor" diyerek gösterdiğim yere doğru ilerleyen Mazlum, Reber'e "hey ileri gitme, kalenin duvarları sağlam değil" dedi endişeyle.

"Arkadaşlar dikkatli olun, kalenin duvarları sağlam değil ve gerisi uçurumdur" dedim.

Arkadaşlar uyarılarımı dikkate almışlardı. Ardından kaleyi dolaşmaya devam etmiştik. Kela Kumriye'nin üzerine güneş doğmuştu.

"Artık gidelim çok geciktik" desem de beni dinleyen kimse yoktu. Yanımdaki her iki yoldaşım kendisini kalenin efsanesine kaptırmış, gitmişlerdi.

"Gidiyoruz!" dedim, sert ve biraz bağırıştım. Ciddi olduğumu anlayan Reber ve Mazlum, çileden çıktığını anlamış olmalı ki, sesini çıkarmadan peşimden gelmeye başlamışlardı. Hızlı adımlarla noktaya doğru iniyorduk. Gecikmenin hesabını verecektik, ama nasıl? Noktaya varmıştık.

"Neden geciktiniz?" dedi Şahin. Cevap veremedim. Bir maceraydı diyemezdim veya Kela Kumriye'yi dolaşılması gereken bir yerdi ve biz de gecenin bir vakti, gidip güneşi orada karşıladık da diyemezdik. Askerdik ve her şeyin bir kuralı vardı.

"Kela Kumriye'ye kadar çıktık" dedi Reber kaçamak bir bakış atarak.

"Yoldaşlar sizin yaptığınız doğru değil. Bunu sizde biliyorsunuz. Üstelik Kele Kumriye'nin çevresinde mayın var. Öyle tedbirsiz çıkmanın doğru olmadığını sizde biliyorsunuz" dedi Şahin.

"Yok Osman yoldaş yolu biliyordum. Bizde ona güvenerek çıkmıştık" dedi Mazlum.

"Neyse bir daha böyle bir şey olmasın" dedi Şahin. Biraz rahatlamıştık ama olayın bana güvenerek yapıldığını da sonradan öğrenmişim. Mazlum ile Reber gidiyorlar ve gitmeden önce yine bana laf atmaya da unutmamışları.

"Osman yoldaş bu işite böyle hallettik" dedi Reber...

Tam ağız dolusu konuşmaya başlayacaktım ki bu kez bardaktan son damlanın damlamaması için arkalarına bakmadan ilerleyip gitmişleri. Suçluydular ve hala muziplik yapmaya devam ediyorlardı.

Günler hızlı geçiyordu ve gelen talimata göre sınıra doğru bir kademe daha kayacaktık. Hazırlanarak tepeye doğru bir kademe daha kaymaya başlamıştık. Bir süreci daha tekrardan yaşamaya başlamıştım. Savaşın en zor tarafı, deyim yerindeyse en fazla yıpratıcı yanı yaşadıklarını tekrar anımsamak veya yaşamaktı.

Çelik operasyonu sırasında savaştığımız, düşmanı darbelediğimiz yerlere gelmiştik. Aynı zamanda kendi ellerimle yoldaşlarımı gömdüğüm yeri de. İşte tekrardan yaşadığım ve beni yıpratıcı gerçekte buydu. Her taş, her ağaç beni yeniden yeniden geçmişe götürüyordu. Şer'in yanında şehit düştüğü ince boylu meşe ağacı gövdesinde taşıdığı mermi izleriyle hala ayakta idi. Yeşermeye devam etmişti.

Çelik operasyonunda tuttuğumuz stratejik bir tepede konumlanmıştık. Noktada su yoktu. Bir tek yerde su vardı o da çok uzaktı. Ama sınırlarda ender rastlanan güzel bir suydur. Yanımızda bulunan mataraları su ile doldurarak tedbirlerimizi almıştık. Suyun yanında ince bir patika vardı. Sanki sınırdan geçen herkesin uğradığı kutsal bir yeri sınırın geçmesi. Sınırdan tüm sular kutsaldı, kutsallığı sınırdan olmasındandı. Kaçakçılar, eşkiyalar sınır ihlalcilerinin uğradığı yer çeşmeydi. Oysa sınırdan geçenlerin yolları değişti. Yalnız onları birleştiren bir tek şey sınırı ihlal etmeleri ve birde aynı kaynaktan su içmeleriydi.

Notaya yerleştikten sonra, "üstümüzdeki tepeyi bir kontrol edin" dedi Şahin.

"Ben birlikte giderim" diyen Zeki ile birlikte Mahsun'da gelmişti. Tepeye kısa sürede varmıştık. Alanı tamamen kontrol edebiliyorduk. Tepe oldukça stratejikti.

"Burası normal değil" dedi Muhsun. Mahsun oldukça zeki bir arkadaşı. Yerdeki toprağın kabarmış olduğunu fark etmişti. Dikkatli biçimde Mahsum'un ne bulduğunu anlamak için yanına gittik. Mahsum yavaş yavaş ilerliyordu. Ve birden durdu "işte orada" dedi. Doğru söylüyordu. Yerde mayın vardı. Çevreyi iyice kontrol ettiğimizde dört tane düşman mayını bulmuştuk. Ve etkisizleştirmiştik.

Tepeyi biraz daha dolaştığımızda makasla kesilmiş çalılar gösteren Zeki "düşman bizi burada keşfetmiş" dedi. Tepeyi temizledikten sonra noktaya döndüğümüzde nöbet mevzisinin altına bir patlayıcının yerleştirildiğini fark etmiştik. Düşman ve onun işbirlikçileri imha için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Noktada üç gün kaldıktan sonra daha fazla aynı noktada kalmanın tehlikeli olacağı düşüncesiyle noktayı değiştirdik. Serbesta noktasına gideceğimizi öğrenmiştim. Serbesta benim için farklı bir yeri, orası Dilan'dı...

Yine yorucu bir yürüyüş, kahreden yerler, mevziler ve mezarları göreceğim yerlere doğru ilerliyorduk. Genel gelişmeler iyiydi. Yaşamın fazla zor bir yanı yoktu. Bir tek zor olan şahadetlerdi... gidenlerdi...

Serbesta noktasına ulaşmıştık. Serbesta'da yine Dilanlaydım, Dilan'ın saçlarının asıldığı ağaç karşımdaydı. Saçlarla zamanı kendisinde ören dilek ağacı...

Bir tanrıça suretini göğün çizen gerilla kadın. Zaman geçmiş ama anılar olduğu gibi duruyordu. Tam bir yıl sonra tekrar ona döndüğümde çok şeyin değiştiğini anlayacak lakin yaşananların olduğu gibi yüreğimde kaldığını anlayacaktım.

Tek tek bedeninin parçalarını toplayan ellerimden, özlem akıyordu. Dilan tepesine öyle ulaşıyordum. Dilek ağacından özgür insanın ışıkları dökülüyordu damla damla... Yeni gelenler vardı, yeni bir bölükle onlara gitmiştik. Yeni gelenlere bir bir onları anlatıyorum, daha nice yoldaşlara, nice insanlara anlatmak üzere. Elimle senin ışıklarını topladığım yerlere yeni gelenler dokunuyordu. Dilan ışığıyla yüreklerini yıkamak için.

Yaşanılanları bir yere kadar kelimeler anlatıyordu, sonrasına ise yetmiyordu. Sonrasını kocaman bir sessizlik dolduruyordu. Ve o koca sessizlikte ışıklarıyla yıkadığımız tanrıçanın çıkıp gelmesini bekliyordu herkes.

Kalk Dilan,

bir yıllık uykudan kalk

bir bölük gerilla, saçlarının asıldığı o ağaçtan yeniden filizlenip gelmeni bekliyor.

Uyan Dilan...

tereddütsüz senin ışığınla yıkanmaya...

bir bölük

bir tabur

bir ordu

ve bir insanlık...

geldi....

Kelimelerle anlatabileceklerimi anlatıyordum... Duraksadığım bir anda "sonra" diyor Sozdar.

"Sonrası uzun, sonrası siz"

"Sonrası dağın tebeşümü" diyor Jiyan. Dağın ve tepeni tebeşümünde buluyoruz o gülen yüzünü.

"Mezarını görmek istiyorum" dedi Sozdar. Yattığın yere dönüp bakıyorum. Tarif ediyorum, ellerimle kazdığım ve seni yerleştirdiğim yere gelmek için dizlerimin takati kalmamıştı. Yüreğimin ağırlığı dizlerime çöküyordu. Yüreğim titriyor, bir kuşun çırpınışı gibi. Bir kuşun, bir kış mevsiminde dağ başında kaybolması, bir sığınak aramak için çırpınıp durması gibi, yüreğim göğüs kafesimi vurup duruyordu.

Bir bölük mezarına doğru yola çıktığında Dilan, ben ardımı döndüm. Onların sana gelişini izlemeden, kendimden, titreyen yüreğimde kaçarak oturmak istiyordum. Yalnız kaldığımda ağlamaya zaman ve mekan bulmuştum. Titriyordum bedenim ve sanırlar görüyordum artık. O ağaç, saç örüğünün asıldığı ağaç, gözlerini taşıyan gül yaprağı yanıyordu. Ateşin içinde yüzün görünüyor, saçları akkordan, bedeni gül yaprağından bir kadın gerilla dağların zirvesinde belirliyordu...

"İyi misin?" diyen tok bir sesle aslı benim içinde kavrulduğum ateşten çıkmıştı.

"İyi misin?" diye sorusunu tekrarlıyor Bager. Bager Geng, dağ gibi bir gerilla. Endişe ile bakıyordu bana, neden titrediğimi anlamaya çalışıyordu.

Oysa neden tiril tiril titrediğimi çok sonraları, bu toprakta yeni yaşamı yaratmanın öyle kolay olmadığını anladığında anlayacaktı. Ve anladığını belki de söylemeye vakti olmayacaktı. Veyahut ben olmayacaktım.

Serbesta noktasında bir şafak vaktini yine jet sesleriyle karşılamıştık. Mevzilenerek intişara geçmiştik. Jetler yine Metina'yı vuruyordu. Jetler vuruyorlardı ama yaşam normal akışında ilerliyordu. Artık bulunduğumuz alanın vurulması, bombalanması kaçınılmazdı ve alışmıştık.

Alışmıştık, bombardıman altında normal yaşam akışında yol almaya. Yaşamımızın bir parçası da buydu. İntişar yerinde öğlene kadar kalmış ve sonra noktaya geri dönmüştük.

Jetler gittikten sonra açacağımız vadinin dibindeki Serero köyünde güvenilir olan bir yurtseverin evine Musa ile birlikte gitmiştik. Hem ihtiyaçlarımızı gidermek, hem de istihbarat alacaktık.

Yaklaşık bir yıl önce uğradığım bir eve gitmiştik. Yalnız bir yıl sonra tekrar gittiğimde beni hemen tanımışlardı. Çevresi çitlerle örülü küçük bahçenin ortasındaki ev hala eskisi gibi duruyordu. Evin hanımı bizi gözyaşlarıyla karşılamıştı.

"Senin de şehit düştüğünü sanmıştık. Bugüne kadar neden gelmedin?" diyerek sitem ediyordu. Onlar kadar ben de duygulanmıştım. Savaş katı bir yürek kadar duygusal bir şekillendirmeye yol açıyordu. Bunu o gün daha iyi anlamıştım.

"Geçen yıl sizler gittikten sonra peşmergeler gelip beni Duhok'a götürdüler. Günlerce bana işkence yaptılar. 'PKK ile ilişkin nedir' dediler. Sonra para karşılığında ajanlık yapmam için beni zorladılar. Kabul etmeyince daha çok işkence yaptılar" diye başından geçenleri anlatıyor yurtsever Kürt köylüsü ve başından geçenleri durmadan anlatıyordu.

"Eğer PKK'lileri ihbar eder ve biz onları vurursak, sana çift maaş veririz. Her PKK'li için bir maaş' diyor. Ben kabul etmiyordum ve her red ettiğim teklif sonunda bana işkence yapmaya devam ediyorlardı" diyordu.

Kendi evinde bizi ihbar etmesini istemişlerdi. Kürt, tarihin çelişkisi. Kürt Kürde karşı hep kullanıldığı gibi, Kürt, Kürdü Kürde karşı kullanmak istenilmiş ve ihanete yeni bir boyut kazandırılmaya çalışılıyordu.

Yurtsever ihanet etmeme sonucu gördüğü işkence izlerini hala bedeninde taşıyordu. Açık yaralarını bir bir bize gösteriyordu. Evin en küçükü babasının bedenindeki işkence izlerini görünce ürkmüş, gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Çocuğa elimi uzattım, elimi görmüyordu. Sonra ayağa kalkıp gidip çocuğu kucağıma aldım. Çocuk kucağımdaydı, sonra kız çocuğu da gelip yanıma oturdu. Çocuk kucağımdaydı, kendimi tuhaf hissetmeye başlamıştım. Çocuk görünce hep geçmişe dalıyor, en son ardında bıraktığı çocuklarını düşünüyordum.

Çocukların gözleri bakışları, birbirine benzerdi. Hepsi ortak bir şeyi taşırdı. O da safiyet, o da seveda ve güzellik. Tüm çocukların gözlerindeki ışık insanlığın ortak memleketiydi.

Gidiyorduk... Bizi uğurlamak için aile boyu dışarı çıkmışlardı. "Hizmetinize hazırız. Her şeyimizle sizinleyiz" diyorlardı. İçten söyleniyordu bu sözler. Yaptıklarını yeterli görmüyor, bir borç duygusunu hep yüreğinde taşıyan bir ses tonuyla söyleniyordu o sözler.

Musa çok etkilenmişti. Yol boyu susmuştu. Üç saat köyün dışında yürüdükten sonra uzaktan yanan bir ateşin ışığını görmüştük.

"Bizimkiler olamaz, açıktan ateş yakmazlar" dedi Musa.

"Düşman da böyle bir gecede ulu orta ateş yakmaz" dedim.

"O halde kim olabilir?"

"Sızmalı gidip kim olduğunu öğrenmek gerekir" dedim ve Musa ile birlikte sızmalı bir biçimde ateşin yandığı yöne doğru ilerledik. Ateşle aramızda elli metre vardı ki, köpeklerin havlamasıyla deşifre olmuştuk. Artık ayağa kalkabilirdik. Süründüğümüz yerden doğrularak ateşe doğru yürüdük.

Selam verdik. Ateşin etrafında oturan iki kişi ayağa kalkarak ve selamımızı alıp "buyurun" diyerek bizi ateşin başına davet etmişlerdi. Çevrede koyunlar vardı. Koyunları görünce kuzeye koyun geçiren kaçakçılar olduğunu anlamıştık. Biraz oturup sohbet ettikten sonra gümrük vermek istediklerini söylemişlerdi. Gümrüğü alıp onlara da gümrüğün ARGK gerillaları tarafından alındığa dair bir belge vererek noktaya doğru ilerlemeye devam ettik.

1996 yılının 29 Haziran'da takım komutanımız Bager bizleri toplayarak, "bir taciz eylemi gerçekleştireceğiz" dedi. Eylem planlaması çıkarıldı ve üzerine tartışma yürütmeye başlanmıştı. Planımıza göre eylem 30 Haziran gecesi gerçekleştirecektik ve ben roketatarı kullanacaktım.

Eyleme gitmek için hazırlıklarımız tamamlanmıştı. Akşam üzeriydi, BBC'den haber dinlemek için radyoyu açmıştım. İlk haber olarak geçiyordu 30 Haziran 96 Dersim eylemi...

Zilan yoldaşın eylemini veriyordu. Tüm radyolarda ilk haber olarak geçiyordu Zilan. Tüm radyo spikerleri "Zilan" diyordu. Bir intihar eylemi, yaşam eylemiydi. Tikanan taktik orada çözülüyordu. Düşüm çözümlenmeye başlamıştı. Ve biz bir eylem için yürümek üzereydik, Zilan yoldaşın eylemi karşısında biz ufak çok küçük bir eylem... BBC halen Zilan'dan bahsediyordu. Gözlerimden yaşlarla dinliyordum.

"Ne oldu? Bir haber mi var?" diye soruyordu yoldaşlar. Radyonun sesini yükselttim, bir eyleme giderken bir grup gerilla o radyodan Zilan ile tanıyorlardı.

"Bundan daha iyisi olamazdı" diyebilirdim. "Eylem budur" diye düşünüyordum. Biz bir eyleme gidiyorduk. Ama eski tarzı aşmayan bir eylemdi. Bunu anlamıştık. Ama eylemin tüm hazırlıkları yapıldığı için gidecektik. Yeni bir yol keşfetmiş gibi moralliydik. Zilan yoldaş yeni bir eylem ve vuruş tarzı öğretiyordu. Eyleme bu moral ile gidiyorduk. Gecenin saat biriydi. Ve biz sınırı iki kilometre aşmış, hedefe yaklaşmıştık.

"Sen ile Reber şu tepeye çıkıp oradan roketatarı kullanacaksınız" dedi Bager.

Reber ile birlikte Bager'in gösterdiği tepeye doğru çıkmaya başlamıştık. Tepeye dikkatli çıkmamız özellikle söylenmişti. Deşifre olmamız gerekiyordu. Tepenin altına ulaştığımızda Reber, bombasının pimini çekerek "gidelim" anlamında başını salladı. Avcı kolu ilerleyerek tepeye ulaşmıştık. Yanımızdaki dört roketi hedef olarak seçtiğimiz tabura isabet ettirmek gerekiyordu. Taburun alt tarafında ise bir köy vardı. Köye isabet etmemesi konusunda ciddi biçimde uyarılmıştım. Görev zordu. Ufak bir dikkatsizlik bir çok şeyi bozabilirdi. Ben rekotleri hedefe doğru kilitlerken, Reber elinde pimi çekilmiş bombaya tekrar pimini takıyordu. Bir tepeye pimi çekilmiş bir bomba ile çıkmıştı Reber. Bu büyük bir cesaret ve dikkat isterdi.

Tabur üzerine kilitlenmişti benliğimiz. Ellerim roketatarın tetiğindeydi, eylem saatinin gelmesini bekliyorduk. İlk roketi eylem dakikasında atmış ve isabet ettirmiştim.

"Vurdun, vurdun" diye bağıırıyordu Reber.

İlk roketten sonra Taburun üzerine biksiden mermiler yağdırılmaya başlanmış o mermiler arasında ben de diğer roketleri hedefe gönderiyordum. Roketler ulaşması gereken menzile ulaşıyor, taburun tepesinde patlıyordu.

Düşman gücü de tetikte hazır. Biz başlar başlamaz onlar da bulduğumuz yerlere ağır silahlarla atış yapmaya başlamışlardı. Dördüncü roketi de hedefe gönderdikten sonra geri çekilmeye başlamıştık. Reber yine en önde ilerliyordu. Diğer arkadaşlarla belirlediğimiz noktada birleşerek geri çekilmeye devam ediyorduk. Düşman havan ve uçaksavar atışları yapmaya devam ediyordu. Ve biz sınırı çoktan aşmıştık. Havan atışları artık arkamızda patlayıp duruyordu. Biz onları aşmıştık.

Noktaya daha ulaşmamıştık. Ve bir salıydı. Ore köyüne ulaşmıştık. Daha bir yıl önce gittiğim her tarafı yaşam kokan köy, boştu. Düşman tarafından boşaltılmış. Oturdum çeşmenin başında, susadığım halde su içmeden suyun ince akışına köyün eski canlılığının hayaline dalmıştım. Yanımdaki arkadaşlar anlamışlardı. Gittiğim her yerde bir anının gizli olduğunu artık biliyorlardı. Ondan hiç bir şey sormadılar. Ben de söylemedim.

Çeşmenin etrafında tuzik denilen güzel bir ot yemiştik. Maydanosa benziyordu. Arkadaşlar topladıkları tuziği ekmek arası yaparak bana uzatmışlardı. Aldım ekmek arasını eylem sonrası iyi bir ziyafetti. Sonra su küsmesin, yüreğim serinlesin diye eğilip bir de sudan içtim.

"Noktadaki arkadaşlara da tuzik toplayalım" dedi Reber. Çantalara tuzik konuldu, ve noktaya doğru ilerlemeye devam ettik.

Noktaya öğleden sonra varmıştık. Sıcak karşılanarak eylem kutlanıyordu. Ama 30 Haziran sonrası gerçekleştirilecek eylemler daha farklı olmalıydı.

"Daha büyük eylemler için nasıl yaşamalı, neler yapılmalı diye yoğunlaşmalıyız" diyordu Bager. Eyleme gidenler, noktada kalanlara eylemi anlatıyorlardı. Ben biraz yalnız kalmak istiyordum. Zilan arkadaş kimdi? Nasıl başarmıştı? Düşünmek istiyordum. Noktadan biraz uzaklaşarak, yüzüm güneşe doğru oturdum. Hava kararıp güneş ışıklarını içine çekinceye kadar oturdum. Ardından noktaya gelip uzandım. Reber'in gözünden hiçbir şey kaçmazdı. Yanıma geldi ve sessizce oturdu.

"Yaşlı kurt hayırdır, bugün çok düşünüyorsun?" dedi

"Yok bir şey" diye cevapladım, pozisyonumu değiştirmeden. Kurtları sevmezdim, bunu Reber de iyi biliyordu. Biraz da beni kızdırmak için ikide bir 'kurt' diyordu. Kurtları sevmezdim çünkü MHP'lilerin sembolüydü. Bundan dolayı kurt kelimesine ve sembolüne ciddi bir anti sempati vardı.

Reber ilgi çekmeye çalışıyor, bendeki ciddiyeti görünce konuşmaktan, takılmaktan vazgeçip yeni bir yöntem denemişti. Kadife gibi sesiyle bir türkür mırıldanmaya başlamıştı. Özgün müzikten seçtiği parçaları dinlendirici bir ses tonuyla söylüyordu. Reber sustuğunda, ben halen uyanıktım. Reber söylediği türkülerin ninnisiyle kendisini uyutmuştu. Kalkıp yağmurluğumu Reber'in üstüne örtüm. Reber üşümemeliydi. Yanına kıvrıldım. Gece üstünü açarım diye yağmurluğu onunla paylaşmadım ve kefiyeme sarıldım.

Reber istediğini başarmıştı. Beni kendimi yıpratınan yoğunlaşmadan alıkoymuş, türküler arasında dinlendirmişti. Reber'i düşünüyordum, onu ne çok sevdiğimi, yaramazlıklarını bile sevdiğimi anlamıştım. Her yoldaş yanımda ne çok farklı yer ediniyordu. Reber biraz da yaramazlıkları, kural tanımazlığıyla yaşamımızda yer edinmişti. Ve duygusaldı.

Yeniden bir yolculuk haberiyle uyanmıştık. Takımımız Deştane tarafına kayacaktık. Diğer takımımızda iki arkadaş daha dahil edildikten sonra Deştana'ya doğru yola çıktı. Ateşkesten dolayı, gündüz hareket edebiliyorduk.

"Her yol bir umuttur" dedi Mazlum

"Her yol yeni bir yaşam ve eylemdir. Yollar eylem gibidir..."

Her yol yürüyüşünden sonra yaşadığım duygular birbirine benzemiyordu. Çünkü ikisinde de bir yenilik vardı. Tarih karşısında bir sorumluluğu yerine getirme duygusudur.

Kani Masi'nin üzerindeki sınır tepesine ulaşmıştık. Noktada bulunan taburun nöbetçileri geldiğimizin haberini arkadaşlara vermiş ve dinlenmemiz için belirttikleri yere yerleşmiştik. Uzun bir dinlenmeden sonra Ali Sapan yoldaşın geldiği haberi gelmişti.

Toparlandık. Sohbet etmeye gelmişti. Daha konuşmaya başlamamıştı ama siması bana yabancı gelmiyordu. Nereden tanıyordum? Biraz sohbet ettikten sonra yavaş yavaş hatırlamaya başlamıştım. On yedi yıl önce tanışmıştık. Biraz değişmişti. Tabii bende.

79-80 döneminde bizim eve gelip gidiyordu, 79-80 dönemine dair bir sohbet almış başını gitmişti. Sonra "çevredeki köyleri tanıyor musun?" diye sordu Ali Sapan. Tanıdığını öğrenince, "çeşitli ihtiyaçlar var, yanına arkadaş alıp gider misin?" dedi.

Zeki ile köye indik. Uğradığımız bir evde bir fotoğraf asılı duruyordu. Tanıdık bir yüz, tanıdık bir sima, evin sahibini çağırdım.

"Bu fotoğraftaki kim?" diye sordum.

"Benim Botan'dan tanıdığım ve en fazla sevdiğim dostumdur" dedi.

"İsmi Mecit değil mi?"

"Doğru, sen de mi tanıyorsun?" diye sordu. Ev sahibi.

"Tanırım, en iyi milislerimizdendi, neden fotoğrafını astın?"

"Buralara ticaret için gelip giderdi. Öyle tanışmıştık zaten. Sınır ilişkisi, kaçak yaşam yani. Ama dostluk, arkadaş olmuştuk. Sınırdaki başlayan dostluklar en kalıcı, en gerçekçi arkadaşlıklar oluyordu. Bir yıl önce geldi, ve bir daha haber alamadık. En son gelen haber ise, vurulduğunu" diye anlatıyordu ev sahibi.

"Neden vurulmuş?"

"Kuzeyde vergi almak için bir yere giderken TC ve işbirlikçilerin eliyle vurulduğu söyleniyor"

Zifiri karanlık bir anda, beyaz spor ayakkabılarını takip ettiğim, yüzünde taşıdığı gizleri karanlıkta çözdiğüm gece gelmişti aklıma.

Yere kurulan sofraya geldiği gibi gitmişti. Görevimi yerine getirip Mecit'in fotoğrafına ve o fotoğraftaki gizli yüze son kez bakıp odadan çıkmıştım.

Noktaya ulaşmıştık. Yine bende durgunluğu ilk fark eden Reber olmuştu. "Yine ne oldu? Hüzünlüsün" diye sordu. "Bir şey yok, sadece yorgunum" dedim

"Tanırsınız birbirimizi, en yorgun hallerimizde bile gülümsemeyi başaran insanlarız. Ciddi bir şey olmazsa, böyle hüzünlenmeyiz" dedi ve üzüntümün sebebini öğrenmekte ısrar ediyordu. Ona Mecit'i anlatmak istemiyordum. O da üzülecekti. Ama Reber'di bir şeyi kafaya taktı mı, mutlaka elde ederdi. Çaresiz anlatacaktım.

Ben konuştum Reber sustu. Artık Reber'de hüzünlüydü. Ardından "Üzülmeyeceğiz, çünkü onların intikamını alacak olan bizleriz" dedi Reber ve kalkıp gitti. Gitti ama çok üzülüyordu. Bir milisin, hiç tanımadığı bir Kürt insanın öyküsü onu hüzne boğmuştu.

Bir grup arkadaş araziye keşfe gitmişti. Eylem yapılacaktı. Eylem için alanın uygun olduğunu ve mevzi yaptıklarını söylemişlerdi. Eylem için tekrar köye gitme ve taşınabilir yiyecekler temin etmem gerekiyordu. Sonraki gün köye inerek bakkala uğramıştım. Bakkal felçliydi,

"Evladım istediklerini sen seç, al, kusura bakma ben kalkamıyorum" dedi.

"Önemli değil, ben alırım" dedim ve hazır yiyeceklerden bolca aldım.

"Yoğurt yok mu?" diye bakkalciya sordum.

"Maalesef bugün yok" dedi bakkalci. Arkadan ince bir ses duyuldu.

"Bizde var heval" dönüp arkama baktım, genç bir kız duruyordu.

"Bizde yoğurt var" diye tekrarladı genç kız. Esmer, güler yüzlü ve sarı fistanlı bir köylü kıızıydı. Masum bir yüzü vardı.

"Ben gidiyorum, sen de beni takip et" dedi. Tanımıyordum, ama yüzündeki masumlukla aramızda bir bağ kurulmuştu. Bakkalciya borcunu ödedikten sonra sarı fistanlı kıızı takip ettim. Kız toprak bir evin önünde durdu.

"Buyur içeri gir" dedi. İçeriye girdiğimde nur yüzlü bir ihtiyar kadınla karşılaştım. "Hoş geldin evladım, buyur otur" dedi. Kadının gösterdiği yere doğru ilerleyip oturdum. Çay hazırlamaya koyulan anaya, "zahmet etme, işim çok acil, gitmem gerekiyor" diyerek çay yapmasına engel olduğumu düşünüyordum ki, "olmaz heval, sen bir çay içene kadar ben peynir ve yoğurt hazırlarım" dedi genç sarı fistanlı kız.

Ben çayımı içinceye kadar alacaklarımı hazırlanmıştı. İlk kez Güneyde karşılaştığım bir durumdu. Genç kızlar genelde çekingen davranır, bizlerle sohbet etmezlerdi. Ama sarı fistanlı kız değişikti. Değişik bir ruh taşıdığı belliydi.

Gerekli erzakları alarak hızla köyden noktaya doğru ilerledim. Noktaya ulaşır ulaşmaz, düzenlenme okundu. Eylem gurubunda benim adım yoktu, bu beni üzmüştü.

"Üzülme Osman yoldaş" dedi Reber.

"Neden adım listede yok" diye sitem ediyordum.

"Senin çok yorulduğunu düşünerek senin yerine Cahit'i aldılar" dedi Reber. Arkadaşlar beni düşünmüşlerdi ama benim eyleme gitmemem, benim için daha olumlu olacaktı. psikolojikmen rahat olmak, fiziki yorgunlukları atmaya da neden oluyordu.

"Eyleme gitmeyen arkadaşlar toplanmasın" dedi Şahin. Noktada kalan arkadaşlar biraz hüzünlüydüler. "Arkadaşlar önümüzde daha yapılacak çok şey var. Osman arkadaş sen burada kalan arkadaşlardan sorumlusun. Eylem dönüşü için hazırlıklar güçlü yapılınsın" dedi Şahin. "Görüşmek üzere" diyerek vedalaşmaya başlamıştı.

Reber'in su gibi aydınlık gözleri yine benim üzerimdeydi. Gözlerle konuşuyordu o gözlerden öpmek, o gözlere sığınmak ve öyle onlarla gitme istemimi zor kontrol ediyordum. Reber bana ben ona yaklaştım. Öyle sıradan bir vedalaşmazdık. Sanki uzun bir ayrılıktan sonra buluşuyor gibi, sarılmıştık. Kalanlar gidenleri uğurlamıştı.

Noktadaki arkadaşlara çevreyi toparlamalarını söyleyerek köye doğru yol aldım. Sarı fistanlı kızın evine gitmiştim. Şaşırılmışlar ama sevinmişlerdi. Kısa bir sürede tekrar uğramam, onlar için bir sürprizdi. Biraz oturup sohbet etmeye zamanım vardı. Sarı fistanlı kızın babası da evdeydi. Onunla da tanışma imkanım olmuştu. Sıcak ve içten insanlardı. Güneyde öyle sade ve temiz kalmayı başaran çok az aile vardı. Eylem dönüşü için hazırlıklar ve ihtiyaçlar vardı. Aileyle bunların nasıl temin edeceğim üzerine tartışmıştık. Temin etmede bana yardımcı olmuşlardı.

Gitmek izin ayağa kalkıp vedalaştım. Sarı fistanlı kız bir şeyler söylemek ister gibiydi ama ne? Fırsat mı bulamıyor? Veya ben mi öyle düşünüyordum? Kendi kendime sorup yine kendimi cevaplayarak köyden noktaya doğru yol aldım. Noktadaki arkadaşlarda hazırlanmışlardı. Şahin'in belirttiği noktaya doğru hep birlikte yürümeye devam etmiştik.

Gür ormanlıklı bir yerde ara verip kalacağımız yerleri belirleyerek yerleşmiştik. Bayan arkadaşları suya yakın bir yere konumlandırdıktan sonra bizler de onlardan biraz uzak bir yere yerleşmiştik.

"Nöbet listesini yazarsan saat on ikiye kadar nöbetçi olarak beni yaz" dedim Hogır'a.

Ormanlık yerde hava biraz ürtperciciydi. Çevreden havanın sesleri geliyordu. Bu durum bizi sürekli dikkatli olmaya itiyordu.

İçimde bir şeylerin boğulduğunu hissediyor, ruhum daralıyordu. Ormanlık yerden miydi? Ama sanki oksijensiz bir ortamda kalmış da, zorla nefes alıyor gibiydim. İçime çöken bu duygu biraz da meraklı. Yanımızda bozuk bir cihaz vardı. Onunla uğraşmaya başlamıştım. Belki tamir edersem, eyleme dair bilgiler alırım diye düşünüyordum. Bununla içimdeki sıkıntıyı gidermeye çalışacaktım. Ay ışığı altında cihazla biraz uğraşmıştım. Kablolarını değiştirip, köyden getirdiğim pilleri taktım.

Cihazın çalışıp çalışmadığına bakmada tereddütlüydim. Cihaz elimdeydi. Yalnızca mandalına basacaktım. Düğmesini açacaktım. Bekliyordum. Cihaz olduğu yerdedi, arkadaşlar uyuyordu. Ay bir görünüp bir kayboluyordu. "Ya olumsuz bilgileri duyarsam, ya içimdeki sıkıntı birikintisi içice beni ele geçirirse" diye düşünüyör, cesaret toplamaya çalışıyordum. Ardından parmaklarım kendiliğinden cihazın mandalına uzamıştı. Cihaz çalışıyordu.

Eyleme giden arkadaşların görüştüğü frenkası arıyordum. Eylemin fazla tanımadığım Kerem koordine ediyordu. Kerem Kani Masi'deki güçtendi. Alanı iyi tanıdığı için eylemi koordine ediyordu.

Kerem konuşuyordu. "İlerle heval!, ne korkak korkak gidiyorsunuz... Düşmanın yanına sokulun..." Bu ses beni korkutmuştu. Bu Keremce bir koordine biçimi miydi?

"...Size söylediğim yerden ilerleyin... Saldırı ilerledi mi? Yerleştiniz mi?... " Bu konuşma beni tahrik ediyordu. Ne yapılmaya çalışılıyordu bilmiyordum ama içimden cihazı kırmak geliyordu. Farkında olmadan kabloları pillerden çekmişim. Cihazı çantaya yerleştirmiştim. Bir şeyler tuhaf gidiyordu, ama ne? Gece korkutucuydu. Ama neden?

Saat on iki olmuştu. Nöbetçi arkadaşı uyandırmıştım ama ben uyuyamıyordum. "Uykun gelmiyor mu?" dedi Rebaz

"Uyuyamıyorum. İçimde tuhaf bir sıkıntı var."

Sırt üstü uzanmıştım, Reber'in o son bakışları gökteki ay gibi gözümün önünde gitmiyordu. Bir süre sonra dalmıştım ki, jet ve kobra sesleriyle yerimden fırlamıştım.

Sabahtı, ormanlıkta karanlık ve ağaçların ay ışığı altındaki gölgeleri gitmiş, kuşlar yoktu, doğa sessizdi, jetlerin ve bombaların seslerine yerlerini bırakmışlardı. Bunun tek ifadesi eylemin sabote olduğuydu. Neden ve nasıl? Çok geçmeden tankların vuruş sesleri de gelmeye başlamıştı.

"Arkadaşlar çevredeki tepelere çıkıp mevzileneneceğiz, tepeleri tutmamız gerekiyor" dedim. Toparlanarak tepelere dengeli bir biçimde dağıldık. Böyle bir mevzilenme ile belki eylem gurubuna bir katkımız olur, diye düşünüyorduk.

Araziyi izliyorduk. Her taraftan patlama sesleri ve dumanlar yükseliyordu. Ne olduğundan haberimiz yoktu. Yanımdaki cihazın kablolarını tekrardan taktım. Tesadüf mü, bilmem, ama cihaz çalışmıyordu. Meraktan çatlıyor, geride olma duygusundan kahroluyorduk. Arkadaşlar neredeydi? Ve karşımızda durmadan yanan savaş arazisinde neler oluyordu?

Saatler durmadan ilerliyor. Arkadaşların geleceği güzergahtan gözlerimizi ayıramıyorduk. Ne gelen vardı ne de bir haber. Hem sessiz bir gün, hem kalabalık. Hem gürültülü, hem suskun geçiyordu saatler. Artık aklışama doğruydu ve biz beklemekten yorulmuştuk. Yerlerimizden ayrılıyorduk, tekrar noktaya doğru tepelerden inmiştik. Eylem gurubu için hazırladığımız ayrıntı soğuk tutması için bidonu ile birlikte suyun içine bırakmıştık. Gözlerim suyun içindeki beyaz bidondaydı. Gelmelerini ve bir tas soğuk ayran içmelerini -ki bu ilk kez bir eylem sonrası içilecek olan bir içecekti. Bekliyordum ama gelen yoktu.

Gelecekler miydi? Gelmeliydiler. Çünkü geleceklerini söylemişlerdi. Söz vermişlerdi. Beklemeye devam edecektik. Çünkü onlar sözünde dururlar. Onlara bir sürpriz olacaktı soğuk ayran, sonra anlatacaklardı eylemi, yorgunluk öyle giderilecekti. Bekliyordum. Ve sigara üstüne sigara içiyordum. Yüreğimdeki tufanı sigara dumanıyla dindirmeye çalışıyordum.

"Gelmediler" dedi Jiyan.

"Gelecekler" dedi Sozdar

Ben susuyordum. Bir ölü gibi hareketsizdim. Canlılığımı gösteren tek şey, sigarayı içime çekişimdi. Zaman ilerliyordu. Herkes yerine çekilmiş, yıldızlar altında geride kalanları bekliyordu. Ben olduğum yerde, aynı pozisyonda kıpırdamadan onları beklemeye devam ediyordum. Yolun hemen başındaydım. Hayal mi görüyordum? Bir ses mi duyuluyordu?

"Heval Osman heval Osman" bu sese ses vermek, içice delirmek gibi bir şey olacaktı. ondan sustum.

"Heval Osman..." susuyordum. Çünkü artık gaipden sesler duyuyordum. Ve o ses derin bir kuyudan geliyordu.

"Heval Osman.." diyordu bir ses. Delilik miydi bu? Döndüm ardıma baktım, ayın gölgelediği ağaçların arasında hareket eden bir gölge gördüm. Gölgeye doğru ilerliyordum. Gölge ses mi veriyordu? Bir dağ başında kuytuluk bir ormanda bir gölgenin sesine gidiyordum.

"Heval Osman" dedi ve yere yığıldı. Gölge yerdedi, koştum ve ay ışığında Mazlum'un yüzünü gördüm. O sese ve gölgeye koşarak ulaşmıştım. Gölge Mazlumdu, masumdu yüzü o gece o ay ışığında. Yaralıydı. Ve artık sayıklıyordu.

"Arkadaşlar kalkın, Mazlum geldi!.." diye bağıriyordum. Arkadaşlar koşarak tek tek değil, hepsi birden gelmişlerdi.

Mazlum'un gözlerindeki yaşları ay ışığı saklamıyordu. Işığını gözyaşlarına vuruyordu. Mazlum bitkin olduğundan değil, yürek acısından olsa gerek yerde uzanıyordu. Biraz doğruldu, boynuma sarıldı. Bir şeyleri yitirmenin insanda yarattığı o boşluk sarmıştı bedenini.

Ağlıyordu. Sonra yine toprağın kollarına bırakmıştı kendisini. Boynuma sarıldığında anlamıştım. Mazlum ateşler içindeydi. Mazlum'u suyun başına götürmüştük. Bir yağmurluğun üzerine uzatarak, yanımızdaki ilaçlarla yarasına müdahale ettik. Ama Mazlum'un ateşi gittikçe yükseliyordu. Ateşi çıktıkça sayıklamaları artıyordu.

"Diğerleri nerede? Ne oldu?" diye soruyorduk lakin sorularımız cevapsız kalıyordu.

Mazlum, Habur suyunu içine almış gibiydi. Her tarafı sırlıklam olmuş, durmadan terliyordu.

"Bager, Bager..." diyebilirdi. Ve ardından "Reber... Reber..." diye sayıklamaya devam ediyordu. İşte o sayıklama sonunda anlamıştım, Bager ile Reber gelmeyeceklerdi. Bir sayıklamadan öğreniyordum yüreğimizin bir parçasının daha koptuğunu.

O sayıklamalar boşuna değildi, peki diğerleri neredeydiler? Mazlum'un konuşmasını, her şeyi anlatmasını o kadar çok istiyordum ki, ama nafiye. Mazlum hala çatışma alanındaydı.

Elimde ıslak bir mendille Mazlum'un masun yüzünü serinletiyordum. Göz yaşlarıım değmesin yüzüne diye ağlamıyordum. Onun yüzünü ve bedenini soğuğa ihtiyacı vardı. Sıcak göz yaşlarına değil. Yüreğinin ise, metanetli bir duruşa ihtiyacı vardı. Ve ben öyle, onun karşısında durmaya çalışıyordum. İçim kan ağlasa da.

Bir kışuk vaktiydi. Ve biz hala Mazlum'un sayıklamalarını dinliyorduk. Havanın aydınlanmasıyla Ali, Şahin, Ali Sapan, ve bir grup arkadaş gelmişlerdi. Bu sevindiriciydi, onları gördüğümüzde sevinmiştik. Ama hiç bir şey sormamıştık.

"Gelen arkadaş oldu mu?" diye sordu Şahin.

"Mazlum, bir tek o geldi."

"Durumu nasıl?"

"Yaralı. Geldiğinde durumu iyi değildi müdahale ettik şimdi iyidir."

"O zaman yanına gidelim" dedi Şahin.

"Geçmiş olsun, nasılsın?"

"İyiyim" diyen Mazlum, yerinden doğrulmaya kalkışmıştı. Şahin eliyle Mazlum'u oturttu. Mazlum uzanıyordu. Beceremezse de gülümsemeye çalışıyordu.

"Olay nasıl oldu, diğer arkadaşlara ilişkin herhangi bir bilgin var mı" diye sordu Şahin.

"Eylem alanına doğru ilerledik ve mevzilenirildik. Eylem saatinin gelmesini bekliyorduk. Biz daha harekete geçmemiştik ki, düşman bizden önce harekete geçmişti. Ağır silah kullanıyor, tank, top jet, helikopterler vuruyordu. Ani bir saldırıya uğramıştık. Neye uğradığımızı şaşırıyorduk. Çemberden çıkmamız imkansızdır. Çatışmaya başlamıştık. Ama düşman sabırla üstümüzü üstümüze gelmeye devam ediyordu. Öyle bir çember ki, sağ kurtulmayacağımızı biz de düşman da biliyordu. Çatışacaktık son ana kadar.

Düşman teslim olmamız yönünde çağrılar yapıyordu. Guruptan arkadaşlar ard arda şehit düşüyordu.

Düşman ilerliyor, mermilerimiz tükeniyordu. Kalan mermilerimizi idareli kullanmaya çalışıyorduk. Yaklaşık sekiz saat

çatıştıktan sonra ben yaralanmıştım. Yaklaşık on saat çatışma devam etmişti. Ben yaralandığımdan dolayı Bager gelip benim cephanelerimi almıştı. Cephanelerim götürülmüştü. On saatlik çatışmadan sonra cephanesi biten arkadaşlar, teslim ol çağrılarına karşı "Yaşasın Başkan APO, Biji PKK-ARGK" diyerek bombalarını kendilerinde patlatmaya başlamıştı.

Patlamaların geldiği yerlere seslendim, beni beklemeye zamanları yoktu. Yetiştikimde ise, Bager ve grubu son bir bombayı kendilerine bırakmışlar ve çember oluşturarak bombayı kendilerinde patlatmışlardı. Cahit ve Reber'in bulunduğu mevziye seslendim. Ses veren yoktu. Düşmanın "teslim olun" çağrısı devam ediyordu. Ve ardından Cahit ile Reber'in slogan sesleri ve patlayan bomba...

O patlamadan sonra uzun bir süre ateş eden düşman güçleri de karşılık almayınca, durmuşlardı. "Dikkatli gidin, ama hepsi öldü, cenazeleri toplayın" diyordu düşman güçlerinin sorumlusu. Sesler bana ulaşıyordu. Kendimi imha edecek tek bir şeyim yoktu. Seslerden kaçarak, ilerlemeye başlamıştım. Ayağım beni taşımıyordu.

Düşmanda arkadaşların hepsinin şehit düştüğü düşüncesi zafer sarhoşluğu yaratmıştı. Askerleri yaşayan bir gerillayı arama düşüncesinden çok, şehit düşen yoldaşlarımızın cenazelerine ulaşma hırısı sarmıştı. Ben aralarından geçiyordum. Sağ ele geçmemeliydim. Hava aydınlansa daha kötü olacaktı. Biraz ilerlemiştim. Artık düşmanın sesi arımdan geliyordu. Düşmanın içinde olup olmadığımı bilmiyordum. Oval bir kayalığın içine girerek saklandım.

Hava aydınlanınca düşman araziye arayıp taradı. Şehit düşen on arkadaşın cenazesini toplamışlardı. Öğleden sonra ise araziye bırakıp gittiler. Ardından ben noktaya doğru ilerledim" diyordu Mazlum.

"Siz düşmanın çemberinin içinde mevzilendiğinizi çatışma başladığında mı anladınız? Size tuhaf gelen herhangi bir şey olmuş muydu?"

"Doğru, Bager ile Reber'in bir ara moralleri çok bozuldu"

"Neden?"

"Koordine gelen talimatların açık geldiğini söylüyorlardı. Yine ilk defa böyle bir üslupla karşılaştıklarını vurguluyorlardı"

"Cihazdan ne tür talimatlar verilmişti. Öğrendin mi?"

"Sanırım mevzilenme yerlerini veya eylem yapılacağını düşmanın anlayabileceği türden konuşmalar..."

"Arkadaşlar buna mı öfkelenmişlerdi?"

"Evet çok..." diyordu Mazlum.

"Heval Şahin, bende yanımızdaki cihazı tamir etmiş, arkadaşları merak etmiş ve cihazı dinlemiştim. Koordine Kerem ilginç konuşuyordu"

"Nasıl?"

"Oldukça açık yani."

"Anlaşıyor" dedi Şahin.

Olay sonraki gün her tarafta duyuldu. Düşman basında çatışmayı büyük bir zafer olarak işliyordu. Bager'i, Reber'i, Cahit'i ve diğerlerini köye indiğimizde haber satır aralarında verilen görüntülerde görmüştüm. Bir gün onları en son bir TV ekranında göreceğimi bilmezken, onların benden önce gideceğini bilmezken, bir öykü yaşanmış, kahramanlarını ölümsüzlük yolculuğuna yolculamıştım. Kahramandılar, isimlerini bile kimseye duyurmadılar, onların kahramanlıklarının bir parçası da buydu. İsimsiz kahramanlıkları, kahraman bir halk ve kutsanmış bir toprak yaratmak içindi. Gitmişlerdi, sonuna kadar çatışarak. Ama şahadete gidiş biçimleri kolay kabul edilemezdi. Halk bizden daha fazla etkilenmişti.

"Böyle şahadetleri artık yüreğimiz kaldıramıyor" diyordu halk.

Olay için parti soruşturma açmıştı. Çevre güçlerinin de bulunduğu geniş bir toplantı düzenlenerek, eylem planı gidiş ve gelişmeler üzerine kapsamlı bir tartışma başlatılmıştı. Bir gün boyunca süren tartışma ve soruşturma komisyonunun vardığı sonuç ve tüm veriler koordine olan Kerem üzerinde yoğunlaşmıştı. Kerem bilinçli bir biçimde arkadaşları düşman çemberi içinde mevzilendirmişti. Cihazdan açık konuşmasının sebebi düşmana bilgi vermek içinmiş. Bunlar açığa çıktığında Kerem'in soruşturulmaya alınması kararına varılmıştı. Yalnız kerem olay sonunda saflardan kaçarak düşmana teslim olmuştu.

Kayıplar bizleri oldukça yıpratmıştı. Takımımızdan geriye kalan arkadaşlarla birlikte diğer takımın yanına gitmiştik.

"Düşmanın da kayıpları olmuş" diyordu arkadaşlar. Diğer takım da bize hissettirmemeye çalışıyor, moral vermek için çaba harcıyor ama gizli yaslarını yansıtmamada ise acemiydiler. Hepimiz yastaydık.

Mazlum halen olayın etkisindeydi. Çemberdeydi, "Reber, Bager, Musa... onlar çemberden çıktı. Onlar özgürlük kapısını geçtiler..." deyip sayıklıyordu. Ve anlatıyordu durmadan.

"Bir çember oluşturmuşlardı. Sonra hep bir ağızdan slogan atıyorlardı. 'Biji Serok APO, Biji PKK, ARGK' sonra bombanın pimini çektiler. Pimi çekildikten sonraki o üç saniyeye koşup o üç saniyeye katılmak için didinip duruyordum. Ama yetişemedim. Ulaştığım menzilde kahramanlar kendi yücelik mertebesine çekinmişlerdi. Ve ben halen onun dışında, çemberdeydim. Ardından yeniden patlamalar, yeni sesler, parçalanmış vücutlar. Birbirine kilitlenmişti beş gerilla tek bir bombayı paylaşmışlardı. Ekmek gibi su gibi..."

Mazlum'un yarası geç iyileşiyordu. İlaç aldığı halde iltihap bağlıyor ve durmadan ateşi yükseliyor, sayıklıyordu. Ateşini dağ su ile giderdiğimizde duruyordu. Sonra Mazlum'un daha hızlı iyileşmesi için hastaneye götürmüştük.

"Bekleyin geleceğim""dedi giderken. Öyle de oldu.

Tekrar Metina'ya çağırılmıştık. Metina yakınlarında Yekmal civarında konumlanmıştık. Sık sık toplantılarla yaşanan acı kayıpların oluşturduğu atmosfer dağıtılmaya çalışılıyordu. İçten gelişen bu bilinçli ihanete verilecek cevap gidenlerin bize bıraktıkları bayrağı ileriye taşımaktı. Ondandır toparlanmıştık. Bu konuda her gerilla sorumlu yaklaşıldı. Yeni yolculuklar, yeni hamleler için hazırlanmaya başlamıştık.

Bölüğümüzde eksilen arkadaşlarımızın yerine yeni takviyeler olmuştu. Renas ve Lokman isminde iki arkadaş manga komutanı olarak, Erdal, Brusk, Rojhat ve Deli'de kadro eğitiminden gelerek takımımıza takviye olmuşlardı. Gerillada kaynaşma sorunları fazla olmazdı. Gelen arkadaşlar sıcak kanlı ve kayıplardan dolayı yaşadığımız psikolojiyi anlıyorlardı. O açıdan olgun ve yaşamda sürükleyici olma görevini üstlenmişlerdi.

Bizler de heyecanlıydık. Yeni Bager'ler, Reber'ler, Cahit'lerle tanışmanın telaşındaydık. Yeni dünyaları keşfedecek, yeni romanlar okuyacak ve yeni bir sevdıyla ulaşacaktık onlarla. Gidenler, hep bu heyecanla yaşamayı emrediyordu zaten.

HILOR KAMPI.

Yeni bir yol, yeniden bir yolculuktaydık.

"Ömür biter yollar bitmez" diyen şair ne de haklıydı.

Her yolculukta bir kez daha arınmaya çalışıyorduk. Ve yollar bitmiyordu.

Gidenleri içimizde taşıyarak, acılarımızı da unutmadan durmadan yol aşmaya devam ediyorduk.

Menzili hep yeni bir yol olan yollar aşılıyordu.

Hilor, kutsal bir dağ parçası. Dağda yaratılanlara tanık coğrafya parçası.

Artık her dağ, köy, taş, geçit ve uçurum bir iz bir eylemi hatırlatan, canlandıran birer tanıktı. Hilor ise bizden öncekileri anlatan yer. 89 yılında yoldaşların toplu bir biçimde eğitim görüp Kuzey Kürdistan'a geçtiği kamp. Gerilla mücadelesinin ilk yıllarında beri, yaşam savaşçılarına bağrını açan bir coğrafya parçasındaydık. Hilor'a gidiyorduk. Yeşil rengini, sariye büründüğü doğanın içinde eski bir mekana doru gidiyorduk.

Sonbahar havasıydı. Bir yıl daha olgunlaşma aşamasındaydı. Bizlerde fırtınalı yaşamımızın parçalarını birleştirip ateşten bir iradeye dönüştürerek, hayat suyunun akışına doğru yol alıyorduk.

Gündüz hareket edemiyorduk, zaten gündüz hareket etmek intihar olurdu. Ondan gecenin serinliğinde yol alıyorduk. Gündüz sıcak oluyordu ve su sıcak, güneş kavurucuydu. Petrol diyarının yakıcılığı vardı havada.

Bir gece vakti, sabahın üçünde ulaşmıştık Hilor kampına. Yine ılık bir rüzgar. Vadide ılık bir hava vardı. Holor kampının gizemliliğini belki de anlatan ve ilk karşılayan o ılık rüzgar. İlkliğinde bir sırrı taşıyan esinti. Hava aydınlandıkça Hilor kampının kendinde taşıdığı sırrın izlerine ulaşıyorduk.

Çevrede mevziler, eğitim sahaları vardı. Kuytuluk yerlerde ise sığınıklar. İlkler 89'da Hilor'u terk edip gidince onların ardından zamanın sığındığı sığınaklar ve 89'dan kalma bir ruh dolaşıyordu Hilor kampında. Onlar gitmişti, onlardan kalan kimse var mı bilmem. Ama her gerillanın uğradığı ve o sığınaklarda saklanan ruhtan bir avuç alıp yüreğine serpip yollara düştüğü yer. Hilor kampı tıpkı Masum Korkmaz akademisi gibi bir kiblegah, gidenlerin gelenlerin, ilklerin yaptığı mevzilere, döşedikleri taşlara, bastıkları toprağa dokunmadan incitmeden, kutsallık derecesinde koruduğu bir tapınaktaydık.

Kampın ortasında bir su akıyordu. Kampın üst tarafında ise el yapım taş örgülü bir havuz vardı. Havuzun çevresi ve üstleri söğüt ağaçlarıyla doluydu. Kampın aşağısında ise küçük bir köy görünüyordu.

"Bu köy Hilor köyüdür" dedi Rebaz.

Rebaz daha önce alanda kalmış ve tanıyordu. Araziye her taraftan girilebilirdi. Yalnız çok iyi tanımayan biri araziye kaybolabilirdi. Çevremiz sık ormanlık ve sivri kayalıklarla çevriliydi. Araziyi ben de iyi tanıyordum. Bu açıdan arkadaşlara yardımcı oluyordum. Ali Sapan'da bizimleydi.

"Heval Osman, biz düşmanın tuttuğu Gename tepesine bir saldırı yapmayı düşünüyoruz. Araziyi arkadaşlara biraz tanıtsan iyi olur" diyordu Ali Sapan. Hepimiz en kısa sürede bir şeyler yapmak istiyorduk. Partinin içinden geçtiği süreç önemliydi. Kayıplarımız olmuştu. Yıl boyu taktikte yaşanan tekrarlar ve tıkanmalar genel olarak partiyi zorluyordu. Zilan yoldaş bu tıkanmayı aşmanın perspektifini vermişti. Yalnız biz hala kendimizdeki tekrarı yaşamaya devam ediyorduk. Kerem şahsında ortaya çıkan ise bir sonuçtu. İçte yaşanan çeteleşme, savaş sürecini kendi bireysel emelleri için kullanan ve lümpenleşen kişilerin içten dayattığı tasfiye ve düşmanlık partiyi süreç karşısında zor durumda bırakıyordu.

İçte yürütülmesi gereken bir kavga vardı. Biz tek taraflı kalıyorduk. Düşmanla girdiğimiz çatışmalara kadar belki daha fazla iç mücadeleyi derinleştirmek gerekiyordu. Düşmana karşı ancak böyle başarılı olabilirdik.

Bu gereklilikten kaynaklı yoğunlaşmalar ve tartışmalar geliştiriliyordu. Yakaladığımız tartışma ve yoğunlaşma düzeyinin yaşamda somutlaşması ise düşmana karşı güçlü savaşmak yerinde ve zamanında vurmak, sonuç almaktı.

Tepeleri tel örgülü mayını bir sınır hattı olan Hilor'da yeni bir vuruş tarzı için tartışmalar derinleştiriliyordu. Yaklaşık üç günlük bir tartışmadan ve araziye biraz tanımadan sonra Gename tepesine havan saldırısı yapabileceğimiz sonucuna ulaşmıştık. Hedefi daha farklı vurma tartışmaları olsa da havan saldırısı dışında Gename tepesini vurmak imkansızdı. Bu amaçla eylem gurubu belirlenmişti. Ve liste okunacaktı.

"senin heyecanlanmana gerek yok kesin eylemde varsındır" diyordu Mazlum.

Mazlum yarası kapanmadığı halde hastanede bir hafta kalmış ve kendisini dayatarak geri gelmişti. Liste okunmuştu. Eylem alanına doğru ilerliyorduk. Güzel ve dinlendirici bir geceydi. Eylem alanına varmış ve kısa sürede havanları hedefe kilitlemiştik. Palan hedefi düşürmek ve geri çekilmektir. "Vur" talimatının gelmesini bekliyorduk. Belirlenen saat geldiğinde hedef vurulmaya başlanmıştı. Düşman böylesi bir saldırı karşısında şaşırıyordu. Ani ve kısa sürede yapılmıştı.

Düşman şaşkınlığını giderip toparlanana kadar gerilla çoktan alandan uzaklaşmıştı. Eylem başarılı ve moral vericiydi. Burada mühim olan düşmanın ummadığı biçimde darbe yemesiydi. Bu düşman gücünü yıldırmanın en iyi yoluydu.

Sınırdaydık, sınır kuru ve çorak bir topraktan oluşuyordu. Sınır da alıç ağaçları vardı. Sarı ve kırmızı olmak üzere iki türden. Yiyecek olarak bulduğumuz tek meyve ağacıda. Begova'ya indikten sonra noktadaki arkadaşlar için de alıç toplamayı unutmamıştık. Arkadaşlar eylemin sonucunu merak ediyorlardı. Her şeyi bizden duymak istiyorlardı. Noktaya varıp eylemi anlatmaya başlamıştık. Arkadaşlar bizleri dinliyorlardı, moralleri yüksekti. Başarının anahtarı moralidi.

Renas ile Rojhat bizzat eylemi benden dinlemek için tekrar tekrar soruyorlardı. Arkadaşları kırmadan, ikinci kere eylemin gelişim biçimini kısa da olsa anlattım. Sonraki gün eylemin sonuçlarını değerlendirmek amacıyla toplantı yapılmıştı. Eylem başarılı ve risksiz gerçekleşip sonuçlandığı halde, yeterli bulmamıştık. Daha iyi nasıl vurulacağı üzerine tartışma derinleştirilmişti.

Toplantıdan sonra bölük içi düzenlemeye gidilmişti. Rojhat ve Mazlum ekmek yapmak için görevlendirilmiş, Rubar ise mutfakçıydı. Ben de bir grup bayan arkadaşla birlikte köye kadar gidecektim. Köye gidecek grupta Cahide vardı. Cahide ile eskiden tanışıyordum. 94'te Botan'da tanışıyorduk. Cahide ile ilginç dönemlerde karşılaşıyor, aynı yerlerde kalıyorduk. Arkadaşlar Cahide'ye küçük Osman derdi.

"Kusura bakma Osman yoldaş, sen babama çok benziyorsun, ondan öyle söylüyorlar" derdi Cahide. Ben bu söyleme bozular, ama belli etmezdim.

"Seninle yoldaşız, arkadaşlar böyle takılabilir, mühim değil" derdim ama içim içimi yerd. Cahide oldukça emekçi ve fedakardı. Gerçekten bir devrim emekçisiydi. Köye gidip malzemeleri aldıktan sonra ben de birkaç koyun satın almış, noktaya doğru yola çıkmıştık. Koyunları yürütmek zordu. Hele işin içine keçi girince iş daha da zorlaşıyordu.

"Heval Osman koş, koyun başka bir tarafa gidiyor"

"Heval Osman koş, keçi kendisini uçurumdan atmak istiyor" diyordu Cahide. Oysa biraz inisiyatifli davransa koyunlara ve keçiye yön verebilirdi, ama Cahide işte. Onların da disiplinli yürütmesini istiyordu. Sınır sistemlerimizi biraz gerginleştiren bir yolculuktan sonra noktaya varmıştık.

"Koyunların etini pişirmek bana düşüyor, yalnız ben koyun kesemem" diyordu Rebaz.

"Koyunları ben keserim" diyen Afat, Rebaz'ı kurtarmıştı. Yoksa, Rebaz'ın koyun kesmemesi espri konusu olabilirdi. Ve Rebaz espriden fazla hoşlanan bir arkadaş değildi. Kısa sürede akşam yemeği hazırlanmış, arkadaşlar yemek yiyorlardı. Ama ben koyunların kellelerini pişirmekle müşküldüm. Koyunun kellesini bol olan közlerden açtığım çukurun içine yerleştirip közle üstünü örtmüştüm. Kelle sabaha kadar közlerin derinliğinde kalacaktı.

Sabah uyanır uyanmaz kellenin nasıl olduğuna bakmıştım. Çıkardığımda tamamen pişmişti, bıçakla üstündeki deriyi iyice soydum. Zaten öyle pişmişti ki, derisi kendiliğinde dökülüyordu. Sabah kahvaltısında kelle ziyafeti çeken arkadaşlar "sen bu işi iyi beceriyorsun, devrim sonrası işsiz kalırsan, kellici olabilirsin" diye takılıyorlardı.

Kahvaltıdan sonra yarım kalan kitabımı okumak için sessiz bir yer bulabilmişim. Fazla kitap okuyamıyordum. Çünkü gözlerim ağrıyordu. Ama bir o kadar da okumak bir alışkanlık gerektiriyordu. Zaten her platformda aldığım eleştiri okumadan kaçıştı. Arkadaşlar boş zamanlarında okuyorlardı. Herkesin silahı, mermisi gibi, yanında bir veya iki kitabı, kitap kurdu olanlarda ise daha fazla bulunurdu.

Yarım kalan kitabım yine yarım kalmıştı. Sıkılmış ve dolaşmak için araziye çıkmıştım. Araziden arkadaşlar için alıç toplamıştım. Alıç toplarken de bolca türkü söylemişim.

Durmak yoktu, her ana bir başarı bahsetmek gerekiyordu. Afat komutanımızdı, ertesi gün "Osman yoldaş dört arkadaşla birlikte Gemane kara yolunun keşfini yapın" dedi. Dört arkadaşla birlikte Gemane kara yoluna doğru ilerledik. Sakin ve dikkatli bir yürüyüş olmuştu. Gemane tepesinin solunda derin bir vadi vardı. Tepenin yamacına inerek kendimizi kamufle ettik. Akşama kadar o yamaçta bekleyecek kara yolundan geçen araçları ve düşmanın yolu kullanma biçimini öğrenecektik.

Hareket etmeden Gemane tepesinin yamacında kamufleli bir biçimde bekliyorduk. Hava oldukça sıcaktı, ara sıra esen rüzgar imdadımıza yetişiyordu. Çıplaktı yamaç çıplaklığında kamufle etmiştik kendimizi. Gözlerimiz kara yolunda, yol kıvrılıyor, uzuyor, sanki yürüyordu.

"Yol kara yılanlar gibi kıvrılıyor" dedi Lokman. Lokma'nın gözleri siyah, teni dağda esmerleşmiş. Ve o siyah kıvrılan yol ile

buluşuyor gözleri, kilitleniyordu hedefe.

Hareket etmek, olduğun yerden saatlerce beklemek, irade isteyen bir eylemdi. Ve dağ-savaş bizi buna alıştırmıştı. Günlerce yerde uzanarak veya suyun içinde saatlerce hareket etmeden bekleyen yoldaşlarımız olmuştu. Savaşın başarısının bir diğer adı sabırdı. Sabır ile kazanılırdı bir çok şey.

Akşama kadar beklemiştik. Yol üzerine kilitlenen gözlerimiz, yolun peşinden koşmuş ve uzak olmayacak hayallere götürmüştü. Böylesi anlarda insanın hayal gücü ne kadar da geliyordu. Ondan sonra anlayacaktım ki gerilla yaşamı benim hayal gücümü de oldukça geliştirmişti.

Noktaya döndüğümüzde keşfin tek milini Afat'a vermiştim. Sonraki gün bölük yönetiminde olan Ali de, Afat'la aynı yere bir grup daha göndererek keşif yaptırmışlardı. İki grubun keşif sonuçları benzerdi. Ve bunun üzerinden yeni bir eylem planının hazırlıkları başlatılmıştı. Keşifler ve eylem planının çıkarılması üç günümüzü almıştı. Üçüncü günün akşamı eylem grupları belirlenerek yola çıkmıştı.

Her zaman olduğu gibi, ben yine savunma gurubundaydım. Savunma gurubunda Behçet, Zeki ve Jında yer alıyordu.

Hava zifiri karanlıktı. Kara yoluna inmemiz tam üç saatimizi almıştı. Gemane'ye ulaşip yerleşmiştik. Tüm gruplar mevzilenmişti. Bizde saldırı grubunun savunması olarak mevzilenmiştik. Hava aydınlanmadan mevzilerimizi yapmış, tüm hazırlıklarımızı tamamlamıştık. Yerleştiğimiz yer, derin bir vadiydi. Solumuzda Gemane düşman tepesi vardı. Tepede projektörler bir yanıp bir sönüyorlardı. Araziyi aydınlatıp duruyordu. Bazen projektör duruyordu biz mevzideydik. Arada bir şık üstümüze düşüyordu. Jında'nın kızıl saçları projektörün ışığıyla bir ateş topu oluyor, gölgelenen yüzündeki masumluk gizli bir anlama bürünüyordu. Jında Aydın'dan saflara katılmıştı. Aydın'da okumuş, saf ve temiz bir kültürle büyütülmüştü. Aramızda değer gören, saygı uyandıran özellikler taşıyordu. Cana yakındı bu onun temizliğindendi. İnsana ve yaşama hesapsız katılımindandı. Onu cana yakın, yani inansa yakın kılan insana inancını diri tutmasındandı.

"Heval eğilin ışık bize dönüyor" diye uyarıyordu Jında.

"Projektörlerin yanıp sönmesi bana korku filmlerinden bazı sahneleri hatırlatıyor" dedi Zeki.

"Her şeyi karikatürize etme yeteneğine bayılıyorum" dedi Behçet.

"Genelde yaşamı olayları karikatürize ederim, bu yaşamı basite aldığımdan değil, ciddiye aldığımdandır" dedi Zeki. Zeki gerçekten çok zekiymiş. Kafası zehir gibi çalışırdı. Olayları erken kavıyor, erken algılıyor, biz daha algılama aşamasındayken, o karikatürize etmeye başlardı.

Behçet ağır başlı ve olgundu. Küçük güneyli ve Afrin'den partiye katılmış, o yılda kuzeyden yeni gelmiş ve bölüğümüze düzenlenmişti. Grupta B-7'yi kullanıyordu. Kuzey pratiğinde taktikte yaşanan tıkanma ve kayıplardan dolayı epey yıpranmıştı ama bölükte çabuk toparlanmıştı. Ara sıra sinirlenir tepkilenir ama çabuk yatışırdı. Sonradan içine girdiği yetersizlikler karşısında pişman olurdu.

"İyi de ben senin yaşamı ciddiye almadığını söylemedim ki" dedi Behçet.

"Arkadaşlar ikiniz birbirinizin tersi olan şeyler konuşmadınız, konuyu kapatsak iyi olur" dedi Jında.

"Ee heval Jında, ben konuşurken birinin hakem olmasını sevmem, bilirsin tahrik olurum" dedi Behçet.

"Arkadaşlar düşman çok yakınımızda, eylem üzerine biraz yoğunlaşalım..." diyordum ki,

"heval projektörler buraya dönüyor" dedi Jında. Bu uyarıyla hepimiz biraz daha mevzilerinin içine eğilmiştik.

Hava aydınlanmıştı. Ama gelen kimse yoktu. "Cihazdan eylem yapacağımız anlaşıldı mı acaba?" diye sordu Behçet.

"Düşmanın gelmemesi ilginç tabi" dedim.

"Yoldaşlar ben roketi kullanırken, arkamda olmamaya dikkat edin" diyerek, arkadaşları uyarıyordum. Çünkü roket basıncı yapıyordu. Ve arkada duran arkadaşı yaralayabilirdi. Ben roketi hazırlamıştım ve bekliyordum. Behçet ise yüzlük zincirini B-7'ye takmış hazır bekliyordu. Jında heyecanlıydı, düşmanın gelmemesine en fazla o kızılıyordu. Bekleyiş öylene kadar sürmüştü.

"Galiba düşman eylem yapacağımızı öğrendi" diyordum ki, tepeye köy korucularının çıktığını fark ettik.

"Karga beklerken, civciv geldi" dedi Zeki.

"Ne fark eder ki" dedi Behçet. Hazırdık. Ve saldırı gurubu saldırıya geçmişti bile.

Cesur, cesaretliliği gerillaydı, en önde hedefe saldırıyordu. Cesur, bölüğün diğer takımında yer aldığı için fazla tanışmamıştık ama eylemdeki duruşuyla hayranlık uyandırmıştı.

Saldırı gurubu hedefin üzerine bir anda yağmur gibi mermi yağdırmış ve çekilmeye başlamışlardı. Ardından biz roket ve B-7'le vurmaya başlamıştık. Ben hedefe dört roket vuruncaya kadar, Behçet B-7'nin mermilerini bitirmişti. Ve saldırı gurubu bize yetişmişti.

"Gidiyoruz, yoldaşlar" dedi Cesur. Neşeliydi Cesur, bir kez daha başarmanın mutluluğunu yaşıyordu.

"Osman yoldaş bir mermi bile kullanamadım" dedi Jında üzüntüyle. Aslında sitem etmekte haklıydı, eylem planlaması boyunca bir sürü emek harcamış ve eylem anında en geride denetim amacıyla kalmış, doğal olarak tek bir mermi sıkmaya fırsatı olmamıştı.

"Önümüzde yapılacak çok eylem var" diyerek, az da olsa o anlık üzüntüsünü gidermeye çalışmıştım.

Eylem yaptığımız vadiyi koşar adım yarılamıştık. Tepedeki koruculara takviye gelen düşman gücü ardımızdan suikast tarzıyla atış yapıyordu. Suikast amaçlı yapılan atışlar karşısında kendimizi savunmak zorunda kalmıştık. Ulaştığımız yerde ateş ederek geri çekilmeye devam ediyorduk. Bir yandan da zirvelere ulaşmak için hızlı hareket ediyorduk. Kan ter içinde kalmıştık. Nereden mermilerin geldiği belli olmuyordu. Ardını dönüp ilerlediğinde her an bir mermi seni yakalayabileceği ihtimalinin verdiği duyguyu da yaşayarak zirveye ulaşmaya çalışıyorduk.

Taşıdığım roket atar oldukça ağırdı. Diğer arkadaşlara göre bu daha fazla zorlanmama neden oluyordu.

"Silahını ver" dedi Lokman.

"Sen ilerle, ben gelirim"

"Osman yoldaş silahı ver, birlikte çıkalım" diye ısrar ediyordu Lokman. Vermeyeceğimi anlayınca elindeki silahı gayri ihtiyari elimden çekerek almıştı. Biraz daha tempom düşse her an yaralanabilir veyahut şehit düşme ihtimali gelişebilirdi. İşte tam da böylesi anlarda bir yoldaş yardıma koşardı. Yaşam çoğu kez böyle devam ederdi. Bir çok kere, çatışmalardan çemberlerden kurtulmamızda, sağlayan böylesi yaklaşımların önemli bir rolü vardı.

Zirveye ulaştığımızda koordine bizi bekliyordu. Arkadaşların hazırladıkları limonatayı bize dağıtmışlardı. Bir eylem sonrası içilecek en güzel içecek limonata oluyordu. Biraz yer altında demlenmiş kar suyundan yapılmıştı.

Noktaya doğru yola çıkmıştık. Zondara'nın arazisinde yol alıyorduk. Zirvelerden vadiye doğru ard arda sıralanmış bir grup gerillaydı. Mesafeli iniyorduk. Herhangi bir tehlikeye karşı alınan ilk tedbir toplu ya da yan yana değil, mesafeli yürümektir. Epey yol almış ve yorulmuştuk. Su ihtiyacı duyuyorduk. Bir çeşmeye yakınlaşmıştık.

"Kimse beklemesin, su içmek yasaktır yığılma olur" dedi Afat. Haklıydı, ama bizlerde çok susamıştık. Tek tek suyun yanından geçiyorduk. Ve biz neredeyse Mecnun gibi serap görmeye başlamıştık. Suyun sesi bize geliyordu. Ama talimat gereği hiçbirimiz suya yaklaşmamıştık. Fakat bazı arkadaşlar Afat'ın verdiği talimata anlam veremediklerini söylüyorlardı. Sınırdaydık. Ve sıcak hava bizi kendi derinliğine almış, adeta kavuruyordu.

Afat'ın uyarısının haklılığı kendini hemen göstermişti. Kobralar dolaşmaya başlamış, çeşmeye yakınlaşınca alçalarak, izimizi bulmaya çalışıyordu. Kobralar üstümüzde uçmaya başlayınca herkes olduğu yerde durup kıpırdamıyordu. Kobralar manevra yapınca ilerliyor, geri dönünce yere uzanıyorduk.

"Tom ve Jeri gibiyiz" dedi Zeki. Zeki'nin karikatürize etme mantığı hiçbir yerde kesintiye uğramazdı. Ölümün kapı çaldığı zamanlarda bile.

Kobralar gökyüzünde uzun süre çılgınlar gibi dönüp durduktan sonra izimizi bulamamış ve gitmişlerdi. Bizde tempomuzu

yükselterek üst olarak kullandığımız Hılor kampımıza ulaşmıştık.

Hava daha kararmamıştı, kobralar bu kez sabahın tümünü arayıp da vurmak için uçuşuyorlardı. Hılor kampının üstüne geldiklerinde, "kimse yerinde kıpırdamasın" diye uyardı Afat ve yerde duran beyaz bir poşeti hemen alarak saklamıştı. Kobraya karşı savunmanın hareketsizlik olduğunu artık her arkadaş öğrenmişti. Kobralar kampımızın üzerinde de uçmuş, ama görüntü veya hareket alamadıkları için geçip gitmişlerdi.

"Afat yoldaş, kobralar gitti, artık su içebilir miyiz?" diyen Ali'nin bu sözlerine Afat dahi herkes kahkahalarla gülmüştü.

"Sahiden hala su içmediniz?" dedi Afat. Su içmiş ve dinlenmek için plan yapıyordum. Uzun süreden beri iyi bir uykuyu hak ettiğimi düşünüyordum. Heliz otu pamuk gibi yumuşaktı. Bolca heliz otu toplayıp güzel bir yatak yapmıştım. Kalın bir sigara sarmış, yatağımın üzerine oturmıştım. Sigaramı bitirdikten sonra deliksiz bir uykuya kendimi hazırlıyordum. Uzandım, yorganım olan kefiyemi üzerime örtüyordum ki,

"Heval Osman" dedi bir bayan arkadaş. Cahide'ydi.

"Evet" dedim.

"Heval nöbetçisin" dedi Cahide. Nöbet tutmak için iyi bir zaman değildi veya ben hazır değildim. Biraz ağır hareket etmiştim. Cahide cin gibi, hemen anlamıştı.

"Rahatsız mısın Heval Osman?" diye sordu.

"Evet, rahatsızım" dedim.

"Neden rahatsızsın?"

"İsmimden."

"Neden isminden rahatsızsın ki?"

"Listeciler Osman ismini hiç unutamıyorlar da ondan." Adile Naşit gibi gülen Cahide, kahkahalarla gülmüş, nöbet listesini bana vermeyi de unutmadan çekip gitmişti. Cahide'nin bu gidişinde yine bir muziplik yatıyordu, ama ne? O mutlaka son söz söyleydi. O gece son sözü bana neden bırakmıştı?

Tuttuğum en sıkıcı nöbeti. Hatta tuttuğum en uzun nöbeti. Daha önce saatlerce tuttuğum nöbetlerden bile uzundu o bir saatlik nöbet. Çünkü yalnızca bir gece nöbet tutmak istemiyordum o kadar. Nöbet görevini diğer arkadaşlara devrettikten sonra yerime geldiğimde bir misafirim olduğunu görmüştüm.

Yatağımı bir arkadaşla paylaşacaktım. Renas topladığım helizleri iyice yaymış, kendisi nede yer yapmıştı. Neyse ki bana da yer ayırmayı unutmamıştı. Renas'ın yüzü hep bir tebessüm taşırdı. Uyurken de, o tebessüm yüzünde vardı. Onu uyandırmaya kıymadan, yavaşça yerime yerleşerek uyudum.

Huzurlu bir sabah vaktiydi. Uyanmış, elimi ve yüzümü yıkadıktan sonra mutfağa gitmiştim. İlk gördüğüm arkadaş Cahide'ydi. Rojbaş demeden önce "heval Osman sana yeni bir isim buldum" dedi.

"Ne ismi?" diye sordum.

"Dün isminden rahatsız olduğunu söylediğinde, gece düşündüm ve sana yeni bir isim buldum"

"Bana bulduğun yeni isim nedir?"

"Yeni adın Umut" dedi Cahide.

"Neden Umut ki?"

"Umut edip de bir gün adın listede olmasın."

"Benim oğlumun adımı Umut" dedim. Cahide biraz bozulmuş, çünkü boşa çıkmıştı. Bu hemen yüzüne yansımıştı. İki sıfır öndeydim. Cahide'nin moralini daha fazla bozmadan "tamam bundan sonra ismim Osman Umut olsun" dedim. Böylece, sabah sabah çıkacak bir kavgayı önlemiştim ki,

"Heval Osman mutfak görevlisin" dedi Cahide. Böylece Cahide ile yarışımız ikiye bir olmuştu. Ve o günden sonra adım Osman İvar değil, Osman Umut olarak kalacaktı. Gerçi arkadaşlar beni İvar diye tanırlar.

Öğleden sonrayı temizliğe ayırmıştım. Mutfak görevimden sonra köylülerin Hılor kampının üst tarafında yaptığı havuza gittik. Havuz fazla derin değildi ama temizlik yapmak için ideal bir yeri. Sabun olarak da için kül kullanmıştık. Külün temizleme özellikleri vardı. Kül çamaşırlarımızda hiçbir leke bırakmamış, adeta çamaşır suyu gibi tüm lekeleri çözmüştü. Kül ile çamaşır yıkamayı bayan arkadaşlar keşfetmişti. Biz erkeklerin elbiseleri daima lekeliydi, böylelikle bayan arkadaşlarımızın pırlıl pırlıl olan elbiselerinin sırrını çözmüştük.

"Gece hareket var" dedi Afat.

"Kumriye'ye gidiyoruz" diye ekledi. Buna herkes sevinmiş, lakin ben halen dinlenmişim. Ama her yolculuk beni dinlendirirdi. Kumriye alanında ceviz mevsimiydi.

"Bolca ceviz yiyeceğiz, bunca açlıktan sonra bir meyve cennetine gitmek iyi bir karar" diyorlardı arkadaşlar. Yola çıkmıştık. Kısa bir su molası dışında hızla ilerlemiş ve o gece Kumriye'ye ulaşmıştık.

"Burada sabahlayacağız" dedi Ali. Yerlerimizi düzelterek dinlenmeye çekilmişti. Uykumu bu kez bölen ne kobra, ne de jetti. Delil'in horlamasıydı. Kafasını yüksek bir çantanın üstüne koymuştu, bu horlamasını dayanılmaz kılıyordu. Kefiyemi yorgan olarak kullanmaktan vazgeçip güzelce katlayıp Delil'in kafasının altına yerleştirdim. Delil'in rahat uyumasını sağlamıştım. Ardından bende derin bir uykuya dalmıştım.

O gün sabah çok erken uyanmış, Kumriye'yi seyrediyordum. Her Kumriye'ye gelişimde yeni bir güzellik keşfediyordum. O gün dinlendiğimiz noktanın Kumriye çeşmesinin tam karşısında olduğunu görmüştük. Çeşme iki kayalığın arasında fışkırarak akıyordu. Su aşağılardaki meyve bahçelerine ulaşıyordu. Su cennetten akan ve cennet meyvelerine varır gibi coşkulu, heybetli ve narin akıyordu. İnce akıyordu. Ama Kumriye'yi ince bir şerit gibi ikiye bölüyor, bir gerdanlık gibi boynuna dolanıyordu.

Sıcaklığın kendisini hissettirmesiyle arkadaşların hepsi uyanmışlardı. Daha çay sularımız kaynamamıştı ki, bölükte yeni haberler dolaşmaya başlamıştı. Gelişmeleri yönetim açıklamadan önce öğrenme gibi bir özelliğimiz vardı. Olayları birleştirir, yorumlar ve sonuca ulaşırdık. Genelde de yanlışlardık. Bölüğe yeni takviyelerin olacağı haberi dolaşıyordu. Akşama doğru ise bu söylentiler kendisini doğruladı ve bölüğümüze yeni arkadaşlar gelmişlerdi.

Gerillada gece çaysız olmazdı. Çay her dem farklı bir yer kaplardı gerilla yaşamında. Közde çay suyunu kaynatmıştık. Şeker lazımdı ve bizde de şeker yoktu.

"Heval Osman lojistikçi Cahide'dir, bir sen gidip isteyebilirsin" dedi Lokman. Arkadaşlar benim gitmemi ve Cahide'den şeker istememi böylece karar altına almışlardı.

"Yanlışı kişiyi gönderiyorsunuz" desem de bana inanmamışlardı. Bayan arkadaşların konumlandığı yere doğru ilerledim. Cahide arkadaşına seslendim.

"Buyur Osman yoldaş" dedi.

"Rahatsız ettim, ama biraz şeker ihtiyacımız var, bir bardak şeker verir misiniz?"

"Heval keyif çayı yok, biliyorsunuz şeker bulamıyoruz, siz hakkınızı aldınız" dedi Cahide. Bu söz karşısında ensemini kaşıyarak geri döndüyordum.

"Heval Osman bir dakika" diyen Cahide'nin sesiyle yerimde durmuştum. Cahide yanıma yaklaştığında elinde tuttuğu bir poşeti uzatmıştı. Poşeti aldığımda şeker olduğunu anlamıştım.

"İki iki beraberiz" dedi ve yine Adile Naşit gibi güldü. Sinirlenmişim.

"Bu kez intikamım büyük olacak" dedim.

Bölüğe yeni gelen arkadaşlardan biri Aydın'dı. Çay sohbetine o da katılmıştı. Kadro eğitiminden gelmişti, birikimli bir yoldaşa sahipti. Oturuşu kalkışı konuşması oldukça dikkat çekici ve sempati uyandırıyordu.

Günler geçiyordu. Yeni gelenler bölük yaşamına adapte olmuşlardı. Nalin, Dilan, Rahime, Ruken ve Aydın arkadaşlar

bölüğümüze yeni gelen arkadaşlardı zamanla onlarda bölümümüzün birer parçası olmuşlardı.

"Sen Zazasın" dedim Aydın'a.

"Nereden anladın?"

"Çok zor değil heval, soğan yiyişinden anladım" deyince epey gülmüştü.

"Doğru Zazayım" dedi. Kısa sürede aramızda sıcak bir yoldaşlık bağı kurulmuştu. Demek ki, sorun uzun süre bir birini tanımak veya paylaşmak değil, paylaşılanların özden olmasıydı. Bizlerin yoldaşlığımız dışımızda hiçbir servetimiz yoktu. Kolektif bir yaşama sahiptik. Kolektif yaşamayı başarmanın anlamını ve doğurduğu güzellikleri daha iyi anlamaya başlamıştım.

Bir savaş birliğindeydik. Savaşla ilgilendiğimiz kadar, sosyal faaliyetleri de yürütüyorduk. Bir moral yapma kararı almıştık. Benim görevim köye gidip saz ve muraba getirmektir. Görevimi yerine getirmek için köye gitmiştim. Köy milisinin evinde bir çay sohbetinden sonra morale gelmek isteyen herkesi davet etmiş, sazi alarak noktaya dönmüştüm.

"Ne oldu? Herhangi bir hareketlilik var mıydı?" diye sordu Afat.

"Hareketlilik yoktu, ama birazdan olacak"

"nasıl olacak?" diye sordu Afat şaşırarak.

"Köylüleri morale davet etimde ondan"

"Kalabalık mı gelecekler?" diye sordu Afat.

"En fazla on kişi olabilir" dedim. Arkadaşlar gün boyu moralde sergileyecekleri tiyatro, skeç ve müzik korusu üzerine çalışmışlardı.

Çok geçmeden köy halkının bizim noktaya doğru geldiğini gördük.

"Sanırım köyün hepsini davet etmişsin" dedi bölük komutanı Dijwar. Dijwar fazla konuşmazdı, halkın gelmesi onu da heyecanlandırmıştı. Köylüler yanımıza ulaştıklarında tüm hazırlıklarımız bitmişti. Hepimiz oldukça düzenli ve disiplinliydik. Halkın en fazla ilgisini yine bayan arkadaşlar çekmişti. Kadının dağda savaş koşullarında direnmesi hep hayranlık uyandırıyor. Güney Kürdistan'da feodalizmin etkili daha çoktu ve bayan arkadaşların saflarda bulunmasına fazla anlam veremiyorlardı.

Saygı duruşu ve ulusal marşımızı gelen misafirlerimizle birlikte okuduktan sonra herkes hazırlanan programı izlemek için oturmuştu. Dijwar halkı da kapsayan geniş bir konuşma yapmıştı. Dijwar'ın konuşmasını köylüler ayakta alkışlamışlardı. Bizden daha fazla coşmuşlardı.

Tiyatro gösterisi bizleri bile şaşırtacak kadar güzeldi. Oyun iki günde yazılmış ve sahneleniyordu. Oyuncular daha üç gün önce eylemde çatışan gerillalardı ve o an bir tiyatro oyununda oyuncuydular. Ardından yine gireceklerdi bir çatışmaya, pusuya, veya bir eylemde yer alacaklardı. Oyunda işlenen tema feodalizmdi. Bayan arkadaşların ağırlıkta oynadığı oyunda, kadına yaklaşımın ulusa, toprağa yaklaşımı olduğu, kadının kendisine yaklaşımın topluma yaklaşım olduğu mesajı işleniyordu. Jiyan oyunda kadını temsil ediyor ve bu toprakla sembolleştirmişti.

"Toprağa gel, toprağının özünü iç, toprak saracak tüm yaralarımızı" diyordu Jiyan.

Köylüler oyundan oldukça etkilenmişti. Ardından oynanan skeçler oluşan ağır atmosferi dağıtmış, kahkaha sesleri yükseliyordu. Gerillanın çatışmalarda karşılaştığı bazı olaylar skeçleştirilmişti. Herkesin katıldığı türkülerle moral bitirilmişti.

"Her türlü hizmete hazırız" diyorlardı köylüler. Köylüler gittikten sonra günün değerlendirilmesi için toplantı yapmıştık. Köylülerin gelişi moral verici olduğu, karşılamada ve ilgilenmede bir problemin çıkmadığı dile getiriliyordu.

O gece gökyüzünde ay vardı. Ay ışığından faydalanan jetlerin gerçekleştirdiği uçuşun sesiyle uyanmıştık. "İntişar" diye bağıryorlardı nöbetçiler. Bizler intişara çıkmış, mevzilenmiştik. Ama düşman için gecenin bir vaktinde kesin bir noktayı hedefleyerek uçmak yoktu. Herkes Kürttü ve her yere vurulabilir. Hakeza öyle de oldu. Her taraf rastgele bomba yağmuruna tutulmuştu. Geceden bomba yağıyordu. Ne yıldız kayıyor, ne ay kayboluyordu. Düşmanımızı iyi tanıyorduk. Her tür savaş kuralını ihlal ederek Kürt köyleri bombalanıyordu.

Bizler bir dağ başında mevzilerde her şeyin suskunlaştığı bir anda jet sesleriyle bombalamaların yüreklerimizde yarattığı derin bir acıyı dizlerimize direnç ederek sabahı bekliyorduk. Sabah uzaktı, öyle hissediyorduk. Lakin hiç bir sabah uzak değildi. Jetler artık gökyüzünü işgal etmiyordu. Bombalar patlamıyordu ve sabah bir bomba gibi patlıyordu. Bir tomurcuk gibi, sessiz ve narin narin gün aydınlanıyordu.

Neresi bombalanmıştı, kimler gecenin bir yarısı düşleriyle birlikte güç etmişti? Sabahın getirdikleri bunlardı. Coğrafyamızda hiç bir şey uykuda değildi. Ne insanlar, ne de doğa. Herkesin uyanırken karşıladığı sabahı biz de vurulan yerleri keşfetmek için yürüyorduk.

Habur suyu akıyordu, suları hiç bir kuvvet dindiremezdi. Mutlaka bir yol bulur ve her dem akardı sular. Habur hüznü, bir gecenin ardından yine yaşam ruhunu etrafına dağıtarak akıyordu. Kıvrılıyordu su, tıpkı sabahın getirildiği soruların düşünce labirentimizde kıvrılması gibi. Vurulan coğrafya, yaralı toprağa ulaşmıştı. Habur suyunun kenarında kurulu küçük bir köy yerle bir edilmişti.

Gördüm, dondum, durdum, daha fazla ilerleyemedim. Gidenler ulaşmışlardı, ben Habur suyuyla bir sohbeteydim. Bu sohbeti gözlerim yakalıyordu. Bir kuvvet beni durduruyordu. Hiç bir yere gitmek istemiyordum. Yüreği her gün katledilen bir halkın katledilen bedenlerini artık görmek istemiyordum. Yüreğimin genişliği artık ölümleri kaldıramıyordu. O sabah yüreğim daralıyordu. O sabah Habur suyuna etmiştim yeminimi. Öfkem, kinim bir fırtına gibi yükseliyordu. Ve mutlaka intikam alınacağını yeminini Habur'a ettikten sonra tek bir başıma noktaya dönmüştüm.

Noktaya henüz ulaşmıştım, jetler yine gelmişlerdi. Cihazda arkadaşları dinliyor, bir yandan da jetlere karşı kendimizi korumaya çalışıyorduk. Jetler yine çevreyi bombalıyorlardı.

"Tam da zamanında çıktık. Çabuk ilerleyin" diyordu Kumriye tepesindeki bir bölük arkadaşımız. Cihazdan Kumriye tepesinde bulunan arkadaşların kendi aralarındaki bağlantıyı dinliyorduk. Arkadaşlar tepeyi erken bırakmışlardı. Çünkü jetler Kumriye tepesinin bombalıyorlardı.

Zaman ilerledikçe, gökyüzünde turna sürüsü yerine jetlerin sayısı artıyordu. Gece yalnızca bir deneme yapmış da, esas bombardımanı sabaha bırakmış gibiydiler. Gelişi güzel her tarafı bombalıyorlardı. Jetlerin attığı bombalar tonluktaki ve düştüğü yerde yedi kat yerin dibine ulaşır biçimde ilerliyorlardı. Düştüğü yeri yeryüzünden adeta siliyordu.

Gözüm bir koyun sürüsüne takılmıştı. Jetler uzaklaşınca bir kaval sesi bize ulaşlıyordu. Koyunlar önce bombardımandan korkarak etrafa dağılmış ve sonra bombardıman devam ettiği halde hiç bir şey olmamış gibi, otlanıyorlardı. Ve arada bir jetlerin sesi kaybolduğunda bir kaval sesi yükseliyordu. Yalnız koyun sürüsüne bakan çoban bir türlü görünmüyordu. Büyük ihtimalle kavalı o çalıyordu. Ama neredeydi? "Belki de saklanmıştı" diye düşünüyordum ki, çoban bir kayalığın üstüne çıktı. Kavalını çaldı ve koyunları etrafına topladı. Sonra yüzünü bombalanan köylere doğru yöneltmişti. Ve ardından bağırıyordu. Gökyüzünde tekrar beliren jetlere bir yandan küfrediyor bir yandan da gökyüzüne, jetlere taş atmaya başlamıştı.

"Gerçekten bu çoban çılgın" dedim. Hepimizin dikkatini üzerine çeken çobanın gittikçe fenalaştığını, anlamaya başladığımızda iki arkadaşla çobana doğru koşmaya başlamıştık. Çoban gökyüzüne taş atıyor, arada bir kafasını kayalıklara vuruyor, bağırıyor, üstünü başını yırtıyor. Yanına vardığımızda kavalını kırdığını anlamıştık. Çoban deli değildi ama bir sinir nöbetindeydi. Jetlerin çevreyi bombalaması köyleri yerle bir etmesi karşısında bir çok yaşıyordu.

Çoban, belki de hayatında en sevdiği şeyi, kavalını kırmıştı.

Çoban, bir kır insanı.

Zamanı toz bulutlardan çalan dağlı bir genç.

Dağ ile kendi arasındaki bağ bir kavalın yanık ezgisi.

Bir çoban çıldırmıştı, yakılan köyünü görünce.

Çılgınlığından kırmıştı kavalını.

Koyunları dağılmıştı.

Bir dağlı genç, isyan ezgisini bulamayınca naçar yüreğine isyan etmişti ve taşları vurmıştu kafasını.

Bir kara bulut gibi, üstüne üstene gelen gergedanlardan belki de korkmadığını.

Belki de naçar yüreği ürkmüştü.

Lakin bir çoban baş kaldırıyor. İnsanlık sınırını zorlayan her şeye.

Kızgınlığı şoku, belki bir tek gergedanlara değil, kendisine fakirliğine, ondan bir çoban kavalını kırmıştı.

Üç arkadaşlık. Ve şoka giren çobanı zor zapt edebiliyorduk.

"Dikkat edin, bir tarafını incitmeyelim" diyordu Aydın.

"Çeşmeye götürüp eline, yüzüne biraz soğuk su dökelim, şoka iyi gelir" dedi Ali.

Ellerimizin arasında; ölümleri yıkımları, haksızlıkları kabul etmeyen, insan olma sınırlarını aşan güney Kürdistan gerçekliğine dayanamayan çıldıran bir çoban ile Kumriye çeşmesine gidiyorduk. Su iki kayalığın arasında fışkırıyordu. Ana yurdundan, Kumriye diyarından akıyordu. Çobanın çıldırışlığını o su ile gidermek için ana yurduna ilerliyorduk.

Çobanı Kumriye çeşmesine kadar taşımıştık. Önce eline yüzüne su döktük. Hafifler gibi olmuştu.

"En iyisi vücudunda su dökelim" diyordu Aydın.

Çıplak çılgın bir çoban... Dünyaya küfür ediyordu, Allah'a küfür ediyordu.

"Madem Allah'ın o zaman bizi neden görmüyorsun? Madem iynin yanındasın o zaman neden yoksun" diyen çoban, yere göğe küfrediyordu. Tükürüyordu. Kumriye suyunun şiddetli akışı çobanın bedeninde titremelere yol açmıştı. Su soğuktu, önce su bedenine aktığının farkına varmayan çılgın çoban ardından yavaş yavaş sakinleşti.

"Üşüyorum" dedi. Bir düştten uyanmış, mağrur bir çocuk gibiydi. Üstüne baktı. "Neden çıplağım?" diye sordu.

"Biraz ateşin yükselmişti ondan seni soyduk, suya koyduk, utanmana gerek yok" diyen Aydın, bir yandan da çobana elbisesini giydirdiyordu. Yaklaşık dört saat çobanın kendisine gelmesi için uğramış, epey yorulmuştu.

Çoban sakin, olgun. Büyük çocukluk arasında bir yaşta. Hala yaşadığı şoktan tam kurtulmamıştı. Bu kez dalmış, uzaklara bakıyordu. İlilenmeye çalışıyorduk ama bizi duyduğu yoktu. Sonra "koyunlarım nerede, ya kavalım?" diye sordu. Bu soru bizlere de yeni bir görev yüklüyordu.

Aydın'la birlikte gidip çobanın koyunlarını topladık. Koyunları toplayıp çobanın yanına ulaştığımızda arkadaşlar köylülere haber vermişti ve köylüler gelmişlerdi. Çobanı almak için gelen köylülere koyunları emanet ettik. Çoban ayağa kalktı, "Kavalım nerede?" diye sordu tekrar.

Kaval cebinde, kaval üç parçaya bölünmüş. Cebimden çıkardım, çılgın bir çobanın üç parçaya bölünmüş kavalını. Tek tek parçalarını uzattım.

"Kavalım neden kırılmış?" diyen çobanın gözlerinden sessizce akıyordu göz yaşları. İnsanlar sessiz, kendisinden habersiz de ağlayabiliyordu. O göz yaşları bir çılgın çobanın değil, bir toprağın yüzüyü. Çobanın yüzü topraktı. Sessiz ağlayan gözleri bu coğrafyanın kanayan yarasıydı. Çoban giderken, üç parçaya bölünmüş kavalını yanında taşıyordu.

Biz ise, halen Kumriye çeşmesinin başındaydık. Ali yanımızdaydı, son kez çobana baktı ve "sorumluluk benimdir, bir misilleme eylemi yapacağız" dedi.

"Noktaya dönüp arkadaşlarla tartışalım, sayımızda az, diğer arkadaşlardan da katılmak isteyenler olabilir" dedi Aydın.

Aydın haklıydı, noktadaki arkadaşlar tartışıp ortak bir plana gitmek en mantıklısıydı. Diğerleri kendi başına hareket etmek olacak ve bu kuralları ihlal etmek olurdu.

"Ben de Aydın arkadaşına katılıyorum" dedim. Ali bu arada biraz daha sakinleşmiş, duygusal atmosferden çıkmıştı. O da bize katılmıştı.

Noktaya kısa sürede çıkmış, düşüncelerimizi Dijwar'a bildirmiştik.

"Bu bombardıman karşılıksız kalmamalı, hemen bugün gecikmeden bir misilleme eylemi yapmamız şarttır, sizlere katılıyorum" dedi Dijwar. Pratik biçimde bölük olarak toplandık, ve eylem alanı için görüşler alındı. Hedef belirlenerek gurup seçilmişti.

Yedi arkadaşlık, ayrıca dört arkadaş da daha sonra eklenmişti. Gruba daha sonra eklenenlerden biri de Cahide idi. Cahide eylem anlarındaki coşkusuyla tanınırdı. Yola koyulmuştu.

"Heval Osman sana yardım edebilir miyim?" diye sordu Cahide.

"Hangi konuda?"

"Önce anlaşalım" dedi Cahide.

"Nasıl yani?"

"Şimdi, eylem yerine kadar roketleri taşımada sana yardım edeceğim, ama"

"Ama ne?"

"Eylem anında benim bir roket kullanmama izin vereceksin"

Cahide ile bir biçimde ateşkes ilan etmek gerekiyordu. Bu iyi bir fırsat olabilirdi.

"Tamam, bende senin kleşinle bir şarjör kullanırsam olabilir."

"Anlaştık" diyen Cahide'nin yüzünde büyük bir coşku dalgası yayılıyordu.

Yolda suyumuzu da alarak ilerliyorduk. Sınır kayalıklarını geçiyorduk. Bir sonbahar günüydü. Yerlerde sararmış otlar ve yapraklar vardı. Rüzgarla savrulan yapraklar ve otlar, uçuşup duruyordu. Sınır kayalıklarını çıktığımızda kaçakçılarla karşılaşmıştık. Katırlarla petrol taşıyorlardı. Sınırdan katırlarla kaçak yakıt taşınyorduk. Sınırlarda insan da dahil olmak üzere geçirilmeyen hiç bir şey yoktu. Sınırda her şeyin ticaretinin yapıldığını daha iyi görebiliyorduk. Ondan sınır, insan hayatının en açık perdesiydi. Kaçakçılara görünmememiz eylem için iyi olacaktı. Bundan dolayı saklanmıştık.

Grubumuza bir milis da dahil edilmişti. Adı Deniz'di. Sınırı ve araziye iyi tanıyordu. O da kaçakçılık yapmıştı. Yani her şeyi sınırdan tanıyanlardandı. Ondan ustaydı. Her tür tuzağı aşmada gerekli olan manevraları ve kurnazlıkları bildiği belliydi. İşin ona düştüğü yerde adeta coşuyordu. Yerinde durmuyor, koşuşturuyordu. Sınır taşlarının toprağının tellerinin rengini, biçimi iyi biliyordu. Çünkü o sınırdan büyümüş bir Kürt insanıydı.

Mayınlı bir yere ulaşmıştık. Tehlikeliydi, Deniz en önde ilerliyordu. Bir geyik narinliğinde mayınların arasından geçiyordu.

"Benim bastığım yerlere basın" diye uyarıyordu. Taşlara basıyorduk. Taşlı bir yolda ilerliyorduk. "Şu an her tarafımız mayınlı, mayın dünyasındayız ve biz kızgın saç üzerinde yürüyoruz. Ayağının tabanını sağlamlaştırmayanın ayağı yanar" diyordu Deniz. Mayınlı sınır telleriyle dalga geçiyordu.

Ve sınır çeşmesine ulaşmış, sınırdan bir avuç su içerek yola devam etmiştik. Hedefe ulaşmamıza az kalmıştı. Yalnız bir tepe daha aşacağımızı söylüyordu Deniz. Önden Deniz, Ali ile birlikte ilerleyerek tepayı kontrol etiler ve tepeye doğru grubun ilerlemesi için işaret ettiler. Tepeye çıkıp mevzilenmiştik. Milis arkadaş da bizimle birlikte eylemde aktif yer alacaktı. Benim yanımdaydı. Düşman hedefini göstererek, "sen şu tabura roket atacaksın, ben de tepedekileri vuracağım" diyordu. Deniz'in yanında bıksı vardı, her tür silah kullanmayı kaçakçılıkta öğrenmişti. İyi nişancı olduğu da belliydi. Bu onun özel istemi doğrultusunda gelişen bir şey değildi elbet. Bu topraklarda herkesin zorunlu veya yaşam şartları nedeniyle öğrendiği bir gerçekti silah kullanmak.

Kısa sıra sonra "vurun" talimatı gelmişti. Hiçbir açık vermeden eylem yerine ulaşmış ve vurmaya başlamıştık. Onca bombardımandan sonra böylesi bir eylemi düşman gücü beklemiyordu. Ve onları o gece gafil yakalamıştık. İlk vuruşta bir çok mevzinin düştüğü belliydi. Düşmanın cihazında duyulan ilk ses "takviye gönderin..." di.

Vurulan halkımızın, yıkılan köylerin, çıldıran çobanın ve kırılan kavalın intikamı için mermilerimiz düşman hedefine ulaşıyordu. Jetler uzun süre göğü işgal etmişlerdi. Biz kısa sürede bir kuylulukta bir sınırı aşarak kendi alanımızda, kendi çapımızda işgal etmiştik yeryüzünü. Başka yerlerde, başka sınırlarda, başka şehirlerde, ülkelerde farklı topraklarda gelişen eylemliliklerde o gün

yakılan, yıkılan köylerin intikamını almış, hepsi birleşmiş ve çobanın üç parçaya bölünmüş kavalının yanık bir ezgisi diriltici bir türküsü olmuştı. Bu halkların egemenlere karşı ortak direnişinin yalnızca bir parçasıydı. Parçası olabilmeyi, başarmanın mutluluğuyla eylem alanından geri çekiliyorduk.

Eylem tamamlanmıştı. Roketler hedefe gönderilmiş ve yerini bulmuşlardı. Ama Cahide'yi unutmuştum, içimde telaşlı bir çocuk koşmaya başlamıştı. Cahide'ye ne söyleyecektim? O roketleri zorlansa da, eylem yerine kadar taşımıştı, ondan öyle aramızda bir anlaşma yapmıştı ve ben eylem heyecanı içinde bu anlaşmayı unutmuştum. Lakin Cahide unuttuğuma inanmayacaktı.

Sınıra ulaşmış ve mayınları arazide yürüyorduk ki, Cahide beni mayınlı yerde yakaladı, "nasılsın Osman yoldaş" imalı bir biçimde sordu.

"Sağol" dedim. Ben mahcup, Cahide'nin başı dikti.

"Üç iki öne geçtin" dedi

"Bak öyle değil, bu kez kazanmak için öyle bir şey yapmadım" diyordum ki, sözümü kesti.

"Osman yoldaş tanırız birbirimizi, tamam iki üç öndesin" dedi.

"Gerçekten unuttum" dedim. Cahide fazla inanmasa da, "anlaşıldı anlaşıldı" dedi. Ve taşların üzerinden sekerek ilerlemeye devam ettik. Cahide'nin kırıldığı belliydi. Bir biçimde kendimi affettirmem gerekiyordu, ama nasıl?

Ardımızda düşman güçleri havan atıyorlardı. Havanlar bilinmez yerlerde patlıyordu. Sınırı geçip düşmanın bize ulaşamayacağı bir yere vardığımızda yürüyüş tempomuzu normalleştirmiştik. Hava aydınlanmaya başlamıştı. Yolda sarı bir papatya bulmuştum. İlk aklıma gelen bu papatyayı Cahide'ye vermek olmuştum. Papatyayı kopardım ve Cahide'ye vermek üzere elime aldım. Cahide elimdeki çiçeği fark etmiş, suskunluğumdan da masum olduğumu anlamış olmalı ki, ben daha konuşmadan, "çiçek için sağ ol, tamam inandım" dedi.

Uzattım çiçeği aldı ve cebinden çıkardığı defterin arasına yerleştirdi. Belki o sarı papatya bir ömür onda kalacaktı.

Noktaya vardığımızda zaman epey ilerlemişti. Arkadaşlar gece boyu uyumadan bizi beklemişlerdi. Yaşam karışında insan gerçek sorumluluklarını öğrenince bazen uyumaya bile vakti olmuyor, veyahut ihtiyaç duymuyordu. Gerilla yaşamı da öyle idi. Eylemin sonuçlarını ve gelişmeleri arkadaşlara anlattığımızda herkes biraz rahatlamıştı. Herhangi bir kayıp veya yaralımız yoktu. Düşman büyük bir darbe almıştı ve çobanın kavalının parçaları birleşmişti. Bu düşünceni verdiği huzurla uykuya dalmıştım. Uyandığımda üstümde bir parke vardı. Benden biraz ilerde ise uzanan Aydın vardı. Parke Aydın'ındı. Ben uyuduktan sonra üstümü örtmüş, kendisi de öylece uyuyordu. En az o da benim kadar üşürdü. En az benim kadar yorgundu. Onunda iyi bir uykuya ihtiyacı vardı. O parkesini ben üşümeyim, deliksiz bir uyku çekeyim diye üzerime örtmüştü. Dağda öyle bir yaşam oluşturmuştuk ki, insanlığın kaybettiği tüm değerler tekrar açığa çıkıyordu. İşte o parkeyi üzerimde gördüğüm an insanlığa karşı bir kez daha büyük bir borcumun olduğu, dağları delemek kadar güçlendiğimi hissediyordum. Bu yaşamın bir ayrıntısıydı. Ve insanlık ayrıntı dedikleri şeylerden başlayarak, bir çok değerini kaybetmişti. O sabah anlıyorum ki, insanın içindeki kuvveti ancak ve ancak insan çıkarabilir.

Aydın'ın o davranışı bende kendini tekrar tekrar gözden geçirme ihtiyacını geliştirmişti. Yoldaşlık ilişkilerinde kendime çeki düzen vermiydim. Ayrıntıları gözden kaçırdığım oluyor muydu? Yada en küçük bir ayrıntıyı değerlendirmeden yaşam geçip gidiyor muydu? Hayatın hiçbir ayrıntısını -ki bu yücelmek için fırsatlardı- kaçırmadan yaşamalıydım. Başka bir yoldaşta aynı yaşam kuvvetini bende oluşturmalıydım. Aydın o davranışıyla zaten bana bunu öğretmek istememiş miydi? Güne yoldaşlıktan aldığım kuvvet ve ruhsal dinginlikle başlamıştım.

Dilan, Ruken ve ben Metina'ya bir görev için yola çıkmıştık. Noktaya erzak olarak dönüyorduk. Taşıdığımız erzak çok olduğu için köylülerden yardım istemiş ve traktörle getirmeye köylüleri ikna etmiştik.

Bir traktörle gece yolculuk ediyorduk. Yol oldukça kötüydü. Traktör ilerlemekte zorlanıyordu ama erzakları bizim taşımamız imkansızdı. Tüm aksiliklerin yine işbirliği yaptığı bir geceydi. Ve çok geçmeden yağmur sicim gibi yağmaya başlamıştı. Traktörün ağır ilerliyor olması tüm yağmuru toplamamıza neden oluyordu. Yağmurun hızı arasında gittikçe ıslanıyorduk. Erzakların üstünü naylonla örtmüş ve naylon ancak erzaklara yetmişti. Erzakları korumaya almıştık.

Yağmurun şiddeti artıkça yol bataklığa dönüşüyordu. Toprak, dağ yolu, yağmur suyunu damarlarına çekiyordu. Traktör çamurdan artık ilerlemiyor, duruyordu.

"Ne yapaalım" dedi şoför.

"Traktörü biraz itelim, artık uygun bir yerde durur, erzakları indiririz, sende yol daha kötüleşmeden köyüne dönersin" dedim.

"Osman yoldaş o zaman biz traktörü itelim, şu küçük tepeyi de aşınca erzakları indirelim" dedi Ruken.

İki kadın gerilla ile bir dağ yolunda çamura saplanmış bir traktörü iterek tekerlekleri çamurdan kurtarmaya çalışıyorlardık. Biz arkadan itici bir güç olmaya çalışırken, şoför gaza basıp traktörü çamurdan kurtarmaya çalışıyordu. Tavşanlar araba farlarının ışığından kaçıyorlardı.

"Yüklenin çıkıyor" diyordu Dilan. Ben dengemi kaybetmiş, çamurun içine düşmüştüm. Düşmem biraz hayırlı mı gelmişti bilmem ama traktör çamurdan çıkmıştı. Ben ise çamura bulanmışım ve zorla ayağa kalkmışım. Komik olduğumu tahmin edebiliyordum. Ruken gülmek için dudaklarını ısırırken, Dilan kahkahalarla gülmeye başlamıştı. Dilan'ın kahkahası, Ruken'in beklediği gibi, beni öfkelenlendirmeyince, aksine ben de gecenin tüm aksiliklerine bir isyan olarak gülmeye hem de kahkahalarla gülmeye başlamıştım. Ardından Ruken de bize katılmıştı.

"Yağmur öyle hiddetli ki, merak etme üstündeki çamuru söküp çıkarır" diyordu Dilan.

Traktörle erzakları tepeye kadar çıkarmıştık. Uygun bir kaya oyuğuna bulamadığımız için hafif ağaçlık bir yerde erzakları indirmiştik. Şoförü uğurladıktan sonra erzakların üstünü iyice örtmüştük. Yağmur halen yağmaya devam ediyordu. Traktörün kıvrılarak ilerleyişini farların dağlara yansımalarından anlıyorduk. Yanımdaki cihazda arkadaşlara ulaşmaya çalışıyorduk. Islanan bedenlerimiz zaman geçtikçe üşümeye başlamıştı ve titriyorduk. Soğuktu ve ateş yakmakta zorlanıyorduk. Arkadaşlarla bağlantı kuramıyorduk. Ateş yakmalıydık gerçi ateş yakmanın herhangi bir problem çıkarmayacağı bir yerdeydik ama yağmur ateşi yakmamıza yol verecek miydi? Ya da ıslak odunları nasıl tutuşturacaktık...

Çözümüzsüz gerilla yoktu. Ve Dilan cebinden çıkardığı küçük bıçakla ayakkabısının tabanından bir parça lastiği kesti, gecenin karanlığında bulduğumuz çalı ve çırpıları toplayarak üst üste yığdı. Dilan kopardığı lastik parçasını ıslak kefiyesi altında tutuşturdu. Bizler de kefiyelerimizle odunun üstünü kapattık. Dilan tutuşan lastiği odunlara damlatıyordu. Ağır da olsa, ateşimiz artık yanıyordu.

Ateş yağmurla bir yarıştıydı. Ateş öyle sıcaktı ki yağmur boyun eğiyordu ateşin karşısında. Ateşle ellerimiz biraz ısınmış, titreyen bedenlerimizin titremesi durmuştu. Saat üçe doğru karanlığa, çamura aldırmadan Dilan, yüksekçe bir tepeye doğru cihazı alarak çıktı. Ve döndüğünde "bağlantı kurdum, şifreli olarak nerede olduğumuzu bildirdim. Şafak sökmeden arkadaşlar burada olur" dedi. Tanıdığımız ya da hep görmek istediğimiz Kürt kadını değil, karşımdaki. Bunu her gün daha fazla anlıyorduk.

Hava aydınlanmıştı. Yağmur sonrası bir sabahtı. Yağmur sonrası hava genelde hüzünlü olur ve öyle bir hava vardı. Hüzünlü ve soğuk artık daha iyi odun toplayabiliydik. Ama ellerimiz odunları toplayamayacak kadar üşümüş ve hareket ettirmede zorlanıyorduk.

Ateş sabahın yağmur sonrası soğuğunu gideremiyordu. Ancak küçük çalı çırpıları toplayabiliydik. Çalı çırpılar çabuk yanıyor ve şiddetli bir ısıyı etrafa dağıtıp kısa sürede sönüyor, geride hiçbir şey bırakmıyordu. İnce beyaz, bir kül dışında.

Zaman ilerlemiş ve arkadaşlar bizi almak için gelmişlerdi. "Perişan görünüyorsunuz" dedi Aydın. Ve hemen iyi bir ateş yakmak için kalınca odunları bulmuştu. Bizi almaya gelenler gür bir ateşi yakarak iyice ısınmamızı ve kurumamızı sağlamaya çalışırken, Aydın'ın hep yanında taşıdığı portatif çaydanla yaptığı çay, içimizi ısıtmıştı. Öğleden sonra erzakları katırlara yükleyerek, noktaya doğru yola çıktık.

"Kumriye bahçelerinin içinden geçiyorduk. Bombardıman sonrası bir çok ağaç düşmüş ve bir çoğu yanmıştı. Bu bahçenin

güzelliğinin ve esrarengiz yanını bozamamıştı. Kumriye bahçeleri meyve cennetiydi. Meyve mevsimi geçmişti, ancak cevizler vardı. Bombardıman sonrası yere devrilen büyük ceviz ağaçlarından ceviz toplamak kolay olmuştur.

Hava kararmıştı ve biz yorgunduk, üşüyorduk. Noktaya ulaşmak için aşacağımız son tepenin başındaydık. Dönüp ardıma baktım içim ısınmaya başlamıştı. Uzaklardan gördüğüm en son şey, Zaxo'da Begova'ya giden arabaların farlarıydı. O farlar beni yeni bir yürek serüvenine sürüklemişti. O an, o iz beni Begova'ya, Begova şehitlerine; Musa, Kocerin, Şafak, Fırat, Cahit, Jiyan, Aslan, Şiyar, Mahsum ve daha niceleri... onları unutmak mümkün değildi. Her gün yeni bir yolda yüreğim biraz daha büyüyerek onlarla buluşuyor, selamlarını ve bir de tebessümlerini buluyordum. Yarattıkça emekle buluşuyor ve onlara yakınlaşıyorduk. Onları unutmak, mümkün değildi. Çünkü onlar parçalarımızdı.

TİLKİNİN ETİ EKŞİ

Kışlık hazırlıklarımızı yapıyorduk. Kış için ayarladığımız erzakları bir depoda saklamış ikinci depo için hazırlık yapıyorduk. İkinci depo bitmişti ve yağmur yağıyordu. Yağmur depoyu etkileyip etkilemediğini anlamak için birinci depoyu kontrol etmeye gitmiştik. Deponun yanına ulaştığımızda deponun açıldığı ve erzakların götürüldüğünü gördük. Depo toptan soyulmuştu. Öfkelenmiştik. Çünkü erzak temin etmek, oldukça zordu ve kış kendini git gide hissettiriyordu. Hırsızları yakalamamız gerekiyordu. Çünkü depoların bizlere ait olduğunu dağda bizim dışımızda kimsenin erzak depolamadığını herkes bilirdi.

İkinci deponun başına pusu atarak hırsızları yakalama planını kurduk. Ve ikinci depoda ikinci gün hırsızları yakalamıştık. Hırsızlar çevre köylerdendi. Bölükteki arkadaşlarla bağlantı kurup durumu bildirirken, bölük yönetiminin de bize doğru geldiğini öğrenmiştik.

Gelenlerin içinde Ali Sapan'da vardı. Hırsızlarla konuştu ve hepsinin peşmerge olduğu açığa çıktı. Onlardan başka bize zarar vermek isteyen başka kim olabilirdi ki? Peşmergelere iyi davranmaya çalışıyorduk. "Yanımızda belli bir süre misafir olarak kalacaksınız" dedi Ali Sapan.

Ve kışlık kamp için belirlediğimiz yere bakmak için Ali Sapan ve diğer arkadaşlarla kışlık kamp yerimize doğru yola çıkmıştık. "Bir taburluk güç üstlenecek yer yeterli mi?" diye sordu Ali Sapan.

"Uygundur" seçtiğimiz yer 92'de Cuma arkadaş tarafından kurulan kamptı ve Dola Heval Cuma olarak biliniyordu. 80'li yıllarda ise, Irak Komünist Partisinin militanlarının kullandığı tüm saldırıları püskürtecek düzeyde stratejik bir yerdi.

Yer uygun bulunmuş ve üstlenme için hazırlıklar yapılmaya başlanmıştı. Bizim bölük dışında gelecek olan diğer bölük de gelmişti.

Yeni gelen bölük içerisinde iki arkadaş herkesin dikkatini çekmişti. Sabri ve Diyar isimindeki arkadaşlarımız Kafkasya'dan partiye katılmışlardı. İkisi de oldukça atikti, daha önce karate kursuna gitmiş ve iyi karate biliyorlardı. Yaşamda emekçi ve sıcak yaklaşımlarıyla sempati topluyorlardı. Çıkan yetersizlikler karşısında oldukça radikal ve ilkelerden taviz vermeyen yaklaşımları vardı.

Bir gün köylüler ve bir kaç peşmerge gelmiş ve yanımızda bulunan hırsız peşmergeleri bırakmamızı istiyorlardı. "Üzülmeysin, burada sizler gibi yaklaşmıyoruz" diyordu Sabri gelen peşmergelerden birine. Ailelerin istemine karış oldukça anlayışlı yaklaşan Ali Sapan peşmergeleri bırakmayacağımız yönünde aileleri ikna etmeye çalışıyordu.

"Zamanı geldiğinde onları zaten bırakacağız, yanımızda misafirdirler" diyordu. Hırsız peşmergelerle anneleri görüştükçe aileler çocuklarının durumlarının iyi olduğunu anlayıp gitmişlerdi.

"Siz bu hırsız peşmergelere fazla iyi davranıyorsunuz, Bir bıraksanız..." diyen Diyar bir iki karate hareketi yapmıştı.

"Biz insanları suçları ve günahlarıyla değil, insan olabilecek yanlarıyla ele almak zorundayız. Önderlik felsefesi her insanı doğduğu masumiyet içerisinde ele almaktır" dedi Ali Sapan.

"Biraz daha geniş ele almak gerekiyor Diyar yoldaş" diye ekledi Ali Sapan.

Hazırlıklar bittikten sonra kışlık düzenlenme okunmuştu. Manga komutanım Aydın'dı. Kafkas Armanç da yardımcısıydı. Sabri, Xebat, Rojhat'la aynı mangadaydık. Özel bir talepte bulunsaydım bu denli istediğim arkadaşlarla aynı mangaya düzenlenmezdim belki. Manga bileşimimiz oldukça iyiydi. Taburun eğitmenleri Ali, Afat, Harun, Dijwar ve Hakkı'dan oluşuyordu. Lojistik kurumuna ise ben seçilmiştim.

Günler düzenli eğitim, spor, devriye ve diğer faaliyetlerle geçiyordu. Bir de televizyonumuz vardı. Bazen güzel sayılacak filmleri de izliyorduk. Yılmaz Güney'in filmini ise hiç kaçırmıyorduk.

Bir gün mutfağı kontrol etmiştim. Bazı şeyler karıştırılıyor ve bazı şeyler de kayboluyordu. Arkadaşlar böyle şeyler yapmazdı. Yapan kesin art niyetliydi ve ortamı bozmak istiyordu. Evet, kesinlikle bunu yapan ajandı. Mutfağın kapısına oturmuş, kara kara düşünüyor mutfağa bakıyordum. Lojistikçi bendim, benim sahama karışılıyor ve bir biçimde sabote edilmeye çalışılıyordu. Kim olduğunu mutlaka bulacaktım.

Aradan bir kaç gün geçtikten sonra bir akşam içtimasına katılmamış, görev icabı fırını temizliyordum. Karşımda bir hareketliliği fark etmiştim. Bir tilkiydi, tilki kurnaz, sağını solunu kontrol ettikten sonra mutfağa daldı. "Ortalığı karıştıran tilki miydi?" diye düşünüyordum. Bunu anlamak için yavaş yavaş mutfağa doğru ilerledim. Tilki gelişimi hemen fart etmişti, ben ulaşmadan o kapıdan görünmüş ve bana dişlerini göstererek kaçıp gitmişti.

Tilki gitmişti ama mutfağa dalmış ve kısa sürede mutfağı dağıtmıştı. Gidip arkadaşlara durumu bildirdim. Erzaklarımız azdı ve tilkinin bu biçimde erzaklarımızı telef etmesine ben de inanmak istemiyordum. Ama ne yazık ki bir gerçektir. Aydın'a "Müsaade edersen ben bu tilkiyi vuracağım" dedim. Oda çok fazla düşünmeden belki de tilkiyi vuramayacağımı düşünerek, "vurabilirsen vur" dedi. Sabri bu sonraki gün tilkinin gelmesini beklemeye başlamıştım.

Mevzideydim, zaman ilerliyor ama tilki bir türlü gelmiyordu. "Kurnaz tilki, onu beklediğimi anlamış olmalı" diye düşünmeye başlamıştım ki, hiç de tilkinin bu kadar kurnaz olmadığını anlamıştım. Çünkü tilki yavaş ve çevresini kontrol ede ede mutfağa doğru ilerlemeye başlamıştı. Gözlerim ondaydı, silahı doğrulttum ve ard arda üç mermi sıktım. Üç mermide tilkiye isabet etmişti. Ben sevinçliydim.

Aradan fazla bir zaman geçmeden kampta hareketlilik başlamıştı. Silah sesleri arkadaşları endişelendirmişti. Çünkü kamp içinde silah kullanmak yasaktı. Yanıma ilk varan Diyar'dı.

"Ne yaptın heval" diye sordu.

"Ajan vurdum."

"Ne ajanı, kim, nerede?" diye ard arda soru sormaya başlamıştı Diyar.

"Mutfağa gir, görürsün."

Diyar hemen mutfağa dalmıştı ve ardından çok geçmeden mutfakta kahkaha sesleri yükselmeye başlamıştı. Elinde tilkiyle dışarı çıkan Diyar, "sen ajanı vurdun, ben de temizleyip yemek için hazırlayacağım" dedi.

Tilkiyi vurmuşum. Diyar da onu pişirecekti de, beklediğim bir şeyle karşılaşacağımı ise hiç düşünmemiştim. Yönetim tarafından çağırıldığımı öğrenmişim. Hayra yorarak yönetim mangasına doğru yola çıkmıştım. İçeri girdiğimde Aydın'ın da yönetimde oturduğunu gördüm. Yönetimde bulunan bir arkadaş söze hemen başlamıştı.

"Heval Osman bugün bir suç işlediniz, kampta silah kullanmak yasaktır ve siz üstelik yönetimden habersiz kampta silah kullanmışsınız. Yönetim olarak işlenen bu suça ilişkin vardığımız kararı sana bildirmek için seni çağırmiştık." Diyordu. Fazla bir şey anlamamıştım, şaşkınlıkla dinliyordum.

"Vurduğum tilki, erzaklarımızı telef ediyordu, ben lojistikçiydim, görev sahama müdahale vardı ve ben meşru savunma hakkımı kullanmıştım. Doğru kamp içinde bu yapılmamalıydı ama tilki kampa geliyordu ona kamp dışına çık, seni kamp dışında vurmam gerekiyor da diyemezdim" diye düşünüyordum. Bir yandan da konuşan arkadaş öfkeleniyordum. Yönetimdeki arkadaş

konusmaya devam ediyordu.

"Bu suçtan dolayı iki gün silahsızlandırılacaksınız ve bir özeleştiri raporu yazacaksınız" diye devam etti.

Karar alınmıştı, söylenecek fazla bir şey yoktu. Suçum üzerine yoğunlaşacaktım.

"Bir şey söylüyor musun?" diye sordu yönetimdeki arkadaş.

"Ne diyebilirim ki?" dedim.

"Osman arkadaşına ben izin verdim, ceza verilecekse bana da verilmeli" diye söze karıştı Aydın.

Aydın'a da ceza verilmişti, konferans için yapılacak olan bir ön toplantıya katılımdan muaf tutulacaktı. Aydın yönetimde kalmış, bende mangaya doğru ilerlemiştim.

Manganın içine girip oturmuştum. Ardından yorgun olduğumu anlamış ve uzanarak gözlerimi karşıya dikip yoğunlaşmaya başlamışım ki, ne göreyim tilkinin kafası karşımda asılı duruyor. İşte bu beni tahrik etmişti. Mangaya gelen arkadaşlar her şeyden habersiz, "tilkinin eti güzeldi" diyorlardı.

"Ali'nin mangasında pişirdik, senin payını da getirdik heval Osman, kalk ye. Öyle düşünceli düşünceli tilkinin kafasına bakma, et çok güzel" dedi Dijwar.

"Ben payımı yedim" dedim. Kızgın ve biraz ironik konuşmuştum. Ardımdan kendimi tutmadan kahkahalarla gülmeye başlamışım. Benim neden güldüğümü anlamayan arkadaşlar benim gülmeme gülmüşlerdi. Gülmekten zar zor konuşabiliyordum.

"Sormayın yoldaşlar, ben payımı yedim ve ömür boyu unutmayacağım, devrimci yaşamımda çarptırıldığım ilk cezanın bir tilki yüzünden olması biraz dokunuyor ama ne yaparsın, meşru savunma hakkıydı. Tilki ajanlık yapmasaydı."